EIROPAS
KOMISIJA

SAVIENĪBAS AUGSTĀ
PĀRSTĀVE ĀRLIETĀS UN
DROŠĪBAS POLITIKAS
JAUTĀJUMOS

Briselē, 25.9.2017.
JOIN(2017) 37 final

ANNEX 1

PIELIKUMS

dokumentam

Kopīgs priekšlikums Padomes Lēmumam

par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Visaptverošu un pastiprinātu partnerības nolīgumu starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Armēnijas Republiku, no otras puses

VISAPTVEROŠS UN PASTIPRINĀTS PARTNERĪBAS NOLĪGUMS
STARP EIROPAS SAVIENĪBU
UN EIROPAS ATOMENERĢIJAS KOPIENU,
UN TO DALĪBVALSTĪM, NO VIENAS PUSES,
UN ARMĒNIJAS REPUBLIKU, NO OTRAS PUSES

PREAMBULA

BEĻĢIJAS KARALISTE,

BULGĀRIJAS REPUBLIKA,

ČEHIJAS REPUBLIKA,

DĀNIJAS KARALISTE,

VĀCIJAS FEDERATĪVĀ REPUBLIKA,

IGAUNIJAS REPUBLIKA,

ĪRIJA,

GRIEĶIJAS REPUBLIKA,

SPĀNIJAS KARALISTE,

FRANCIJAS REPUBLIKA,

HORVĀTIJAS REPUBLIKA,

ITĀLIJAS REPUBLIKA,

KIPRAS REPUBLIKA,

LATVIJAS REPUBLIKA,

LIETUVAS REPUBLIKA,

LUKSEMBURGAS LIELHERCOGISTE,

UNGĀRIJA,

MALTAS REPUBLIKA,

NĪDERLANDES KARALISTE,

AUSTRIJAS REPUBLIKA,

POLIJAS REPUBLIKA,

PORTUGĀLES REPUBLIKA,

RUMĀNIJA,

SLOVĒNIJAS REPUBLIKA,

SLOVĀKIJAS REPUBLIKA,

SOMIJAS REPUBLIKA,

ZVIEDRIJAS KARALISTE,

LIELBRITĀNIJAS UN ZIEMEĻĪRIJAS APVIENOTĀ KARALISTE,

Līguma par Eiropas Savienību, Līguma par Eiropas Savienības darbību un Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līguma Līgumslēdzējas puses, turpmāk – "dalībvalstis",

EIROPAS SAVIENĪBA un

EIROPAS ATOMENERĢIJAS KOPIENA (turpmāk – "Euratom"),

no vienas puses, un

ARMĒNIJAS REPUBLIKA,

no otras puses,

turpmāk kopā "Puses",

ŅEMOT VĒRĀ spēcīgās saites starp Pusēm un to kopīgās vērtības, kā arī vēlmi stiprināt saites, kas izveidotas ar Partnerības un sadarbības nolīgumu, un veicināt ciešu un intensīvu sadarbību, kura balstīta uz vienlīdzīgu partnerību, Eiropas kaimiņattiecību politikas (EKP) un Austrumu partnerības ietvaros, kā arī šā nolīguma ietvaros;

ATZĪSTOT kopīgā ES un Armēnijas EKP rīcības plāna, tostarp tā ievada noteikumu, ieguldījumu un to, cik liela nozīme ir partnerības prioritātēm, stiprinot attiecības starp Eiropas Savienību un Armēnijas Republiku un palīdzot Armēnijas Republikā virzīt uz priekšu reformu un tuvināšanās procesu, kā minēts turpmāk, tādējādi sekmējot pastiprinātu politisko un ekonomisko sadarbību;

APŅEMOTIES arī turpmāk stiprināt pamatbrīvību, cilvēktiesību, tostarp minoritāšu tiesību, demokrātijas principu, tiesiskuma un labas pārvaldības ievērošanu;

ATZĪSTOT, ka iekšējās reformas demokrātijas un tirgus ekonomikas stiprināšanai, no vienas puses, un ilgtspējīgs konfliktu noregulējums, no otras puses, ir savstarpēji saistīti elementi. Tādēļ ilgtspējīgi demokrātisko reformu procesi Armēnijas Republikā palīdzēs veidot uzticēšanos un stabilitāti visā reģionā;

APŅEMOTIES turpināt veicināt Armēnijas Republikas politisko, sociālekonomisko un institucionālo attīstību ar tādu elementu starpniecību kā pilsoniskās sabiedrības attīstība, iestāžu veidošana, valsts pārvaldes un civildienesta reforma, cīņa pret korupciju un pastiprināta tirdzniecības un ekonomiskā sadarbība, tostarp saistībā ar labu pārvaldību nodokļu jomā, nabadzības mazināšana un plaša sadarbība visdažādākajās kopīgu interešu jomās, tostarp tiesiskuma, brīvības un drošības jomā;

APŅEMOTIES pilnībā īstenot mērķus, principus un noteikumus, kas ietverti Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtos, 1948. gada Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā, 1950. gada Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā ("Eiropas Cilvēktiesību konvencija") un 1975. gada Konferences par drošību un sadarbību Eiropā Helsinku Nobeiguma aktā ("EDSO Helsinku Nobeiguma akts");

ATGĀDINOT savu vēlmi stiprināt starptautisko mieru un drošību, kā arī iesaistīties efektīvās daudzpusējās attiecībās un mierīgā domstarpību noregulējumā attiecīgi izveidotos formātos, jo īpaši šajā nolūkā ciešāk sadarbojoties Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) un Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) ietvaros;

APŅEMOTIES pildīt starptautiskās saistības cīnīties pret masu iznīcināšanas ieroču un to nogādes līdzekļu izplatīšanu un sadarboties atbruņošanās un ieroču neizplatīšanas, kā arī kodoldrošības un drošuma jomā;

ATZĪSTOT to, cik nozīmīga ir Armēnijas Republikas aktīva līdzdalība reģionālās sadarbības formātos, tostarp tajos, ko atbalsta Eiropas Savienība; atzīstot to, cik nozīmīga Armēnijas Republikai ir tās dalība starptautiskās organizācijās un sadarbības formātos un saistības, ko tā šajā sakarā ir uzņēmusies;

VĒLOTIES turpmāk attīstīt pastāvīgu politisko dialogu par savstarpēji interesējošiem divpusējiem un starptautiskiem jautājumiem, tostarp reģionālajiem aspektiem, ņemot vērā Eiropas Savienības kopējo ārpolitiku un drošības politiku, tostarp arī kopējo drošības un aizsardzības politiku, un Armēnijas Republikas attiecīgās politikas; atzīstot to, cik nozīmīga Armēnijas Republikai ir tās dalība starptautiskās organizācijās un sadarbības formātos un saistības, ko tā šajā sakarā ir uzņēmusies;

ATZĪSTOT, cik svarīga ir Armēnijas Republikas apņemšanās rast miermīlīgu un ilgstošu risinājumu Kalnu Karabahas konfliktā un nepieciešamība panākt šo risinājumu iespējami drīz sarunās, ko vada EDSO Minskas grupas līdzpriekšsēdētāji; atzīstot arī nepieciešamību panākt šo risinājumu, pamatojoties uz mērķiem un principiem, kas noteikti ANO Statūtos un EDSO Helsinku Nobeiguma aktā, īpaši tiem, kuri saistīti ar atturēšanos no draudiem vai spēka lietošanas, ar valstu teritoriālo integritāti un tautu vienlīdzīgām tiesībām un pašnoteikšanos un kuri atspoguļoti visās deklarācijās, kas izstrādātas līdzpriekšsēdētāju vadītajā EDSO Minskas grupā kopš 16. EDSO Ministru padomes 2008. gadā; tāpat atzīmējot Eiropas Savienības paziņoto apņemšanos atbalstīt šo risinājuma panākšanas procesu;

APŅEMOTIES novērst un apkarot korupciju, cīnīties pret organizēto noziedzību un stiprināt sadarbību cīņā pret terorismu;

APŅEMOTIES pastiprināt dialogu un sadarbību migrācijas, patvēruma un robežu pārvaldības jomā, izmantojot visaptverošu pieeju, kurā uzmanība vērsta uz likumīgu migrāciju un sadarbību ar mērķi novērst nelikumīgu migrāciju un cilvēku tirdzniecību, kā arī efektīvi īstenot atpakaļuzņemšanas nolīgumu;

ATKĀRTOTI APSTIPRINOT, ka viens no galvenajiem mērķiem ir Pušu pilsoņu labāka mobilitāte drošā un labi pārvaldītā vidē, un apsverot iespēju laika gaitā sākt dialogu par vīzu jautājumiem ar Armēnijas Republiku, ja tiek izpildīti priekšnoteikumi labi pārvaldītai un drošai mobilitātei, tostarp tiek efektīvi īstenots starp Pusēm noslēgtais nolīgums par vīzu atvieglotu izsniegšanu un atpakaļuzņemšanas nolīgums;

APŅEMOTIES ievērot brīvā tirgus ekonomikas principus un ņemot vērā Eiropas Savienības gatavību atbalstīt Armēnijas Republikas ekonomikas reformas;

ATZĪSTOT Pušu gatavību padziļināt ekonomisko sadarbību, tostarp ar tirdzniecību saistītās jomās, saskaņā ar tiesībām un pienākumiem, kas izriet no Pušu dalības Pasaules Tirdzniecības organizācijā (PTO), un piemērojot šīs tiesības un pienākumus pārskatāmi un nediskriminējoši;

BŪDAMAS PĀRLIECINĀTAS, ka šis nolīgums radīs jaunu gaisotni ekonomiskajām attiecībām starp Pusēm un galvenokārt ļaus attīstīt tirdzniecību un ieguldījumus, kā arī stimulēs konkurenci, kas ir īpaši svarīgi ekonomikas reorganizācijai un modernizācijai;

APŅEMOTIES ievērot ilgtspējīgas attīstības principus;

APŅEMOTIES nodrošināt vides aizsardzību, tostarp pārrobežu sadarbību un daudzpusējo starptautisko nolīgumu īstenošanu;

APŅEMOTIES veicināt energoapgādes drošumu un drošību, sekmēt atbilstošas infrastruktūras izveidi, palielināt tirgus integrāciju un pakāpenisku regulējuma tuvināšanu galvenajiem turpmāk minētajiem ES *acquis* elementiem, tostarp *inter alia* veicinot energoefektivitāti un atjaunojamo energoresursu izmantošanu, ņemot vērā Armēnijas Republikas saistības ievērot vienlīdzīgas attieksmes principu pret enerģijas piegādātājām, tranzīta un patērētājām valstīm;

APŅEMOTIES nodrošināt augsta līmeņa kodoldrošumu un kodoldrošību, kā minēts turpmāk;

ATZĪSTOT nepieciešamību uzlabot sadarbību enerģētikas jomā un Pušu apņemšanos pilnībā ievērot Enerģētikas hartas nolīguma noteikumus;

VĒLOTIES uzlabot sabiedrības veselības un drošības līmeni un cilvēka veselības aizsardzību, ievērojot ilgtspējīgas attīstības, vides vajadzību un klimata pārmaiņu principus;

APŅEMOTIES veicināt cilvēku savstarpējos kontaktus, tostarp izmantojot sadarbību un apmaiņas zinātnes un tehnoloģiju, izglītības un kultūras, jaunatnes un sporta jomā;

APŅEMOTIES veicināt pārrobežu un reģionālo sadarbību;

ATZĪSTOT Armēnijas Republikas apņemšanos pakāpeniski tuvināt savus konkrēto nozaru tiesību aktus attiecīgajiem no Eiropas Savienības tiesību aktiem, tos efektīvi īstenot plašāku reformu centienu kontekstā un attīstīt savu administratīvo un institucionālo spēju, ciktāl tas nepieciešams šā nolīguma īstenošanai, kā arī atzīstot Eiropas Savienības pastāvīgo atbalstu saskaņā ar visiem pieejamajiem sadarbības instrumentiem, tostarp tehnisko, finansiālo un ekonomisko palīdzību saistībā ar šo apņemšanos, ievērojot reformu tempu un Armēnijas Republikas ekonomiskās vajadzības;

ATZĪMĒJOT, ka gadījumā, ja Puses nolemj šā nolīguma satvarā noslēgt konkrētus nolīgumus brīvības, drošības un tiesiskuma jomā, ko Eiropas Savienība slēdz saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību trešās daļas V sadaļu, šādu turpmāko nolīgumu noteikumi nebūtu saistoši Apvienotajai Karalistei un/vai Īrijai, izņemot, ja Eiropas Savienība vienlaicīgi ar Apvienoto Karalisti un/vai Īriju, ņemot vērā attiecīgās līdzšinējās divpusējās attiecības, paziņo Armēnijas Republikai, ka Apvienotajai Karalistei un/vai Īrijai kā Eiropas Savienības daļai ir kļuvuši saistoši šādi turpmāki nolīgumi saskaņā ar Protokolu Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību. Turklāt jebkuri Eiropas Savienības turpmākie iekšējie pasākumi, kas pieņemti šā nolīguma īstenošanai, ievērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību trešās daļas V sadaļu, nebūtu saistoši Apvienotajai Karalistei un/vai Īrijai, ja vien tās nepaziņo, ka vēlas piedalīties vai pieņemt šādus pasākumus saskaņā ar Protokolu Nr. 21; atzīmējot arī to, ka uz šādiem turpmākiem nolīgumiem vai šādiem turpmākiem Eiropas Savienības iekšējiem pasākumiem attiektos Protokols Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots minētajiem Līgumiem,

IR NOSLĒGUŠAS ŠO NOLĪGUMU.

I SADAĻA

MĒRĶI UN VISPĀRĪGI PRINCIPI

1. PANTS

Mērķi

Šā nolīguma mērķi ir šādi:

a) uzlabot visaptverošo politisko un ekonomisko partnerību un sadarbību starp Pusēm, pamatojoties uz kopējām vērtībām un ciešām attiecībām, tostarp palielinot Armēnijas Republikas līdzdalību Eiropas Savienības politikas virzienos, programmās un aģentūrās;

b) stiprināt politisko dialogu visās savstarpēju interešu jomās, sekmējot ciešu politisko attiecību veidošanos starp Pusēm;

c) sekmēt demokrātijas stiprināšanu un politisko, ekonomisko un institucionālo stabilitāti Armēnijas Republikā;

d) veicināt, saglabāt un stiprināt mieru un stabilitāti gan reģiona, gan starptautiskā mērogā, tostarp apvienojot centienus, lai novērstu spriedzes rašanās avotus, uzlabotu robežu drošību un veicinātu pārrobežu sadarbību un labas kaimiņattiecības;

e) uzlabot sadarbību brīvības, drošības un tiesiskuma jomā nolūkā stiprināt tiesiskumu un cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanu;

f) vairot mobilitāti un cilvēku savstarpējos kontaktus;

g) atbalstīt Armēnijas Republikas centienus attīstīt tās ekonomisko potenciālu, izmantojot starptautisko sadarbību, arī tuvinot tās tiesību aktus ES *acquis*, kā minēts turpmāk;

h) izveidot ciešāku sadarbību tirdzniecības jomā, kura ļauj pastāvīgi nodrošināt regulatīvo sadarbību attiecīgajās jomās saskaņā ar tiesībām un pienākumiem, kas izriet no dalības PTO, kā arī

i) radīt apstākļus aizvien ciešākai sadarbībai citās savstarpēju interešu jomās.

2. PANTS

Vispārīgi principi

1. Pušu iekšējo un ārējo politiku pamats un būtisks šā nolīguma elements ir jo īpaši ANO Statūtos, EDSO Helsinku Nobeiguma aktā un 1990. gada Parīzes Hartā par jaunu Eiropu, kā arī citos svarīgos cilvēktiesību instrumentos, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā un Eiropas Cilvēktiesību konvencijā iekļauto demokrātijas principu, tiesiskuma, cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošana.

2. Puses atkārtoti apstiprina savu apņemšanos ievērot brīvā tirgus ekonomikas, ilgtspējīgas attīstības, reģionālās sadarbības un efektīvu daudzpusēju attiecību principus.

3. Puses atkārtoti apstiprina savu gatavību ievērot labas pārvaldības principus, kā arī pildīt savus starptautiskos pienākumus, jo īpaši ANO, Eiropas Padomē un EDSO.

4. Puses apņemas cīnīties pret korupciju un pret dažāda veida pārrobežu organizēto noziedzību un terorismu, veicināt ilgtspējīgu attīstību, efektīvas daudzpusējas attiecības un cīņu pret masu iznīcināšanas ieroču un to piegādes sistēmu izplatīšanu, tostarp izmantojot ES Ķīmisko, bioloģisko, radioloģisko un kodolmateriālu riska mazināšanas izcilības centra iniciatīvu. Šī apņemšanās ir būtiski svarīgs elements Pušu attiecību un sadarbības attīstībā un sekmē mieru un stabilitāti reģionā.

II SADAĻA

POLITISKAIS DIALOGS UN REFORMA, SADARBĪBA ĀRPOLITIKAS UN DROŠĪBAS POLITIKAS JOMĀ

3. PANTS

Politiskā dialoga mērķi

1. Puses turpina attīstīt un stiprināt politisko dialogu starp tām visās savstarpēju interešu jomās, tostarp ārpolitikas un drošības un iekšzemes reformu jautājumos. Šis dialogs palielinās politiskās sadarbības efektivitāti ārpolitikas un drošības jautājumos, atzīstot, cik nozīmīga Armēnijas Republikai ir tās dalība starptautiskās organizācijās un sadarbības formātos un saistības, ko tā šajā sakarā ir uzņēmusies.

2. Politiskā dialoga mērķi ir šādi:

a) turpināt pilnveidot un stiprināt politisko dialogu visās savstarpēju interešu jomās;

b) uzlabot politisko partnerību un palielināt sadarbības efektivitāti ārpolitikas un drošības politikas jomā;

c) veicināt starptautisko mieru, stabilitāti un drošību, pamatojoties uz efektīvām daudzpusējām attiecībām;

d) stiprināt sadarbību un dialogu starp Pusēm par starptautisko drošību un krīžu pārvarēšanu, jo īpaši, lai risinātu globālas un reģionālas problēmas un saistītus apdraudējumus;

e) stiprināt sadarbību cīņā pret masu iznīcināšanas ieroču un to piegādes sistēmu izplatīšanu;

f) sekmēt uz rezultātiem vērstu un praktisku Pušu sadarbību, lai sasniegtu mieru, drošību un stabilitāti Eiropas kontinentā;

g) stiprināt demokrātijas principu, tiesiskuma, labas pārvaldības, cilvēktiesību un pamatbrīvību, tostarp plašsaziņas līdzekļu brīvības un minoritāšu tiesību, ievērošanu un sekmēt iekšzemes politisko reformu konsolidāciju;

h) attīstīt dialogu un padziļināt Pušu sadarbību drošības un aizsardzības jomā;

i) veicināt konfliktu miermīlīgu atrisināšanu;

j) sekmēt ANO mērķus un principus, kas iekļauti tās Statūtos, un principus, kuri regulē attiecības starp parakstītājvalstīm, kā noteikts EDSO Helsinku Nobeiguma aktā, kā arī

k) uzlabot reģionālo sadarbību, veidot labas kaimiņattiecības un uzlabot reģionālo drošību, tostarp veicot pasākumus, lai atvērtu robežas nolūkā sekmēt reģionālo tirdzniecību un pārrobežu pārvietošanos.

4. PANTS

Iekšzemes reforma

Puses sadarbojas šādās jomās:

a) attīstot, konsolidējot un palielinot demokrātisko iestāžu stabilitāti un efektivitāti un tiesiskumu;

b) nodrošinot cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanu;

c) nodrošinot tiesu un tiesību reformas attīstību, lai nodrošinātu tiesu iestāžu, prokuratūras un tiesībaizsardzības neatkarību, kvalitāti un efektivitāti;

d) stiprinot administratīvo spēju un garantējot tiesībaizsardzības struktūru objektivitāti un efektivitāti;

e) turpinot īstenot valsts pārvaldes reformu un veidojot atbildīgu, prasmīgu, pārredzamu un profesionālu civildienestu, kā arī

f) nodrošinot efektīvu cīņu pret korupciju, jo īpaši ņemot vērā starptautiskās sadarbības cīņai pret korupciju pastiprināšanu, un nodrošinot attiecīgo starptautisko juridisko instrumentu, piemēram, ANO 2003. gada Pretkorupcijas konvencijas, efektīvu īstenošanu.

5. PANTS

Ārpolitika un drošības politika

1. Puses pastiprina dialogu un sadarbību ārpolitikas un drošības politikas jomā, kā arī kopējā drošības un aizsardzības politikā, atzīstot, cik nozīmīga Armēnijas Republikai ir tās dalība starptautiskās organizācijās un sadarbības formātos un saistības, kuras tā šajā sakarā ir uzņēmusies, un jo īpaši pievēršas tādiem jautājumiem kā konfliktu novēršana un krīžu pārvarēšana, riska mazināšana, kiberdrošība, drošības nozares reforma, reģionālā stabilitāte, atbruņošanās, ieroču neizplatīšana, ieroču kontrole un eksporta kontrole. Sadarbības pamatā ir kopīgās vērtības un savstarpējās intereses, un tās mērķis ir palielināt šīs sadarbības efektivitāti, izmantojot divpusējus, starptautiskus un reģionālus forumus, īpaši EDSO.

2. Puses vēlreiz apstiprina savu apņemšanos ievērot starptautisko tiesību principus un normas, tostarp tos, kas noteikti ANO Statūtos un EDSO Helsinku Nobeiguma aktā, kā arī apņemšanos veicināt minētos principus to divpusējās un daudzpusējās attiecībās.

6. PANTS

Starptautiskas nozīmes smagi noziegumi un Starptautiskā Krimināltiesa

1. Puses vēlreiz apstiprina, ka vissmagākie noziegumi, kas skar starptautisko sabiedrību kopumā, nedrīkst palikt nesodīti un ka ir jānodrošina efektīva saukšana pie atbildības, veicot pasākumus valstu un starptautiskā līmenī, tostarp arī Starptautiskās Krimināltiesas līmenī.

2. Puses uzskata, ka Starptautiskās Krimināltiesas izveide un efektīva darbība ir nozīmīgs solis starptautiskā miera un tiesiskuma labā. Pušu mērķis ir stiprināt sadarbību, lai veicinātu mieru un starptautisko tiesiskumu, ratificējot un īstenojot Starptautiskās Krimināltiesas Romas Statūtus un saistītos instrumentus un ņemot vērā savu tiesisko un konstitucionālo regulējumu.

3. Izmantojot attiecīgus divpusējus un daudzpusējus satvarus, Puses vienojas cieši sadarboties, lai nepieļautu genocīdu, noziegumus pret cilvēci un kara noziegumus.

7. PANTS

Konfliktu novēršana un krīžu pārvarēšana

Puses pastiprina praktisko sadarbību konfliktu novēršanas un krīžu pārvarēšanas jomā, jo īpaši ņemot vērā Armēnijas Republikas iespējamo dalību ES vadītās civilās un militārās krīžu pārvarēšanas operācijās, kā arī attiecīgos praktiskos vingrinājumos un mācībās, katru gadījumu izskatot atsevišķi.

8. PANTS

Reģionālā stabilitāte un konfliktu miermīlīga atrisināšana

1. Puses pastiprina kopīgos centienus uzlabot nosacījumus turpmākai reģionālai sadarbībai, veicinot atvērtas robežas ar pārrobežu pārvietošanos, labas kaimiņattiecības un demokrātisku attīstību, tādējādi sekmējot stabilitāti un drošību, kā arī strādā pie konfliktu miermīlīgas atrisināšanas.

2. Pasākumos, kas minēti 1. punktā, tiek ievēroti tādi kopīgi principi kā starptautiskā miera un drošības uzturēšana, kā noteikts ANO Statūtos, EDSO Helsinku Nobeiguma aktā un citos attiecīgos daudzpusējos dokumentos, kam Puses ir pievienojušās. Puses uzsver, cik svarīgi konfliktu miermīlīgai atrisināšanai ir esošie formāti.

3. Puses uzsver, ka ieroču kontrolei un uzticības un drošības veicināšanas pasākumiem joprojām ir liela nozīme drošības, paredzamības un stabilitātes nodrošināšanā Eiropā.

9. PANTS

Masu iznīcināšanas ieroči, ieroču neizplatīšana un atbruņošanās

1. Puses uzskata, ka masu iznīcināšanas ieroču un to nogādes līdzekļu izplatīšana gan valsts, gan nevalstiskiem dalībniekiem, piemēram, teroristiem un citiem krimināliem grupējumiem, ir viens no nopietnākajiem draudiem starptautiskajam mieram un stabilitātei. Tādēļ Puses vienojas sadarboties un dot ieguldījumu cīņā pret masu iznīcināšanas ieroču un to nogādes līdzekļu izplatīšanu, pilnīgi ievērojot un iekšzemē īstenojot savus esošos pienākumus atbilstīgi starptautiskajiem atbruņošanās un ieroču neizplatīšanas līgumiem un nolīgumiem, kā arī citus attiecīgus starptautiskus pienākumus. Puses vienojas, ka šis noteikums ir šā nolīguma būtiska sastāvdaļa.

2. Puses vienojas sadarboties un sniegt savu ieguldījumu cīņā pret masu iznīcināšanas ieroču un to nogādes līdzekļu izplatīšanu:

a) veicot pasākumus, lai attiecīgi parakstītu vai ratificētu visus citus starptautiskos instrumentus šajā sakarā vai lai tiem pievienotos un tos pilnībā īstenotu, kā arī

b) turpinot attīstīt efektīvu valsts eksporta kontroles sistēmu, ietverot ar masu iznīcināšanas ieročiem saistītu preču eksporta un tranzīta kontroli, kā arī ar masu iznīcināšanas ieročiem saistīta galapatēriņa kontroli divējāda lietojuma tehnoloģijām.

3. Puses vienojas nodibināt regulāru politisko dialogu, kas papildinās un konsolidēs šajā pantā minētos elementus.

10. PANTS

Kājnieku ieroču, vieglo ieroču un konvencionālo ieroču eksporta kontrole

1. Puses atzīst, ka starptautisko mieru un drošību vēl aizvien nopietni apdraud kājnieku ieroču, vieglo ieroču un to munīcijas nelikumīga ražošana un tirdzniecība, kā arī to pārmērīga uzkrāšana, slikta pārvaldība, nepietiekami droša uzglabāšana un nekontrolēta izplatīšanās.

2. Puses vienojas ievērot un pilnā apjomā pildīt to attiecīgos pienākumus apkarot kājnieku ieroču, vieglo ieroču un to munīcijas nelikumīgu tirdzniecību atbilstoši spēkā esošajiem starptautiskajiem nolīgumiem, kuriem tās ir pievienojušās, un ANO Drošības padomes rezolūcijām, kā arī to saistības saskaņā ar citiem starptautiskiem instrumentiem, kas piemērojami minētajā jomā, piemēram, ANO Rīcības programmu, lai novērstu, apkarotu un izskaustu kājnieku ieroču un vieglo ieroču nelikumīgu tirdzniecību visās tās izpausmēs.

3. Puses apņemas sadarboties un nodrošināt savu centienu koordināciju, papildināmību un sinerģiju, lai apkarotu kājnieku ieroču un vieglo ieroču un to munīcijas nelikumīgu tirdzniecību un iznīcinātu to pārmērīgus krājumus starptautiskā, reģionālā, apakšreģionālā un attiecīgi valsts līmenī.

4. Turklāt Puses vienojas turpināt sadarbību konvencionālo ieroču kontroles jomā, ņemot vērā Padomes 2008. gada 8. decembra Kopējo nostāju 2008/944/KĀDP, ar ko izveido kopīgus noteikumus, kas reglamentē militāru tehnoloģiju un ekipējuma eksporta kontroli[1], un attiecīgos Armēnijas Republikas tiesību aktus.

[1] ES OV L 335, 13.12.2008., 99. lpp.

5. Puses vienojas nodibināt regulāru politisko dialogu, kas papildinās un konsolidēs šajā pantā minētos elementus.

11. PANTS

Terorisma apkarošana

1. Puses atkārtoti apstiprina, cik svarīga ir cīņa pret terorismu un terorisma novēršana, un vienojas sadarboties divpusējā, reģionālā un starptautiskā līmenī, lai novērstu un apkarotu terorismu visos tā veidos un izpausmēs.

2. Puses vienojas, ka ir ļoti svarīgi pret terorismu cīnīties, pilnībā ievērojot tiesiskumu un starptautiskās tiesības, tostarp starptautiskās cilvēktiesības, starptautiskās bēgļu tiesības un starptautiskās humanitārās tiesības, ANO Statūtu principus un visus attiecīgos ar terorisma apkarošanu saistītos starptautiskos instrumentus.

3. Puses uzsver, ka ir svarīga visu ANO konvenciju un protokolu, kas saistīti ar terorisma apkarošanu, vispārēja ratifikācija un pilnīga īstenošana. Puses vienojas turpināt veicināt dialogu par Visaptverošas konvencijas par starptautisko terorismu projektu un sadarboties ANO Vispārējās terorisma apkarošanas stratēģijas, kā arī attiecīgo ANO Drošības padomes rezolūciju un Eiropas Padomes konvenciju īstenošanā. Tāpat Puses vienojas sadarboties, lai veicinātu starptautisko vienprātību par terorisma novēršanu un apkarošanu.

III SADAĻA

TIESISKUMS, BRĪVĪBA UN DROŠĪBA

12. PANTS

Tiesiskums un cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošana

1. Īstenojot sadarbību brīvības, drošības un tiesiskuma jomā, Puses īpašu nozīmi piešķir tam, lai konsolidētu tiesiskumu, tostarp tiesu iestāžu neatkarību, tiesu pieejamību, tiesības uz taisnīgu tiesu, kā paredzēts Eiropas Cilvēktiesību konvencijā, procesuālās garantijas krimināllietās un cietušo tiesības.

2. Puses pilnībā sadarbojas saistībā ar iestāžu efektīvu darbību tiesībaizsardzības, korupcijas apkarošanas un tiesas spriešanas jomā.

3. Visa veida sadarbību brīvības, drošības un tiesiskuma jomā caurstrāvo cilvēktiesību, nediskriminācijas un pamatbrīvību ievērošana.

13. PANTS

Personas datu aizsardzība

Puses vienojas sadarboties, lai nodrošinātu personas datu augsta līmeņa aizsardzību saskaņā ar Eiropas Savienības, Eiropas Padomes un starptautiskajiem juridiskajiem instrumentiem un standartiem.

14. PANTS

Sadarbība migrācijas, patvēruma un robežu pārvaldības jomā

1. Puses atkārtoti apstiprina, ka ir svarīgi kopīgi pārvaldīt migrācijas plūsmas starp to teritorijām, un izveido visaptverošu dialogu par visiem ar migrāciju saistītajiem jautājumiem, tostarp likumīgo migrāciju, starptautisko aizsardzību un cīņu pret nelikumīgo migrāciju, kontrabandu un cilvēku tirdzniecību.

2. Sadarbības pamatā būs konkrēto vajadzību novērtējums, ko veiks, Pusēm savstarpēji apspriežoties, un to īstenos saskaņā ar Pušu spēkā esošajiem tiesību aktiem. Sadarbība jo īpaši būs vērsta uz šādiem aspektiem:

a) migrācijas pamatcēloņu novēršana;

b) valsts tiesību aktu izstrāde un īstenošana un prakses iedibināšana attiecībā uz starptautisko aizsardzību, lai ievērotu 1951. gada Ženēvas Konvencijas par bēgļu statusu, 1967. gada Protokola par bēgļu statusu un citu attiecīgo starptautisko instrumentu noteikumus, piemēram, Eiropas Cilvēktiesību konvenciju, un lai nodrošinātu "neizraidīšanas principa" ievērošanu;

c) uzņemšanas noteikumi, uzņemto personu tiesības un statuss, vienlīdzīga attieksme pret likumīgi dzīvojošiem ārzemniekiem, šo personu integrēšana, izglītošana un apmācība, kā arī pasākumi cīņai pret rasismu un ksenofobiju;

d) efektīvas un preventīvas politikas izstrāde cīņai pret nelikumīgu migrāciju, migrantu kontrabandu un cilvēku tirdzniecību, ieskaitot jautājumu par to, kā apkarot kontrabandistu un nelikumīgo tirgotāju tīklus un kā aizsargāt šādas tirdzniecības upurus ar attiecīgiem starptautiskiem instrumentiem;

e) tādi jautājumi kā organizēšana, mācības, paraugprakse un citi operatīvi pasākumi migrācijas pārvaldības, dokumentu drošības, vīzu politikas, robežu pārvaldības un migrācijas informācijas sistēmu jomā.

3. Sadarbība var arī veicināt cirkulāro migrāciju attīstības nolūkos.

15. PANTS

Personu pārvietošanās un atpakaļuzņemšana

1. Puses nodrošina, ka tiek pilnībā īstenoti turpmāk minētie nolīgumi, kas tām ir saistoši:

a) Nolīgums starp Eiropas Savienību un Armēnijas Republiku par tādu personu atpakaļuzņemšanu, kuras uzturas neatļauti („atpakaļuzņemšanas nolīgums”), kas stājās spēkā 2014. gada 1. janvārī, kā arī

b) Nolīgums starp Eiropas Savienību un Armēnijas Republiku par vīzu atvieglotu izsniegšanu (“nolīgums par vīzu atvieglotu izsniegšanu”), kas stājās spēkā 2014. gada 1. janvārī.

2. Puses turpina veicināt pilsoņu mobilitāti ar nolīgumu par vīzu atvieglotu izsniegšanu un apsver iespēju laika gaitā uzsākt dialogu par vīzu režīma liberalizāciju, ja tiek izpildīti priekšnoteikumi labi pārvaldītai un drošai mobilitātei. Tās sadarbojas cīņā pret nelikumīgu migrāciju, arī īstenojot atpakaļuzņemšanas nolīgumu, kā arī veicina robežu pārvaldības politiku un tiesisko un darbības regulējumu.

16. PANTS

Cīņa pret organizēto noziedzību un korupciju

1. Puses sadarbojas, lai apkarotu un novērstu organizētas vai cita veida noziedzīgas un nelikumīgas darbības, tostarp starptautiska mēroga darbības, piemēram:

a) migrantu kontrabandu un cilvēku tirdzniecību;

b) šaujamieroču, tostarp vieglo ieroču un kājnieku ieroču, kontrabandu un nelikumīgu tirdzniecību;

c) nelikumīgu narkotisko vielu kontrabandu un tirdzniecību;

d) preču kontrabandu un nelikumīgu tirdzniecību;

e) nelikumīgas darbības ekonomikā un finanšu darbības, piemēram, viltošanu, krāpšanu nodokļu jomā un publiskā iepirkuma jomā;

f) līdzekļu piesavināšanos projektos, ko finansē starptautiski līdzekļu devēji;

g) aktīvu un pasīvu korupciju gan privātajā, gan publiskajā sektorā;

h) dokumentu viltošanu un nepatiesu ziņu sniegšanu, kā arī

i) kibernoziegumus.

2. Puses pastiprina divpusēju, reģionālu un starptautisku sadarbību starp tiesībaizsardzības struktūrām, tostarp iespējamu sadarbības attīstību starp Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu) un attiecīgajām Armēnijas Republikas iestādēm. Puses apņemas efektīvi īstenot attiecīgos starptautiskos standartus, jo īpaši tos, kas noteikti ANO 2000. gada Konvencijā pret transnacionālo organizēto noziedzību un tās trijos protokolos. Puses sadarbojas, lai novērstu un apkarotu korupciju saskaņā ar ANO 2003. gada Pretkorupcijas konvenciju, Pretkorupcijas starpvalstu grupas (*GRECO*) ieteikumiem un ESAO izstrādāto pārredzamību attiecībā uz aktīvu deklarēšanu, ziņotāju aizsardzību un informācijas atklāšanu par juridisko personu patiesajiem labuma guvējiem.

17. PANTS

Nelikumīgas narkotiskās vielas

1. Atbilstīgi to attiecīgajām pilnvarām un kompetencēm Puses sadarbojas, lai nodrošinātu līdzsvarotu un integrētu pieeju nelikumīgu narkotisko vielu un jaunu psihoaktīvo vielu ierobežošanai un apkarošanai. Stratēģijas un rīcību narkotisko vielu jomā vērš uz to, lai nostiprinātu struktūras nelikumīgu narkotisko vielu ierobežošanai un apkarošanai, samazinātu to piegādi, tirdzniecību un pieprasījumu, risinātu narkomānijas izraisītās veselības problēmas un sociālās sekas nolūkā mazināt nodarīto kaitējumu, kā arī efektīvāk novērst nelikumīgai narkotisko un psihotropo vai psihoaktīvo vielu izgatavošanai izmantoto ķīmisko prekursoru novirzīšanu.

2. Puses vienojas par vajadzīgajām sadarbības metodēm 1. punktā minēto mērķu sasniegšanai. Rīcība pamatojas uz vispārēji pieņemtiem principiem, kas izklāstīti attiecīgajās starptautiskajās konvencijās, un tās mērķis ir īstenot 2016. gada aprīļa ANO Ģenerālās asamblejas speciālās sesijas par narkotiku problemātiku pasaulē noslēguma dokumentā iekļautos ieteikumus.

18. PANTS

Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija un terorisma finansēšana

1. Puses sadarbojas, lai nepieļautu savu finanšu sistēmu un saistīto nefinanšu sistēmu izmantošanu noziedzīgās darbībās iegūtu līdzekļu legalizācijai kopumā un jo īpaši narkotiku nodarījumos iegūtu līdzekļu legalizācijai, kā arī terorisma finansēšanai. Minētā sadarbība ietver arī tādu līdzekļu atgūšanu, kuri iegūti noziedzīgu darbību rezultātā.

2. Sadarbība šajā jomā ļauj apmainīties ar attiecīgu informāciju saskaņā ar Pušu attiecīgajiem tiesību aktiem un attiecīgajiem starptautiskajiem instrumentiem un pieņemt tādus atbilstošus standartus nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanai un apkarošanai, kas līdzvērtīgi standartiem, kurus pieņēmušas attiecīgās šajā jomā iesaistītās starptautiskās struktūras, piemēram Finanšu darījumu darba grupa nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanai.

19. PANTS

Sadarbība cīņā pret terorismu

1. Pilnībā ievērojot terorisma apkarošanas pamatā esošos principus, kā noteikts 11. pantā, Puses atkārtoti apstiprina to, cik svarīga ir tiesībaizsardzība un tiesiska pieeja terorisma apkarošanā, un vienojas sadarboties terorisma novēršanā un izskaušanā, jo īpaši:

a) apmainoties ar informāciju par teroristu grupām un atsevišķām personām un to atbalsta tīkliem saskaņā ar starptautiskajām un valsts tiesībām jo īpaši saistībā ar datu aizsardzību un privātuma aizsardzību;

b) apmainoties ar pieredzi terorisma novēršanā un izskaušanā, līdzekļiem un metodēm un to tehniskajiem aspektiem, kā arī ar apmācībām saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem;

c) apmainoties ar viedokļiem par radikalizāciju un vervēšanu, kā arī par to, kā vērsties pret radikalizāciju un veicināt labošanu;

d) apmainoties ar viedokļiem un pieredzi attiecībā uz personu, kuras tur aizdomās par terorismu, pārvietošanos pāri robežām un ceļošanu, kā arī attiecībā uz teroristu apdraudējumu;

e) apmainoties ar paraugpraksi attiecībā uz cilvēktiesību aizsardzību cīņā pret terorismu, jo īpaši saistībā ar kriminālprocesiem;

f) nodrošinot, ka par teroristu nodarījumiem iestājas kriminālatbildība, kā arī

g) veicot pasākumus pret ķīmiskā, bioloģiskā, radioloģiskā un kodolterorisma draudiem un veicot nepieciešamos pasākumus, lai nepieļautu ķīmisko, bioloģisko, radioloģisko un kodolmateriālu iegādi, nodošanu un izmantošanu terorisma mērķiem, kā arī lai nepieļautu nelikumīgas darbības, kas vērstas pret augsta riska ķīmiskajām, bioloģiskajām, radioloģiskajām un kodoliekārtām.

2. Sadarbības pamatā ir attiecīgie pieejamie izvērtējumi, un to īsteno, Pusēm savstarpēji apspriežoties.

20. PANTS

Tiesiskā sadarbība

1. Puses vienojas attīstīt tiesu iestāžu sadarbību civillietās un komerclietās attiecībā uz daudzpusējo konvenciju par tiesu iestāžu sadarbību civillietās, jo īpaši Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences konvenciju starptautiskās tiesiskās sadarbības un tiesvedības jomā un bērnu aizsardzības jomā, apspriešanu, ratifikāciju un īstenošanu.

2. Attiecībā uz tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās Puses cenšas uzlabot sadarbību savstarpējās tiesiskās palīdzības jomā, pamatojoties uz attiecīgajiem daudzpusējiem nolīgumiem. Šāda sadarbība attiecīgā gadījumā ietver pievienošanos attiecīgajiem starptautiskajiem ANO un Eiropas Padomes instrumentiem un to īstenošanu, kā arī ciešāku sadarbību starp *Eurojust* un Armēnijas Republikas kompetentajām iestādēm.

21. PANTS

Konsulārā aizsardzība

Armēnijas Republika piekrīt, ka jebkuras tajā pārstāvētās dalībvalsts diplomātiskās un konsulārās iestādes nodrošina aizsardzību tādas dalībvalsts valstspiederīgajiem, kurai nav pastāvīgās pārstāvniecības Armēnijas Republikā un kura konkrētā gadījumā faktiski nespēj sniegt konsulāro aizsardzību, ar tādiem pašiem nosacījumiem kā šīs attiecīgās dalībvalsts valstspiederīgajiem.

IV SADAĻA

EKONOMISKĀ SADARBĪBA

1. NODAĻA

DIALOGS PAR EKONOMIKAS JAUTĀJUMIEM

22. PANTS

1. Eiropas Savienība un Armēnijas Republika veicina ekonomikas reformu norisi, uzlabojot kopīgo izpratni par to ekonomikas pamatprincipiem un ekonomikas politikas noteikšanu un īstenošanu.

2. Armēnijas Republika veic turpmākas darbības, lai izveidotu labi funkcionējošu tirgus ekonomiku un attiecīgi pakāpeniski tuvinātu tās ekonomikas un finanšu noteikumus un politiku Eiropas Savienības noteikumiem un politikai. Eiropas Savienība atbalstīs Armēnijas Republiku centienos nodrošināt stabilu makroekonomikas politiku, ietverot centrālās bankas neatkarību un cenu stabilitāti, stabilu valsts finanšu sistēmu un ilgtspējīgu valūtas maiņas kursa režīmu un maksājumu bilanci.

23. PANTS

Šajā nolūkā Puses vienojas risināt regulāru dialogu par ekonomikas jautājumiem, kura mērķis ir:

a) apmaiņa ar informāciju par makroekonomikas tendencēm un politiku, kā arī par strukturālajām reformām, tostarp ekonomikas attīstības stratēģijām;

b) apmaiņa ar pieredzi un paraugpraksi tādās jomās kā publiskās finanses, monetārā un valūtas kursa politikas sistēma, finanšu nozares politika un ekonomikas statistika;

c) apmaiņa ar informāciju un pieredzi attiecībā uz reģionālo ekonomisko integrāciju, tostarp Eiropas Ekonomiskās un monetārās savienības darbību;

d) divpusējās sadarbības ekonomikas, finanšu un statistikas jomā statusa pārskatīšana.

24. PANTS

Publiskā sektora iekšējā kontrole un revīzija

Puses sadarbojas publiskā sektora iekšējās kontroles un ārējās revīzijas jomā ar šādiem mērķiem:

a) turpināt attīstīt un īstenot publiskā sektora iekšējās kontroles sistēmu saskaņā ar decentralizētas vadības atbildības principu, tostarp neatkarīgu iekšējās revīzijas funkciju visā Armēnijas Republikas publiskajā sektorā, tuvinoties vispārpieņemtiem starptautiskiem standartiem, pamatnostādnēm un vadlīnijām un Eiropas Savienības labajai praksei, pamatojoties uz Armēnijas Republikas valdības apstiprināto publiskās iekšējās finanšu kontroles reformu programmu;

b) Armēnijas Republikā izveidot atbilstošu finanšu inspekcijas sistēmu, kas papildinās iekšējās revīzijas funkciju, nevis to dublēs;

c) atbalstīt Armēnijas Republikas publiskās iekšējās finanšu kontroles galveno tuvināšanās jautājumu nodaļu un stiprināt tās spēju vadīt reformu procesu;

d) turpināt stiprināt Kontroles palātu – Armēnijas Republikas augstāko revīzijas iestādi – jo īpaši attiecībā uz tās finansiālo, organizatorisko un darbības neatkarību saskaņā ar starptautiski pieņemtiem ārējās revīzijas (*INTOSAI*) standartiem, kā arī

e) nodrošināt informācijas, pieredzes un labas prakses apmaiņu.

2. NODAĻA

NODOKĻI

25. PANTS

Puses sadarbojas, lai stiprinātu labu pārvaldību nodokļu jomā ar nolūku turpināt uzlabot ekonomiskās attiecības, tirdzniecību, ieguldījumus un godīgu sadarbību.

26. PANTS

Atsaucoties uz 25. pantu, Puses atzīst un apņemas īstenot labas pārvaldības principus nodokļu jomā, tas ir, pārredzamības, informācijas apmaiņas un godīgas konkurences nodokļu jomā principus, kā to apņēmušās dalībvalstis Eiropas Savienības līmenī. Šajā nolūkā, neskarot Eiropas Savienības un dalībvalstu kompetenci, Puses uzlabo starptautisko sadarbību nodokļu jomā, veicina nodokļu ieņēmumu iekasēšanu un izstrādā pasākumus šo labas pārvaldības principu efektīvai īstenošanai.

27. PANTS

Puses uzlabo un stiprina savstarpējo sadarbību, kuras mērķis ir uzlabot un attīstīt Armēnijas Republikas nodokļu sistēmu un pārvaldību, tostarp iekasēšanas un kontroles spēju uzlabošanu, kā arī nodrošināt efektīvu nodokļu iekasēšanu un stiprināt cīņu pret nodokļu krāpšanu un nodokļu apiešanu. Puses vienādi attiecas pret importētiem ražojumiem un līdzīgiem vietējiem ražojumiem saskaņā ar 1994. gada Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību ("*GATT* 1994") I un III pantu. Puses cenšas pastiprināt sadarbību un pieredzes apmaiņu nodokļu krāpšanas un nodokļu apiešanas, jo īpaši karuseļveida krāpšanas, apkarošanā, kā arī saistībā ar transfertcenu noteikšanas un pret ārzonām vērstas reglamentēšanas jautājumiem.

28. PANTS

Puses attīsta sadarbību ar mērķi nonākt pie kopīgas politikas krāpšanas un akcīzes preču kontrabandas novēršanai un apkarošanai. Sadarbība ietver informācijas apmaiņu. Šim nolūkam Puses cenšas stiprināt savstarpējo sadarbību reģionālā kontekstā un saskaņā ar Pasaules Veselības organizācijas 2003. gada Pamatkonvenciju par tabakas kontroli.

29. PANTS

Par šīs nodaļas jautājumiem notiek regulārs dialogs.

3. NODAĻA

STATISTIKA

30. PANTS

Puses attīsta un stiprina sadarbību statistikas jautājumos, tādējādi sniedzot ieguldījumu ilgtermiņa mērķa – nodrošināt savlaicīgus, starptautiski salīdzināmus un ticamus statistikas datus – sasniegšanā. Ir sagaidāms, ka ilgtspējīga, efektīva un profesionāli neatkarīga valsts statistikas sistēma sniegs informāciju, kas ir svarīga Pušu pilsoņiem, uzņēmumiem un lēmumu pieņēmējiem Eiropas Savienībā un Armēnijas Republikā, ļaujot tiem pieņemt uz informāciju balstītus lēmumus. Valsts statistikas sistēmā ievēro ANO oficiālās statistikas pamatprincipus un ņem vērā ES *acquis* statistikas jomā, tostarp arī Eiropas Statistikas prakses kodeksu, lai saskaņotu valsts statistikas sagatavošanu ar Eiropas normām un standartiem.

31. PANTS

Sadarbība statistikas jomā tiecas:

a) vēl vairāk uzlabot valsts statistikas sistēmas spēju, ietverot juridisko pamatu, labas kvalitātes datu un metadatu sagatavošanu, izplatīšanas politiku un lietošanas vienkāršumu, kā arī ņemot vērā to, ka statistikas lietotāji ir publiskajā un privātajā sektorā, akadēmiskajās aprindās un sabiedrībā kopumā;

b) pakāpeniski saskaņot Armēnijas Republikas statistikas sistēmu ar Eiropas Statistikas sistēmā piemērotajām normām un praksi;

c) uzlabot datu sniegšanu Eiropas Savienībai, ņemot vērā attiecīgo starptautisko un Eiropas metodoloģiju piemērošanu, ietverot klasifikāciju;

d) uzlabot valsts statistikas jomas darbinieku profesionālās spējas un vadības spējas, lai atvieglotu Eiropas Savienības statistikas standartu piemērošanu un veicinātu Armēnijas Republikas statistikas sistēmas attīstību;

e) apmainīties ar pieredzi par statistikas zinātības attīstību, kā arī

f) veicināt kvalitātes nodrošināšanu un vadību visos statistikas sagatavošanas un izplatīšanas procesos.

32. PANTS

Puses sadarbojas Eiropas Statistikas sistēmā, kur Eiropas Savienības statistikas birojs ir *Eurostat*. Sadarbība nodrošina statistikas biroja profesionālo neatkarību un Eiropas Statistikas prakses kodeksa principu piemērošanu, kā arī koncentrējas uz šādām jomām:

a) demogrāfiskā statistika, tostarp skaitīšana un sociālā statistika;

b) lauksaimniecības statistika, tostarp skaitīšana lauksaimniecībā;

c) darījumdarbības statistika, tostarp komercreģistri un administratīvo resursu izmantošana statistikas vajadzībām;

d) makroekonomikas statistika, tostarp nacionālie konti, ārējās tirdzniecības statistika, maksājumu bilances statistika un statistika par ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem;

e) enerģētikas statistika, tostarp bilances;

f) vides statistika;

g) reģionālā statistika, kā arī

h) horizontālās darbības, tostarp kvalitātes nodrošināšana un vadība, statistikas klasifikācijas, apmācība, izplatīšana un modernu informācijas tehnoloģiju izmantošana.

33. PANTS

Puses *inter alia* apmainās ar informāciju un zinātību un attīsta sadarbību, ņemot vērā uzkrāto pieredzi statistikas sistēmas reformā, kas sākta dažādu palīdzības programmu ietvaros. Centienus vērš uz to, lai panāktu turpmāku pakāpenisku saskaņošanu ar ES *acquis* statistikas jomā, pamatojoties uz Armēnijas Republikas statistikas sistēmas uzlabošanas valsts stratēģiju un ņemot vērā Eiropas Statistikas sistēmas attīstību. Statistikas datu sagatavošanas procesā uzsvars tiek likts uz administratīvo datu aizvien plašāku izmantošanu un statistikas apsekojumu vienkāršošanu, vienlaikus ņemot vērā nepieciešamību samazināt atbilžu sniegšanas slogu. Sagatavotie dati ir domāti politikas virzienu izstrādei un uzraudzībai visās galvenajās sociālās un ekonomikas dzīves nozarēs.

34. PANTS

Par šīs nodaļas jautājumiem notiek regulārs dialogs. Cik vien iespējams, Armēnijas Republika var piedalīties Eiropas Statistikas sistēmā veiktajos pasākumos, tostarp apmācībā.

35. PANTS

Armēnijas Republikas tiesību aktu pakāpeniska tuvināšana ES *acquis* statistikas jomā notiek saskaņā ar *Eurostat* sagatavoto Statistikas noteikumu krājumu, ko ik gadu atjaunina un ko Puses uzskata par pievienotu šim nolīgumam.

V SADAĻA

CITAS POLITIKAS JOMAS SADARBĪBAI

1. NODAĻA

TRANSPORTS

36. PANTS

Puses:

a) paplašina un stiprina sadarbību transporta jomā, lai atbalstītu ilgtspējīgu transporta sistēmu izveidi;

b) atbalsta efektīvu un drošu transportu un transporta sistēmu savietojamību un sadarbspēju, kā arī

c) cenšas uzlabot galvenos transporta savienojumus starp to teritorijām.

37. PANTS

Sadarbība transporta nozarē attiecas uz šādām jomām:

a) ilgtspējīgas valsts transporta politikas izstrāde, aptverot visus transporta veidus, jo īpaši nolūkā nodrošināt videi draudzīgas, efektīvas un drošas transporta sistēmas un veicināt ar transportu saistītu apsvērumu integrāciju citās politikas jomās;

b) nozaru stratēģiju izstrāde valsts transporta politikas kontekstā (ietverot juridiskās prasības tehniskā aprīkojuma un transportlīdzekļu parka atjaunināšanai, lai panāktu atbilstību augstākajiem starptautiskajiem standartiem) ceļu, dzelzceļa, iekšzemes ūdensceļu, jūras, aviācijas un jauktu transportsistēmu jomā, ietverot īstenošanas grafikus un posmus, administratīvo atbildību un finansēšanas plānus;

c) infrastruktūras politikas uzlabošana, lai labāk noteiktu un novērtētu infrastruktūras projektus dažādajiem transporta veidiem;

d) finansēšanas stratēģijas izstrāde, pievēršot uzmanību uzturēšanai, spēju ierobežojumiem un trūkstošu savienojumu infrastruktūrai/infrastruktūras trūkstošajiem posmiem?, kā arī aktivizējot un veicinot privātā sektora dalību transporta projektos;

e) pievienošanās attiecīgajām starptautiskajām transporta organizācijām un nolīgumiem, tostarp procedūras, kas nodrošina starptautisko transporta nolīgumu un konvenciju striktu īstenošanu un piemērošanu;

f) sadarbība un informācijas apmaiņa transporta tehnoloģiju, piemēram, intelektisku transporta sistēmu, izstrādei un uzlabošanai, kā arī

g) intelektisku transporta sistēmu un informācijas tehnoloģiju izmantošanas veicināšana visu transporta veidu pārvaldībā un darbībā, kā arī atbalsts jauktajām transportsistēmām un sadarbībai kosmosa sistēmu un komerclietojumu izmantošanā, kas uzlabo transportu.

38. PANTS

1. Sadarbības mērķis arī ir uzlabot pasažieru un preču pārvietošanos, uzlabot transporta plūsmas raitumu starp Armēnijas Republiku, Eiropas Savienību un trešām valstīm reģionā, veicināt atvērtas robežas un pārrobežu pārvietošanos, novēršot administratīvus, tehniskus un citus šķēršļus, uzlabot esošo transporta tīklu darbību un attīstīt infrastruktūru jo īpaši galvenajos tīklos, kas savieno Puses.

2. Sadarbība ietver pasākumus robežu šķērsošanas atvieglošanai, ņemot vērā sauszemes ieskautu valstu īpatnības, kā minēts attiecīgajos starptautiskajos instrumentos.

3. Sadarbība ietver informācijas apmaiņu un kopīgas darbības:

a) reģionālā līmenī, jo īpaši ņemot vērā sasniegto tādos reģionālās transporta sadarbības režīmos kā Eiropas – Kaukāza – Āzijas transporta koridors (*TRACECA*) un citās transporta iniciatīvās starptautiskā līmenī, tostarp saistībā ar starptautiskām transporta organizācijām un starptautiskiem nolīgumiem un konvencijām, ko Puses ratificējušas, kā arī

b) dažādajās Eiropas Savienības transporta jomas aģentūrās, kā arī Austrumu partnerības ietvaros.

39. PANTS

1. Lai nodrošinātu tādus gaisa pārvadājumus starp Pušu teritorijām, kas pielāgoti to savstarpējām tirdzniecības vajadzībām, koordinētu attīstību un pakāpenisku liberalizāciju, nosacījumus abpusējai piekļuvei tirgum gaisa pārvadājumu jomā būtu jānosaka saskaņā ar Eiropas Savienības un Armēnijas Republikas Kopējās aviācijas telpas nolīgumu.

2. Līdz Kopējās aviācijas telpas nolīguma noslēgšanai Puses neveic nekādus pasākumus vai darbības, kas uzliek lielākus ierobežojumus vai rada diskrimināciju salīdzinājumā ar stāvokli pirms šā nolīguma stāšanās spēkā.

40. PANTS

Par šīs nodaļas jautājumiem notiks regulārs dialogs.

41. PANTS

1. Armēnijas Republika tuvina savus tiesību aktus šā nolīguma I pielikumā minētajiem Eiropas Savienības tiesību aktiem saskaņā ar minētā pielikuma noteikumiem.

2. Tiesību aktu tuvināšana var notikt arī, izmantojot nozaru nolīgumus.

2. NODAĻA

SADARBĪBA ENERĢĒTIKAS JOMĀ, TOSTARP KODOLDROŠĪBAS JOMĀ

42. PANTS

1. Puses sadarbojas enerģētikas jomā, pamatojoties uz partnerības, abpusējas intereses, pārredzamības un paredzamības principiem. Sadarbības mērķis ir regulējuma saskaņošana turpmāk minētajās enerģētikas nozares jomās, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt piekļuvi drošai, videi draudzīgai un pieejamai enerģijai.

2. Šī sadarbība *inter alia* aptver šādas jomas:

a) enerģētikas stratēģijas un politika, tostarp, lai veicinātu energoapgādes drošību un energoapgādes dažādošanu, kā arī elektroenerģijas ražošanu;

b) energoapgādes drošības uzlabošana, arī veicinot enerģijas avotu un piegādes ceļu dažādošanu;

c) tādu enerģijas tirgu izveide, kuros valda konkurence;

d) atjaunojamo energoresursu izmantošanas, energoefektivitātes un enerģijas taupīšanas veicināšana;

e) tādas reģionālās sadarbības veicināšana, kas notiek enerģētikas jomā un ar mērķi integrēties reģionālajos tirgos;

f) kopēja tiesiskā regulējuma veicināšana, lai sekmētu naftas produktu, elektroenerģijas un, iespējams, arī citu energoresursu tirdzniecību, kā arī vienlīdzīgus konkurences apstākļus saistībā ar kodoldrošību ar mērķi panākt augstu drošības un drošuma līmeni;

g) kodolenerģijas civilā izmantošana, ņemot vērā Armēnijas Republikas īpatnības un īpaši pievēršoties augstam kodoldrošuma līmenim, pamatojoties uz Starptautiskās Atomenerģijas aģentūras (SAEA) standartiem un Eiropas Savienības standartiem un praksi, kā minēts turpmāk, kā arī augsta līmeņa kodoldrošībai, pamatojoties uz starptautiskajām vadlīnijām un praksi. Sadarbība šajā jomā ietvers:

   i) tehnoloģiju un paraugprakses apmaiņu un mācības tādās jomā kā drošums, drošība un atkritumu apsaimniekošana, lai nodrošinātu kodoliekārtu drošu ekspluatāciju;

   ii) Medzamoras kodolspēkstacijas slēgšanu un drošu ekspluatācijas pārtraukšanu, kā arī savlaicīgu ceļveža vai rīcības plāna pieņemšanu šim nolūkam, ņemot vērā nepieciešamību to aizvietot ar jaunu jaudu, kas nodrošinātu Armēnijas Republikas energoapgādes drošību un apstākļus ilgtspējīgai attīstībai;

h) cenu veidošanas politika, tranzīts un transports, jo īpaši attiecīgā gadījumā vispārēja uz izmaksām balstīta sistēma energoresursu pārsūtīšanai, un attiecīgā gadījumā arī papildu precizējumi par piekļuvi ogļūdeņražiem;

i) tādu likumdošanas aspektu veicināšana, kuros atspoguļoti galvenie enerģijas tirgus regulējuma principi un nediskriminējoša piekļuve enerģijas tīkliem un infrastruktūrai par konkurētspējīgiem, pārredzamiem un rentabliem tarifiem, kā arī pienācīga un neatkarīga pārraudzība;

j) zinātniskā un tehniskā sadarbība, ietverot informācijas apmaiņu, lai attīstītu un uzlabotu enerģijas ražošanas, transportēšanas, piegādes un galīgās izmantošanas tehnoloģijas, īpašu uzmanību pievēršot energoefektīvām un videi draudzīgām tehnoloģijām.

43. PANTS

Par šīs nodaļas jautājumiem notiks regulārs dialogs.

44. PANTS

Armēnijas Republika tuvina savus tiesību aktus šā nolīguma II pielikumā minētajiem instrumentiem saskaņā ar minētā pielikuma noteikumiem.

3. NODAĻA

VIDE

45. PANTS

Puses attīsta un stiprina sadarbību vides jautājumos, tādējādi sniedzot ieguldījumu ilgtermiņa mērķa – nodrošināt ilgtspējīgu attīstību un vidi saudzējošu ekonomiku – sasniegšanā. Tiek sagaidīts, ka Armēnijas Republikas un Eiropas Savienības pilsoņi un uzņēmumi gūs labumu no uzlabotas vides aizsardzības, tostarp uzlabosies sabiedrības veselība, tiks saglabāti dabas resursi, palielināsies ekonomikas un vides efektivitāte, kā arī tiks izmantotas modernas, tīrākas tehnoloģijas, veicinot ilgtspējīgākas ražošanas paņēmienus. Sadarbība norisinās, ņemot vērā Pušu intereses un pamatojoties uz līdztiesību un abpusēju izdevīgumu, kā arī ievērojot starp Pusēm pastāvošo atkarību vides aizsardzības jomā un daudzpusējos nolīgumus minētajā jomā.

46. PANTS

1. Sadarbības mērķis ir vides kvalitātes saglabāšana, aizsardzība, uzlabošana un atjaunošana, cilvēku veselības aizsardzība, ilgtspējīga dabas resursu izmantošana un pasākumu veicināšana starptautiskā līmenī reģionālu vai globālu vides problēmu risināšanai, tostarp šādās jomās:

a) vides pārvaldības un horizontālie jautājumi, tostarp stratēģiskā plānošana, ietekmes uz vidi novērtējums un stratēģiskais vides novērtējums, izglītība un apmācība, pārraudzības un vides informācijas sistēmas, pārbaude un izpilde, atbildība vides jomā, noziegumu pret vidi apkarošana, pārrobežu sadarbība, vides informācijas pieejamība sabiedrībai, lēmumu pieņemšanas procesi un efektīvas administratīvās un tiesiskās pārskatīšanas procedūras;

b) gaisa kvalitāte;

c) ūdens kvalitāte un resursu pārvaldība, tostarp plūdu riska pārvaldība, ūdens trūkums un sausums;

d) atkritumu apsaimniekošana;

e) dabas aizsardzība, tostarp mežsaimniecība un bioloģiskās daudzveidības saglabāšana;

f) rūpnieciskais piesārņojums un rūpnieciskie apdraudējumi;

g) ķīmisko vielu pārvaldība.

2. Sadarbības mērķis ir arī vides jautājumu integrācija politikas jomās, kas nav vides politika.

47. PANTS

Puses *inter alia*:

a) apmainās ar informāciju un zinātību;

b) sadarbojas reģionālā un starptautiskā līmenī, jo īpaši attiecībā uz daudzpusējiem vides nolīgumiem, kurus Puses ratificējušas, kā arī

c) attiecīgā gadījumā sadarbojas attiecīgajās aģentūrās.

48. PANTS

Sadarbība cita starpā aptver šādus mērķus:

a) izstrādāt Armēnijas Republikas vispārēju valsts vides stratēģiju, kas attiecas uz:

   i) plānotām institucionālām reformām (ar grafikiem), lai nodrošinātu vides tiesību aktu īstenošanu un izpildi;

   ii) vides pārvaldības kompetences sadali starp valsts, reģionālo un pašvaldību līmeni;

   iii) lēmumu pieņemšanas procedūrām un lēmumu īstenošanu;

iv) procedūrām, kas veicina vides jautājumu integrāciju citās politikas jomās;

v) zaļās ekonomikas pasākumu un ekoinovāciju veicināšanu, nepieciešamo cilvēkresursu un finanšu resursu noteikšanu un pārskatīšanas mehānismu, kā arī

b) nozaru stratēģiju izstrādi Armēnijas Republikā (ietverot skaidri definētus īstenošanas grafikus un posmus, administratīvo atbildību, kā arī finansēšanas stratēģijas ieguldījumiem infrastruktūrā un tehnoloģijās) šādās jomās:

i) gaisa kvalitāte;

ii) ūdens kvalitāte un resursu pārvaldība;

iii) atkritumu apsaimniekošana;

iv) bioloģiskā daudzveidība, dabas aizsardzība un mežsaimniecība;

v) rūpnieciskais piesārņojums un rūpnieciskie apdraudējumi, kā arī

vi) ķīmiskās vielas.

49. PANTS

Par šīs nodaļas jautājumiem notiks regulārs dialogs.

50. PANTS

Armēnijas Republika tuvina savus tiesību aktus šā nolīguma III pielikumā minētajiem Eiropas Savienības tiesību aktiem un starptautiskajiem instrumentiem saskaņā ar minētā pielikuma noteikumiem.

4. NODAĻA

RĪCĪBA KLIMATA POLITIKAS JOMĀ

51. PANTS

Puses attīsta un stiprina sadarbību klimata pārmaiņu apkarošanā. Sadarbība norisinās, ņemot vērā Pušu intereses un pamatojoties uz līdztiesību un abpusēju izdevīgumu, kā arī ievērojot divpusēju un daudzpusēju saistību savstarpēju atkarību šajā jomā.

52. PANTS

Sadarbība veicina pasākumus iekšzemes, reģiona un starptautiskā līmenī, tostarp attiecībā uz:

a) klimata pārmaiņu mazināšanu;

b) pielāgošanos klimata pārmaiņām;

c) tirgus un ārpustirgus mehānismiem, risinot klimata pārmaiņu problēmu;

d) jaunu, novatorisku, drošu un ilgtspējīgu mazoglekļa un pielāgošanas tehnoloģiju izpēti, attīstību, demonstrēšanu, ieviešanu, nodošanu un izplatīšanu;

e) klimata jautājumu iekļaušanu vispārējās un nozaru politikā, kā arī

f) izpratnes vairošanu, izglītošanu un mācībām.

53. PANTS

1. Puses *inter alia*:

a) apmainās ar informāciju un zinātību;

b) īsteno kopīgu pētniecību un apmainās ar informāciju par tīrākām un videi nekaitīgām tehnoloģijām;

c) īsteno kopīgas darbības reģionālā un starptautiskā līmenī, tostarp saistībā ar Pušu ratificētiem daudzpusējiem vides nolīgumiem, piemēram, 1992. gada ANO Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām (*UNFCCC*) un 2015. gada Parīzes nolīgumu, kā arī attiecīgā gadījumā īsteno kopīgas darbības attiecīgās aģentūrās.

2. Puses īpašu uzmanību pievērš pārrobežu jautājumiem un reģionālajai sadarbībai.

54. PANTS

Sadarbība *inter alia* aptver šādus mērķus:

a) pasākumi 2015. gada Parīzes nolīguma īstenošanai saskaņā ar šajā nolīgumā noteiktajiem principiem;

b) pasākumi, lai uzlabotu spēju efektīvi rīkoties klimata politikas jomā;

c) vispārējas klimata stratēģijas un rīcības plāna izstrāde, lai ilgtermiņā mazinātu klimata pārmaiņu sekas un tām pielāgotos;

d) neaizsargātības un pielāgošanās novērtējumu izstrāde;

e) mazoglekļa attīstības plāna izstrāde;

f) ilgtermiņa pasākumu izstrāde un īstenošana, lai mazinātu klimata pārmaiņas, risinot siltumnīcefekta gāzu emisiju jautājumu;

g) pasākumi, lai sagatavotos oglekļa dioksīda emisiju kvotu tirdzniecībai;

h) pasākumi, lai veicinātu tehnoloģiju nodošanu;

i) pasākumi klimata apsvērumu ietveršanai nozaru politikā, kā arī

j) pasākumi saistībā ar ozonu noārdošām vielām un fluorētām gāzēm.

55. PANTS

Par šīs nodaļas jautājumiem notiks regulārs dialogs.

56. PANTS

Armēnijas Republika tuvina savus tiesību aktus šā nolīguma IV pielikumā minētajiem Eiropas Savienības tiesību aktiem un starptautiskajiem instrumentiem saskaņā ar minētā pielikuma noteikumiem.

5. NODAĻA

RŪPNIECĪBAS UN UZŅĒMUMU POLITIKA

57. PANTS

Puses attīsta un stiprina sadarbību rūpniecības un uzņēmumu politikas jomā, tādējādi uzlabojot darījumdarbības vidi visiem ekonomikas dalībniekiem, īpaši uzmanību pievēršot maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). Pastiprinātai sadarbībai būtu jāuzlabo administratīvais un tiesiskais regulējums gan Armēnijas Republikas, gan Eiropas Savienības uzņēmumiem, kas darbojas Eiropas Savienībā un Armēnijas Republikā, un tai būtu jābalstās uz Eiropas Savienības MVU un rūpniecības politiku, ņemot vērā starptautiski atzītus principus un praksi minētajā jomā.

58. PANTS

Puses sadarbosies, lai:

a) īstenotu stratēģijas MVU attīstībai, pamatojoties uz Eiropas Mazās uzņēmējdarbības akta principiem, un novērotu īstenošanas procesu ar regulāras ziņošanas un dialoga palīdzību. Minētā sadarbība ietvers arī pievēršanos mikrouzņēmumiem un amatniecības uzņēmumiem, kas ir ārkārtīgi svarīgi gan Eiropas Savienības, gan Armēnijas Republikas ekonomikai;

b) izveidotu labākus pamatnosacījumus, apmainoties ar informāciju un labu praksi, tādējādi veicinot konkurētspējas uzlabošanos. Šī sadarbība ietvers strukturālo pārmaiņu pārvaldību (restrukturizāciju) un vides un enerģijas jautājumus, piemēram, energoefektivitāti un tīrāku ražošanu;

c) vienkāršotu un racionalizētu regulējumu un regulatīvo praksi, īpaši pievēršoties labas prakses apmaiņai saistībā ar regulējuma tehniku, tostarp Eiropas Savienības principiem;

d) sekmētu inovācijas politikas attīstību, apmainoties ar informāciju un labu praksi par pētniecības un izstrādes komercializāciju (ietverot atbalsta instrumentus jaunizveidotiem uzņēmumiem tehnoloģiju jomā), klasteru attīstību un piekļuvi finansējumam;

e) rosinātu ciešākus kontaktus starp Eiropas Savienības un Armēnijas Republikas uzņēmumiem un starp minētajiem uzņēmumiem un Armēnijas Republikas un Eiropas Savienības iestādēm;

f) atbalstītu eksporta veicināšanas pasākumu izveidi Armēnijas Republikā;

g) sekmētu labvēlīgāku darījumdarbības vidi, lai uzlabotu izaugsmes potenciālu un ieguldījumu iespējas, kā arī

h) veicinātu dažu rūpniecības nozaru modernizāciju un pārstrukturēšanu Eiropas Savienībā un Armēnijas Republikā.

59. PANTS

Par šīs nodaļas jautājumiem notiks regulārs dialogs. Šajā dialogā piedalīsies arī Eiropas Savienības un Armēnijas Republikas uzņēmumu pārstāvji.

6. NODAĻA

UZŅĒMĒJDARBĪBAS TIESĪBAS, GRĀMATVEDĪBA UN REVĪZIJA UN KORPORATĪVĀ PĀRVALDĪBA

60. PANTS

1. Puses atzīst, cik svarīgs funkcionējošā tirgus ekonomikā ar paredzamu un pārredzamu darījumdarbības vidi ir efektīvs noteikumu un prakses kopums uzņēmējdarbības tiesību un korporatīvās pārvaldības jomā, kā arī grāmatvedības un revīzijas jomā, un uzsver, ka ir svarīgi veicināt regulējuma konverģenci šajās jomās.

2. Puses sadarbojas šādās jomās:

a) apmaiņa ar paraugpraksi par to, kā nodrošināt pārredzamu un viegli pieejamu informāciju par reģistrēto uzņēmumu struktūru un pārstāvību un piekļuvi šai informācijai;

b) korporatīvās pārvaldības politikas turpmāka izstrāde saskaņā ar starptautiskajiem un jo īpaši ESAO standartiem;

c) Starptautisko finanšu pārskatu standartu (*IFRS*) ieviešanas un konsekventas lietošanas ar biržā kotēto uzņēmumu konsolidētajiem pārskatiem veicināšana;

d) revidenta un grāmatveža profesijas reglamentēšana un uzraudzība;

e) starptautisko revīzijas standartu un Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (*IFAC*) Ētikas kodeksa piemērošana, lai uzlabotu revidentu profesionālo līmeni, nodrošinot, ka profesionālās organizācijas, revīzijas iestādes un revidenti ievēro revīzijas standartus un ētikas normas.

7. NODAĻA

SADARBĪBA BANKU DARBĪBAS, APDROŠINĀSANAS UN CITU FINANŠU PAKALPOJUMU JOMĀ

61. PANTS

Puses vienojas par to, cik svarīgi ir efektīvi tiesību akti un prakse, un vienojas sadarboties finanšu pakalpojumu jomā ar mērķi:

a) uzlabot finanšu pakalpojumu regulējumu;

b) nodrošināt ieguldītāju un finanšu pakalpojumu patērētāju faktisku un atbilstīgu aizsardzību;

c) veicināt pasaules finanšu sistēmas stabilitāti un integritāti;

d) veicināt sadarbību starp dažādiem finanšu sistēmas dalībniekiem, tostarp regulatoriem un uzraudzības iestādēm;

e) sekmēt neatkarīgu un efektīvu uzraudzību.

8. NODAĻA

SADARBĪBA INFORMĀCIJAS SABIEDRĪBAS JOMĀ

62. PANTS

Puses veicina sadarbību informācijas sabiedrības attīstībai pilsoņu un uzņēmumu labā, nodrošinot informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) plašu pieejamību un labākas kvalitātes pakalpojumus par pieņemamu cenu. Ar šo sadarbību vajadzētu censties atvieglot piekļuvi elektronisko sakaru tirgiem un sekmēt konkurenci un ieguldījumus šajā nozarē.

63. PANTS

Sadarbība *inter alia* attiecas uz šādām jomām:

a) apmaiņa ar informāciju un paraugpraksi valsts informācijas sabiedrības stratēģiju īstenošanā, tostarp tādu iniciatīvu ieviešanā, kuru mērķis ir veicināt platjoslas piekļuvi, uzlabot tīkla drošību un attīstīt publiskos tiešsaistes pakalpojumus;

b) apmaiņa ar informāciju, paraugpraksi un pieredzi, lai veicinātu visaptveroša regulējuma elektronisko sakaru jomā izstrādi, un jo īpaši stiprinātu valsts neatkarīgā regulatora administratīvo spēju, sekmētu frekvenču spektra resursu labāku izmantošanu un veicinātu tīklu sadarbspēju Armēnijas Republikā un ar Eiropas Savienību.

64. PANTS

Puses veicina sadarbību elektronisko sakaru jomā starp Eiropas Savienības regulatoriem un Armēnijas Republikas valsts regulatoru.

65. PANTS

Armēnijas Republika tuvina savus tiesību aktus šā nolīguma V pielikumā minētajiem Eiropas Savienības tiesību aktiem un starptautiskajiem instrumentiem saskaņā ar minētā pielikuma noteikumiem.

9. NODAĻA

TŪRISMS

66. PANTS

Puses sadarbojas tūrisma jomā ar mērķi stiprināt konkurētspējīgas un ilgtspējīgas tūrisma nozares attīstību, kas veicinātu ekonomikas izaugsmi un iespējas, nodarbinātību un ārvalstu valūtas ieņēmumus.

67. PANTS

Sadarbība divpusējā, reģionālā un Eiropas līmenī balstās uz šādiem principiem:

a) vietējo kopienu, jo īpaši lauku reģionos, integritātes un interešu ievērošana;

b) kultūras mantojuma nozīme, kā arī

c) tūrisma un vides aizsardzības pozitīva mijiedarbība.

68. PANTS

Sadarbība attiecas uz šādām jomām:

a) informācijas, paraugprakses, pieredzes un zinātības apmaiņa, tostarp saistībā ar inovatīvām tehnoloģijām;

b) stratēģiskas partnerības izveide starp publiskajām, privātajām un sabiedrības interesēm, lai nodrošinātu ilgtspējīgu tūrisma attīstību;

c) tūrisma produktu un tirgu, infrastruktūras, cilvēkresursu un institucionālo struktūru veicināšana un attīstība, kā arī ceļošanas pakalpojumu sniegšanai pastāvošo šķēršļu identificēšana un novēršana;

d) efektīvas politikas un stratēģiju izstrāde un īstenošana, ietverot atbilstīgus tiesiskos, administratīvos un finanšu aspektus;

e) mācības un spēju palielināšana tūrisma jomā pakalpojumu standartu uzlabošanai, kā arī

f) vietējo kopienu līmeņa tūrisma attīstīšana un veicināšana.

69. PANTS

Par šīs nodaļas jautājumiem notiks regulārs dialogs.

10. NODAĻA

LAUKSAIMNIECĪBA UN LAUKU ATTĪSTĪBA

70. PANTS

Puses sadarbojas, lai veicinātu lauksaimniecības un lauku attīstību, jo īpaši panākot politikas un tiesību aktu pakāpenisku konverģenci.

71. PANTS

Pušu sadarbība lauksaimniecības un lauku attīstības jomā *inter alia* aptver šādus mērķus:

a) savstarpējas izpratnes uzlabošana par lauksaimniecības un lauku attīstības politiku;

b) administratīvās spējas uzlabošana centrālā un vietējā līmenī, lai plānotu, novērtētu un īstenotu politiku saskaņā ar Eiropas Savienības tiesību aktiem un paraugpraksi;

c) lauksaimnieciskās ražošanas modernizācijas un ilgtspējības veicināšana;

d) apmaiņa ar zināšanām un paraugpraksi par lauku attīstības politiku, lai uzlabotu lauku kopienu ekonomisko labklājību;

e) lauksaimniecības nozares konkurētspējas un tirgu efektivitātes un pārredzamības uzlabošana;

f) kvalitātes politikas un tās kontroles mehānismu, jo īpaši ģeogrāfisko izcelsmes norāžu un bioloģiskās lauksaimniecības, veicināšana;

g) zināšanu izplatīšana un lauksaimniecības produktu ražotājiem pieejamo konsultatīvo pakalpojumu veicināšana, kā arī

h) labāka saskaņošana attiecībā uz starptautiskajās organizācijās, kuru dalībnieces ir abas Puses, izskatāmajiem jautājumiem.

11. NODAĻA

ZIVSAIMNIECĪBA UN JŪRLIETU PĀRVALDĪBA

72. PANTS

Puses sadarbojas savstarpēju interešu jautājumos, kas skar zivsaimniecību un jūrlietu pārvaldību, tādējādi attīstot ciešāku divpusējo, daudzpusējo un starptautisko sadarbību zivsaimniecības nozarē.

73. PANTS

Puses veic kopīgus pasākumus, apmainās ar informāciju un atbalsta viena otru, lai veicinātu:

a) atbildīgu zveju un zivsaimniecības pārvaldību saskaņā ar ilgtspējīgas attīstības principiem ar mērķi saglabāt zivju krājumus un ekosistēmas veselīgā stāvoklī, kā arī

b) sadarbību attiecīgās daudzpusējās un starptautiskās organizācijās, kuras atbildīgas par dzīvo ūdens resursu pārvaldību un saglabāšanu, jo īpaši stiprinot atbilstošu starptautisku uzraudzību un tiesībaizsardzības instrumentus.

74. PANTS

Puses atbalsta tādas iniciatīvas kā savstarpēja pieredzes apmaiņa un atbalsta sniegšana nolūkā nodrošināt ilgtspējīgas zivsaimniecības politikas īstenošanu, kura aptver:

a) zivsaimniecības un akvakultūras resursu pārvaldību;

b) zvejas darbību inspekciju un kontroli;

c) datu par nozveju un izkraušanu, bioloģisko un ekonomisko datu vākšanu;

d) tirgus efektivitātes uzlabošanu, jo īpaši atbalstot ražotāju organizācijas un sniedzot informāciju patērētājiem, kā arī ieviešot tirgvedības standartus un izsekojamību;

e) ezeru piekrastes apgabalu vai tādu apgabalu, kuros ir dīķi vai upes grīva, ilgtspējīgu attīstību ar ievērojamu nodarbinātību zivsaimniecības nozarē, kā arī

f) pieredzes apmaiņu starp iestādēm jautājumos par ilgtspējīgas akvakultūras tiesību aktiem un to praktisko īstenošanu attiecībā uz dabiskajām un mākslīgajām ūdenstilpnēm.

75. PANTS

Ņemot vērā to sadarbību zivsaimniecības, transporta, vides un citu ar jūru saistītu politiku jomā, Puses arī sadarbojas un attiecīgā gadījumā sniedz savstarpēju atbalstu jūrlietu jautājumos, jo īpaši attiecīgos reģionālos un starptautiskos jūrlietu forumos aktīvi atbalstot integrētu pieeju jūrlietām un labai pārvaldībai.

12. NODAĻA

IEGUVES RŪPNIECĪBA

76. PANTS

Puses attīsta un stiprina sadarbību ieguves rūpniecības un izejmateriālu iegūšanas jomā ar mērķi veicināt savstarpēju sapratni, uzlabot darījumdarbības vidi, apmainīties ar informāciju un sadarboties ar energoresursiem nesaistītos jautājumos, jo īpaši attiecībā uz metāla rūdu un rūpniecisko minerālu ieguvi.

77. PANTS

Puses sadarbosies, lai:

a) apmainītos ar informāciju par notikumu attīstību to ieguves rūpniecības un izejmateriālu nozarēs;

b) apmainītos ar informāciju jautājumos par izejmateriālu tirdzniecību ar nolūku veicināt divpusējas apmaiņas;

c) apmainītos ar informāciju un paraugpraksi saistībā ar ieguves rūpniecības ilgtspējīgu attīstību, kā arī

d) apmainītos ar informāciju un paraugpraksi saistībā ar apmācību, prasmēm un drošību ieguves rūpniecībā.

13. NODAĻA

SADARBĪBA PĒTNIECĪBAS UN INOVĀCIJU JOMĀ

78. PANTS

Puses veicina sadarbību visās civilās zinātniskās pētniecības, tehnoloģiju attīstības un inovāciju jomās, pamatojoties uz savstarpēju izdevīgumu un ievērojot atbilstošu un efektīvu intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību.

79. PANTS

Sadarbība, kas minēta 78. pantā, aptver:

a) politikas dialogu un zinātniskās un tehnoloģiskās informācijas apmaiņu;

b) atbilstošas piekļuves veicināšanu katras Puses attiecīgajām programmām;

c) iniciatīvas pētniecības spēju palielināšanai un Armēnijas Republikas pētniecības struktūru dalību Eiropas Savienības pētniecības pamatprogrammā;

d) kopīgu pētniecības projektu veicināšanu visās pētniecības un inovācijas jomās;

e) mācību pasākumus un mobilitātes programmas zinātniekiem, pētniekiem un citam pētniecības personālam, kas iesaistīts pētniecībā un inovācijā abās pusēs;

f) piemērojamo tiesību aktu ietvaros to pētnieku brīvas pārvietošanās veicināšanu, kuri piedalās pasākumos, uz ko attiecas šis nolīgums, un tādu preču pārrobežu aprites veicināšanu, kuras paredzēts izmantot šādos pasākumos, kā arī

g) citus sadarbības veidus pētniecībā un inovācijā pēc abpusējas vienošanās.

80. PANTS

Īstenojot šos sadarbības pasākumus, būtu jāmeklē sinerģija ar pasākumiem, ko finansē Starptautiskais Zinātnes un tehnoloģijas centrs (*ISTC*), un citiem pasākumiem, kurus veic Eiropas Savienības un Armēnijas Republikas finansiālās sadarbības ietvaros, kā noteikts VII sadaļas 1. nodaļā.

14. NODAĻA

PATĒRĒTĀJU AIZSARDZĪBA

81. PANTS

Puses sadarbojas, lai nodrošinātu patērētāju augsta līmeņa aizsardzību un panāktu savu patērētāju aizsardzības sistēmu savietojamību.

82. PANTS

Attiecīgā gadījumā sadarbība var ietvert:

a) mērķi tuvināt Armēnijas Republikas tiesību aktus patērētāju aizsardzības jomā Eiropas Savienības tiesību aktiem šajā jomā, vienlaikus novēršot šķēršļus tirdzniecībai;

b) informācijas apmaiņas sekmēšanu par patērētāju tiesību aizsardzības sistēmām, tostarp tiesību aktiem patērētāju aizsardzības jomā un to izpildi, patēriņa preču nekaitīgumu, informācijas apmaiņas sistēmām, patērētāju izglītošanu un iesaisti, kā arī patērētāju tiesisko aizsardzību;

c) apmācību pasākumus pārvaldes ierēdņiem un citiem patērētāju interešu pārstāvjiem, kā arī

d) neatkarīgu patērētāju apvienību izveides un patērētāju interešu pārstāvju kontaktu veicināšanu.

83. PANTS

Armēnijas Republika tuvina savus tiesību aktus šā nolīguma VI pielikumā minētajiem Eiropas Savienības tiesību aktiem un starptautiskajiem instrumentiem saskaņā ar minētā pielikuma noteikumiem.

15. NODAĻA

NODARBINĀTĪBA, SOCIĀLĀ POLITIKA UN IESPĒJU VIENLĪDZĪBA

84. PANTS

Puses stiprina dialogu un sadarbību, lai veicinātu Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) Pienācīga darba nodrošināšanas programmu, nodarbinātības politiku, darba aizsardzību, sociālo dialogu, sociālo aizsardzību, sociālo iekļaušanu, dzimumu līdztiesību un diskriminācijas novēršanu, un tādējādi sekmē vairāk un labāku darbvietu radīšanu, nabadzības samazināšanu, lielāku sociālo kohēziju, ilgtspējīgu attīstību un labāku dzīves kvalitāti.

85. PANTS

Sadarbība, pamatojoties uz informācijas un paraugprakses apmaiņu, var aptvert izraudzītu jautājumu klāstu, piemēram, šādās jomās:

a) nabadzības samazināšana un sociālās kohēzijas stiprināšana;

b) nodarbinātības politika, kuras mērķis ir panākt vairāk un labākas darbvietas ar pienācīgiem darba nosacījumiem, tostarp samazināt ēnu ekonomiku un neoficiālo nodarbinātību;

c) aktīvu darba tirgus pasākumu un nodarbinātības dienestu efektivitātes veicināšana, lai modernizētu darba tirgus un pielāgotos darba tirgus vajadzībām;

d) iekļaujošāku darba tirgu un sociālās drošības sistēmu veicināšana, kas integrē nelabvēlīgā situācijā esošas personas, tostarp personas ar īpašām vajadzībām un personas no minoritāšu grupām;

e) vienlīdzīgas iespējas un diskriminācijas novēršana nolūkā veicināt dzimumu līdztiesību un nodrošināt vienlīdzīgas iespējas sievietēm un vīriešiem, kā arī cīnīties pret diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ;

f) sociālā politika ar mērķi uzlabot sociālās aizsardzības līmeni un modernizēt sociālās aizsardzības sistēmas no to kvalitātes, pieejamības un finansiālā ilgtspējīguma viedokļa;

g) sociālo partneru līdzdalības veicināšana un sociālā dialoga sekmēšana, tostarp stiprinot visu attiecīgo ieinteresēto personu spēju;

h) darba aizsardzības veicināšana, kā arī

i) korporatīvās sociālās atbildības veicināšana.

86. PANTS

Puses veicina visu attiecīgo ieinteresēto personu, tostarp pilsoniskās sabiedrības organizāciju un jo īpaši sociālo partneru, iesaisti politikas izstrādē un reformās Armēnijas Republikā un Pušu sadarbībā saskaņā ar šo nolīgumu.

87. PANTS

Puses cenšas pastiprināt sadarbību nodarbinātības un sociālās politikas jautājumos visos attiecīgos reģionālos, daudzpusējos un starptautiskos forumos un organizācijās.

88. PANTS

Puses veicina korporatīvo sociālo atbildību un pārskatatbildību un sekmē atbildīgu darījumdarbības praksi, piemēram, tādu, kas tiek atbalstīta ESAO vadlīnijās daudznacionāliem uzņēmumiem, ANO Globālajā līgumā, SDO trīspusējā deklarācijā par principiem attiecībā uz daudznacionāliem uzņēmumiem un sociālo politiku un ISO 26000.

89. PANTS

Par šīs nodaļas jautājumiem notiek regulārs dialogs.

90. PANTS

Armēnija tuvina savus tiesību aktus šā nolīguma VII pielikumā minētajiem Eiropas Savienības tiesību aktiem un starptautiskajiem instrumentiem saskaņā ar minētā pielikuma noteikumiem.

16. NODAĻA

SADARBĪBA VESELĪBAS JOMĀ

91. PANTS

Kā priekšnosacījumu ilgtspējīgai attīstībai un ekonomikas izaugsmei Puses attīsta sadarbību sabiedrības veselības jomā, lai celtu tās līmeni saskaņā ar kopīgām vērtībām un principiem veselības jomā.

92. PANTS

Sadarbība ietver infekcijas un nelipīgu slimību novēršanu un kontroli, tostarp apmainoties ar informāciju par veselību, veicinot pieeju attiecībā uz veselības iekļaušanu visās politikas jomās, sadarbību ar starptautiskajām organizācijām, jo īpaši Pasaules Veselības organizāciju, un sekmējot to, lai tiktu īstenoti starptautiskie nolīgumi veselības jomā, piemēram, Pasaules Veselības organizācijas 2003. gada Pamatkonvencija par tabakas kontroli un Starptautiskie veselības aizsardzības noteikumi.

17. NODAĻA

IZGLĪTĪBA, MĀCĪBAS UN JAUNATNE

93. PANTS

Puses sadarbojas izglītības un mācību jomā, lai pastiprinātu sadarbību un politisko dialogu ar mērķi tuvināt Armēnijas Republikas izglītības un mācību sistēmas Eiropas Savienības politikai un praksei. Puses sadarbojas, lai veicinātu mūžizglītību, un sekmē sadarbību un pārredzamību visos izglītības un mācību līmeņos, īpašu uzmanību veltot arodizglītībai un augstākajai izglītībai.

94. PANTS

Sadarbība izglītības un mācību jomā *inter alia* tiek vērsta šādos virzienos:

a) mūžizglītības veicināšana, kas ir svarīga izaugsmei un nodarbinātībai, kā arī ļauj pilsoņiem pilnībā iesaistīties sabiedrības dzīvē;

b) izglītības un mācību sistēmu, arī valsts / civildienesta ierēdņu mācību sistēmu, modernizācija, un to kvalitātes, nozīmīguma un pieejamības uzlabošana visos izglītības posmos, sākot ar agrīno pirmsskolas izglītību un aprūpi un beidzot ar terciāro izglītību;

c) konverģences un saskaņotu reformu veicināšana augstākās izglītības jomā saskaņā ar Eiropas Savienības programmu augstākās izglītības jomā un Eiropas augstākās izglītības telpu (Boloņas process);

d) starptautiskās akadēmiskās sadarbības pastiprināšana, palielinot dalību Eiropas Savienības sadarbības programmās un uzlabojot studentu un mācībspēku mobilitāti;

e) svešvalodu apguves veicināšana;

f) valsts kvalifikāciju regulējuma izstrāde, lai uzlabotu pārredzamību un kvalifikāciju un kompetenču atzīšanu Eiropas Informācijas centru tīklā un Nacionālās akadēmiskās atzīšanas informācijas centru kopienā (*ENIC-NARIC*), kas salāgota ar Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru;

g) sadarbības uzlabošana, lai turpinātu attīstīt profesionālo izglītību un apmācību, vienlaikus ņemot vērā labu praksi Eiropas Savienībā, kā arī

h) izpratnes un zināšanu palielināšana par Eiropas integrācijas procesu, akadēmiskā dialoga stiprināšana par ES Austrumu partnerības attiecību veidošanu un dalības stiprināšana attiecīgās Eiropas Savienības programmās, tostarp civildienesta jomā.

95. PANTS

Puses vienojas sadarboties jaunatnes jomā, lai:

a) pastiprinātu sadarbību un apmaiņas jauniešu politikas jomā un jauniešu un jaunatnes darbinieku neformālajā izglītībā;

b) veicinātu visu jauniešu aktīvu līdzdalību sabiedrībā;

c) atbalstītu jauniešu un jaunatnes darbinieku mobilitāti kā līdzekli, lai veicinātu starpkultūru dialogu un ļautu iegūt zināšanas, prasmes un kompetences ārpus formālās izglītības sistēmas, tostarp strādājot brīvprātīgo darbu, kā arī

d) veicinātu sadarbību starp jauniešu organizācijām, lai atbalstītu pilsonisko sabiedrību.

18. NODAĻA

SADARBĪBA KULTŪRAS JOMĀ

96. PANTS

Puses veicinās sadarbību kultūras jomā saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas (*UNESCO*) 2005. gada Konvencijā par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu ietvertajiem principiem. Puses centīsies veidot regulāru politikas dialogu savstarpēju interešu jomās, tostarp par kultūras nozaru attīstību Eiropas Savienībā un Armēnijas Republikā. Sadarbība starp Pusēm veicinās starpkultūru dialogu, tostarp iesaistoties Eiropas Savienības un Armēnijas Republikas kultūras nozares un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem.

97. PANTS

Sadarbība *inter alia* tiek izvērsta šādās jomās:

a) sadarbība un apmaiņas kultūras jomā;

b) mākslas un mākslinieku mobilitāte un kultūras nozares jaudas stiprināšana;

c) starpkultūru dialogs;

d) kultūras politikas dialogs;

e) programma "Radošā Eiropa", kā arī

f) sadarbība starptautiskos forumos, piemēram, *UNESCO* un Eiropas Padomē, lai atbalstītu kultūras daudzveidību un saglabātu un novērtētu vēsturisko un kultūras mantojumu.

19. NODAĻA

SADARBĪBA AUDIOVIZUĀLAJĀ UN PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻU JOMĀ

98. PANTS

Puses veicinās sadarbību audiovizuālajā jomā. Sadarbība stiprina audiovizuālās nozares Eiropas Savienībā un Armēnijas Republikā, jo īpaši ar speciālistu apmācību un informācijas apmaiņu.

99. PANTS

1. Puses izveido regulāru dialogu par audiovizuālo un plašsaziņas līdzekļu politiku un sadarbojas, lai stiprinātu plašsaziņas līdzekļu neatkarību un profesionalitāti, kā arī saites ar Eiropas Savienības plašsaziņas līdzekļiem saskaņā ar attiecīgajiem Eiropas standartiem, tostarp tiem, kas izstrādāti Eiropas Padomē un *UNESCO* 2005. gada Konvencijā par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu.

2. Sadarbība varētu *inter alia* ietvert jautājumu par žurnālistu un citu plašsaziņas līdzekļu profesionāļu mācībām, kā arī atbalstu plašsaziņas līdzekļiem.

100. PANTS

Sadarbība *inter alia* tiek izvērsta šādās jomās:

a) politikas dialogs par audiovizuālo un plašsaziņas līdzekļu politiku;

b) sadarbība starptautiskos forumos (piemēram, *UNESCO* un PTO), kā arī

c) sadarbība audiovizuālo un plašsaziņas līdzekļu jomā, tostarp sadarbība kino jomā.

20. NODAĻA

SADARBĪBA SPORTA UN FIZISKO AKTIVITĀŠU JOMĀ

101. PANTS

Puses veicina sadarbību sporta un fizisko aktivitāšu jomā, jo īpaši apmainoties ar informāciju un labu praksi, lai Eiropas Savienībā un Armēnijas Republikā veicinātu veselīgu dzīvesveidu, labu sporta pārvaldību un sporta sociālās un izglītojošās vērtības un lai apkarotu tādus apdraudējumus sportam kā dopings, vienošanās par sacensību iznākumu, rasisms un vardarbība.

21. NODAĻA

PILSONISKĀS SABIEDRĪBAS SADARBĪBA

102. PANTS

Puses izveido dialogu pilsoniskās sabiedrības sadarbības jautājumos ar šādiem mērķiem:

a) stiprināt kontaktus un informācijas un pieredzes apmaiņu visās pilsoniskās sabiedrības jomās Eiropas Savienībā un Armēnijas Republikā;

b) nodrošināt Eiropas Savienībā un jo īpaši dalībvalstu pilsoniskās sabiedrības organizācijās labākas zināšanas un izpratni par Armēnijas Republiku, tostarp par tās vēsturi un kultūru, tādējādi panākot labāku izpratni par iespējām un izaicinājumiem turpmākajās attiecībās, kā arī

c) nodrošināt Armēnijas Republikā un jo īpaši tās pilsoniskās sabiedrības organizācijās labākas zināšanas un izpratni par Eiropas Savienību, tostarp, bet ne tikai, par vērtībām, kas ir Eiropas Savienības izveides pamatā, par tās politiku un darbību.

103. PANTS

1. Puses veicina dialogu un sadarbību starp abu Pušu pilsoniskās sabiedrības ieinteresētajām personām kā neatņemamu Eiropas Savienības un Armēnijas Republikas attiecību sastāvdaļu.

2. Šāda dialoga un sadarbības mērķi ir:

a) nodrošināt pilsoniskās sabiedrības iesaisti Eiropas Savienības un Armēnijas Republikas savstarpējās attiecībās;

b) vairot pilsoniskās sabiedrības līdzdalību publiskā sektora lēmumu pieņemšanas procesā, jo īpaši izveidojot atklātu, pārredzamu un regulāru dialogu starp publiskajām iestādēm un pārstāvju apvienībām un pilsonisko sabiedrību;

c) dažādos veidos veicināt pilsoniskās sabiedrības organizāciju institūciju veidošanu un konsolidāciju, tostarp ar pārstāvības atbalstu, neformālu un formālu tīklošanu, savstarpējiem apmeklējumiem un darbsemināriem, jo īpaši ar mērķi uzlabot pilsoniskās sabiedrības tiesisko pamatu, kā arī

d) dot iespēju abu Pušu pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem iepazīties ar apspriešanās un dialoga procesiem starp pilsonisko sabiedrību un sociālajiem partneriem, jo īpaši ar mērķi turpināt pilsoniskās sabiedrības integrāciju publiskās politikas veidošanas procesā Armēnijas Republikā.

104. PANTS

Par šīs nodaļas jautājumiem Pušu starpā notiks regulārs dialogs.

22. NODAĻA

REĢIONĀLĀ ATTĪSTĪBA, PĀRROBEŽU SADARBĪBA UN SADARBĪBA REĢIONĀLĀ LĪMENĪ

105. PANTS

1. Puses veicina savstarpēju sapratni un divpusēju sadarbību reģionālās attīstības politikas, tostarp attiecībā uz reģionālās politikas izstrādes un īstenošanas metodēm, daudzlīmeņu pārvaldības un partnerības jomā, īpašu uzmanību pievēršot mazāk labvēlīgu reģionu attīstībai un teritoriālajai sadarbībai, ar mērķi izveidot saziņas kanālus un veicināt informācijas un pieredzes apmaiņu starp valsts, reģionālām un vietējām iestādēm, sociāli ekonomiskās sfēras dalībniekiem un pilsonisko sabiedrību.

2. Puses jo īpaši sadarbojas ar mērķi saskaņot Armēnijas Republikas praksi ar šādiem principiem:

a) stiprināt daudzlīmeņu pārvaldību, ciktāl tas skar centrālo, reģionālo un vietējo līmeni, īpašu uzmanību pievēršot veidiem, kā sekmēt reģionālā un vietējā līmeņa ieinteresēto personu iesaisti;

b) konsolidēt partnerību starp visām reģionālajā attīstībā iesaistītajām ieinteresētajām personām, kā arī

c) nodrošināt līdzfinansējumu, izmantojot reģionālās attīstības programmu un projektu īstenošanā iesaistīto Pušu finansiālu ieguldījumu.

106. PANTS

1. Puses atbalsta un stiprina vietējā un reģionālā līmeņa iestāžu iesaisti sadarbībā reģionālās politikas jomā, arī pārrobežu sadarbībā un attiecīgajās pārvaldības struktūrās, veicina sadarbību, izveidojot pienācīgu tiesisko regulējumu, uztur un attīsta spēju veidošanas pasākumus, kā arī veicina pārrobežu un reģionālos ekonomikas un darījumdarbības tīklus.

2. Puses sadarbosies, lai nostiprinātu Armēnijas Republikas iestāžu institucionālās un darbības spējas reģionālās attīstības un zemes izmantošanas plānošanas jomā, *inter alia*:

a) uzlabojot starpiestāžu sadarbības koordinēšanu, jo īpaši centrālo un vietējo pārvaldes iestāžu vertikālās un horizontālās mijiedarbības mehānismu reģionālās politikas izstrādes un īstenošanas procesā;

b) attīstot reģionālo un vietējo iestāžu spēju sekmēt pārrobežu sadarbību, ņemot vērā Eiropas Savienības noteikumus un praksi, kā arī

c) apmainoties ar zināšanām, informāciju un paraugpraksi reģionālās attīstības politikas jomā, lai veicinātu vietējo kopienu ekonomisko labklājību un reģionu vienmērīgu attīstību.

107. PANTS

1. Puses stiprina un veicina pārrobežu sadarbību citās jomās, uz kurām attiecas šis nolīgums, piemēram, *inter alia* transporta, enerģētikas, vides, sakaru tīklu, kultūras, izglītības, tūrisma un veselības jomā.

2. Puses pastiprina sadarbību starp to reģioniem, īstenojot starptautiskas un pārrobežu programmas, atbalstot Armēnijas Republikas reģionu dalību Eiropas reģionālajās struktūrās un organizācijās un sekmējot to ekonomisko un institucionālo attīstību, īstenojot kopīgu interešu projektus.

3. Šā panta 2. punktā minētās darbības tiks veiktas šādu procesu kontekstā:

a) pastāvīga teritoriālā sadarbība ar Eiropas reģioniem, tostarp īstenojot starptautiskas un pārrobežu sadarbības programmas;

b) sadarbība Austrumu partnerības ietvaros un ar Eiropas Savienības struktūrām, tostarp Reģionu komiteju, un dalība dažādos Eiropas reģionālajos projektos un iniciatīvās, kā arī

c) sadarbība *inter alia* ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Eiropas Telpiskās plānošanas novērošanas tīklu (*ESPON*).

108. PANTS

Par šīs nodaļas jautājumiem notiks regulārs dialogs.

23. NODAĻA

CIVILĀ AIZSARDZĪBA

109. PANTS

Puses attīsta un stiprina sadarbību saistībā ar dabas un cilvēka izraisītām katastrofām. Sadarbība norisinās, ņemot vērā Pušu intereses un pamatojoties uz līdztiesību un abpusēju izdevīgumu, kā arī ievērojot Pušu savstarpējo atkarību un daudzpusējās darbības šajā jomā.

110. PANTS

Sadarbības mērķis ir uzlabot dabas un cilvēka izraisītu katastrofu novēršanu, sagatavošanos tām un reaģēšanu uz tām.

111. PANTS

Puses *inter alia* apmainās ar informāciju un zinātību un īsteno kopējas darbības divpusēji un / vai daudzpusējās programmās. Sadarbība var notikt, *inter alia* īstenojot starp Pusēm noslēgtus īpašus nolīgumus un / vai administratīvas vienošanās civilās aizsardzības jomā. Puses var kopīgi lemt par konkrētām pamatnostādnēm un / vai darba plāniem attiecībā uz darbībām, kas iecerētas vai plānotas saskaņā ar šo nolīgumu.

112. PANTS

Sadarbība var būt vērsta uz šādu mērķu sasniegšanu:

a) apmaiņa ar kontaktinformāciju un tās regulāra atjaunināšana, lai nodrošinātu nepārtrauktu dialogu un varētu savstarpēji sazināties 24 stundas diennaktī;

b) savstarpējas palīdzības veicināšana liela mēroga ārkārtas situācijās, ja tas nepieciešams un ja ir pieejami pietiekami resursi;

c) apmaiņa ar agrīniem brīdinājumiem un atjauninātu informāciju 24 stundas diennaktī par liela mēroga pārrobežu ārkārtas situācijām, kas skar Eiropas Savienību vai Armēnijas Republiku, tostarp par palīdzības pieprasījumiem un piedāvājumiem;

d) apmaiņa ar informāciju par palīdzību, ko Puses sniegušas trešām valstīm ārkārtas situācijās, ja ir aktivizēts ES civilās aizsardzības mehānisms;

e) sadarbība saistībā ar uzņēmējvalsts atbalstu, pieprasot vai sniedzot palīdzību;

f) apmaiņa ar paraugpraksi un pamatnostādnēm katastrofu novēršanas, sagatavotības un reaģēšanas jomā;

g) sadarbība katastrofu riska mazināšanas jomā, *inter alia* pievēršoties starpiestāžu saiknēm un atbalsta pasākumiem, informēšanai, izglītošanai un komunikācijas pasākumiem un paraugpraksei ar mērķi novērst vai mazināt dabas katastrofu sekas;

h) sadarbība zināšanu bāzes par dabas katastrofām uzlabošanā un apdraudējuma un riska novērtēšanā katastrofu pārvarēšanai;

i) sadarbība katastrofu ietekmes uz vidi un uz sabiedrības veselību novērtēšanā;

j) ekspertu pieaicināšana īpašos tehniskos semināros un simpozijos par civilās aizsardzības jautājumiem;

k) novērotāju aicināšana uz konkrētiem vingrinājumiem un mācībām, ko rīko Eiropas Savienība un / vai Armēnijas Republika, katru gadījumu vērtējot atsevišķi, kā arī

l) sadarbības stiprināšana attiecībā uz pieejamo civilās aizsardzības spēju visefektīvāko izmantošanu.

VI SADAĻA

TIRDZNIECĪBA UN AR TIRDZNIECĪBU SAISTĪTI JAUTĀJUMI

1. NODAĻA

PREČU TIRDZNIECĪBA

113. PANTS

Lielākās labvēlības režīms

1. Katra Puse piešķir lielākās labvēlības režīmu otras Puses precēm saskaņā ar I pantu 1994. gada Vispārējā vienošanās par tarifiem un tirdzniecību ("1994. gada *GATT* "), kura ietverta 1.A pielikumā Marrākešas līgumam par Pasaules Tirdzniecības organizācijas izveidošanu, kas noslēgts 1994. gada 15. aprīlī ("PTO nolīgums"), tostarp tā skaidrojošajām piezīmēm, kuras ir iekļautas šajā nolīgumā un ir tā sastāvdaļa *mutatis mutandis*.

2. Šā panta 1. punktu nepiemēro attiecībā uz preferenciālu režīmu, ko kāda Puse piešķir citas valsts precēm saskaņā ar 1994. gada *GATT*.

114. PANTS

Valsts režīms

Katra Puse piešķir valsts režīmu otras Puses precēm saskaņā ar 1994. gada *GATT* III pantu, tostarp tā skaidrojošajām piezīmēm, kas ir iekļautas šajā nolīgumā un ir tā sastāvdaļa *mutatis mutandis*.

115. PANTS

Importa nodevas un maksājumi

Katra Puse piemēro importa nodevas un maksājumus saskaņā ar tās pienākumiem, kas noteikti saskaņā ar PTO nolīgumu.

116. PANTS

Eksporta nodevas, nodokļi vai citi maksājumi

Neviena Puse nepieņem un nesaglabā nekādas nodevas, nodokļus vai citus maksājumus, ko uzliek preču eksportam vai saistībā ar preču eksportu uz otras Puses teritoriju, kuri pārsniedz nodevas, nodokļus vai citus maksājumus, ko uzliek līdzīgām precēm, kuras paredzētas iekšzemes tirgum.

117. PANTS

Importa un eksporta ierobežojumi

1. Puse nedrīkst pieņemt vai saglabāt jebkādus aizliegumus vai ierobežojumus (izņemot nodevas, nodokļus vai citus maksājumus), ko piemēro kvotu, importa vai eksporta licenču vai citu pasākumu veidā, otras Puses izcelsmes preču importam vai preču eksportam vai pārdošanai eksportam uz otras Puses teritoriju saskaņā ar 1994. gada *GATT* XI pantu un tā skaidrojošajām piezīmēm. Šim nolūkam 1994. gada *GATT* XI pants un tā skaidrojošās piezīmes ir iekļautas šajā nolīgumā un ir tā sastāvdaļa *mutatis mutandis*.

2. Puses apmainās ar informāciju un labu praksi saistībā ar divējāda lietojuma preču eksporta kontroli, lai sekmētu Eiropas Savienības un Armēnijas Republikas eksporta kontroles konverģenci.

118. PANTS

Atjaunotas preces

1. Puses nodrošina atjaunotām precēm tādu pašu režīmu kā jaunām precēm. Puse var pieprasīt uzlikt atjaunotām precēm īpašu marķējumu, lai novērstu patērētāju maldināšanu.

2. Lielākai noteiktībai – 117. panta 1. punkts attiecas uz atjaunotām precēm piemērojamiem aizliegumiem un ierobežojumiem.

3. Saskaņā ar pienākumiem atbilstīgi šim nolīgumam un PTO nolīgumiem Puse var pieprasīt, lai atjaunotas preces:

a) izplatīšanai vai pārdošanai tās teritorijā tiktu tā arī identificētas, kā arī

b) atbilstu visām piemērojamajām tehniskajām prasībām, kas attiecas uz līdzvērtīgām jaunām precēm.

4. Ja kāda Puse pieņem vai saglabā aizliegumus vai ierobežojumus attiecībā uz lietotām precēm, tā nepiemēro šos pasākumus atjaunotām precēm.

5. Šā panta nolūkos atjaunota prece ir prece, kas:

a) pilnībā vai daļēji sastāv no detaļām, kuras iegūtas no precēm, kas tikušas izmantotas iepriekš, un

b) nodrošina līdzīgu veiktspēju un darbības nosacījumus kā sākotnējā jaunā prece, un tai ir tāda pati garantija kā jaunai precei.

119. PANTS

Preču pagaidu ievešana

Katra Puse piešķir otrai Pusei atbrīvojumu no ievedmuitas maksājumiem un nodokļiem par preču pagaidu ievešanu tādos gadījumos un saskaņā ar tādām procedūrām, kas noteiktas ar Pusei saistošiem starptautiskiem nolīgumiem par preču pagaidu ievešanu. Šo atbrīvojumu piemēro saskaņā ar katras Puses tiesību aktiem un noteikumiem.

120. PANTS

Tranzīts

Puses vienojas, ka šā nolīguma mērķu sasniegšanas būtisks priekšnoteikums ir tranzīta brīvības princips. Šajā sakarā katra Puse nodrošina brīvu tranzītu caur savu teritoriju precēm, kuras nosūtītas no otras Puses teritorijas vai kuru galamērķis ir otras Puses teritorija saskaņā ar 1994. gada *GATT* V pantu, ietverot tā skaidrojošās piezīmes, kas ir iekļautas šajā nolīgumā un ir tā sastāvdaļa *mutatis mutandis*.

121. PANTS

Tirdzniecības aizsardzība

1. Šā nolīguma noteikumi neskar un neietekmē Pušu tiesības un pienākumus atbilstīgi:

a) 1994. gada *GATT* XIX pantam un Nolīgumam par aizsargpasākumiem, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā;

b) Nolīguma par lauksaimniecību, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā, 5. pantam par īpašiem aizsardzības pasākumiem, kā arī

c) 1994. gada *GATT* VI pantam, Nolīgumam par Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību VI panta īstenošanu, kas ietverta PTO līguma 1.A pielikumā, un Nolīgumam par subsīdijām un kompensācijas pasākumiem, kas ietverts PTO nolīguma 1.A pielikumā.

2. Esošajām tiesībām un saistībām, kas minētas 1. punktā, un no tām izrietošajiem pasākumiem nepiemēro šā nolīguma noteikumus par domstarpību izšķiršanu.

122. PANTS

Izņēmumi

1. Puses apstiprina, ka to spēkā esošās tiesības un pienākumi saskaņā ar 1994. gada *GATT* XX pantu un tā skaidrojošajām piezīmēm attiecas uz šā nolīguma aptverto preču tirdzniecību. Šim nolūkam 1994. gada *GATT* XX pants un tā skaidrojošās piezīmes ir iekļautas šajā nolīgumā un ir tā sastāvdaļa *mutatis mutandis*.

2. Puses apzinās, ka pirms jebkādu 1994. gada *GATT* XX panta i) un j) punktā paredzēto pasākumu veikšanas Puse, kas iecerējusi veikt pasākumus, sniedz otrai Pusei visu attiecīgo informāciju, lai rastu abām Pusēm pieņemamu risinājumu. Puses var vienoties par līdzekļiem grūtību pārvarēšanai. Ja 30 dienās pēc šādas informācijas sniegšanas vienošanās netiek panākta, Puse saistībā ar attiecīgo preci var piemērot pasākumus saskaņā ar šo pantu. Ja ārkārtēju un kritisku apstākļu dēļ, kuros nepieciešama tūlītēja rīcība, iepriekšēja informēšana vai izskatīšana nav iespējama, Puse, kas paredzējusi veikt pasākumus, var nekavējoties piemērot aizsardzības pasākumus, kuri nepieciešami situācijas risināšanai, un tūlīt informē par tiem otru Pusi.

2. NODAĻA

MUITA

123. PANTS

Sadarbība muitas jomā

1. Puses stiprina sadarbību muitas jomā, lai sekmētu tirdzniecību, nodrošinātu pārredzamu tirdzniecības vidi, uzlabotu piegādes ķēdes drošību, veicinātu patērētāju drošību, apturētu tādu preču plūsmas, ar kurām pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, un apkarotu kontrabandu un krāpšanu.

2. Īstenojot 1. punktā minētos mērķus un pieejamo resursu robežās Puses sadarbojas, lai *inter alia*:

a) uzlabotu muitas tiesību aktus, noteikumus, praksi un attiecīgus saistošus lēmumus un vienkāršotu muitas procedūras saskaņā ar starptautiskajām konvencijām un standartiem, kas piemērojami muitas un tirdzniecības veicināšanas jomā, tostarp ar tiem, kurus izstrādājusi Pasaules Tirdzniecības organizācija un Pasaules Muitas organizācija, jo īpaši grozīto Starptautisko konvenciju par muitas procedūru vienkāršošanu un saskaņošanu (“pārskatītā Kioto konvencija”), un ņemot vērā Eiropas Savienībā izveidotos instrumentus un paraugpraksi, tostarp muitas koncepciju;

b) ieviestu mūsdienīgas muitas sistēmas, tostarp modernas muitošanas tehnoloģijas, noteikumus atzītajiem uzņēmējiem, automatizētu riska analīzi un kontroli, vienkāršotas procedūras preču izlaišanai, pēcmuitošanas pārbaudes, pārredzamu muitas vērtības noteikšanas sistēmu un noteikumus muitas un uzņēmumu partnerībām;

c) veicinātu visaugstākos integritātes standartus muitas jomā, jo īpaši uz robežām, piemērojot pasākumus, kas atspoguļo principus, kuri izklāstīti Muitas sadarbības padomes Deklarācijā par labu pārvaldību un muitas integritāti, kas pēdējoreiz pārskatīta 2003. gada jūnijā (Pasaules Muitas organizācijas pārskatītā Arušas deklarācija);

d) apmainītos ar paraugpraksi un nodrošinātu mācības un tehnisko atbalstu plānošanai, spēju veidošanai un visaugstāko integritātes standartu nodrošināšanai;

e) attiecīgā gadījumā apmainītos ar vajadzīgo informāciju un datiem, ievērojot katras Puses tiesiskās prasības par sensitīvu datu konfidencialitāti un personas datu aizsardzību;

f) attiecīgos gadījumos veiktu saskaņotas muitas darbības starp Pušu muitas dienestiem;

g) attiecīgos gadījumos savstarpēji atzītu muitas kontroles un atzīto uzņēmēju programmas, arī līdzvērtīgus tirdzniecības veicināšanas pasākumus;

h) attiecīgos gadījumos censtos nodrošināt attiecīgo muitas tranzīta sistēmu savstarpējas savienojamības iespējas, kā arī

i) uzlabotu ar muitu saistītu pienākumu izpildi tirdzniecības attiecībās starp Eiropas Savienību un Armēnijas Republiku, tostarp sadarbību attiecībā uz preču izcelsmi.

124. PANTS

Savstarpēja administratīvā palīdzība

Neskarot šajā nolīgumā, jo īpaši tā 123. pantā, paredzētās citas sadarbības formas, Puses viena otrai sniedz savstarpēju administratīvo palīdzību muitas lietās saskaņā ar noteikumiem, kas izstrādāti šā nolīguma protokolā par savstarpēju administratīvo palīdzību muitas lietās.

125. PANTS

Muitas vērtības noteikšana

1. Tirdzniecībā starp Pusēm preču muitas vērtības noteikšanai Puses piemēro noteikumus, kas iekļauti Nolīgumā par 1994. gada *GATT* VII panta īstenošanu, kā arī tā turpmākajos grozījumos. Minētie noteikumi ar šo tiek iekļauti šajā nolīgumā un ir tā sastāvdaļa *mutatis mutandis*.

2. Puses sadarbojas, lai nodrošinātu kopēju pieeju ar muitas vērtības noteikšanu saistītiem jautājumiem.

126. PANTS

Muitas apakškomiteja

1. Ar šo tiek izveidota Muitas apakškomiteja.

2. Muitas apakškomiteja rīko regulāras sanāksmes un uzrauga šīs nodaļas īstenošanu, tostarp tādus jautājumus kā muitas sadarbība, tirdzniecības atvieglošana, pārrobežu muitas sadarbība un pārvaldība, ar muitu saistīta tehniskā palīdzība, izcelsmes noteikumi, muitas darbs intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanā, kā arī savstarpēja administratīvā palīdzība muitas lietās.

3. Muitas apakškomiteja *inter alia*:

a) uzrauga šīs nodaļas un šā nolīguma protokola par savstarpēju administratīvo palīdzību muitas lietās pareizu darbību;

b) pieņem praktisko kārtību un pasākumus šīs nodaļas un šā nolīguma protokola par savstarpēju administratīvo palīdzību muitas lietās īstenošanai, tostarp par informācijas un datu apmaiņu, muitas kontroles savstarpēju atzīšanu un tirdzniecības partnerības programmām, kā arī savstarpēji saskaņotām priekšrocībām;

c) apmainās ar viedokļiem par visiem kopēju interešu jautājumiem, tostarp par turpmākiem pasākumiem un to īstenošanai un piemērošanai nepieciešamajiem resursiem, kā arī

d) vajadzības gadījumā sniedz ieteikumus Partnerības komitejai.

3. NODAĻA

TEHNISKIE ŠĶĒRŠĻI TIRDZNIECĪBĀ

127. PANTS

Mērķis

Šīs nodaļas mērķis ir veicināt preču tirdzniecību Pušu starpā, nodrošinot satvaru, lai nepieļautu, apzinātu un likvidētu nevajadzīgus šķēršļus tirdzniecībai, kuri ietilpst Nolīguma par tehniskajiem šķēršļiem tirdzniecībā, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā (“*TBT* nolīgums”), darbības jomā.

128. PANTS

Darbības joma un definīcijas

1. Šī nodaļa attiecas uz *TBT* nolīgumā definētu standartu, tehnisko noteikumu un atbilstības novērtēšanas procedūru izstrādi, pieņemšanu un piemērošanu katrā Pusē, kas ietekmē vai var ietekmēt preču tirdzniecību starp Pusēm.

2. Neatkarīgi no 1. punkta šo nodaļu nepiemēro sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem, kuri noteikti A pielikumā Līgumā par sanitāro un fitosanitāro pasākumu piemērošanu, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā ("SFS līgums"), un to nepiemēro arī iepirkuma specifikācijām, kuras izstrādā publiskās iestādes savām ražošanas vai patēriņa vajadzībām.

3. Šajā nodaļā piemēro *TBT* nolīguma 1. pielikumā noteiktās definīcijas.

129. PANTS

TBT nolīgums

Puses apstiprina to esošās tiesības un pienākumus vienai pret otru saskaņā ar *TBT* nolīgumu, kas ar šo tiek iekļauts šajā nolīgumā un ir tā sastāvdaļa.

130. PANTS

Sadarbība saistībā ar tehniskajiem šķēršļiem tirdzniecībā

1. Puses stiprina sadarbību standartu, tehnisko noteikumu, metroloģijas, tirgus uzraudzības, akreditācijas un atbilstības novērtēšanas procedūru jomā ar nolūku palielināt savstarpējo izpratni par to attiecīgajām sistēmām un veicināt piekļuvi to attiecīgajiem tirgiem. Šim nolūkam Puses cenšas apzināt un izstrādāt regulatīvās sadarbības mehānismus un iniciatīvas, kas būtu piemērotas konkrētiem jautājumiem vai nozarēm un kuras cita starpā var būt:

a) informācijas un pieredzes apmaiņa par to attiecīgo tehnisko noteikumu un atbilstības novērtēšanas procedūru sagatavošanu un piemērošanu;

b) centieni panākt tehnisko noteikumu un atbilstības novērtēšanas procedūru tuvināšanos vai pielīdzināšanos;

c) sadarbības veicināšana starp to attiecīgajām struktūrām, kuras ir atbildīgas par metroloģiju, standartizāciju, atbilstības novērtēšanu un akreditāciju, kā arī

d) informācijas apmaiņa par norisēm būtiskos reģionālos un daudzpusējos forumos, kas saistīti ar standartiem, tehniskajiem noteikumiem, atbilstības novērtēšanas procedūrām un akreditāciju.

2. Lai veicinātu savstarpējo tirdzniecību, Puses:

a) cenšas samazināt atšķirības, kas starp tām pastāv tehnisko noteikumu, metroloģijas, standartizācijas, tirgus uzraudzības, akreditācijas un atbilstības novērtēšanas procedūru jomā, cita starpā veicinot attiecīgu starptautiski pieņemtu instrumentu izmantošanu;

b) saskaņā ar starptautiskajiem noteikumiem veicina akreditācijas izmantošanu, veicot atbilstības novērtēšanas struktūru un to darbību tehniskās kompetences novērtēšanu, kā arī

c) veicina Armēnijas Republikas un tās attiecīgo valsts struktūru piedalīšanos un, ja iespējams, dalību Eiropas un starptautiskās organizācijās, kuru darbība saistīta ar standartiem, atbilstības novērtēšanu, akreditāciju, metroloģiju un tamlīdzīgām funkcijām.

3. Puses cenšas izveidot un uzturēt procesu, ar ko var panākt Armēnijas Republikas tehnisko noteikumu, standartu un atbilstības novērtēšanas procedūru pakāpenisku tuvināšanu Eiropas Savienības tehniskajiem noteikumiem, standartiem un atbilstības novērtēšanas procedūrām.

4. Tajās jomās, kurās saskaņošana ir panākta, Puses var apsvērt iespēju risināt sarunas par nolīgumiem par atbilstības novērtēšanas procedūrām un rūpniecības ražojumu atzīšanu.

131. PANTS

Marķēšana un etiķetēšana

1. Neskarot šā nolīguma 129. pantu un attiecībā uz tehniskajiem noteikumiem par marķēšanas vai etiķetēšanas prasībām Puses apstiprina *TBT* nolīguma 2.2 pantā ietvertos principus, saskaņā ar kuriem šādu prasību izstrādes, pieņemšanas un piemērošanas nolūks vai sekas nedrīkst būt nevajadzīgu šķēršļu radīšana starptautiskajai tirdzniecībai. Tādēļ šādas marķēšanas vai etiķetēšanas prasības neierobežo tirdzniecību lielākā mērā, nekā tas nepieciešams, lai īstenotu likumīgi pamatotu mērķi, ņemot vērā risku, ko radītu to neievērošana. Puses veicina starptautiski saskaņotu marķēšanas prasību izmantošanu. Attiecīgā gadījumā Puses cenšas atzīt noņemamas vai pagaidu etiķetes.

2. Jo īpaši attiecībā uz obligātas marķēšanas vai etiķetēšanas prasībām Puses:

a) cenšas samazināt savas attiecīgās prasības attiecībā uz marķēšanu vai etiķetēšanu savstarpējā tirdzniecībā, izņemot to, kas vajadzīgs veselības aizsardzības, drošības, vides vai citiem pamatotiem sabiedriskās politikas mērķiem;

b) patur tiesības pieprasīt, lai marķējumā vai etiķetēs esošā informācija tiktu sniegta kādas Puses norādītā valodā.

132. PANTS

Pārredzamība

1. Neskarot 12. nodaļas noteikumus, katra Puse nodrošina, ka tās tehnisko noteikumu un atbilstības novērtēšanas procedūru izstrādes procedūras paredz sabiedrisko apspriešanu ar ieinteresētajām personām atbilstoši agrīnā posmā, kad sabiedriskajā apspriešanā saņemtās piezīmes ir iespējams ieviest un ņemt vērā, izņemot gadījumus, kad tas nav iespējams ārkārtas situācijas dēļ vai sakarā ar tās radītu apdraudējumu drošībai, veselībai, vides aizsardzībai vai valsts drošībai.

2. Saskaņā ar *TBT* nolīguma 2.9. pantu katra Puse paredz laikposmu, lai piezīmes varētu sniegt atbilstīgi agrīnā posmā pēc paziņojuma par ierosinātajiem tehniskajiem noteikumiem vai atbilstības novērtēšanas procedūrām. Ja apspriešanās process par ierosinātajiem tehniskajiem noteikumiem vai atbilstības novērtēšanas procedūrām ir publisks, katra Puse atļauj otrai Pusei vai tās fiziskām vai juridiskām personām piedalīties sabiedriskajā apspriešanā uz tādiem nosacījumiem, kas nav mazāk labvēlīgi par tiem nosacījumiem, kādus tā piešķir savas valsts fiziskām vai juridiskām personām.

3. Katra Puse nodrošina, ka tās pieņemtie tehniskie noteikumi un atbilstības novērtēšanas procedūras ir publiski pieejamas.

4. NODAĻA

SANITĀRIE UN FITOSANITĀRIE JAUTĀJUMI

133. PANTS

Mērķis

Šīs nodaļas mērķis ir noteikt principus, kas piemērojami sanitārajiem un fitosanitārajiem („SFS”) pasākumiem tirdzniecībā starp Pusēm, kā arī sadarbību dzīvnieku labturības jomā. Šos principus Puses piemēro tā, lai atvieglotu tirdzniecību, vienlaikus saglabājot katras Puses aizsardzības līmeni pret cilvēku, dzīvnieku un augu dzīvības vai veselības apdraudējumu.

134. PANTS

Daudzpusējas saistības

Puses apstiprina savas tiesības un pienākumus, kas izriet no SFS līguma.

135. PANTS

Principi

1. Puses nodrošina, ka SFS pasākumus izstrādā un piemēro, pamatojoties uz proporcionalitātes, pārredzamības, nediskriminācijas un zinātniskās pamatotības principiem, ņemot vērā starptautiskos standartus, piemēram, tos, kas izstrādāti 1951. gada Starptautiskajā augu aizsardzības konvencijā ("*IPPC*"), Pasaules Dzīvnieku veselības organizācijā ("*OIE*") un Pārtikas kodeksa komisijā ("Pārtikas kodekss").

2. Katra Puse nodrošina, ka tās SFS pasākumi nerada patvaļīgu vai neattaisnojamu diskrimināciju starp tās teritoriju un otras Puses teritoriju vienādos vai līdzīgos apstākļos. SFS pasākumus nedrīkst izmantot tā, lai tiktu radīti slēpti ierobežojumi tirdzniecībai.

3. Katra Puse nodrošina SFS pasākumu, procedūru un kontroles īstenošanu.

4. Katra Puse atbild uz informācijas pieprasījumu, kurš saņemts no otras Puses kompetentās iestādes, ne vēlāk kā divos mēnešos pēc pieprasījuma saņemšanas un tādā veidā, kas nav mazāk labvēlīgs importētiem produktiem kā līdzīgiem vietējiem produktiem.

136. PANTS

Prasības importam

1. Importētājas Puses noteiktās prasības importam piemēro visā eksportētājas Puses teritorijā, ievērojot 137. pantu.

2. Prasības importam, kuras izklāstītas sertifikātos, balstās uz Pārtikas kodeksa, *OIE* un *IPPC* principiem, ja vien šīs prasības nav pamatotas ar zinātniski pamatotu riska novērtējumu, kas veikts saskaņā ar SFS līgumu.

3. Importa atļaujās noteiktās prasības neietver stingrākus sanitāros un veterināros nosacījumus par tiem, kas noteikti 2. punktā minētajos sertifikātos.

137. PANTS

Pasākumi saistībā ar dzīvnieku un augu veselību

1. Puses atzīst jēdzienus "no kaitīgajiem organismiem brīva teritorija", "no slimībām brīva teritorija", "kaitīgā organisma zemas izplatības teritorija", "slimības zemas izplatības teritorija" saskaņā ar SFS līgumu un attiecīgajiem Pārtikas kodeksa, *OIE* un *IPPC* standartiem, vadlīnijām vai ieteikumiem.

2. Nosakot no kaitīgajiem organismiem vai no slimībām brīvas teritorijas un kaitīgā organisma vai slimības zemas izplatības teritorijas, Puses izvērtē tādus faktorus kā ģeogrāfiskā atrašanās vieta, ekosistēmas, epidemioloģiskā uzraudzība un sanitārās vai fitosanitārās kontroles efektivitāte šādās teritorijās.

138. PANTS

Inspekcijas un revīzijas

Importētāja Puse var par saviem līdzekļiem veikt inspekcijas un revīzijas eksportētājas Puses teritorijā, lai novērtētu tās inspekcijas un sertifikācijas sistēmas. Šīs inspekcijas un revīzijas veic saskaņā ar attiecīgajiem starptautiskajiem standartiem, pamatnostādnēm un ieteikumiem.

139. PANTS

Informācijas apmaiņa un sadarbība

1. Puses apspriežas un apmainās ar informāciju par spēkā esošajiem SFS un dzīvnieku labturības pasākumiem un par to izstrādi un īstenošanu. Šādās apspriedēs un informācijas apmaiņā ņem vērā SFS līgumu un attiecīgos Pārtikas kodeksa, *OIE* un *IPPC* standartus, pamatnostādnes un ieteikumus.

2. Puses sadarbojas dzīvnieku veselības, dzīvnieku labturības un augu veselības jautājumos, apmainoties ar informāciju, zināšanām un pieredzi nolūkā veidot spēju šajās jomās.

3. Puses pēc jebkuras Puses pieprasījuma savlaicīgi sāk dialogu par SFS jautājumiem, lai izskatītu problēmas saistībā ar SFS un citus steidzamus jautājumus, uz kuriem šī nodaļa attiecas. Partnerības komiteja var pieņemt reglamentu šāda dialoga norisei.

4. Puses nozīmē un regulāri atjaunina kontaktpunktus saziņai par jautājumiem, uz kuriem attiecas šī nodaļa.

140. PANTS

Pārredzamība

Katra Puse:

a) cenšas nodrošināt pārredzamību attiecībā uz tirdzniecībai piemērojamajiem SFS pasākumiem, jo īpaši attiecībā uz SFS prasībām, ko piemēro importam no otras Puses;

b) pēc otras Puses pieprasījuma un divu mēnešu laikā pēc šā pieprasījuma paziņo SFS prasības, kas attiecas uz konkrētu produktu importu, tostarp, vai ir nepieciešams riska novērtējums, kā arī

c) paziņo otrai Pusei par jebkādu nopietnu vai nozīmīgu sabiedrības, dzīvnieku vai augu veselības apdraudējumu, tai skaitā par ārkārtas situācijām pārtikas jomā. Šī paziņošana notiek rakstveidā divu darba dienu laikā no dienas, kad šis apdraudējums ir kļuvis zināms.

5. NODAĻA

PAKALPOJUMU TIRDZNIECĪBA, UZŅĒMĒJDARBĪBAS VEIKŠANA UN ELEKTRONISKĀ KOMERCIJA

A IEDAĻA
VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

141. PANTS

Mērķis, darbības joma un tvērums

1. Puses, apstiprinot savas saistības saskaņā ar PTO līgumu, ar šo nosaka nepieciešamos pasākumus pakāpeniskai savstarpējai uzņēmējdarbības veikšanas un pakalpojumu tirdzniecības liberalizācijai un sadarbībai elektroniskās komercijas jomā.

2. Šīs nodaļas noteikumi neuzliek Pusēm nekādus pienākumus attiecībā uz publisko iepirkumu, uz kuru attiecas 8. nodaļa.

3. Šī nodaļa neattiecas uz Puses piešķirtām subsīdijām, uz kurām attiecas 10. nodaļa.

4. Atbilstīgi šai nodaļai katra Puse patur tiesības pieņemt un saglabāt pasākumus leģitīmu politisko mērķu sasniegšanai.

5. Šī nodaļa neattiecas uz pasākumiem, kas skar fiziskas personas, kuras vēlas piekļūt kādas Puses darba tirgum, un uz pasākumiem saistībā ar pilsonību, uzturēšanos vai pastāvīgu nodarbinātību.

6. Nekas šajā nodaļā neliedz kādai Pusei piemērot pasākumus, kas reglamentē fizisku personu ieceļošanu vai pagaidu uzturēšanos tās teritorijā, tostarp pasākumus, kuri vajadzīgi, lai aizsargātu robežu neaizskaramību un nodrošinātu to, ka fiziskās personas likumīgi šķērso tās robežas, ja vien šādus pasākumus nepiemēro tā, ka tie likvidē vai mazina priekšrocības, kas otrai Pusei rodas šajā nodaļā un šā nolīguma pielikumos paredzētu konkrētu saistību dēļ.

142. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā:

a) "pasākums" ir jebkāds Puses veikts pasākums normatīva akta, noteikuma, procedūras, lēmuma, administratīvas darbības vai jebkādā citā formā;

b) "Puses pieņemts vai saglabāts pasākums" ir pasākums, ko veic:

i) Puses centrālā valdība, reģiona valdība vai vietējās pašvaldības un iestādes, kā arī

ii) Puses nevalstiskas struktūras, īstenojot šīs Puses centrālās valdības, reģiona valdības vai vietējo pašvaldību vai iestāžu deleģētās pilnvaras;

c) "Puses fiziska persona" ir kādas dalībvalsts valstspiederīgais saskaņā ar tās tiesību aktiem vai Armēnijas Republikas valstspiederīgais saskaņā ar tās tiesību aktiem;

d) “juridiska persona” ir jebkurš tiesību subjekts, kas noteiktā kārtībā izveidots vai citādi organizēts saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem peļņas gūšanai vai citā nolūkā un kas pieder privātai personai vai valstij, tostarp jebkura korporācija, fonds, pilnsabiedrība, kopuzņēmums, viena dalībnieka sabiedrība vai asociācija;

e) “Puses juridiska persona” ir juridiska persona, kas izveidota saskaņā ar kādas dalībvalsts un Eiropas Savienības vai Armēnijas Republikas tiesību aktiem un kā juridiskā adrese, centrālā administrācija vai galvenā darījumdarbības vieta ir teritorijā, uz kuru attiecas Līgums par Eiropas Savienības darbību, vai Armēnijas Republikas teritorijā;

juridisku personu, kam teritorijā, uz kuru attiecas Līgums par Eiropas Savienības darbību, vai attiecīgi Armēnijas Republikas teritorijā atrodas tikai juridiskā adrese vai centrālā administrācija, neuzskata par Eiropas Savienības vai Armēnijas Republikas juridisku personu, ja vien tās darbība nav tieši un pastāvīgi saistīta ar attiecīgi Eiropas Savienības vai Armēnijas Republikas ekonomiku;

f) neatkarīgi no iepriekšējām daļām, šis nolīgums attiecas arī uz tām kuģošanas sabiedrībām, kas veic uzņēmējdarbību ārpus Eiropas Savienības vai Armēnijas Republikas un ko kontrolē attiecīgi dalībvalstu vai Armēnijas Republikas valstspiederīgie, ja šo sabiedrību kuģi ir reģistrēti saskaņā ar attiecīgajiem tiesību aktiem kādā dalībvalstī vai Armēnijas Republikā un kuģo ar konkrētās dalībvalsts vai Armēnijas Republikas karogu;

g) “Puses juridiskas personas meitasuzņēmums” ir juridiska persona, ko faktiski kontrolē cita minētās Puses juridiska persona[1];

h) “juridiskas personas filiāle" ir darījumdarbības vieta bez juridiskas personas statusa, kurai piemīt pastāvīguma pazīmes, piemēram, mātesuzņēmuma atzars, un kurai ir vadības struktūra un materiālais aprīkojums, lai veiktu darījumus ar trešām personām, lai šādām trešām personām, kaut arī tām ir zināms, ka vajadzības gadījumā būs juridiska saikne ar mātesuzņēmumu, kā galvenais birojs atrodas ārvalstīs, nav jāveic darījumi tieši ar šo mātesuzņēmumu, bet tās var veikt darījumus šā mātesuzņēmuma atzara darījumdarbības vietā;

i) "uzņēmējdarbības veikšana" ir:

   i) attiecībā uz Puses juridiskām personām – fakts, ka juridiska persona sāk un izvērš saimniecisku darbību, izveidojot (arī iegādājoties) juridisku personu vai izveidojot filiāli vai pārstāvniecību attiecīgi Eiropas Savienībā vai Armēnijas Republikā;

   ii) attiecībā uz Puses fiziskām personām – fakts, ka fiziskas personas sāk un izvērš saimniecisku darbību pašnodarbinātu personu statusā vai izveido uzņēmumus, jo īpaši sabiedrības, kuras tās faktiski kontrolē;

j) “saimnieciska darbība" ietver rūpnieciska, tirdznieciska un profesionāla rakstura darbības un amatnieku darbības un neietver darbības, ko veic, īstenojot valsts pilnvaras;

[1] Juridisku personu kontrolē cita juridiska persona, ja pēdējai ir pilnvaras iecelt vairākumu direktoru vai citādi likumīgi virzīt tās darbības.

k) "darbība" ir saimniecisko darbību veikšana;

l) "pakalpojumi" ir jebkurš pakalpojums jebkurā nozarē, izņemot pakalpojumus, ko sniedz, īstenojot valsts pilnvaras;

m) "pakalpojumi un citas darbības, ko veic, īstenojot valsts pilnvaras" ir pakalpojumi vai pasākumi, kurus neveic ne uz komerciāla pamata, ne konkurējot ar vienu vai vairākiem ekonomikas dalībniekiem;

n) "pakalpojumu pārrobežu sniegšana" ir pakalpojuma sniegšana:

i) no vienas Puses teritorijas otras Puses teritorijā vai

ii) vienas Puses teritorijā otras Puses pakalpojuma patērētājam;

o) Puses "pakalpojumu sniedzējs" ir Puses jebkura fiziska vai juridiska persona, kas vēlas sniegt vai sniedz pakalpojumu;

p) "uzņēmējs" ir jebkura kādas Puses fiziska vai juridiska persona, kas vēlas veikt vai veic saimniecisku darbību, izveidojot uzņēmumu.

B IEDAĻA

UZŅĒMĒJDARBĪBAS VEIKŠANA

143. PANTS

Darbības joma

Šo iedaļu piemēro pasākumiem, kurus Puses pieņem vai saglabā un kuri ietekmē uzņēmējdarbības veikšanu visās saimnieciskās darbības jomās, izņemot:

a) kodolmateriālu ieguvi, ražošanu un pārstrādi[1];

b) ieroču, munīcijas un militārā aprīkojuma ražošanu vai tirdzniecību;

c) audiovizuālos pakalpojumus;

d) valsts jūras kabotāžu[2] un

[1] Lielākai noteiktībai – kodolmateriālu pārstrāde ietver visas darbības, kas ietvertas ANO *ISIC REV* 3.1, kods 2330.

[2] Neskarot to pasākumu tvērumu, kurus var uzskatīt par kabotāžu saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem, valsts jūras kabotāža saskaņā ar šo nodaļu aptver pasažieru vai preču pārvadājumus starp kādu Armēnijas Republikas vai dalībvalsts ostu vai punktu un citu ostu vai punktu Armēnijas Republikā vai dalībvalstī, tostarp tās kontinentālajā šelfā, kā paredzēts ANO Jūras tiesību konvencijā, kā arī pārvadājumus, kas sākas un beidzas tajā pašā ostā vai punktā Armēnijas Republikā vai dalībvalstī.

e) gan regulārus, gan neregulārus iekšzemes un starptautiskus gaisa pārvadājumu pakalpojumus[1] un pakalpojumus, kas tieši saistīti ar satiksmes tiesību izmantošanu, izņemot:

i) gaisa kuģu remonta un apkopes pakalpojumus, kuru laikā gaisa kuģi neizmanto;

ii) gaisa pārvadājumu pakalpojumu pārdošanu un mārketingu;

iii) datorizētas rezervēšanas sistēmas (*CRS*) pakalpojumus;

iv) apkalpošanu uz zemes, kā arī

v) lidostu ekspluatācijas pakalpojumus.

144. PANTS

Valsts režīms un lielākās labvēlības režīms

1. Ievērojot atrunas, kas uzskaitītas VIII pielikuma E daļā, Armēnijas Republika, stājoties spēkā šim nolīgumam, nodrošina:

a) attiecībā uz Eiropas Savienības fizisko vai juridisko personu meitasuzņēmumu, filiāļu vai pārstāvniecību uzņēmējdarbības veikšanu – ne mazāk labvēlīgu režīmu kā savas valsts juridiskām personām, filiālēm un pārstāvniecībām vai kādas trešās valsts juridiskām personām, filiālēm un pārstāvniecībām nodrošināto, piemērojot labāko, kā arī

[1] Nosacījumi savstarpējai tirgus pieejamībai gaisa pārvadājumu jomā tiks izstrādāti Pušu nolīgumā par Kopējās aviācijas telpas izveidi.

b) attiecībā uz Eiropas Savienības fizisko vai juridisko personu meitasuzņēmumu, filiāļu vai pārstāvniecību darbību Armēnijas Republikā pēc uzņēmējdarbības veikšanas uzsākšanas – ne mazāk labvēlīgu režīmu kā savas valsts juridiskām personām, filiālēm un pārstāvniecībām vai kādas trešās valsts juridisku personu juridiskām personām, filiālēm un pārstāvniecībām nodrošināto, piemērojot labāko[1].

2. Ievērojot atrunas, kas uzskaitītas VIII pielikuma A daļā, Eiropas Savienība, stājoties spēkā šim nolīgumam, nodrošina:

a) attiecībā uz Armēnijas Republikas fizisko vai juridisko personu meitasuzņēmumu, filiāļu vai pārstāvniecību uzņēmējdarbības veikšanu – ne mazāk labvēlīgu režīmu kā to, ko Eiropas Savienība nodrošina savām juridiskām personām, filiālēm un pārstāvniecībām vai kādas trešās valsts juridiskām personām, filiālēm un pārstāvniecībām, piemērojot labāko, kā arī

b) attiecībā uz Armēnijas Republikas juridisko personu meitasuzņēmumu, filiāļu vai pārstāvniecību darbību Eiropas Savienībā pēc uzņēmējdarbības veikšanas uzsākšanas – ne mazāk labvēlīgu režīmu kā to, ko Eiropas Savienība nodrošina savām juridiskām personām, to filiālēm un pārstāvniecībām vai kādas trešās valsts juridisku personu juridiskām personām, filiālēm un pārstāvniecībām nodrošināto, piemērojot labāko[2].

---

[1] Šis pienākums neattiecas uz ieguldījumu aizsardzības noteikumiem, ko šī iedaļa neaptver, tostarp uz noteikumiem par domstarpību izšķiršanas procedūrām starp ieguldītājiem un valsti, kuri paredzēti citos nolīgumos.

[2] Šis pienākums neattiecas uz ieguldījumu aizsardzības noteikumiem, ko šī iedaļa neaptver, tostarp uz noteikumiem par domstarpību izšķiršanas procedūrām starp ieguldītājiem un valsti, kuri paredzēti citos nolīgumos.

3. Ievērojot atrunas, kas uzskaitītas VIII pielikuma A un E daļā, Puses nepieņem nekādus jaunus pasākumus, kuri ir diskriminējoši attiecībā pret otras Puses juridisko personu uzņēmējdarbības veikšanu to teritorijā vai attiecībā pret to darbību pēc uzņēmējdarbības veikšanas uzsākšanas, salīdzinot ar pašu juridiskām personām.

145. PANTS

Pārskatīšana

Nolūkā pakāpeniski liberalizēt uzņēmējdarbības veikšanas nosacījumus, Partnerības komiteja īpašā sastāvā tirdzniecības jautājumu risināšanai regulāri pārskata uzņēmējdarbības veikšanas tiesisko regulējumu[1] un vidi.

146. PANTS

Citi nolīgumi

Nekas šajā nodaļā nekādi neierobežo Pušu ieguldītāju tiesības gūt labumu no labvēlīgāka režīma, kas noteikts spēkā esošos vai turpmākos starptautiskos nolīgumos par ieguldījumiem, kuru līgumslēdzējas puses ir kāda dalībvalsts un Armēnijas Republika.

[1] Tas ietver šo nodaļu un VIII pielikuma A un E daļu.

147. PANTS

Standarts attieksmei pret filiālēm un pārstāvniecībām

1. Šā nolīguma 144. panta noteikumi neizslēdz iespēju Pusei piemērot īpašus noteikumus par filiāļu un pārstāvniecību uzņēmējdarbības veikšanu savā teritorijā, ko veic otras Puses juridiskas personas, kuras nav inkorporētas pirmās minētās Puses teritorijā, ja šos pasākumus attaisno juridiskas vai tehniskas atšķirības starp šādām filiālēm un pārstāvniecībām salīdzinājumā ar tās teritorijā inkorporētu juridisku personu filiālēm vai pārstāvniecībām vai – attiecībā uz finanšu pakalpojumiem – piesardzības apsvērumu dēļ.

2. Atšķirīga attieksme nepārsniedz to, kas ir obligāti nepieciešams sakarā ar šādām juridiskām vai tehniskām atšķirībām, vai – attiecībā uz finanšu pakalpojumiem – piesardzības apsvērumu dēļ.

C IEDAĻA

PAKALPOJUMU PĀRROBEŽU SNIEGŠANA

148. PANTS

Darbības joma

Šo iedaļu piemēro Pušu veiktajiem pasākumiem, kuri ietekmē pakalpojumu pārrobežu sniegšanu visās pakalpojumu nozarēs, izņemot:

a) audiovizuālos pakalpojumus;

b) valsts jūras kabotāžu[1], kā arī

c) gan regulārus, gan neregulārus iekšzemes un starptautiskus gaisa pārvadājumu pakalpojumus[2] un pakalpojumus, kas tieši saistīti ar satiksmes tiesību izmantošanu, izņemot:

i) gaisa kuģu remonta un apkopes pakalpojumus, kuru laikā gaisa kuģi neizmanto;

---

[1] Neskarot to pasākumu tvērumu, kurus var uzskatīt par kabotāžu saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem, valsts jūras kabotāža saskaņā ar šo nodaļu aptver pasažieru vai preču pārvadājumus starp kādu Armēnijas Republikas vai dalībvalsts ostu vai punktu un citu ostu vai punktu Armēnijas Republikā vai dalībvalstī, tostarp tās kontinentālajā šelfā, kā paredzēts ANO Jūras tiesību konvencijā, kā arī pārvadājumus, kas sākas un beidzas tajā pašā ostā vai punktā Armēnijas Republikā vai dalībvalstī.

[2] Nosacījumi savstarpējai tirgus pieejamībai gaisa pārvadājumu jomā tiks izstrādāti Pušu nolīgumā par Kopējās aviācijas telpas izveidi.

ii) gaisa pārvadājumu pakalpojumu pārdošanu un mārketingu;

iii) datorizētas rezervēšanas sistēmas (*CRS*) pakalpojumus;

iv) apkalpošanu uz zemes, kā arī

v) lidostu ekspluatācijas pakalpojumus.

149. PANTS

Piekļuve tirgum

1. Attiecībā uz piekļuvi tirgum, izmantojot pakalpojumu pārrobežu sniegšanu, katra Puse nodrošina otras Puses pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem ne mazāk labvēlīgu režīmu kā to, kas tiek piešķirts saskaņā ar īpašajām saistībām VIII pielikuma B un F daļā.

2. Nozarēs, kurās Puses uzņemas saistības attiecībā uz piekļuvi tirgum, katra Puse reģionālā līmenī vai visā savā teritorijā, ja vien VIII pielikuma B un F daļā nav paredzēts citādi, nepieņem vai nesaglabā šādus pasākumus:

a) pakalpojumu sniedzēju skaita ierobežojumi skaitlisku kvotu, monopoluzņēmumu, ekskluzīvu pakalpojuma sniedzēju vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasības veidā;

b) pakalpojumu darījumu vai aktīvu kopējās vērtības ierobežojumi skaitlisku kvotu vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasības veidā, vai

c) pakalpojumu darbību kopskaita vai pakalpojumu izlaides ierobežojumi, kas izteikti noteiktās skaitliskās vienībās kvotu veidā vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasības veidā.

150. PANTS

Valsts režīms

1. Nozarēs, kurās tirgus piekļuves saistības norādītas VIII pielikuma B un F daļā, un ievērojot minētajos pielikumos izklāstītos nosacījumus un ierobežojumus, saistībā ar visiem pasākumiem, kas ietekmē pakalpojumu pārrobežu sniegšanu, katra Puse nodrošina otras Puses pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem ne mazāk labvēlīgu režīmu kā to, kādu tā nodrošina līdzīgiem saviem pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem.

2. Puse var izpildīt 1. punktā norādīto prasību, nodrošinot otras Puses pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem formāli identisku režīmu vai formāli atšķirīgu režīmu no tā, kādu tā piešķir līdzīgiem saviem pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem.

3. Formāli identisks vai formāli atšķirīgs režīms uzskatāms par mazāk labvēlīgu, ja tas izmaina konkurences apstākļus par labu vienas Puses pakalpojumiem vai pakalpojumu sniedzējiem salīdzinājumā ar otras Puses līdzīgiem pakalpojumiem vai pakalpojumu sniedzējiem.

4. Konkrētas saistības, ko Puses uzņēmušās saskaņā ar šo pantu, nav uzskatāmas par prasību kādai no Pusēm kompensēt neizdevīgus konkurences apstākļus, kuri rodas attiecīgo pakalpojumu vai pakalpojumu sniedzēju ārvalsts statusa dēļ.

151. PANTS

Saistību saraksti

1. Nozares, ko katra Puse liberalizē atbilstīgi šai nodaļai, un – atrunu veidā – tirgus piekļuves un valsts režīma ierobežojumi, ko piemēro otras Puses pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem šajās nozarēs, ir izklāstīti VIII pielikuma B un F daļā iekļautajos saistību sarakstos.

2. Neskarot Pušu tiesības un pienākumus, kas jau pastāv vai var rasties saskaņā ar 1989. gada Eiropas Konvenciju par pārrobežu televīziju un 1992. gada Eiropas Konvenciju par kino kopražojumiem, VIII pielikuma B un F daļā iekļautie saistību saraksti neietver saistības audiovizuālo pakalpojumu jomā.

152. PANTS

Pārskatīšana

Nolūkā pakāpeniski liberalizēt pakalpojumu pārrobežu sniegšanu Pušu starpā Partnerības komiteja īpašā sastāvā tirdzniecības jautājumu risināšanai regulāri pārskata šā nolīguma 149.–151. pantā minēto saistību sarakstu. Šajā pārskatīšanā *inter alia* ņem vērā pakāpeniskās tuvināšanas procesu, kas minēts 169., 180. un 192. pantā, un tā ietekmi uz atlikušo šķēršļu likvidēšanu pakalpojumu pārrobežu sniegšanai starp Pusēm.

D IEDAĻA

FIZISKU PERSONU PAGAIDU KLĀTBŪTNE DARĪJUMDARBĪBAS NOLŪKĀ

153. PANTS

Darbības joma un definīcijas

1. Šo iedaļu piemēro Pušu pasākumiem attiecībā uz vadošu darbinieku, stažieru ar augstāko izglītību, tirdzniecības pārstāvju, līgumpakalpojumu sniedzēju un neatkarīgu speciālistu ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos to teritorijās, neskarot 141. panta 5. punktu.

Šajā iedaļā:

a) "vadoši darbinieki" ir fiziskas personas, ko nodarbina kādas Puses juridiska persona, kura nav bezpeļņas organizācija[1], un kas atbild par uzņēmuma izveidi vai pienācīgu kontroli, pārvaldību un darbību, un kas ir vai nu "personas, kuras ieceļo darījumdarbības nolūkā, lai veiktu uzņēmējdarbību", vai "uzņēmuma ietvaros pārcelti darbinieki";

b) "personas, kuras ieceļo darījumdarbības nolūkā, lai veiktu uzņēmējdarbību" ir fiziskas personas, kuras strādā vadošos amatos un atbild par uzņēmuma izveidi, bet nepiedāvā un nesniedz pakalpojumus un neveic nekādu saimniecisku darbību, kas nav uzņēmējdarbības veikšanas nolūkā, un kuras nesaņem atlīdzību no avota uzņēmējā Pusē;

c) "uzņēmuma ietvaros pārcelti darbinieki" ir fiziskas personas, kuras ir tikušas nodarbinātas kādā Puses juridiskā personā vai bijušas partneri tajā vismaz vienu gadu un kuras tiek uz laiku pārceltas uz uzņēmumu, kas var būt otras Puses teritorijā esošas juridiskas personas meitasuzņēmums, filiāle vai galvenais uzņēmums, un kuras ir vai nu "vadītāji", vai "speciālisti";

d) "vadītāji" ir kādā juridiskā personā vadošos amatos strādājošas personas, kas galvenokārt nodrošina uzņēmuma vadīšanu, saņemot vispārēju uzraudzību vai norādījumus galvenokārt no uzņēmuma direktoru padomes vai akciju īpašniekiem, vai līdzvērtīgām personām, un kas veic vismaz šādas funkcijas:

[1] Atsauce "kura nav bezpeļņas organizācija" attiecas tikai uz Beļģiju, Čehijas Republiku, Dāniju, Vāciju, Īriju, Grieķiju, Spāniju, Franciju, Itāliju, Kipru, Latviju, Lietuvu, Luksemburgu, Maltu, Nīderlandi, Austriju, Portugāli, Slovēniju, Somiju un Apvienoto Karalisti.

i) vada uzņēmumu vai tā departamentu, vai apakšstruktūru,

ii) uzrauga un kontrolē citus pārraugošā vai vadošā personāla darbiniekus vai profesionāļus, kā arī

iii) var personīgi pieņemt darbā un atlaist no darba vai ieteikt pieņemt darbā, atlaist no darba vai veikt citas ar personālu saistītas darbības;

e) "speciālisti" ir personas, kuras strādā kādā Puses juridiskā personā un kurām ir īpašas zināšanas, kas ir būtiskas uzņēmuma darbībai saistībā ar ražošanu, pētnieciskajām iekārtām, metodēm, procesiem, procedūrām vai vadību;

novērtējot šādas zināšanas, tiks ņemtas vērā ne tikai ar konkrēto uzņēmumu saistītas īpašas zināšanas, bet arī tas, vai personai ir augsts kvalifikācijas līmenis un arī pienācīga darba pieredze saistībā ar darba vai uzdevumu veidu, kam nepieciešamas īpašas tehniskas zināšanas, tostarp piederība akreditētai profesijai;

f) "stažieri ar augstāko izglītību" ir fiziskas personas, kuras vismaz vienu gadu ir nodarbinātas kādas Puses juridiskā personā vai tās filiālē un kurām ir augstskolas diploms, un kuras ir uz laiku pārceltas uz juridiskās personas uzņēmumu otras Puses teritorijā karjeras attīstības mērķiem vai apmācībai par darba metodēm vai paņēmieniem[1];

[1] Uzņemošajam uzņēmumam var uzlikt pienākumu iepriekšējai apstiprināšanai iesniegt mācību programmu, kurā aptverts uzturēšanās laiks un parādīts, ka uzturēšanās nolūks ir mācības. Attiecībā uz Čehijas Republiku, Vāciju, Spāniju, Franciju, Lietuvu, Ungāriju un Austriju mācībām jābūt saistītām ar saņemto akadēmisko grādu.

g) “tirdzniecības pārstāvji”[1] ir fiziskas personas, kuras pārstāv kādas Puses preču piegādātāju vai pakalpojumu sniedzēju un pieprasa atļauju ieceļot un uz laiku uzturēties otras Puses teritorijā, lai veiktu sarunas par preču vai pakalpojumu pārdošanu vai slēgtu līgumus par pakalpojumu vai preču pārdošanu minētajam piegādātājam vai pakalpojumu sniedzējam; tie nenodarbojas ar tiešu pārdošanu plašai sabiedrībai, nesaņem atlīdzību no avota, kas atrodas uzņēmējā Pusē, un nav komisionāri;

h) "līgumpakalpojumu sniedzēji" ir fiziskas personas, kuras nodarbina vienas Puses juridiska persona, kas pati nav darbā iekārtošanas un personāla nodrošināšanas pakalpojumu aģentūra, nedarbojas ar šādas aģentūras starpniecību un neveic uzņēmējdarbību otras Puses teritorijā, un ir labā ticībā parakstījusi tādu līgumu ar galīgo patērētāju par pakalpojumu sniegšanu otrajā Pusē, kura izpildei ir vajadzīga tās darbinieku pagaidu klātbūtne šajā Pusē[2];

i) "neatkarīgi speciālisti" ir fiziskas personas, kas nodarbojas ar pakalpojuma sniegšanu un veic uzņēmējdarbību pašnodarbinātas personas statusā kādas Puses teritorijā, kas neveic uzņēmējdarbību otras Puses teritorijā un kas ir labā ticībā parakstījušas tādu līgumu (bez darbā iekārtošanas un personāla nodrošināšanas pakalpojumu aģentūras starpniecības) ar galīgo patērētāju par pakalpojumu sniegšanu šajā otrajā Pusē, kura izpildei ir vajadzīga šo personu pagaidu klātbūtne minētajā Pusē[3];

---

1 Apvienotā Karaliste – kategorija “tirdzniecības pārstāvis” ir atzīta tikai attiecībā uz pakalpojumu pārdevējiem.

2 Līgums par pakalpojumu sniegšanu, kas minēts h) un i) apakšpunktā, atbilst tās puses tiesību aktiem, noteikumiem un citām prasībām, kurā līgumu izpilda.

3 Līgums par pakalpojumu sniegšanu, kas minēts h) un i) apakšpunktā, atbilst tās puses tiesību aktiem, noteikumiem un citām prasībām, kurā līgumu izpilda.

j) “kvalifikācija” ir diplomi, atestāti un citas formālās kvalifikācijas apliecības, ko izdevusi iestāde, kura nozīmēta atbilstīgi tiesību aktu vai administratīviem noteikumiem, un kas apliecina sekmīgu profesionālās izglītības pabeigšanu.

154. PANTS

Vadoši darbinieki un stažieri ar augstāko izglītību

1. Katrā nozarē, kurā uzņemtas saistības saskaņā ar B iedaļu, un ievērojot VIII pielikuma C daļā norādītās atrunas, katra Puse ļauj otras Puses uzņēmējiem viņu uzņēmumā nodarbināt minētās otrās Puses fiziskas personas, ja šie darbinieki ir vadoši darbinieki vai stažieri ar augstāko izglītību, kā definēts 153. pantā. Vadošu darbinieku un stažieru ar augstāko izglītību ieceļošana un pagaidu uzturēšanās ir uz laiku līdz trim gadiem uzņēmuma ietvaros pārceltiem darbiniekiem, 90 dienas katrā 12 mēnešu periodā personām, kas ieceļo darījumdarbības nolūkā, lai veiktu uzņēmējdarbību, un viens gads stažieriem ar augstāko izglītību.

2. Katrā nozarē, kurā uzņemtas saistības saskaņā ar B iedaļu, pasākumi, ko kāda Puse nepieņem vai nesaglabā reģionālā līmenī vai visā savā teritorijā, tiek definēti kā diskriminējoši ierobežojumi kopējam fizisko personu skaitam, kuras uzņēmējs var nodarbināt kā vadošus darbiniekus un stažierus ar augstāko izglītību konkrētā nozarē, skaitlisku kvotu vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasības veidā, ja vien VIII pielikuma C daļā nav paredzēts citādi.

155. PANTS

Tirdzniecības pārstāvji

Katrā nozarē, kurā uzņemtas saistības saskaņā ar B vai C iedaļu, un ievērojot VIII pielikuma C daļā norādītās atrunas, katra Puse tirdzniecības pārstāvjiem atļauj ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos uz laiku līdz deviņdesmit dienām katrā divpadsmit mēnešu laikposmā.

156. PANTS

Līgumpakalpojumu sniedzēji

1. Puses apstiprina savus attiecīgos pienākumus, kas izriet no Pušu saistībām saskaņā ar PTO Vispārējo vienošanos par pakalpojumu tirdzniecību attiecībā uz līgumpakalpojumu sniedzēju ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos.

2. Saskaņā ar VIII pielikuma D un G daļu katra Puse savā teritorijā atļauj otras Puses līgumpakalpojumu sniedzējiem sniegt pakalpojumus, ievērojot šādus nosacījumus:

a) fiziskās personas ir iesaistītas pakalpojuma pagaidu sniegšanā kā tādas juridiskas personas darbinieki, kura ir ieguvusi pakalpojumu sniegšanas līgumu, kas nepārsniedz 12 mēnešus;

b) fiziskās personas, kas ieceļo otrā Pusē, piedāvā šo pakalpojumu kā tādas juridiskas personas darbinieki, kura minētos pakalpojumus piedāvā jau vismaz gadu tieši pirms pieteikuma iesniegšanas ieceļošanai otrā Pusē, un turklāt dienā, kad iesniegts pieteikums ieceļošanai otrā Pusē, šīm personām ir vismaz trīs gadu profesionālā pieredze[1] tajā darbības nozarē, kas ir līguma priekšmets;

c) fiziskajām personām, kuras ieceļo otrā Pusē, ir:

i) akadēmiskais grāds vai kvalifikācija, kas apliecina līdzvērtīgu zināšanu līmeni[2], kā arī

ii) profesionālā kvalifikācija, kas ir vajadzīga darba veikšanai saskaņā ar tās Puses tiesību aktiem, noteikumiem un citiem pasākumiem, kurā pakalpojumu sniedz;

d) fiziskās personas nesaņem citu atlīdzību par pakalpojumu sniegšanu otras Puses teritorijā kā vien to atlīdzību, ko maksā juridiskā persona, kura konkrēto fizisko personu nodarbina;

e) fizisku personu ieceļošana un pagaidu uzturēšanās attiecīgās Puses teritorijā ilgst kumulatīvu periodu, kas nepārsniedz sešus mēnešus vai, Luksemburgas gadījumā, 25 nedēļas katrā 12 mēnešu periodā, vai līguma darbības laiku – atkarībā no tā, kas ir īsāks;

f) piekļuve, ko piešķir saskaņā ar šo pantu, attiecas tikai uz pakalpojumu darbību, kas ir līguma priekšmets, un nedod tiesības izmantot tās Puses teritorijā pastāvošo profesionālo nosaukumu, kurā pakalpojums tiek sniegts, kā arī

[1] Iegūta pēc pilngadības sasniegšanas.

[2] ja grāds vai kvalifikācija nav iegūta Pusē, kur tiek sniegti pakalpojumi, minētā Puse var izvērtēt, vai tas ir līdzvērtīgs akadēmiskajam grādam, kas tiek prasīts tās teritorijā.

g) pakalpojumu līguma aptverto personu skaits nav lielāks par līguma izpildei nepieciešamo saskaņā ar tās Puses tiesību aktiem, noteikumiem un citiem pasākumiem, kurā pakalpojumu sniedz.

157. PANTS

Neatkarīgi speciālisti

Saskaņā ar VIII pielikuma D un G daļu katra Puse savā teritorijā atļauj otras Puses neatkarīgiem speciālistiem sniegt pakalpojumus, ievērojot šādus nosacījumus:

a) fiziskās personas, kas ir iesaistītas pakalpojuma pagaidu sniegšanā, ir pašnodarbinātas personas, kas veic uzņēmējdarbību otras Puses teritorijā, un ir ieguvušas pakalpojumu sniegšanas līgumu uz laiku, kurš nepārsniedz 12 mēnešus;

b) dienā, kad iesniegts pieteikums par ieceļošanu otrā Pusē, fiziskajām personām ir vismaz sešu gadu profesionālā pieredze tajā darbības nozarē, kas ir līguma priekšmets;

c) fiziskajām personām, kuras ieceļo otrā Pusē, ir:

i) akadēmiskais grāds vai kvalifikācija, kas apliecina līdzvērtīgu zināšanu līmeni[1], kā arī

ii) profesionālā kvalifikācija, kas ir vajadzīga darba veikšanai saskaņā ar tās Puses tiesību aktiem, noteikumiem un citiem pasākumiem, kurā pakalpojumu sniedz;

d) fizisku personu ieceļošana un pagaidu uzturēšanās attiecīgās Puses teritorijā ilgst kumulatīvu periodu, kas nepārsniedz sešus mēnešus vai, Luksemburgas gadījumā, 25 nedēļas katrā 12 mēnešu periodā, vai līguma darbības laiku – atkarībā no tā, kas ir īsāks, kā arī

e) piekļuve, ko piešķir saskaņā ar šo pantu, attiecas tikai uz pakalpojumu darbību, kas ir līguma priekšmets, un nedod tiesības izmantot tās Puses teritorijā pastāvošo profesionālo nosaukumu, kurā pakalpojums tiek sniegts.

[1] Ja grāds vai kvalifikācija nav iegūta Pusē, kur tiek sniegti pakalpojumi, minētā Puse var izvērtēt, vai tas ir līdzvērtīgs akadēmiskajam grādam, kas tiek prasīts tās teritorijā.

E IEDAĻA

TIESISKAIS REGULĒJUMS

I APAKŠIEDAĻA

IEKŠZEMES REGULĒJUMS

158. PANTS

Darbības joma un definīcijas

1. Šī iedaļa attiecas uz Pušu pasākumiem, kas saistīti ar licencēšanas prasībām un procedūrām, kā arī ar kvalifikācijas prasībām un procedūrām, kuras ietekmē:

a) pakalpojumu pārrobežu sniegšanu;

b) kādas Puses fizisko un juridisko personu uzņēmējdarbības veikšanu to teritorijā, kā arī

c) fizisko personu kategoriju, kas minētas 153. pantā, pagaidu uzturēšanos to teritorijā.

2. Pakalpojumu pārrobežu sniegšanas gadījumā šo iedaļu piemēro tikai nozarēm, kurās kāda Puse ir uzņēmusies īpašas saistības, un tikai tādā apmērā, kādā minētās īpašās saistības piemēro. Uzņēmējdarbības veikšanas gadījumā šo iedaļu nozarēm nepiemēro, ciktāl VIII pielikuma A un E daļā ir iekļauta atruna. Fizisku personu pagaidu uzturēšanās gadījumā šo iedaļu nozarēm nepiemēro, ciktāl VIII pielikuma C, D un G daļā ir iekļauta atruna.

3. Šo iedaļu nepiemēro pasākumiem, ciktāl tie ir ierobežojumi, uz kuriem attiecas saraksti.

4. Šajā iedaļā:

a) “licencēšanas prasības” ir pamatprasības, kas nav kvalifikācijas prasības un kas jāievēro fiziskai vai juridiskai personai, lai saņemtu, grozītu vai atjaunotu atļauju veikt 1. punktā minētās darbības;

b) “licencēšanas procedūras” ir administratīvi vai procesuāli noteikumi, kas, lai parādītu licencēšanas prasību izpildi, jāievēro fiziskai vai juridiskai personai, kura vēlas saņemt atļauju 1. punktā minēto darbību veikšanai, tostarp licences grozīšanai vai atjaunošanai;

c) “kvalifikācijas prasības” ir pamatprasības attiecībā uz fiziskas personas kompetenci sniegt pakalpojumu, kuras ir jāizpilda nolūkā iegūt atļauju sniegt pakalpojumu;

d) “kvalifikācijas procedūras” ir administratīvi vai procesuāli noteikumi, kas fiziskai personai jāievēro, lai parādītu atbilstošo kvalifikācijas prasību izpildi nolūkā iegūt atļauju sniegt pakalpojumu, kā arī

e) “kompetentā iestāde” ir jebkura centrālā, reģionālā vai vietējā valdība un iestāde vai nevalstiska organizācija, kas īsteno pilnvaras, kuras tai deleģējusi centrālā vai reģionālā vai vietējā valdība vai iestādes, un kas pieņem lēmumu par atļauju sniegt pakalpojumu, arī ar uzņēmējdarbības veikšanas starpniecību, vai par atļauju veikt uzņēmējdarbību kādā jomā, kura nav pakalpojumu sniegšana.

159. PANTS

Licencēšanas un kvalifikācijas nosacījumi

1. Katra Puse nodrošina, ka pasākumi, kas attiecas uz licencēšanas prasībām un procedūrām, kā arī uz kvalifikācijas prasībām un procedūrām, ir balstīti uz kritērijiem, kuri liedz kompetentajām iestādēm savas izvērtēšanas tiesības īstenot patvaļīgi.

2. Šā panta 1. punktā minētie kritēriji ir:

a) samērīgi ar kādu sabiedriskās politikas mērķi;

b) skaidri un nepārprotami;

c) objektīvi;

d) iepriekš noteikti;

e) iepriekš publiskoti, kā arī

f) pārredzami un pieejami.

3. Atļauju vai licenci piešķir, tiklīdz atbilstošas pārbaudes rezultātā ir konstatēts, ka ir izpildīti nosacījumi atļaujas vai licences iegūšanai.

4. Katra Puse saglabā vai izveido tiesas, šķīrējtiesas vai administratīvās tiesas vai procedūras, kas ļauj pēc skartā uzņēmēja vai pakalpojumu sniedzēja pieprasījuma nekavējoties izskatīt administratīvus lēmumus par uzņēmējdarbības veikšanu, pakalpojumu pārrobežu sniegšanu vai fizisku personu pagaidu klātbūtni darījumdarbības nolūkā un attiecīgos gadījumos nodrošināt atbilstīgos tiesiskās aizsardzības līdzekļus attiecībā uz tiem. Ja šādas procedūras nav neatkarīgas no iestādes, kurai uzticēts attiecīgais administratīvais lēmums, katra Puse nodrošina, lai procedūras patiešām ļautu izskatīt lietu objektīvi un taisnīgi.

5. Ja konkrētai darbībai licenču skaits ir ierobežots pieejamo dabisko resursu vai tehnisko iespēju nepietiekamības dēļ, katra Puse potenciālajiem pretendentiem piemēro tādu atlases procedūru, kas pilnībā garantē objektivitāti un pārskatāmību, tostarp jo īpaši atbilstīgu publicitāti par procedūras sākšanu, veikšanu un pabeigšanu.

6. Izstrādājot atlases procedūras noteikumus, katra Puse, ievērojot šajā pantā noteiktās prasības, var ņemt vērā leģitīmus sabiedriskās politikas mērķus, tostarp apsvērumus par veselību, drošību, vides aizsardzību un kultūras mantojuma saglabāšanu.

160. PANTS

Licencēšanas un kvalifikācijas procedūras

1. Licencēšanas un kvalifikācijas procedūras un formalitātes ir skaidras, iepriekš publiskotas un tādas, kas pieteikumu iesniedzējiem garantē, ka to pieteikumus izskatīs objektīvi un taisnīgi.

2. Licencēšanas un kvalifikācijas procedūras un formalitātes ir iespējami vienkāršas un nepamatoti nesarežģī vai neaizkavē pakalpojuma sniegšanu. Licencēšanas maksa[1], kas pieteikuma iesniedzējiem varētu būt jāmaksā pieteikuma iesniegšanas rezultātā, ir samērīga un proporcionāla attiecīgo atļauju piešķiršanas procedūru izmaksām.

3. Katra Puse nodrošina, ka kompetentās iestādes izmantotās procedūras un pieņemtie lēmumi licencēšanas vai atļauju piešķiršanas procesā ir objektīvi attiecībā uz visiem pieteikuma iesniedzējiem. Kompetentā iestāde lēmuma pieņemšanā ir neatkarīga un neatskaitās nevienam pakalpojumu sniedzējam, kuram nepieciešama licence vai atļauja.

4. Ja ir noteikti konkrēti termiņi pieteikumu iesniegšanai, pieteikuma iesniedzējam tiek dots pietiekams laiks, lai iesniegtu pieteikumu. Kompetentā iestāde sāk pieteikuma izskatīšanu bez liekas kavēšanās. Ja iespējams, pieteikumu elektroniskā veidā atzīst ar tādiem pašiem nosacījumiem kā pieteikumus papīra veidā.

[1] Licencēšanas maksa neietver ne maksu saistībā ar izsolēm, konkursiem vai citām nediskriminējošām koncesiju piešķiršanas metodēm, ne arī obligātos maksājumus saistībā ar universālā pakalpojuma sniegšanu.

5. Katra Puse nodrošina, ka pieteikuma apstrāde, tostarp galīgā lēmuma pieņemšana, tiek pabeigta samērīgā laikā no pilnīga pieteikuma iesniegšanas brīža. Katra Puse cenšas noteikt grafiku pieteikuma parastai apstrādei.

6. Kompetentā iestāde informē pieteikuma iesniedzēju samērīgā termiņā pēc tam, kad tā ir saņēmusi pieteikumu, kuru uzskata par nepilnīgu, dod iespēju novērst trūkumus un, ciktāl iespējams, norāda papildu informāciju, kas nepieciešama, lai pieteikums būtu pilnīgs.

7. Dokumentu oriģinālu vietā, ja tas iespējams, pieņem arī apliecinātas kopijas.

8. Ja pieteikums tiek noraidīts, kompetentā iestāde pieteikuma iesniedzēju informē rakstiski un bez liekas kavēšanās. Parasti pieteikuma iesniedzēju pēc pieprasījuma arī informē par pieteikuma noraidīšanas iemesliem un par termiņu lēmuma pārsūdzēšanai.

9. Katra Puse nodrošina, ka licence vai atļauja pēc tās piešķiršanas stājas spēkā bez liekas kavēšanās saskaņā ar noteikumiem, kas tajā norādīti.

II APAKŠIEDAĻA

VISPĀRĒJI PIEMĒROJAMI NOTEIKUMI

161. PANTS

Savstarpēja atzīšana

1. Nekas šajā nodaļā neliedz kādai Pusei pieprasīt, lai fiziskām personām būtu nepieciešamā kvalifikācija un/vai profesionālā pieredze, kas attiecīgajā darbības nozarē noteikta teritorijā, kurā tiek sniegts pakalpojums.

2. Puses mudina attiecīgās profesionālās struktūras to teritorijā sniegt Partnerības komitejai īpašā sastāvā tirdzniecības jautājumu risināšanai ieteikumus par kvalifikāciju un profesionālās pieredzes savstarpēju atzīšanu, lai uzņēmēji un pakalpojumu sniedzēji kopumā vai daļēji izpildītu katras Puses piemērotos kritērijus uzņēmējiem un pakalpojumu sniedzējiem attiecībā uz atļauju izsniegšanu, licencēšanu, darbību un sertificēšanu un jo īpaši attiecībā uz profesionāliem pakalpojumiem.

3. Saņemot 2. punktā minēto ieteikumu Partnerības komiteja īpašā sastāvā tirdzniecības jautājumu risināšanai samērīgā laikā izskata minēto ieteikumu, lai noteiktu tā atbilstību šim nolīgumam, un, pamatojoties uz ieteikumā sniegto informāciju, jo īpaši izvērtē:

a) cik liela ir to standartu un kritēriju konverģence, kurus katra Puse piemēro atļauju izsniegšanai pakalpojumu sniedzējiem un uzņēmējiem, viņu licencēšanai, darbībai un sertifikācijai, kā arī

b) nolīguma par kvalifikācijas un profesionālās pieredzes savstarpēju atzīšanu iespējamo ekonomisko vērtību.

4. Ja 3. punktā minētās prasības ir izpildītas, Partnerības komiteja īpašā sastāvā tirdzniecības jautājumu risināšanai nosaka nepieciešamos pasākumus, lai risinātu sarunas par savstarpējas atzīšanas nolīgumu, un pēc tam iesaka Pušu kompetentajām iestādēm sākt sarunas.

5. Šāds nolīgums atbilst attiecīgajiem PTO līguma noteikumiem, jo īpaši VII pantam Vispārējā vienošanās par pakalpojumu tirdzniecību (*GATS*), kas ietverta PTO līguma 1.B pielikumā.

162. PANTS

Pārredzamība un konfidenciālas informācijas izpaušana

1. Katra Puse nekavējoties atbild uz visiem otras Puses pieprasījumiem pēc konkrētas informācijas par jebkuru tās ieviestu vispārējas piemērošanas pasākumu vai starptautiskiem nolīgumiem, kas attiecas uz šo nolīgumu vai ietekmē to. Katra Puse arī izveido vienu vai vairākus informācijas punktus, kas pēc pieprasījuma sniedz konkrētu informāciju par šiem jautājumiem otras Puses uzņēmējiem un pakalpojumu sniedzējiem. Puses paziņo viena otrai šos informācijas punktus trīs mēnešu laikā pēc šā nolīguma stāšanās spēkā. Informācijas punktiem nav jābūt normatīvo aktu depozitārijiem.

2. Nekas šajā nolīgumā neliek kādai Pusei izpaust konfidenciālu informāciju, kuras publiskošana varētu traucēt tiesībaizsardzību vai citādi būtu pretrunā ar sabiedrības interesēm, vai kas kaitētu konkrētu publisku vai privātu uzņēmumu likumīgām komercinteresēm.

III APAKŠIEDAĻA

DATORPAKALPOJUMI

163. PANTS

Saprašanās par datorpakalpojumiem

1. Liberalizējot datorpakalpojumu tirdzniecību saskaņā ar B, C un D iedaļu, Puses ievēro 2.–4. punktu.

2. Centrālās preču klasifikācijas (*CPC*[1]) kods 84, kas ir ANO kods, kuru izmanto datorpakalpojumu un saistītu pakalpojumu aprakstīšanai, aptver pamatfunkcijas, ko izmanto visu datorpakalpojumu un saistītu pakalpojumu sniegšanā: datorprogrammas, kuras definētas kā instrukciju komplekti, kas vajadzīgi datoru darbam un saziņai (tostarp to izstrādei un īstenošanai), datu apstrādi un glabāšanu un saistītus pakalpojumus, piemēram, konsultācijas un klientu personāla apmācību. Tehnoloģijas attīstība ļauj arvien vairāk piedāvāt šādus pakalpojumus kā saistītu pakalpojumu kopumu vai pakotni, kur var būt iekļautas dažas vai visas šīs pamatfunkcijas. Piemēram, tādi pakalpojumi kā tīmekļa vai domēna mitināšana, datizrace un režģiskā skaitļošana katrs ir datorpakalpojumu pamatfunkciju kombinācija.

---

[1] Centrālā preču klasifikācija, kas izklāstīta Apvienoto Nāciju Organizācijas Statistikas biroja statistikas dokumentu M sērijā, Nr. 77, *CPC prov*, 1991.

3. Datorpakalpojumi un saistīti pakalpojumi neatkarīgi no tā, vai tos sniedz tīklā, tostarp internetā, aptver visus pakalpojumus, kas nodrošina:

a) ar datoriem vai datorsistēmām saistītu konsultēšanu, stratēģiju, analīzi, plānošanu, specifikāciju izstrādi, projektēšanu, attīstību, instalēšanu, ieviešanu, integrēšanu, testēšanu, atkļūdošanu, atjaunināšanu, atbalstu, tehnisko palīdzību vai pārvaldību;

b) datorprogrammas, kuras definētas kā instrukciju komplekti, kas vajadzīgi datoru darbam un saziņai (sevī un par sevi), ieskaitot ar datorprogrammām saistītu konsultēšanu, stratēģiju, analīzi, plānošanu, specifikāciju izstrādi, projektēšanu, attīstību, instalēšanu, ieviešanu, integrēšanu, testēšanu, atkļūdošanu, atjaunināšanu, pielāgošanu, apkopi, atbalstu, tehnisko palīdzību, pārvaldību vai lietošanu;

c) datu apstrādes, datu glabāšanas, datu mitināšanas vai datubāzu pakalpojumus;

d) apkopes un labošanas pakalpojumus biroju iekārtām un aprīkojumam, tostarp datoriem, vai

e) tādus apmācības pakalpojumus klientu personālam saistībā ar datorprogrammām, datoriem vai datorsistēmām, kas nav citur klasificēti.

4. Datorpakalpojumi un saistīti pakalpojumi ļauj sniegt citus pakalpojumus, piemēram, banku pakalpojumus, ar elektroniskiem un citiem līdzekļiem. Šādos gadījumos ir svarīgi nošķirt iespējošanas pakalpojumu (piemēram, tīmekļa vai lietojumprogrammas mitināšana) un satura vai pamata pakalpojumu, piemēram, banku pakalpojumus, kas tiek sniegti elektroniski. Šādos gadījumos *CPC* 84 neattiecas uz satura vai pamata pakalpojumu.

IV APAKŠIEDAĻA

PASTA PAKALPOJUMI[1]

164. PANTS

Darbības joma un definīcijas

1. Šajā apakšiedaļā ir izklāstīti reglamentējošo noteikumu principi attiecībā uz visiem pasta pakalpojumiem.

2. Šajā apakšiedaļā un B, C un D iedaļā:

a) "licence" ir atļauja, ko atsevišķam piegādātājam izdod regulatīvā iestāde un kas ir nepieciešama, pirms tiek sākta noteikta pakalpojuma sniegšana, kā arī

b) "universālais pakalpojums" ir noteiktas kvalitātes minimālā pasta pakalpojumu komplekta sniegšana visās vietās kādas Puses teritorijā.

165. PANTS

Tirgu kropļojošas prakses novēršana

Katra Puse nodrošina, ka pasta pakalpojumu sniedzējs, uz kuru attiecas universālā pakalpojuma saistības vai pasta monopols, neveic tirgu kropļojošas darbības, piemēram:

[1] Šī iedaļa attiecas gan uz *CPC* 7511, gan uz *CPC* 7512.

a) neizmanto ieņēmumus, kas gūti no šāda pakalpojuma sniegšanas, lai šķērssubsidētu eksprespasta piegādes vai citus piegādes pakalpojumus, kas nav universālais pakalpojums, kā arī

b) nepamatoti nenošķir klientus, piemēram, uzņēmumus, liela apjoma sūtītājus un konsolidētājus attiecībā uz tarifiem vai citiem noteikumiem tādu pakalpojumu sniegšanai, uz kuriem attiecas universālā pakalpojuma saistība vai pasta monopols.

166. PANTS

Universālais pakalpojums

1. Katrai Pusei ir tiesības noteikt tās universālā pakalpojuma saistības, kuras tā vēlas saglabāt. Šādas saistības neuzskatīs par konkurenci kropļojošām *per se*, ja tās administrē pārredzami, bez diskriminācijas un neitrāli attiecībā uz konkurenci un ja tās nav vairāk apgrūtinošas, nekā nepieciešams tāda veida universālā pakalpojuma nodrošināšanai, kādu to definējusi attiecīgā Puse.

2. Universālā pakalpojuma tarifiem ir jābūt pieejamiem, lai atbilstu lietotāju vajadzībām.

167. PANTS

Licences

1. Katrai Pusei būtu jācenšas aizstāt licences par pakalpojumiem, kuri nav universālais pakalpojums, ar vienkāršu reģistrāciju.

2. Ja ir vajadzīga licence:

a) licenču noteikumi, kas nerada lielāku slogu nekā vajadzīgs to mērķa sasniegšanai, ir publiski pieejami;

b) licences atteikuma iemeslus pēc pieprasījuma dara zināmus pieteikuma iesniedzējam, kā arī

c) katra Puse paredz pārredzamu, nediskriminējošu un uz objektīviem kritērijiem balstītu pārsūdzības procedūru neatkarīgā struktūrā.

168. PANTS

Regulatīvās struktūras neatkarība

Regulatīvā struktūra ir juridiski nošķirta no pasta un kurjeru pakalpojumu sniedzējiem un nav tiem pakļauta. Regulatīvās struktūras lēmumi un izmantotās procedūras ir objektīvas attiecībā uz visiem tirgus dalībniekiem.

169. PANTS

Pakāpeniska tuvināšana

Puses atzīst, cik svarīgi ir pakāpeniski tuvināt Armēnijas Republikas pasta pakalpojumu tiesību aktus šīs jomas tiesību aktiem Eiropas Savienībā.

V APAKŠIEDAĻA

ELEKTRONISKO SAKARU TĪKLI UN PAKALPOJUMI

170. PANTS

Darbības joma un definīcijas

1. Šajā apakšiedaļā ir izklāstīti reglamentējošo noteikumu principi attiecībā uz elektronisko sakaru tīklu nodrošināšanu un pakalpojumu sniegšanu, ko liberalizē saskaņā ar B, C un D iedaļu.

2. Šajā apakšiedaļā:

a) "elektronisko sakaru tīkls" ir pārraides sistēmas un attiecīgos gadījumos komutācijas vai maršrutizācijas ierīces un citi resursi, tostarp tīkla pasīvie elementi, kas nodrošina signālu pārraidi pa vadiem, pa radioviļņiem, ar optiskiem vai citiem elektromagnētiskiem līdzekļiem;

b) "elektronisko sakaru pakalpojums" ir pakalpojums, kurš pilnībā vai galvenokārt sastāv no signālu pārraidīšanas elektronisko sakaru tīklos, tostarp telesakaru pakalpojumi un pārraides pakalpojumi tīklos, ko izmanto apraidei; minētie pakalpojumi neietver pakalpojumus, ar ko nodrošina vai veic redakcionālu kontroli pār saturu, kuru pārraida, izmantojot elektronisko sakaru tīklus un pakalpojumus;

c) "publisks elektronisko sakaru pakalpojums" ir elektronisko sakaru pakalpojums, ko kāda Puse nepārprotami vai faktiski prasa piedāvāt sabiedrībai kopumā;

d) "publisks elektronisko sakaru tīkls" ir elektronisko sakaru tīkls, ko pilnībā vai galvenokārt izmanto, lai sniegtu publiski pieejamus elektronisko sakaru pakalpojumus, un kas atbalsta informācijas pārraidīšanu starp tīkla pieslēgumpunktiem;

e) "publisks telesakaru pakalpojums" ir telesakaru pārraides pakalpojumus, kurus kāda Puse nepārprotami vai faktiski prasa piedāvāt sabiedrībai kopumā, un šādi pakalpojumi var *inter alia* ietvert telegrāfu, telefonu, teleksu un datu pārraidi, kas parasti ietver klienta sniegtās informācijas pārraidīšanu reāllaika režīmā starp diviem vai vairākiem punktiem bez jebkādām izmaiņām klienta informācijas formā vai saturā;

f) "regulatīvā iestāde elektronisko sakaru nozarē" ir struktūra vai struktūras, kam kāda Puse ir uzdevusi regulēt šajā apakšiedaļā minētos elektroniskos sakarus;

g) "pamata iekārtas" ir publiska elektronisko sakaru tīkla un pakalpojumu iekārtas, ko:

i) nodrošina tikai vai galvenokārt viens nodrošinātājs vai ierobežots nodrošinātāju skaits, kā arī

ii) nav ekonomiski vai tehniski izdevīgi aizstāt, lai sniegtu pakalpojumu;

h) “saistītas iekārtas” ir saistīti pakalpojumi, fiziskā infrastruktūra un citas iekārtas vai elementi, kas saistīti ar elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu un kas pieļauj vai atbalsta pakalpojumu sniegšanu ar minētā tīkla vai pakalpojuma palīdzību, vai kam ir minētajām darbībām vajadzīgais potenciāls, un tās *inter alia* ietver ēkas vai ievadus ēkās, ēku iekšējo instalāciju, antenas, torņus un citas atbalsta konstrukcijas, kabeļu šahtas, cauruļvadus, stabus, kabeļu akas un sadales punktus;

i) "nozīmīgs pakalpojumu sniedzējs[1]" elektronisko sakaru nozarē ir pakalpojumu sniedzējs, kas spēj būtiski ietekmēt dalības nosacījumus cenas un piedāvājuma ziņā attiecīgajā elektronisko sakaru pakalpojumu tirgū, jo tas kontrolē būtiskās pamata iekārtas vai izmanto savu stāvokli tirgū;

j) “piekļuve” ir pieejas iekārtām vai pakalpojumiem sniegšana citam pakalpojumu sniedzējam ar konkrētiem nosacījumiem, lai varētu sniegt elektronisko sakaru pakalpojumus, un *inter alia* ietver piekļuvi:

   i) tīkla elementiem un saistītām iekārtām, tostarp iekārtu vadu vai bezvadu savienojumiem (tas jo īpaši ietver piekļuvi vietējai sakaru līnijai un iekārtām un pakalpojumiem, kas vajadzīgi, lai sniegtu pakalpojumus vietējā sakaru līnijā);

   ii) fiziskajai infrastruktūrai, ietverot ēkas, kabeļu šahtas un stabus;

   iii) attiecīgajām programmatūras sistēmām, tostarp operatīvā atbalsta sistēmām;

   iv) informācijas sistēmām un datubāzēm, kurās apstrādā iepriekšējus pasūtījumus, piegādes, pasūtījumus, tehniskās apkopes un remonta lūgumus un rēķinus;

[1] Puses vienojas, ka jēdziens “nozīmīgs pakalpojumu sniedzējs” ir līdzvērtīgs pakalpojumu sniedzējam ar būtisku ietekmi tirgū.

v) numuru translācijai vai sistēmām, kas piedāvā līdzvērtīgas funkcijas;

vi) fiksēto un mobilo sakaru tīkliem, jo īpaši viesabonēšanai, kā arī

vii) virtuālā tīkla pakalpojumiem;

k) "starpsavienojums" ir fizisks un loģisks publisko elektronisko sakaru tīklu savienojums, ko izmanto viens vai dažādi pakalpojumu sniedzēji, lai ļautu viena pakalpojumu sniedzēja lietotājiem sazināties ar cita pakalpojumu sniedzēja lietotājiem vai piekļūt cita pakalpojumu sniedzēja piedāvātajiem pakalpojumiem, kā arī pakalpojumiem, kurus var sniegt iesaistītās personas vai citas personas, kam ir piekļuve tīklam;

l) "universālais pakalpojums" ir noteiktas kvalitātes minimālo pakalpojumu komplekts, kas ir pieejams visiem lietotājiem kādas Puses teritorijā neatkarīgi no viņu ģeogrāfiskās atrašanās vietas un par pieņemamām cenām; katra Puse lemj par tā tvērumu un īstenošanu;

m) "numuru pārnesamība" ir iespēja visiem publisko elektronisko sakaru pakalpojumu abonentiem pēc pieprasījuma tajā pašā vietā saglabāt iepriekšējos tālruņu numurus, neradot kvalitātes, uzticamības vai ērtuma pasliktināšanos, mainot vienas kategorijas publisko elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējus.

171. PANTS

Regulatīvā iestāde

1. Katra Puse nodrošina, ka tās elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu regulatīvās iestādes ir juridiski nošķirtas un funkcionāli neatkarīgas no elektronisko sakaru tīklu nodrošinātājiem, elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējiem un elektronisko sakaru aprīkojuma nodrošinātājiem.

2. Puse, kura patur īpašumtiesības vai kontroli pār elektronisko sakaru tīklu nodrošinātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem, nodrošina faktisku reglamentējošo funkciju strukturālu atdalīšanu no darbībām, kas saistītas ar īpašumtiesībām vai kontroli. Regulatīvā iestāde rīkojas neatkarīgi un neprasa un nepieņem norādījumus no nevienas citas struktūras, īstenojot šos tai saskaņā ar iekšzemes tiesību aktiem uzticētos uzdevumus.

3. Katra Puse nodrošina, ka tās regulatīvajām iestādēm ir pietiekamas pilnvaras regulēt nozari un pietiekami finanšu un personāla resursi, lai tās varētu pildīt uzticēto uzdevumu. Tikai pārsūdzības iestādes, kas minētas 7. punktā, ir pilnvarotas apturēt vai anulēt regulatīvo iestāžu lēmumus.

Regulatīvajai iestādei noteiktos uzdevumus publisko viegli pieejamā un skaidrā veidā, jo īpaši tad, ja minētie uzdevumi ir uzticēti vairāk nekā vienai struktūrai. Katra Puse nodrošina, ka tās regulatīvajām iestādēm ir atsevišķi gada budžeti. Budžetus dara zināmus atklātībai.

4. Regulatīvo iestāžu lēmumi un izmantotās procedūras ir objektīvas attiecībā pret visiem tirgus dalībniekiem.

5. Regulatīvās iestādes savas pilnvaras izmanto pārredzami un savlaicīgi.

6. Regulatīvās iestādes ir pilnvarotas nodrošināt, lai elektronisko sakaru tīklu nodrošinātāji un pakalpojumu sniedzēji pēc pieprasījuma nekavējoties sniegtu tām visu informāciju, ieskaitot finanšu informāciju, kura ir nepieciešama, lai regulatīvās iestādes varētu veikt savus uzdevumus saskaņā ar šo apakšiedaļu. Pieprasītā informācija ir samērīga ar regulatīvo iestāžu uzdevumiem, un to apstrādā saskaņā ar konfidencialitātes prasībām.

7. Lietotājam vai piegādātājam, kuru skar regulatīvās iestādes lēmums, ir tiesības pārsūdzēt minēto lēmumu pārsūdzības iestādē, kas ir neatkarīga no iesaistītajām personām. Šai iestādei, kas var būt tiesa, ir attiecīga zinātība, lai tā varētu efektīvi pildīt savas funkcijas. Tiek pienācīgi ņemta vērā lietas būtība, un pārsūdzības mehānisms ir efektīvs. Attiecībā uz struktūrām, kas ir atbildīgas par pārskatīšanas procedūrām un kas pēc būtības nav tiesu iestādes, katra Puse nodrošina, ka to lēmumi vienmēr tiek rakstiski pamatoti un ka arī šos lēmumus var pārskatīt objektīva un neatkarīga tiesu iestāde. Pārsūdzības iestāžu pieņemtie lēmumi tiek faktiski izpildīti. Kamēr nav zināms pārsūdzības rezultāts, regulatīvās iestādes lēmums paliek spēkā, ja vien saskaņā ar iekšzemes tiesību aktiem netiek noteikti pagaidu pasākumi.

8. Katra Puse nodrošina, ka regulatīvās iestādes vadītāju vai attiecīgā gadījumā tās koleģiālās struktūras, kura regulatīvajā iestādē pilda šo funkciju, locekļus vai visu minēto personu aizstājējus var atlaist tikai tad, ja viņi vairs neatbilst nosacījumiem, kas vajadzīgi, lai pildītu pienākumus, kuri iepriekš noteikti iekšzemes tiesību aktos. Šādus lēmumus par atlaišanu publisko atlaišanas dienā. Atlaistajam regulatīvās iestādes vadītājam vai attiecīgā gadījumā koleģiālās struktūras, kura regulatīvajā iestādē pilda šo funkciju, locekļiem sniedz atlaišanas pamatojumu, un viņiem ir tiesības lūgt tā publiskošanu (ja citādi tas nenotiktu), un šādā gadījumā to publisko.

172. PANTS

Atļauja nodrošināt elektronisko sakaru tīklus un sniegt pakalpojumus

1. Katra Puse atļauj nodrošināt elektronisko sakaru tīklus vai sniegt pakalpojumus, kad vien iespējams, saņemot vienkāršu paziņojumu. Pēc paziņošanas attiecīgajam pakalpojuma sniedzējam nepieprasa iegūt skaidru lēmumu vai jebkādu citu administratīvu aktu no regulatīvās iestādes pirms to tiesību izmantošanas, kuras izriet no atļaujas. Tiesības un pienākumi, kas izriet no šādas atļaujas, tiek publiskoti viegli pieejamā veidā. Pienākumiem jābūt samērīgiem ar attiecīgo pakalpojumu.

2. Ja vajadzīgs, Puse var pieprasīt licenci attiecībā uz tiesībām izmantot radiofrekvences un numurus, lai:

a) novērstu kaitīgus traucējumus;

b) nodrošinātu pakalpojuma tehnisku kvalitāti;

c) nodrošinātu efektīvu spektra izmantošanu vai

d) īstenotu citus vispārējas nozīmes mērķus.

3. Ja kāda Puse pieprasa licenci, tā:

a) publisko visus licencēšanas kritērijus un samērīgu laikposmu, kas parasti vajadzīgs, lai pieņemtu lēmumu par licences pieteikumu;

b) pēc pieprasījuma rakstiski dara zināmu pieteikuma iesniedzējam licences atteikuma iemeslus;

c) nodrošina pieteikuma iesniedzējam iespēju vērsties pārsūdzības iestādē, ja licence atteikta.

4. Administratīvās izmaksas piegādātājiem nosaka objektīvi, pārredzami, samērīgi un tā, lai tās būtu minimālas. Administratīvās izmaksas, ko kāda Puse noteikusi pakalpojuma sniedzējiem vai tīkla nodrošinātājiem saskaņā ar 1. punktā minēto atļauju vai 2. punktā minēto licenci, nepārsniedz faktiskās administratīvās izmaksas, kas parasti rodas attiecīgo atļauju un licenču pārvaldībā, kontrolē un izpildes panākšanā. Šādas administratīvās izmaksas var ietvert izmaksas starptautiskai sadarbībai, saskaņošanai un standartizēšanai, tirgus analīzei, izpildes pārraudzībai un citai tirgus kontrolei, kā arī reglamentējošo darbu, kas saistīts ar sekundāro tiesību aktu un administratīvo lēmumu, tādu kā lēmumu par piekļuvi un savstarpēju savienojumu sagatavošanu un ieviešanu.

Pirmajā daļā minētās administratīvās izmaksas neietver ne maksu saistībā ar izsolēm, konkursiem vai citām nediskriminējošām koncesiju piešķiršanas metodēm, ne arī obligātos maksājumus saistībā ar universālā pakalpojuma sniegšanu.

173. PANTS

Ierobežoti resursi

1. Ierobežotu resursu, tostarp radiofrekvenču, numuru un piekļuves tiesību, sadali un piešķiršanu veic atklāti, objektīvi, savlaicīgi, pārredzami, nediskriminējoši un samērīgi. Katras Puses procedūras pamatojas uz objektīviem, pārredzamiem, nediskriminējošiem un samērīgiem kritērijiem.

2. Datus par pašreizējo situāciju attiecībā uz piešķirtajām frekvenču joslām dara publiski pieejamus, bet sīkāk nav jānorāda dati par radiofrekvenču spektru, kas piešķirts īpašām valsts vajadzībām.

3. Katra Puse saglabā tiesības noteikt un piemērot spektra un frekvenču pārvaldības pasākumus, kas var ierobežot elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēju skaitu, ja tas tiek darīts saskaņā ar šo nolīgumu. Šīs tiesības ietver spēju sadalīt frekvenču joslas, ņemot vērā pašreizējās un nākotnes vajadzības un spektra pieejamību. Puses spektra sadalīšanas un piešķiršanas un frekvenču pārvaldības pasākumus neuzskata par tādiem, kas *per se* neatbilst 144., 149. un 150. pantam.

174. PANTS

Piekļuve un starpsavienojumi

1. Par piekļuvi un starpsavienojumu principā vienojas komerciālās sarunās starp attiecīgajiem pakalpojumu sniedzējiem.

2. Katra Puse nodrošina, ka elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējiem ir tiesības (un, ja to pieprasa cits pakalpojumu sniedzējs – pienākums) savstarpējās sarunās vienoties par starpsavienojumu, lai nodrošinātu publiski pieejamus elektronisko sakaru tīklus un pakalpojumus. Neviena Puse nesaglabā tiesiskus vai administratīvus pasākumus, kas liek pakalpojumu sniedzējiem, kuri piešķir piekļuvi vai starpsavienojumu, piedāvāt dažādus noteikumus dažādiem pakalpojumu sniedzējiem par līdzvērtīgiem pakalpojumiem, vai ar ko uzliek pienākumus, kuri nav saistīti ar sniegtajiem pakalpojumiem.

3. Katra Puse nodrošina, ka pakalpojumu sniedzēji, kuri sarunās par piekļuves vai starpsavienojuma režīmu iegūst informāciju no cita pakalpojumu sniedzēja, to drīkst izmantot vienīgi tam mērķim, kam tā sniegta, un vienmēr ievēro pārraidītās vai uzglabātās informācijas konfidencialitāti.

4. Katra Puse nodrošina, ka nozīmīgs pakalpojumu sniedzējs tās teritorijā nodrošina piekļuvi pamata iekārtām, tostarp *inter alia* tīkla elementiem, saistītām iekārtām un papildpakalpojumiem, elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējiem saskaņā ar pamatotiem un nediskriminējošiem[1] noteikumiem.

[1] Šajā apakšiedaļā "nediskriminējošs" ir saprotams kā atsauce uz valsts režīmu, kā noteikts 150. pantā, kā arī atspoguļo jēdziena lietojumu konkrētajā nozarē un nozīmē "ar noteikumiem, kas ir ne mazāk labvēlīgi par tiem, kuri nodrošināti citiem līdzīgu publisko elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu lietotājiem līdzīgos apstākļos".

5. Publiskiem telesakaru pakalpojumiem starpsavienojumu ar nozīmīgu pakalpojumu sniedzēju nodrošina jebkurā tehniski iespējamā tīkla punktā. Šādu starpsavienojumu nodrošina:

a) saskaņā ar nediskriminējošiem noteikumiem (ieskaitot tehniskus standartus, specifikācijas, kvalitāti un apkopi) un likmēm un ne zemākā kvalitātē, kāda ir līdzīgiem šā nozīmīgā pakalpojumu sniedzēja paša sniegtiem pakalpojumiem vai līdzīgiem nesaistītu sniedzēju vai nozīmīgā pakalpojumu sniedzēja meitasuzņēmumu vai citu saistītu struktūru pakalpojumiem;

b) laikus, ar tādiem noteikumiem (ieskaitot tehniskos standartus, specifikācijas, kvalitāti un apkopi) un tādām uz izmaksām orientētām likmēm, kas ir pārredzamas, samērīgas, ņemot vērā ekonomisko pamatojumu, un ir pietiekami nodalītas, lai pakalpojumu sniedzējam nevajadzētu maksāt par tīkla komponentiem vai iekārtām, ko viņam attiecīgā pakalpojuma sniegšanai nevajag, kā arī

c) pēc pieprasījuma – punktos papildus vairumam lietotāju piedāvātajiem tīkla pieslēgumpunktiem par maksu, kas atspoguļo nepieciešamā papildaprīkojuma uzstādīšanas izmaksas.

6. Katra Puse nodrošina, ka procedūras, kas piemērojamas starpsavienojumam ar nozīmīga pakalpojumu sniedzēja tīklu, ir publiski pieejamas un ka nozīmīgi pakalpojumu sniedzēji dara publiski pieejamus attiecīgi vai nu savus starpsavienojuma nolīgumus, vai starpsavienojuma standartpiedāvājumus.

175. PANTS

Nozīmīgiem pakalpojumu sniedzējiem piemērojamie aizsardzības pasākumi konkurences jomā

Katra Puse pieņem vai saglabā attiecīgus pasākumus, lai nepieļautu, ka pakalpojumu sniedzēji, kas atsevišķi vai kopā ir nozīmīgs pakalpojumu sniedzējs, uzsāk vai turpina pret konkurenci vērstu praksi. Šāda pret konkurenci vērsta prakse jo īpaši ietver:

a) iesaistīšanos pret konkurenci vērstā šķērssubsidēšanā;

b) no konkurentiem iegūtas informācijas izmantošanu ar rezultātiem, kas vērsti pret konkurenci, kā arī

c) liegumu citiem pakalpojumu sniedzējiem savlaicīgi piekļūt tehniskajai informācijai par pamata iekārtām un būtiskai komerciālai informācijai, kas tiem vajadzīga pakalpojumu sniegšanai.

176. PANTS

Universālais pakalpojums

1. Katrai Pusei ir tiesības noteikt tās universālā pakalpojuma saistības, kuras tā vēlas saglabāt.

2. Šīs universālā pakalpojuma saistības neuzskata par pret konkurenci vērstām *per se*, ja tās administrē samērīgi, pārredzami, objektīvi un bez diskriminācijas. Šādu saistību administrēšana ir neitrāla arī attiecībā uz konkurenci, un tās nav vairāk apgrūtinošas, nekā nepieciešams tāda veida universālā pakalpojuma nodrošināšanai, kādu to definējusi attiecīgā Puse.

3. Visu elektronisko sakaru tīklu nodrošinātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem vajadzētu būt tiesīgiem nodrošināt universālo pakalpojumu. Universālā pakalpojuma sniedzējus izraugās ar efektīvu un pārredzamu mehānismu bez diskriminācijas. Ja nepieciešams, katra Puse novērtē, vai universālā pakalpojuma sniegšana nerada negodīgu slogu pakalpojuma sniedzējam, kas izraudzīts nodrošināt universālo pakalpojumu. Ja šāds novērtējums to attaisno, un ņemot vērā universālā pakalpojuma sniedzēja tirgus ieguvumu, regulatīvās iestādes nosaka, vai ir vajadzīgs mehānisms tā izmaksu kompensēšanai vai universālā pakalpojuma saistību tīro izmaksu sadalei.

177. PANTS

Numuru pārnesamība

Katra Puse nodrošina, ka publisko elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēji ar samērīgiem noteikumiem nodrošina numuru pārnesamību.

178. PANTS

Informācijas konfidencialitāte

Katra Puse ar publisko elektronisko sakaru tīklu un publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu palīdzību nodrošina elektronisko sakaru un ar to saistīto datu plūsmu konfidencialitāti, neierobežojot pakalpojumu tirdzniecību.

179. PANTS

Domstarpību atrisināšana elektronisko sakaru jomā

1. Katra Puse nodrošina, ka domstarpību gadījumā starp elektronisko sakaru tīklu nodrošinātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem saistībā ar tiesībām un pienākumiem, kas izriet no šīs apakšiedaļas, attiecīgā regulatīvā iestāde pēc jebkuras attiecīgās Puses pieprasījuma pieņem saistošu lēmumu, lai domstarpības atrisinātu iespējami īsā laikā un katrā ziņā četru mēnešu laikā, izņemot ārkārtas apstākļus.

2. Ja šādas domstarpības attiecas uz pakalpojumu pārrobežu sniegšanu, attiecīgās regulatīvās iestādes koordinē centienus, lai domstarpības atrisinātu.

3. Regulatīvās iestādes lēmumu publisko, ņemot vērā darījumdarbības konfidencialitātes prasības. Attiecīgajām personām sniedz pilnu pārskatu par apsvērumiem, uz kuriem tas ir balstīts, un tām ir tiesības lēmumu pārsūdzēt saskaņā ar 172. panta 7. punktu.

4. Šajā pantā minētā procedūra neliedz nevienai iesaistītajai personai iesniegt prasību tiesā.

180. PANTS

Pakāpeniska tuvināšana

Puses atzīst, cik svarīgi ir pakāpeniski tuvināt Armēnijas Republikas elektronisko sakaru tīklu tiesību aktus šīs jomas tiesību aktiem Eiropas Savienībā.

VI APAKŠIEDAĻA

FINANŠU PAKALPOJUMI

181. PANTS

Darbības joma un definīcijas

1. Šo apakšiedaļu piemēro tiem pasākumiem, kas ietekmē finanšu pakalpojumu sniegšanu, ja finanšu pakalpojumi tiek liberalizēti saskaņā ar B, C un D iedaļu.

2. Šajā nodaļā “finanšu pakalpojums" ir finansiāla rakstura pakalpojums, ko piedāvā kādas Puses finanšu pakalpojumu sniedzējs. Finanšu pakalpojumi ietver apdrošināšanas un ar apdrošināšanu saistītus pakalpojumus, kā arī banku un citus finanšu pakalpojumus.

3. Apdrošināšana un ar to saistīti pakalpojumi, kā minēts 2. punktā, ietver:

a) tiešu apdrošināšanu (tostarp kopapdrošināšanu):

i) dzīvības apdrošināšanu, kā arī

ii) nedzīvības apdrošināšanu;

b) pārapdrošināšanu un retrocesiju;

c) apdrošināšanas starpniecību, piemēram, mākleru un aģentūru pakalpojumus, kā arī

d) apdrošināšanas palīgpakalpojumus, piemēram, konsultācijas, aktuāra pakalpojumus, riska novērtēšanas un pretenziju izskatīšanas pakalpojumus.

4. Banku un citi finanšu pakalpojumi (izņemot apdrošināšanu un ar to saistītus pakalpojumus), kā minēts 2. punktā, ietver:

a) noguldījumu un citu atmaksājamu naudas līdzekļu pieņemšanu no iedzīvotājiem;

b) visu veidu aizdevumus, ieskaitot patēriņa kredītus, hipotekāros kredītus, faktoringu un komercdarījumu finansēšanu;

c) finanšu nomu;

d) visus maksājumu un naudas pārskaitījumu pakalpojumus, tostarp kredītkartes, maksājumu kartes un debetkartes, ceļotāju čekus un bankas pārvedu vekseļus;

e) galvojumus un saistības;

f) tirdzniecību savā vārdā vai klientu vārdā biržā vai ārpusbiržas tirgū ar turpmāk minēto:

i) valūtas tirgus instrumenti (tostarp čeki, vekseļi, noguldījumu sertifikāti),

ii) ārvalstu valūta;

iii) atvasinātie instrumenti, tostarp, bet ne tikai, regulētā tirgū tirgoti nākotnes līgumi un iespējas līgumi;

iv) valūtas kursa un procentu likmju instrumenti, tostarp tādi produkti kā mijmaiņas līgumi, regulētā tirgū netirgoti procentu likmes nākotnes līgumi;

v) pārvedami vērtspapīri, kā arī

iv) citi apgrozāmi instrumenti un finanšu aktīvi, tostarp dārgmetāli;

g) dalību visu veidu vērtspapīru emisijā, tostarp riska parakstīšanu un izvietošanu, darbojoties kā aģentam (publiski vai privāti), un pakalpojumu sniegšanu saistībā ar šādu emisiju;

h) starpniecību naudas darījumos;

i) aktīvu pārvaldīšanu, tostarp skaidras naudas vai vērtspapīru portfeļa pārvaldību, visu veidu kolektīvo ieguldījumu pārvaldību, pensiju fondu pārvaldību, pārvaldīšanas, depozitārija un trasta pakalpojumus;

j) finanšu aktīvu, tostarp vērtspapīru, atvasināto instrumentu un citu apgrozāmu vērtspapīru norēķinu un tīrvērtes pakalpojumus;

k) finanšu informācijas sniegšanu un nosūtīšanu un finanšu datu apstrādi un ar to saistītu programmatūru, kā arī

l) konsultācijas, starpniecību un citus finanšu palīgpakalpojumus saistībā ar visām šajā punktā minētajām darbībām, ietverot kredītu datu bāzi un kredītu analīzi, ieguldījumu un portfeļu analīzi un konsultācijas, konsultācijas par uzņēmumu iegādi un par uzņēmuma pārstrukturēšanu un stratēģiju.

5. Šajā apakšiedaļā:

a) "finanšu pakalpojuma sniedzējs" ir jebkura Puses fiziska vai juridiska persona, kas vēlas sniegt vai sniedz finanšu pakalpojumus, bet nav publiska struktūra;

b) "publiska struktūra" ir:

i) kādas Puses valdība, centrālā banka vai monetārā iestāde vai Puses īpašumā vai kontrolē esoša struktūra, kas galvenokārt veic valsts pārvaldes funkcijas vai darbības valsts pārvaldes vajadzībām, izņemot struktūras, kuras galvenokārt nodarbojas ar finanšu pakalpojumu sniegšanu uz komerciāliem noteikumiem, vai

ii) privāta struktūra, kas veic funkcijas, kuras parasti veic centrālā banka vai monetārā iestāde, ja tā pilda šīs funkcijas;

c) "jauns finanšu pakalpojums" ir finansiāla rakstura pakalpojums, tostarp pakalpojumi, kuri attiecas uz esošiem un jauniem instrumentiem vai instrumenta sniegšanas veidu, ko nesniedz neviens finanšu pakalpojumu sniedzējs kādas Puses teritorijā, bet kas tiek sniegts otras Puses teritorijā.

182. PANTS

Piesardzības atkāpe

1. Nekas šajā nolīgumā neliedz kādai Pusei pieņemt vai saglabāt tādus piesardzības pasākumus kā:

a) ieguldītāju, noguldītāju, apdrošinājuma ņēmēju vai personu, pret kurām finanšu pakalpojuma sniedzējam ir fiduciāri pienākumi, aizsardzība;

b) savas finanšu sistēmas integritātes un stabilitātes nodrošināšana.

2. Minētie pasākumi nerada lielāku slogu, nekā vajadzīgs mērķa sasniegšanai.

3. Nekas šajā nolīgumā nav uzskatāms par prasību kādai Pusei atklāt informāciju, kas saistīta ar individuālu klientu darījumiem vai kontiem, vai jebkādu konfidenciālu vai aizsargātu informāciju, kas ir valsts struktūru rīcībā.

183. PANTS

Efektīvs un pārredzams regulējums

1. Katra Puse dara visu iespējamo, lai iepriekš sniegtu informāciju visām ieinteresētajām personām par jebkādu vispārēji piemērojamu pasākumu, ko attiecīgā Puse ierosina pieņemt, lai minētajām personām dotu iespēju sniegt piezīmes par attiecīgo pasākumu. Par šādu ierosinātu pasākumu informē:

a) oficiālā publikācijā vai

b) citādi rakstiski vai elektroniski.

2. Katra Puse dara ieinteresētajām personām pieejamas savas prasības attiecībā uz pieteikumu aizpildīšanu saistībā ar finanšu pakalpojumu sniegšanu.

Pēc pieteikuma iesniedzēja lūguma Puse informē pieteikuma iesniedzēju par tā pieteikuma statusu. Ja attiecīgajai Pusei nepieciešama papildu informācija no pieteikuma iesniedzēja, tā nekavējoties paziņo par to pieteikuma iesniedzējam.

3. Katra Puse pieliek vislielākās pūles, lai nodrošinātu, ka tās teritorijā īsteno un piemēro starptautiski saskaņotus standartus attiecībā uz regulējumu un uzraudzību finanšu pakalpojumu jomā un attiecībā uz cīņu pret nodokļu apiešanu un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas. Šādi starptautiski saskaņoti standarti *inter alia* ir šādi:

a) Bāzeles komitejas "Pamatprincipi attiecībā uz banku efektīvu uzraudzību";

b) Starptautiskās apdrošināšanas uzraudzības iestāžu asociācijas "Apdrošināšanas galvenie principi";

c) Starptautiskās Vērtspapīru komisiju organizācijas "Vērtspapīru regulējuma mērķi un principi";

d) ESAO "Nolīgums par informācijas apmaiņu nodokļu jautājumos";

e) G20 "Paziņojums par pārredzamību un informācijas apmaiņu nodokļu jomā", kā arī

f) Finanšu darbību darba grupas "Četrdesmit ieteikumi par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu" un "Deviņi īpašie ieteikumi par teroristu finansēšanu".

4. Puses pieņem zināšanai "Desmit galvenos informācijas apmaiņas principus", kurus publiskojuši G7 valstu finanšu ministri, un sper visus nepieciešamos soļus, lai mēģinātu šos principus piemērot savās divpusējās attiecībās.

184. PANTS

Jauni finanšu pakalpojumi

Katra Puse atļauj otras Puses finanšu pakalpojumu sniedzējam sniegt jebkādu jaunu finanšu pakalpojumu, kura veids ir līdzīgs tiem pakalpojumiem, ko šī pirmā Puse atļautu sniegt saviem finanšu pakalpojumu sniedzējiem saskaņā ar iekšzemes tiesību aktiem līdzīgos apstākļos. Puse var noteikt juridisko formu, kādā attiecīgo pakalpojumu var sniegt, un var pieprasīt atļauju pakalpojuma sniegšanai. Ja šāda atļauja tiek pieprasīta, lēmumu pieņem samērīgā termiņā un atļauju var noraidīt tikai piesardzības apsvērumu dēļ atbilstīgi 182. pantam.

185. PANTS

Datu apstrāde

1. Katra Puse atļauj otras Puses finanšu pakalpojumu sniedzējam pārsūtīt uz tās teritoriju vai no tās informāciju elektroniskā vai citādā veidā datu apstrādei, ja šāda apstrāde nepieciešama minētā finanšu pakalpojuma sniedzēja parastas darījumdarbības gaitā.

2. Nekas 1. punktā neierobežo kādas Puses tiesības aizsargāt personas datus un privāto dzīvi, ciktāl šādas tiesības neizmanto, lai apietu šo nolīgumu.

3. Katra Puse pieņem vai saglabā piemērotus aizsardzības pasākumus personu privātās dzīves, pamattiesību un brīvības aizsardzībai, jo īpaši attiecībā uz personas datu pārsūtīšanu.

186. PANTS

Īpaši izņēmumi

1. Nekas šajā nodaļā nav interpretējams tā, ka Pusei, tostarp tās publiskām struktūrām, tiktu liegts tās teritorijā ekskluzīvi veikt darbības vai sniegt pakalpojumus, kas ietverti valsts pensiju plānā vai tiesību aktos noteiktā sociālā nodrošinājuma sistēmā, izņemot gadījumus, kad minētās darbības saskaņā ar attiecīgās Puses iekšzemes noteikumiem var veikt finanšu pakalpojumu sniedzēji, konkurējot ar publiskām struktūrām vai privātām iestādēm.

2. Šis nolīgums nekādi neattiecas uz centrālās bankas vai monetārās iestādes vai jebkuras citas publiskas struktūras veiktām darbībām saskaņā ar monetāro vai valūtas maiņas kursa politiku.

3. Nekas šajā nodaļā neliedz kādai Pusei, tostarp tās publiskām struktūrām, ekskluzīvi veikt vai to teritorijā darbības vai sniegt pakalpojumus uz šīs Puses vai tās publisku struktūru rēķina, ar to garantiju vai par to finanšu līdzekļiem.

187. PANTS

Pašregulējuma struktūras

Ja kāda Puse pieprasa dalību vai līdzdalību kādā pašregulējuma struktūrā, vērtspapīru vai regulētā tirgū tirgotu nākotnes līgumu biržās vai tirgos, tīrvērtes aģentūrās vai citās organizācijās vai asociācijās, lai otras Puses finanšu pakalpojumu sniedzēji varētu sniegt finanšu pakalpojumus ar tādiem pašiem nosacījumiem kā pirmās Puses finanšu pakalpojumu sniedzēji, vai, ja Puse tieši vai netieši piešķir šādām vienībām priekšrocības vai atvieglojumus finanšu pakalpojumu sniegšanā, šī Puse nodrošina, ka tiek ievēroti 144. un 150. pantā minētie pienākumi.

188. PANTS

Tīrvērtes un maksājumu sistēmas

Saskaņā ar noteikumiem par valsts režīmu, kā noteikts 144. un 150. pantā, katra Puse otras Puses finanšu pakalpojumu sniedzējiem, kas veic uzņēmējdarbību tās teritorijā, piešķir piekļuvi publisku struktūru vadītām maksājumu un tīrvērtes sistēmām, kā arī oficiālām finansēšanas un refinansēšanas iespējām, kuras pieejamas parastas darījumdarbības gaitā. Šī daļa neparedz nodrošināt piekļuvi kādas Puses pēdējās instances aizdevēja iespējām.

189. PANTS

Finanšu stabilitāte un finanšu pakalpojumu regulējums Armēnijas Republikā

Puses atzīst, cik svarīgs ir atbilstīgs finanšu pakalpojumu regulējums, lai nodrošinātu finanšu stabilitāti, godīgus un efektīvus tirgus un ieguldītāju, noguldītāju, apdrošinājuma ņēmēju un personu, pret kurām finanšu pakalpojuma sniedzējiem ir fiduciāri pienākumi, aizsardzību. Šāda finanšu pakalpojumu regulējuma vispārējais etalons ir starptautiskie paraugprakses standarti un jo īpaši tas, kā tie tiek īstenoti Eiropas Savienībā. Šajā sakarā Armēnijas Republika tuvina savu attiecīgo finanšu pakalpojumu regulējumu Eiropas Savienības tiesību aktiem.

VII APAKŠIEDAĻA

TRANSPORTA PAKALPOJUMI

190. PANTS

Darbības joma un mērķi

Šajā apakšiedaļā ir izklāstīti principi attiecībā uz starptautisko transporta pakalpojumu liberalizāciju atbilstīgi B, C un D iedaļai.

191. PANTS

Definīcijas

1. Šajā apakšiedaļā un B, C un D iedaļā:

a) “starptautiskais jūras transports” ietver tieša un multimodāla transporta darbības, kas ir preču pārvadāšana, izmantojot vairāk nekā vienu transporta veidu, kur iesaistīts pārvadājums pa jūru, ar vienotu transporta dokumentu, un tāpēc ietver tiesības tieši slēgt līgumu ar citu transporta veidu nodrošinātājiem;

b) “jūras kravu apstrādes pakalpojumi” ir darbības, ko veic stividoru kompānijas, tostarp termināļu apsaimniekotāji, bet ne ostas strādnieku tiešās darbības, ja šis darbaspēks tiek organizēts neatkarīgi no stividoru darbībām vai termināļa apsaimniekošanas uzņēmumiem. Ietvertās darbības ir arī šādu pasākumu organizēšana un pārraudzība:

i) kravas iekraušana kuģī vai izkraušana no tā;

ii) kravas piestiprināšana vai atsaitēšana;

iii) kravas pieņemšana vai nodošana un uzglabāšana pirms nosūtīšanas vai pēc saņemšanas;

c) "muitošanas pakalpojumi" jeb "muitas brokeru pakalpojumi" ir darbības, kas ietver muitas formalitāšu kārtošanu citas personas vārdā attiecībā uz kravu importu, eksportu vai tranzītu neatkarīgi no tā, vai šis pakalpojums ir pakalpojumu sniedzēja pamatdarbības veids vai tā pamatdarbības parasts papildinājums;

d) “konteineru izvietošanas un glabāšanas pakalpojumi” ir darbības, kas ietver konteineru glabāšanu ostas teritorijā vai iekšzemē ar mērķi tos piepildīt vai izkraut, labot un sagatavot pārvadāšanai;

e) “jūras aģentūru pakalpojumi” ir darbības, ko noteiktā ģeogrāfiskā apgabalā veic aģenta statusā, pārstāvot vienas vai vairāku rēdereju vai kuģniecību darījumdarbības intereses šādiem mērķiem:

i) jūras transporta un saistītu pakalpojumu tirdzniecība un pārdošana, sākot ar cenas noteikšanu un beidzot ar rēķina izrakstīšanu, kravaszīmju sagatavošana uzņēmumu vārdā, nepieciešamo saistīto pakalpojumu iegāde un tālākpārdošana, dokumentu sagatavošana un ar darījumdarbību saistītas informācijas sniegšana, kā arī

ii) rīkošanās uzņēmumu vārdā, organizējot kuģa iebraukšanu ostā vai kravu pārņemšanu, ja vajadzīgs;

f) "kravu nosūtīšanas pakalpojumi" ir darbības, kas ietver kravu pārvadājumu organizēšanu un uzraudzību nosūtītāju vārdā, veicot transporta un saistītu pakalpojumu iegādi, sagatavojot dokumentus un sniedzot ar darījumdarbību saistītu informāciju, kā arī

g) “palīgdienestu pakalpojumi” ir starptautisku kravu sagatavošana un transportēšana pa jūru, jo īpaši kravas konteineros, starp kādas Puses ostām.

2. Attiecībā uz starptautisko jūras transportu Puses nodrošina, lai tiktu efektīvi piemērots princips par kravu neierobežotu pieejamību uz komerciāla pamata, brīvība sniegt starptautiskā jūras transporta pakalpojumus, kā arī valsts režīms šādu pakalpojumu sniegšanā.

3. Ņemot vērā pašreizējo liberalizācijas līmeni starp Pusēm starptautiskā jūras transporta jomā, katra Puse:

a) efektīvi piemēro principu par neierobežotu piekļuvi starptautiskajiem jūrniecības tirgiem un tirdzniecībai uz komerciāla pamata un bez diskriminācijas, kā arī

b) piešķir kuģiem, kas kuģo ar otras Puses karogu vai kurus ekspluatē otras Puses pakalpojumu sniedzēji, tādu režīmu, kurš nav nelabvēlīgāks par to, kādu Puse piešķir saviem kuģiem vai jebkuras citas trešās valsts kuģiem, atkarībā no tā, kurš režīms ir labvēlīgāks, *inter alia* attiecībā uz piekļuvi ostām, ostu infrastruktūras un pakalpojumu izmantošanu un jūras papildpakalpojumu izmantošanu, kā arī saistītām nodevām un maksājumiem, muitas mehānismiem un piestātņu piešķiršanu un iekraušanas un izkraušanas iekārtām.

4. Piemērojot 3. punktā minētos principus, katra Puse:

a) neievieš kravas dalīšanas nosacījumus turpmākos nolīgumos ar trešām valstīm attiecībā uz starptautiskā jūras transporta pakalpojumiem, ieskaitot sauso un šķidro beztaras preču pārvadājumus un līnijpārvadājumus, un samērīgā laikposmā beidz piemērot šādus kravas dalīšanas nosacījumus, kas pastāvējuši iepriekšējos nolīgumos, kā arī

b) ar šā nolīguma spēkā stāšanos atceļ un atturas ieviest vienpusējus pasākumus un administratīvus, tehniskus un citus šķēršļus, kas varētu veidot slēptus ierobežojumus vai radīt diskrimināciju brīvā pakalpojumu sniegšanā starptautiskā jūras transporta jomā.

5. Katra Puse atļauj otras Puses starptautiskā jūras transporta pakalpojumu sniedzējiem veikt uzņēmējdarbību tās teritorijā saskaņā ar tādiem uzņēmējdarbības veikšanas un darbības nosacījumiem, kas nav nelabvēlīgāki par tiem, kādus tā piešķir saviem vai kādas trešās valsts pakalpojumu sniedzējiem, atkarībā no tā, kuri nosacījumi ir labvēlīgāki.

6. Katra Puse otras Puses starptautiskā jūras transporta pakalpojumu sniedzējiem ar pieņemamiem un nediskriminējošiem noteikumiem dara pieejamus šādus ostu pakalpojumus: loča pakalpojumu, vilkšanas un velkoņu palīdzību, apgādi, degvielas un ūdens piegādi, atkritumu savākšanu un balasta atlikumu aizvākšanu, ostas kapteiņa pakalpojumus, navigācijas līdzekļus, avārijas remonta iekārtas, enkurvietas, piestātņu un pietauvošanas pakalpojumus, kā arī krasta operatīvos pakalpojumus, kas būtiski kuģu ekspluatācijai, ieskaitot sakarus, ūdens un elektrības piegādi.

7. Katra Puse atļauj pārvietot aprīkojumu, piemēram, tukšus konteinerus, ko nepārvadā par samaksu kā kravu, starp Armēnijas Republikas ostām vai starp kādas dalībvalsts ostām.

8. Katra Puse ar kompetentās iestādes atļauju otras Puses starptautiskā jūras transporta pakalpojumu sniedzējiem ļauj sniegt palīgdienestu pakalpojumus starp to valsts ostām.

192. PANTS

Pakāpeniska tuvināšana

Puses atzīst, cik svarīgi ir pakāpeniski tuvināt Armēnijas Republikas transporta pakalpojumu tiesību aktus šīs jomas tiesību aktiem Eiropas Savienībā.

F IEDAĻA

ELEKTRONISKĀ KOMERCIJA

I APAKŠIEDAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

193. PANTS

Mērķis un principi

1. Puses, atzīstot, ka elektroniskā komercija paplašina tirdzniecības iespējas daudzās nozarēs, cenšas veicināt savstarpējo elektronisko komerciju, jo īpaši sadarbojoties jautājumos, kas elektroniskajā komercijā rodas saistībā ar šīs nodaļas noteikumiem.

2. Puses vienojas, ka elektroniskās komercijas attīstība ir pilnīgi saderīga ar augstākajiem starptautiskajiem datu aizsardzības standartiem, lai nodrošinātu elektroniskās komercijas lietotāju uzticēšanos.

3. Puses uzskata elektronisku nosūtīšanu par pakalpojumu sniegšanu C iedaļas nozīmē, kam nevar piemērot muitas nodokļus.

194. PANTS

Elektroniskās komercijas regulējums

1. Puses uztur dialogu par regulējuma jautājumiem, kas rodas elektroniskās komercijas jomā. Minētajā dialogā *inter alia* izskata šādus jautājumus:

a) sabiedrībai izdoto elektronisko parakstu sertifikātu atzīšana un pārrobežu sertifikācijas pakalpojumu atvieglināšana;

b) starpnieku pakalpojumu sniedzēju atbildība saistībā ar informācijas pārsūtīšanu vai glabāšanu:

i) nevēlamu elektronisku komercpaziņojumu apstrāde, kā arī

ii) patērētāju aizsardzība elektroniskās komercijas vidē, kā arī

c) citi jautājumi, kas attiecas uz elektroniskās komercijas attīstību.

2. Šādu dialogu var veikt, apmainoties ar informāciju par katras Puses tiesību aktiem attiecībā uz 1. punktā minētajiem jautājumiem, kā arī par šādu tiesību aktu īstenošanu.

II APAKŠIEDAĻA

STARPNIEKU PAKALPOJUMU SNIEDZĒJU ATBILDĪBA

195. PANTS

Starpnieku pakalpojumu izmantošana

Puses atzīst, ka trešās personas var izmantot starpnieku pakalpojumus tādu darbību veikšanai, ar ko pārkāpj to iekšzemes tiesību aktus. Lai ņemtu vērā šādu iespēju, katra Puse attiecībā uz starpnieku pakalpojumu sniedzējiem pieņem vai saglabā šajā apakšiedaļā minētos pasākumus saistībā ar atbildību.

196. PANTS

Starpnieku pakalpojumu sniedzēju atbildība: "vienkāršā līnija"

1. Ja tiek piedāvāts informācijas sabiedrības pakalpojums, kas sastāv no pakalpojuma saņēmēja piedāvātās informācijas pārraides komunikāciju tīklā vai piekļuves nodrošināšanas komunikāciju tīklam, katra Puse nodrošina, ka pakalpojuma sniedzējs nav atbildīgs par pārraidīto informāciju, ar noteikumu, ka pakalpojuma sniedzējs:

a) neierosina pārraidi;

b) neizvēlas pārraides saņēmēju, kā arī

c) neizvēlas vai nepārveido informāciju, kas iekļauta datu pārraidē.

2. Šā panta 1. punktā minētās datu pārraides un pieejas nodrošināšanas darbība ietver automātisku, starpniecisku un īslaicīgu pārraidītās informācijas uzglabāšanu, ciktāl to veic vienīgi pārraidīšanas nolūkā komunikāciju tīklā, un ar noteikumu, ka informāciju neglabā ilgāk par laiku, kas ir nepieciešams pārraidīšanai.

3. Šis pants neietekmē iespēju tiesai vai administratīvai iestādei saskaņā ar katras Puses tiesisko sistēmu pieprasīt pakalpojuma sniedzējam izbeigt vai novērst likuma pārkāpumu.

197. PANTS

Starpnieku pakalpojumu sniedzēju atbildība: "superātrā līnija"

1. Ja tiek piedāvāts informācijas sabiedrības pakalpojums, kas sastāv no pakalpojuma saņēmēja piedāvātās informācijas pārraidīšanas komunikāciju tīklā, katra Puse nodrošina, ka pakalpojuma sniedzējs nav atbildīgs par automātisku, starpniecisku un īslaicīgu šīs informācijas uzglabāšanu, kas veikta vienīgi nolūkā padarīt efektīvāku tālāku informācijas pārraidīšanu citiem pakalpojuma saņēmējiem pēc to pieprasījuma, ar noteikumu, ka pakalpojuma sniedzējs:

a) nepārveido informāciju;

b) atbilst noteikumiem par pieeju informācijai;

c) atbilst noteikumiem attiecībā uz informācijas atjaunināšanu, ko veic tādā veidā, kurš ir plaši atzīts un izmantots šajā nozarē;

d) neiejaucas likumīgā tehnoloģijas izmantošanā, kas plaši atzīta un izmantota šajā nozarē, lai iegūtu datus par informācijas izmantošanu, kā arī

e) darbojas ātri, lai likvidētu informāciju vai liegtu pieeju informācijai, ko tas glabājis, pēc ziņu iegūšanas, ka šī informācija sākotnējā pārraidīšanas avotā ir izņemta no tīkla vai pieeja tai ir liegta, vai tiesa vai administratīvā iestāde ir pieprasījusi izņemt šādu informāciju vai liegt tai pieeju.

2. Šis pants neietekmē iespēju tiesai vai administratīvai iestādei saskaņā ar katras Puses tiesisko sistēmu pieprasīt pakalpojuma sniedzējam izbeigt vai novērst likuma pārkāpumu.

198. PANTS

Starpnieku pakalpojumu sniedzēju atbildība: "glabāšana"

1. Ja tiek piedāvāts informācijas sabiedrības pakalpojums, kas sastāv no pakalpojuma saņēmēja piedāvātās informācijas glabāšanas, dalībvalstis nodrošina, ka pakalpojuma sniedzējs nav atbildīgs par informāciju, kas glabāta pēc pakalpojuma saņēmēja pieprasījuma ar noteikumu, ka:

a) pakalpojuma sniedzējam nav faktisku zināšanu par nelikumīgu darbību vai informāciju un, attiecībā uz prasībām par bojājumiem, tas nezina par faktiem vai apstākļiem, kas liecina par nelegālu darbību vai informāciju, vai

b) pakalpojuma sniedzējs pēc šādu ziņu iegūšanas rīkojas ātri, lai izņemtu šādu informāciju vai liegtu tai pieeju.

2. Šā panta 1. punktu nepiemēro, ja pakalpojuma saņēmējs rīkojas saskaņā ar pakalpojuma sniedzēja pilnvaru vai kontroli.

3. Šis pants neietekmē iespēju tiesai vai administratīvai iestādei saskaņā ar katras Puses tiesisko sistēmu pieprasīt pakalpojuma sniedzējam izbeigt vai novērst likuma pārkāpumu, kā arī neietekmē iespēju Pusei izveidot procedūras, kas regulē informācijas izņemšanu vai pieejas liegšanu tai.

199. PANTS

Vispārēju pārraudzīšanas saistību neesamība

1. Puses neuzliek vispārējas saistības pakalpojuma sniedzējiem, piedāvājot 196., 197. un 198. pantā minētos pakalpojumus, pārraudzīt informāciju, ko tie pārraida vai uzglabā, kā arī neuzliek pienākumu aktīvi meklēt faktus un apstākļus, kas norāda uz nelegālu darbību.

2. Katra Puse var paredzēt pienākumu informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējiem nekavējoties informēt kompetentās publiskās iestādes par iespējamām veiktajām nelegālajām darbībām vai informāciju, ko sniedz pakalpojumu sniedzēju pakalpojumu saņēmēji, vai pienākumu kompetentajām iestādēm pēc to pieprasījuma darīt zināmu informāciju, kas ļauj noteikt tos pakalpojumu saņēmējus, ar kuriem pakalpojumu sniedzējiem ir glabāšanas līgumi.

G IEDAĻA

IZŅĒMUMI

200. PANTS

Vispārēji izņēmumi

1. Neskarot vispārējus izņēmumus, kas paredzēti šajā nolīgumā, uz šo nodaļu attiecas izņēmumi, kuri minēti 2. un 3. punktā.

2. Ievērojot prasību, ka šādus pasākumus nepiemēro tā, ka tie izraisa savstarpēju patvaļīgu vai nepamatotu diskrimināciju starp valstīm, kurās pastāv līdzīgi apstākļi, vai uzņēmējdarbības veikšanas vai pakalpojumu pārrobežu sniegšanas slēptu ierobežojumu, nekas šajā nodaļā nav interpretējams tā, lai liegtu kādai Pusei noteikt vai piemērot pasākumus, kas:

a) nepieciešami sabiedriskās drošības vai sabiedrības morāles aizsardzībai, vai sabiedriskās kārtības uzturēšanai;

b) nepieciešami cilvēku, dzīvnieku vai augu dzīvības vai veselības aizsardzībai;

c) attiecas uz izsmeļamu dabas resursu saglabāšanu, ja šādus pasākumus piemēro kopā ar ierobežojumiem, kas attiecas uz vietējiem uzņēmējiem vai pakalpojumu sniegšanu un patēriņu iekšzemē;

d) nepieciešami nacionālo mākslinieciskas, vēsturiskas vai arheoloģiskas vērtības bagātību aizsardzībai;

e) nepieciešami, lai nodrošinātu to normatīvo aktu ievērošanu, kas nav pretrunā šai nodaļai, ietverot tos, kuri attiecas uz:

i) krāpnieciskas un maldinošas prakses novēršanu vai līgumsaistību neizpildes sekām;

ii) personu privātās dzīves aizsardzību saistībā ar personas datu apstrādi un izplatīšanu un privātā īpašumā esošas dokumentācijas un grāmatvedības konfidencialitātes aizsardzību vai

iii) drošību, vai

f) nav saderīgi ar 144. un 150. pantu ar noteikumu, ka attieksmes atšķirības mērķis ir nodrošināt tiešo nodokļu efektīvu un taisnīgu uzlikšanu vai iekasēšanu saistībā ar otras Puses saimnieciskajām darbībām, uzņēmējiem vai pakalpojumu sniedzējiem[1].

3. Šo nodaļu un šā nolīguma VIII pielikumu nepiemēro Pušu attiecīgajām sociālā nodrošinājuma sistēmām vai tādām darbībām katras Puses teritorijā, kas regulāri vai neregulāri ir saistītas ar oficiālu pilnvaru īstenošanu.

[1] Pasākumi, kuru mērķis ir nodrošināt tiešo nodokļu efektīvu vai taisnīgu uzlikšanu vai iekasēšanu, ietver pasākumus, ko kāda Puse veic atbilstīgi savai nodokļu sistēmai un kas:

i) attiecas uz uzņēmējiem un pakalpojumu sniedzējiem, kas nav rezidenti, atzīstot to, ka nerezidentu nodokļu pienākumus nosaka saistībā ar apliekamiem objektiem, kuru izcelsme vai atrašanās vieta ir Puses teritorijā;

ii) attiecas uz nerezidentiem, lai nodrošinātu nodokļu uzlikšanu vai iekasēšanu Puses teritorijā;

iii) attiecas uz nerezidentiem vai rezidentiem, lai novērstu nodokļu apiešanu vai izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, ieskaitot atbilstības panākšanas pasākumus;

iv) attiecas uz tādu pakalpojumu patērētājiem, ko sniedz otras Puses teritorijā vai no tās, ar nolūku nodrošināt no Puses teritorijā esošiem avotiem radušos nodokļu uzlikšanu šādiem patērētājiem vai iekasēšanu no tiem;

v) nošķir uzņēmējus un pakalpojumu sniedzējus, kas ir nodokļu maksātāji par visā pasaulē apliekamiem objektiem, no citiem uzņēmējiem un pakalpojumu sniedzējiem, atzīstot viņu nodokļu bāzes atšķirību, vai

vi) nosaka, piešķir vai iedala rezidentu vai filiāļu, vai saistītu personu vai vienas personas filiāļu starpā ienākumu, peļņu, ieņēmumus, zaudējumus, atskaitījumus vai kredītus, lai nodrošinātu Puses nodokļu bāzi.

Nodokļu terminus vai jēdzienus f) apakšpunktā un šajā zemsvītras piezīmē nosaka saskaņā ar nodokļu definīcijām un jēdzieniem vai līdzvērtīgām vai līdzīgām definīcijām un jēdzieniem tās Puses iekšzemes tiesību aktos, kura pasākumu veic.

201. PANTS

Nodokļu pasākumi

Lielākās labvēlības režīmu, ko piešķir saskaņā ar šo nodaļu, nepiemēro nodokļu režīmam, kuru Puses ir paredzējušas vai nākotnē paredzēs, pamatojoties uz nolīgumiem starp Pusēm par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu.

202. pants

Ar drošību saistīti izņēmumi

Nekas šajā nolīgumā nav interpretējams tā, ka tas:

a) liktu Pusēm sniegt informāciju, ja tās uzskata, ka šīs informācijas izpaušana ir pretrunā tās būtiskām drošības interesēm;

b) atturētu Puses no rīcības, ko tās uzskata par nepieciešamu savu būtisko drošības interešu aizsardzībai:

   i) saistībā ar ieroču, munīcijas vai militārā aprīkojuma ražošanu un tirdzniecību;

   ii) attiecībā uz saimniecisku darbību, ko tieši vai netieši veic militāras iestādes nodrošinājuma vajadzībām,

iii) attiecībā uz skaldmateriāliem un kodolsintēzes materiāliem vai materiāliem, no kuriem tie iegūti, vai

iv) kas tiek veikta kara laikā vai citādā ārkārtas situācijā starptautiskajās attiecībās, vai

c) atturētu kādu Pusi veikt pasākumus, lai pildītu pienākumus, ko tā uzņēmusies starptautiskā miera un drošības uzturēšanai.

H IEDAĻA

IEGULDĪJUMI

203. PANTS

Pārskatīšana

Lai sekmētu divpusējus ieguldījumus, Puses ne vēlāk kā trīs gadus pēc šā nolīguma stāšanās spēkā un pēc tam regulāros starplaikos kopīgi pārskata ieguldījumu vidi un tiesisko regulējumu. Pamatojoties uz šo pārskatīšanu, tās apsver iespēju sākt sarunas ar mērķi papildināt šo nolīgumu ar noteikumiem par ieguldījumiem, ieskaitot ieguldījumu aizsardzību.

6. NODAĻA

KĀRTĒJIE MAKSĀJUMI UN KAPITĀLA APRITE

204. PANTS

Kārtējie maksājumi

Puses neierobežo un atļauj maksājumus un pārskaitījumus starp Eiropas Savienību un Armēnijas Republiku maksājumu bilances norēķinu kontā brīvi konvertējamā valūtā un saskaņā ar Starptautiskā Valūtas fonda statūtiem.

205. PANTS

Kapitāla aprite

1. Attiecībā uz darījumiem maksājumu bilances kapitāla un finanšu kontā Puses no šā nolīguma stāšanās spēkā nodrošina kapitāla brīvu apriti saistībā ar tiešiem ieguldījumiem[1], kas veikti saskaņā ar uzņēmējas valsts tiesību aktiem un 5. nodaļas noteikumiem, kā arī šā ieguldītā kapitāla un visas šo ieguldījumu radītās peļņas likvidāciju vai repatriāciju.

[1] Tostarp nekustamā īpašuma iegādei saistībā ar tiešu ieguldījumu.

2. Attiecībā uz darījumiem maksājumu bilances kapitāla un finanšu kontā, uz kuriem 1. punkts neattiecas, no šā nolīguma stāšanās spēkā un neskarot citus šā nolīguma noteikumus, katra Puse nodrošina kapitāla brīvu apriti attiecībā uz:

a) kredītiem saistībā ar komercdarījumiem, tostarp pakalpojumu sniegšanu, kur piedalās kādas Puses rezidents;

b) otras Puses ieguldītāju finanšu aizdevumiem un kredītiem, kā arī

c) kapitāla līdzdalību juridiskā personā, kā definēts 142. pantā, bez nodoma izveidot vai uzturēt ilgstošu ekonomisku saikni.

3. Neskarot citus šā nolīguma noteikumus, Puses nenosaka jaunus ierobežojumus kapitāla apritei un kārtējiem maksājumiem starp Eiropas Savienības un Armēnijas Republikas rezidentiem un nepadara esošo režīmu ierobežojošāku.

206. PANTS

Izņēmumi

Ievērojot prasību, ka šādus pasākumus nepiemēro tā, ka tie izraisa savstarpēju patvaļīgu vai nepamatotu diskrimināciju starp valstīm, kurās pastāv līdzīgi apstākļi, vai kapitāla aprites slēptu ierobežojumu, neko šajā nodaļā neinterpretē tā, lai liegtu kādai Pusei noteikt vai izpildīt pasākumus, kas:

a) nepieciešami sabiedriskās drošības vai sabiedrības morāles aizsardzībai, vai sabiedriskās kārtības uzturēšanai vai

b) nepieciešami, lai nodrošinātu tādu normatīvo aktu ievērošanu, kas nav pretrunā šīs sadaļas noteikumiem, ietverot tos, kuri attiecas uz:

i) noziedzīgu nodarījumu un maldinošu un krāpniecisku darbību novēršanu vai ir nepieciešami līgumsaistību neizpildes seku mazināšanai (bankrots, maksātnespēja un kreditoru tiesību aizsardzība);

ii) pasākumiem, kas pieņemti vai saglabāti, lai nodrošinātu kādas Puses finanšu sistēmas integritāti un stabilitāti;

iii) vērtspapīru, iespējas līgumu, regulētā tirgū tirgotu nākotnes līgumu vai citu atvasināto instrumentu emisiju, tirdzniecību vai darījumiem ar tiem;

iv) finanšu pārskatu sniegšanu vai pārvedumu uzskaiti, ja nepieciešams, lai sniegtu palīdzību tiesībaizsardzības iestādēm vai finanšu jomas regulatīvajām iestādēm, vai

v) rīkojumu vai spriedumu izpildes nodrošināšanu tiesvedībā vai administratīvā procesā.

207. PANTS

Aizsardzības pasākumi

Izņēmuma gadījumos, ja pastāv nopietnas grūtības Armēnijas Republikas gadījumā saistībā ar valūtas maiņas kursa politikas vai monetārās politikas darbību vai Eiropas Savienības gadījumā saistībā ar ekonomiskās un monetārās savienības darbību vai ja kāda Puse saskaras ar nopietnām maksājumu bilances vai ārējām finansiālām grūtībām, vai ja pastāv šādu grūtību draudi, attiecīgā Puse var veikt noteikti nepieciešamus aizsardzības pasākumus attiecībā uz kapitāla apriti, maksājumiem vai pārvedumiem starp Eiropas Savienību un Armēnijas Republiku uz laikposmu, kurš nepārsniedz vienu gadu. Puse, kas pieņem vai saglabā aizsardzības pasākumus, nekavējoties informē otru Pusi par jebkāda aizsardzības pasākuma pieņemšanu un iespējami drīz iesniedz tā atcelšanas grafiku.

208. PANTS

Veicināšana

Puses apspriežas ar nolūku sekmēt savstarpējo kapitāla apriti, lai veicinātu šā nolīguma mērķu sasniegšanu.

7. NODAĻA

INTELEKTUĀLAIS ĪPAŠUMS

A IEDAĻA

MĒRĶI UN PRINCIPI

209. PANTS

Mērķi

Šīs nodaļas mērķi ir šādi:

a) sekmēt inovatīvu un radošu produktu ražošanu un tirdzniecību starp Pusēm, veicinot ilgtspējīgāku un iekļaujošāku katras Puses ekonomiku, kā arī

b) sasniegt atbilstīgu un efektīvu intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības un izpildes panākšanas līmeni.

210. PANTS

Saistību būtība un darbības joma

1. Puses nodrošina, ka tiek atbilstīgi un efektīvi īstenoti starptautiskie līgumi attiecībā uz intelektuālo īpašumu, kuros tās ir Puses, tostarp PTO līgums par intelektuālā īpašuma tiesību komercaspektiem, kas iekļauts PTO līguma 1.C pielikumā ("*TRIPS* līgums"). Šī nodaļa papildina un sīkāk precizē Pušu savstarpējās tiesības un saistības atbilstīgi *TRIPS* līgumam un citiem starptautiskiem līgumiem intelektuālā īpašuma jomā.

2. Šajā nolīgumā jēdziens "intelektuālais īpašums" attiecas vismaz uz visām intelektuālā īpašuma kategorijām, kas minētas šīs nodaļas B iedaļā.

3. Intelektuālā īpašuma aizsardzība ietver aizsardzību pret negodīgu konkurenci, kā minēts 10.a pantā 1883. gada Parīzes Konvencijā par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību, kurā pēdējie grozījumi izdarīti ar 1967. gada Stokholmas aktu ("1967. gada Parīzes konvencija").

211. PANTS

Tiesību izsmelšana

Katra Puse nodrošina režīmu intelektuālā īpašuma tiesību izsmelšanai valsts vai reģionālā līmenī.

B IEDAĻA

INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA TIESĪBU STANDARTI

I APAKŠIEDAĻA

AUTORTIESĪBAS UN BLAKUSTIESĪBAS

212. PANTS

Piešķirtā aizsardzība

1. Puses ievēro tiesības un pienākumus, kas noteikti:

a) Bernes Konvencijā par literatūras un mākslas darbu aizsardzību (“Bernes konvencija”);

b) Romas Konvencijā par izpildītāju, fonogrammu producentu un raidorganizāciju tiesību aizsardzību (“Romas konvencija”);

c) *TRIPS* līgumā;

d) Vispasaules intelektuālā īpašuma organizācijas (*WIPO*) līgumā par autortiesībām, kā arī

e) *WIPO* līgumā par izpildījumu un fonogrammām.

2. Puses cenšas pievienoties Pekinas līgumam par audiovizuālo izpildījumu.

213. PANTS

Autori

Katra Puse attiecībā uz autoriem paredz ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt:

a) viņu darbu tiešu vai netiešu pagaidu vai pastāvīgu reproducēšanu ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā, kopumā vai daļēji;

b) viņu darbu oriģinālu vai kopiju publisku izplatīšanu jebkādā veidā, tās pārdodot vai kā citādi;

c) viņu darbu publiskošanu pa vadiem vai ar bezvadu līdzekļiem, ieskaitot viņu darbu publiskošanu tā, lai sabiedrības locekļi tiem var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētā laikā, kā arī

d) viņu darbu oriģinālu un kopiju nomu un patapināšanu.

214. PANTS

Izpildītāji

Katra Puse attiecībā uz izpildītājiem paredz ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt:

a) viņu sniegtā izpildījuma fiksāciju[1];

b) viņu sniegtā izpildījuma fiksāciju tiešu vai netiešu pagaidu vai pastāvīgu reproducēšanu ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā, kopumā vai daļēji;

c) viņu sniegtā izpildījuma fiksāciju izplatīšanu sabiedrībai, pārdodot vai kā citādi;

d) viņu sniegtā izpildījuma fiksāciju publiskošanu pa vadiem vai ar bezvadu līdzekļiem tā, lai sabiedrības locekļi tam var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētā laikā;

e) viņu sniegtā izpildījuma raidīšanu bezvadu sistēmā un publiskošanu, izņemot gadījumus, kad izpildījums ir jau pārraidīts vai arī tas tiek veikts no fiksācijas;

f) viņu sniegtā izpildījuma fiksāciju nomu un patapināšanu.

[1] "Fiksācija" nozīmē viņu izpildījuma skaņas vai attēlu iemiesojumu vai to atveidojumus, no kā tos var uztvert, reproducēt vai pārraidīt ar ierīces palīdzību.

215. PANTS

Fonogrammu producenti

Katra Puse attiecībā uz fonogrammu producentiem paredz ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt:

a) viņu fonogrammu tiešu vai netiešu pagaidu vai pastāvīgu reproducēšanu ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā, kopumā vai daļēji;

b) viņu fonogrammu, tostarp to kopiju, izplatīšanu sabiedrībai, pārdodot vai kā citādi;

c) viņu fonogrammu publiskošanu pa vadiem vai ar bezvadu līdzekļiem tā, lai sabiedrības locekļi tām var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētā laikā, kā arī

d) viņu fonogrammu nomu un patapināšanu.

216. PANTS

Raidorganizācijas

Katra Puse attiecībā uz raidorganizācijām paredz ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt:

a) viņu raidījumu fiksāciju neatkarīgi no tā, vai šos raidījumus translē pa vadiem vai bez tiem, to skaitā pa kabeļiem vai ar satelīta palīdzību;

b) viņu raidījumu fiksāciju tiešu vai netiešu pagaidu vai pastāvīgu reproducēšanu ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā, kopumā vai daļēji, neatkarīgi no tā, vai šos raidījumus translē pa vadiem vai bez tiem, to skaitā pa kabeļiem vai ar satelīta palīdzību;

c) viņu raidījumu fiksāciju publiskošanu pa vadiem vai ar bezvadu līdzekļiem tā, lai sabiedrības locekļi tām var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētā laikā;

d) viņu raidījumu fiksāciju izplatīšanu sabiedrībai, pārdodot vai kā citādi, kā arī

e) viņu raidījumu retranslēšanu bez vadiem, kā arī to publiskošanu, ja šāda publiskošana notiek vietās, kas pieejamas publikai par ieejas maksu.

217. PANTS

Apraide un publiskošana

Katra Puse paredz tiesības, kas nodrošina to, ka lietotājs maksā izpildītājiem un fonogrammu producentiem vienreizēju taisnīgu atlīdzību, ja komerciālos nolūkos publicētas fonogrammas vai šādas fonogrammas reprodukciju izmanto raidīšanai bez vadiem vai publiskošanai. Katra Puse nodrošina, ka šī atlīdzība tiek sadalīta starp attiecīgajiem izpildītājiem un fonogrammu producentiem. Ja nav noslēgts nolīgums starp izpildītājiem un fonogrammu producentiem, katra Puse var izstrādāt noteikumus par to, kā minēto atlīdzību starp viņiem sadalīt.

218. PANTS

Aizsardzības termiņš

1. Autora mantiskās tiesības uz literāru darbu vai mākslas darbu Bernes Konvencijas 2. panta nozīmē ir spēkā autora mūžu un ne mazāk kā 70 gadus pēc viņa nāves neatkarīgi no tā, kad darbs ir likumīgi darīts pieejams sabiedrībai.

2. Ja darbam ir vairāki līdzautori, 1. punktā minēto termiņu aprēķina no pēdējā dzīvā autora nāves.

3. Ja darbs ir anonīms vai laists klajā ar pseidonīmu, aizsardzības termiņš ir spēkā ne mazāk kā 70 gadus pēc tam, kad darbs likumīgi darīts pieejams sabiedrībai. Tomēr, ja autora pieņemtais pseidonīms neļauj šaubīties par viņa identitāti vai ja autors pirmajā teikumā minētajā termiņā atklāj savu identitāti, piemēro aizsardzības termiņu, kas noteikts 1. punktā.

4. Ja kāda Puse paredz īpašas tiesības attiecībā uz kopdarbiem vai attiecībā uz juridiskām personām, kas ieceļamas par tiesību subjektiem, aizsardzības termiņu aprēķina saskaņā ar 3. punktu, izņemot gadījumus, ja fiziskās personas, kuras darbu radījušas, ir identificētas kā tādas tajās darba versijās, kas darītas pieejamas sabiedrībai. Šis punkts neskar identificētu autoru tiesības, kuru identificējams ieguldījums ir iekļauts šādos darbos, un uz šo ieguldījumu attiecas 1. vai 2. punkts.

5. Ja darbu publicē sējumos, daļās, laidienos, burtnīcās vai turpinājumos un aizsardzības termiņš sākas no brīža, kad darbs likumīgi darīts pieejams sabiedrībai, aizsardzības termiņš ir spēkā katrai vienībai atsevišķi.

6. Ja darbu aizsardzības termiņš nav aprēķināts no autora vai autoru nāves un ja šie darbi nav likumīgi darīti pieejami sabiedrībai 70 gados pēc to radīšanas, to aizsardzība beidzas.

7. Kinematogrāfisku vai audiovizuālu darbu aizsardzības termiņš beidzas ne mazāk kā 70 gadus pēc tam, kad mirusi pēdējā no turpmāk minētajām personām, neatkarīgi no tā, vai šī persona atzīta par līdzautoru: galvenais režisors, scenārija autors, dialogu autors un tās mūzikas komponists, kura īpaši sacerēta izmantošanai kinematogrāfiskajā vai audiovizuālajā darbā.

8. Katra Puse nodrošina, ka visas personas, kas pēc autortiesību aizsardzības beigšanās pirmoreiz likumīgi publicē vai likumīgi publisko iepriekš nepublicētu darbu, gūst labumu no aizsardzības, kura ir līdzvērtīga autoru mantiskajām tiesībām. Šādu tiesību aizsardzības termiņš ir 25 gadi no brīža, kad darbs pirmoreiz likumīgi publicēts vai likumīgi publiskots.

9. Audiovizuālo izpildītāju mantiskās tiesības beidzas ne mazāk kā 50 gadus pēc izpildījuma dienas. Tomēr, ja izpildījuma fiksācija šajā laikā ir likumīgi laista klajā vai likumīgi publiskota, tiesības beidzas ne mazāk kā 50 gadus pēc dienas, kad tā pirmoreiz laista klajā vai publiskota – atkarībā no tā, kas noticis vispirms.

10. Izpildītāju un fonogrammu producentu mantiskās tiesības beidzas 70 gadus pēc pirmās laišanas klajā vai publiskošanas – atkarībā no tā, kas ir agrāk. Puse var pieņemt efektīvus pasākumus, lai nodrošinātu to, ka gūtā peļņa to 20 aizsardzības gadu laikā, kas sākas pēc 50 gadiem, tiek taisnīgi sadalīta starp izpildītājiem un producentiem.

11. Filmas pirmās fiksācijas producentu mantiskās tiesības beidzas ne mazāk kā 50 gadus pēc tam, kad fiksācija veikta. Tomēr, ja filma ir šajā laikā likumīgi publicēta vai likumīgi publiskota, tiesības beidzas ne mazāk kā 50 gadus pēc dienas, kad notikusi pirmā šāda publicēšana vai publiskošana – atkarībā no tā, kas noticis vispirms.

12. Raidorganizāciju mantiskās tiesības beidzas ne mazāk kā 50 gadus pēc raidījuma pirmās pārraides neatkarīgi no tā, vai šis raidījums ir translēts pa vadiem vai bez tiem, to skaitā pa kabeļiem vai ar satelīta palīdzību.

13. Šajā pantā noteiktos termiņus aprēķina no 1. janvāra nākamajā gadā pēc notikuma, kas tos ierosinājis.

219. PANTS

Tehnoloģisko pasākumu aizsardzība

1. Katra Puse paredz atbilstīgu tiesisko aizsardzību pret jebkuru efektīvu tehnoloģisko pasākumu apiešanu, ko attiecīgā persona veic, apzinoties savu rīcību, vai ja ir pamatots iemesls uzskatīt, ka tā apzinās savu rīcību.

2. Katra Puse nodrošina atbilstīgu tiesisko aizsardzību pret tādu ierīču, ražojumu vai komponentu izgatavošanu, importu, izplatīšanu, pārdošanu, nomu, pārdošanas vai nomas reklāmu vai turēšanu īpašumā komerciālā nolūkā vai tādu pakalpojumu sniegšanu:

a) kuru pārdošanu veicina un kurus reklamē vai pārdod jebkādu efektīvu tehnoloģisko pasākumu apiešanas nolūkā;

b) kuru komerciāli nozīmīgais mērķis vai izmantošana, izņemot jebkādu efektīvu tehnoloģisko pasākumu apiešanu, ir ļoti ierobežota vai

c) kuri galvenokārt ir projektēti, ražoti, pielāgoti vai izpildīti, lai dotu iespēju veikt vai atvieglotu jebkādu efektīvu tehnoloģisko pasākumu apiešanu.

3. Šajā nodaļā jēdziens "tehnoloģiski pasākumi" nozīmē jebkuru tehnoloģiju, ierīci vai komponentu, kuru parasti izmanto, lai nepieļautu vai ierobežotu tādas darbības attiecībā uz darbiem vai citiem tiesību objektiem, ko nav atļāvis autortiesību vai blakustiesību subjekts, kā noteikts iekšzemes tiesību aktos. Tehnoloģiskus pasākumus uzskata par "efektīviem", ja tiesību subjekti kontrolē aizsargātā darba vai citu tiesību objektu izmantošanu ar piekļuves kontroli vai aizsardzības procesu, piemēram, kodēšanu, trokšņu radīšanu vai citādu darba vai cita tiesību objekta pārveidošanu, vai ar kopiju kontroles mehānismu, sasniedzot aizsardzības mērķi.

220. PANTS

Informācijas par tiesību pārvaldību aizsardzība

1. Katra Puse nodrošina pienācīgu tiesisku aizsardzību pret visām personām, kas bez atļaujas apzināti veic kādu no turpmāk minētajām darbībām:

a) elektroniskas informācijas par tiesību pārvaldību dzēšana vai mainīšana;

b) saskaņā ar šo nodaļu aizsargātu tādu darbu vai citu tiesību objektu izplatīšana, importēšana izplatīšanai, apraide, publiskošana vai padarīšana par pieejamu sabiedrībai, kuros bez atļaujas ir izdzēsta vai mainīta elektroniskā informācija par tiesību pārvaldību,

ja attiecīgā persona zina vai tai ir pietiekams pamats zināt, ka, šādi rīkojoties, tā izraisa, ļauj, atvieglo vai slēpj iekšzemes tiesību aktos paredzēto autortiesību vai blakustiesību pārkāpšanu.

2. Šajā nodaļā jēdziens "informācija par tiesību pārvaldību" nozīmē visu informāciju, kuru sniedz tiesību turētāji un ar kuru identificē darbu vai citus tiesību objektus, uz ko attiecas šī nodaļa, autoru vai citu tiesību turētāju, informāciju par darba vai cita tiesību objekta izmantošanas nosacījumiem, kā arī visi numuri vai kodi, ar kuriem apzīmē minēto informāciju.

3. Šā panta 1. punktu piemēro tad, ja minētā informācija ir saistīta ar tāda darba vai cita tiesību objekta kopiju, kas minēts šajā nodaļā, vai ja minētā informācija parādās saistībā ar tā publiskošanu.

221. PANTS

Izņēmumi un ierobežojumi

1. Katra Puse var paredzēt ierobežojumus vai izņēmumus tiesībām, kuras izklāstītas 213. līdz 218. pantā, tikai dažos īpašos gadījumos, kas nav pretrunā ar tiesību objekta parastu izmantošanu un nepamatoti neskar tiesību turētāju likumīgās intereses saskaņā ar konvencijām un starptautiskajiem līgumiem, kuros Puses piedalās.

2. Katra Puse paredz, ka 213. līdz 217. pantā minētajai pagaidu reproducēšanai, kas ir īslaicīga vai papildu reproducēšana un tehnoloģiska procesa neatņemama un būtiska daļa, un kā vienīgais mērķis ir atļaut darba vai cita aizsargāta tiesību objekta a) pārraidi, kuru veic starpnieks, tīklā starp trešām personām vai b) likumīgu izmantošanu, un kam nav patstāvīgas ekonomiskas nozīmes, nepiemēro 213. līdz 217. pantā paredzētās reproducēšanas tiesības.

222. PANTS

Mākslinieku mākslas darbu tālākpārdošanas tiesības

1. Katra Puse par labu mākslas oriģināldarba autoram paredz tālākpārdošanas tiesības, kuras definētas kā neatsavināmas tiesības, no kā nevar atteikties arī iepriekš, saņemt autoratlīdzību, kuras pamatā ir pārdošanas cena, kura iegūta no darba turpmākas pārdošanas pēc tam, kad autors šo darbu pirmo reizi nodevis tālāk.

2. Tiesības, kas minētas 1. punktā, attiecas uz visām tālākpārdošanas darbībām, kurās kā pārdevējus, pircējus vai starpniekus iesaista profesionālus mākslas tirgus speciālistus, kuras veic izsoļu nami, mākslas galerijas un kopumā dažādi mākslas darbu tirgotāji.

3. Katra Puse var noteikt, ka 1. punktā minētās tiesības uz tālākpārdošanu neattiecas, ja pārdevējs ir ieguvis attiecīgo darbu tieši no paša autora mazāk nekā trīs gadus pirms šīs tālākpārdošanas un ja tālākpārdošanas cena nepārsniedz noteiktu minimālo summu.

4. Autoratlīdzību maksā pārdevējs. Katra Puse var noteikt, ka kāda no 2. punktā minētajām fiziskajām vai juridiskajām personām, izņemot pārdevēju, viena pati ir atbildīga par autoratlīdzības samaksāšanu vai ka tā dala šo atbildību ar pārdevēju.

5. Procedūru atlīdzības iekasēšanai un tās apmēru nosaka iekšzemes tiesību aktos.

223. PANTS

Sadarbība kolektīvas tiesību pārvaldības jomā

1. Puses veicina sadarbību starp to attiecīgajām kolektīvas tiesību pārvaldības organizācijām, lai veicinātu darbu un citu aizsargātu tiesību objektu pieejamību Pušu teritorijās un autoratlīdzības nodošanu par šādu darbu vai citu aizsargātu tiesību objektu izmantošanu.

2. Puses veicina kolektīvas tiesību pārvaldības organizāciju pārredzamību, jo īpaši attiecībā uz autoratlīdzības iekasēšanu, atskaitījumiem, ko piemēro iekasētajām atlīdzībām, iekasēto atlīdzību izmantošanu, izplatīšanas politiku un repertuāru.

3. Puses apņemas nodrošināt, ka tad, ja kolektīvas tiesību pārvaldības organizācija, kas veic uzņēmējdarbību kādas Puses teritorijā, ar pārstāvības nolīgumu pārstāv citu kolektīvas tiesību pārvaldības organizāciju, kura veic uzņēmējdarbību otras Puses teritorijā, pārstāvošā kolektīvas tiesību pārvaldības organizācija nediskriminē pārstāvētās kolektīvas tiesību pārvaldības organizācijas tiesību subjektus.

4. Pārstāvošā kolektīvas tiesību pārvaldības organizācija rūpīgi, regulāri un precīzi izmaksā summas, kas pienākas pārstāvētajai kolektīvas tiesību pārvaldības organizācijai, kā arī sniedz pārstāvētajai kolektīvas tiesību pārvaldības organizācijai informāciju par tās vārdā iekasēto autoratlīdzību summu un visiem tai piemērotajiem atskaitījumiem.

II APAKŠIEDAĻA

PREČU ZĪMES

224. PANTS

Starptautiski nolīgumi

Katra Puse:

a) ievēro Madrides nolīguma par preču zīmju starptautisko reģistrāciju protokolu;

b) ievēro Preču zīmju līgumu un Nicas Nolīgumu par preču un pakalpojumu starptautisko klasifikāciju preču zīmju reģistrācijas vajadzībām, kā arī

c) dara visu iespējamo, lai pievienotos Singapūras līgumam par preču zīmēm.

225. PANTS

Tiesības, ko piešķir preču zīme

Reģistrēta preču zīme piešķir īpašniekam uz to ekskluzīvas tiesības. Īpašniekam ir tiesības aizliegt visām trešām personām bez viņa piekrišanas darījumos izmantot:

a) jebkuru apzīmējumu, kas ir identisks preču zīmei, attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem, kuri ir identiski tiem, attiecībā uz ko ir reģistrēta preču zīme, kā arī

b) jebkuru apzīmējumu, kas ir identisks vai līdzīgs preču zīmei, attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem, kuri ir identiski vai līdzīgi tiem, attiecībā uz ko ir reģistrēta preču zīme, ja šāda izmantošana radītu sabiedrības locekļiem sajaukšanas iespēju, ietverot iespējamas asociācijas starp apzīmējumu un preču zīmi.

226. PANTS

Reģistrācijas procedūra

1. Katra Puse nodrošina preču zīmju reģistrācijas sistēmu, kurā katrs galīgs negatīvs lēmums, ko pieņem attiecīgā preču zīmju pārvalde, tiek paziņots rakstiski un ar pienācīgu pamatojumu.

2. Katra Puse nodrošina iespēju iebilst pret preču zīmju reģistrācijas pieteikumiem, kā arī iespēju preču zīmes pieteikuma iesniedzējam atbildēt uz šādu iebildumu.

3. Katra Puse nodrošina preču zīmju pieteikumu un reģistrēto preču zīmju elektronisku datubāzi, kas ir pieejama publiski. Preču zīmju pieteikumu datubāze ir pieejama vismaz iebildumu celšanas periodā.

227. PANTS

Plaši pazīstamas preču zīmes

Lai nodrošinātu plaši pazīstamu preču zīmju aizsardzību, kā minēts 1967. gada Parīzes konvencijas 6.a pantā un *TRIPS* līguma 16. panta 2. un 3. punktā, katra Puse piemēro Vienoto rekomendāciju par plaši pazīstamu preču zīmju aizsardzības noteikumiem, kas pieņemta Parīzes Rūpnieciskā īpašuma aizsardzības savienības asamblejā un Pasaules intelektuālā īpašuma organizācijas (*WIPO*) Ģenerālajā asamblejā *WIPO* dalībvalstu asambleju trīsdesmit ceturtajā sanāksmju kārtā 1999. gada 20.–29. septembrī.

228. PANTS

Izņēmumi no preču zīmes piešķirtajām tiesībām

Katra Puse:

a) kā ierobežotu izņēmumu no preču zīmes piešķirtajām tiesībām nodrošina aprakstošu apzīmējumu godīgu izmantošanu, tostarp ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu godīgu izmantošanu, kā arī

b) var paredzēt citus ierobežotus izņēmumus no preču zīmes piešķirtajām tiesībām.

Paredzot šādus izņēmumus, katra Puse ņem vērā preču zīmes īpašnieka un trešo personu likumīgās intereses.

229. PANTS

Atcelšanas pamats

1. Katra Puse paredz, ka preču zīme ir atceļama, ja nepārtrauktā vismaz trīs gadu laikposmā tā attiecīgajā teritorijā nav faktiski lietota saistībā ar precēm un pakalpojumiem, kam tā reģistrēta, un nav pienācīgu iemeslu tās nelietošanai.

Neviena persona nevar lūgt atcelt īpašnieka tiesības uz preču zīmi, ja laikā no obligātā trīs gadu laikposma izbeigšanās līdz atcelšanas pieteikuma iesniegšanai ir sākta vai atsākta preču zīmes faktiska lietošana.

Lietošanas sākumu vai atsākumu trīs mēnešu laikposmā pirms atcelšanas pieteikuma iesniegšanas, kas sācies, visagrākais, beidzoties nepārtrauktajam vismaz trīs gadu nelietošanas laikposmam, tomēr neņem vērā, ja priekšdarbi sākšanai vai atsākšanai notiek tikai pēc tam, kad īpašnieks uzzina, ka var iesniegt atcelšanas pieteikumu.

2. Preču zīme ir atceļama arī tad, ja pēc dienas, kurā tā reģistrēta:

a) īpašnieka darbības vai bezdarbības rezultātā tā kļuvusi par sugas vārdu tirdzniecībā ar produktu vai pakalpojumu, attiecībā uz ko tā reģistrēta, vai

b) preču zīmes īpašnieka lietošanas vai ar viņa piekrišanu notikušas lietošanas rezultātā attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem, kam tā reģistrēta, tā var maldināt sabiedrību, jo īpaši attiecībā uz šo preču vai pakalpojumu īpašībām, kvalitāti vai ģeogrāfisko izcelsmi.

III APAKŠIEDAĻA

ĢEOGRĀFISKĀS IZCELSMES NORĀDES

230. PANTS

Piemērošanas joma

1. Šī apakšiedaļa attiecas uz to ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību, kuru izcelsme ir Pušu teritorijās.

2. Kādas Puses ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kas jāaizsargā otrai Pusei, šo apakšiedaļu piemēro tikai tad, ja tās ietilpst 231. pantā minēto tiesību aktu darbības jomā.

231. pants

Apstiprinātas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes

1. Izskatījusi Armēnijas Republikas tiesību aktus, kas uzskaitīti IX pielikuma A daļā, Eiropas Savienība secina, ka minētie tiesību akti atbilst minētā pielikuma B daļā noteiktajiem elementiem.

2. Izskatījusi Eiropas Savienības tiesību aktus, kas uzskaitīti IX pielikuma A daļā, Armēnijas Republika secina, ka minētie tiesību akti atbilst minētā pielikuma B daļā noteiktajiem elementiem.

3. Pabeigusi iebildumu procedūru un izskatījusi Eiropas Savienības ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, kas uzskaitītas X pielikumā un ir reģistrētas Eiropas Savienībā saskaņā ar tiesību aktiem, kuri uzskaitīti IX pielikuma A daļā, Armēnijas Republika aizsargā tās saskaņā ar aizsardzības līmeni, kas paredzēts šajā nolīgumā.

4. Pabeigusi iebildumu procedūru un izskatījusi Armēnijas Republikas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, kas uzskaitītas X pielikumā un ir reģistrētas Armēnijas Republikā saskaņā ar tiesību aktiem, kuri uzskaitīti IX pielikuma A daļā, Eiropas Savienība aizsargā tās saskaņā ar aizsardzības līmeni, kas paredzēts šajā nolīgumā.

232. PANTS

Jaunu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu pievienošana

1. Puses var saskaņā ar 240. panta 3. punktā noteikto procedūru pievienot jaunas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes aizsargāto ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu sarakstam X pielikumā. Šādas jaunas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes var pievienot sarakstam, kad ir pabeigta iebildumu procedūra un katra Puse jaunās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes ir pārbaudījusi saskaņā ar 231. panta 3. un 4. punktu.

2. Pusēm nav pienākuma pievienot 1. punktā minētajam sarakstam jaunu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, ja:

a) ģeogrāfiskās izcelsmes norāde ir pretrunā augu šķirnes vai dzīvnieku šķirnes nosaukumam un tāpēc var maldināt patērētājus par produkta patieso izcelsmi;

b) ņemot vērā atzītu vai plaši pazīstamu preču zīmi, šīs ģeogrāfiskās izcelsmes norādes aizsardzība varētu maldināt patērētājus par produkta patieso identitāti vai

c) nosaukums ir sugas vārds.

233. PANTS

Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības tvērums

1. Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, kas uzskaitītas X pielikumā, katra Puse aizsargā pret:

a) jebkādu tiešu vai netiešu aizsargātā nosaukuma komerciālu lietošanu attiecībā uz salīdzināmiem produktiem, kuri neatbilst aizsargātā nosaukuma produkta specifikācijai, vai ciktāl šādā lietošanā izmanto ģeogrāfiskās izcelsmes norādes reputāciju;

b) jebkādu ļaunprātīgu izmantošanu, atdarināšanu vai asociāciju izraisīšanu, pat ja ir norādīta produkta patiesā izcelsme vai ja aizsargātais nosaukums ir tulkots, transkribēts, transliterēts vai tam pievienoti tādi vārdi kā "veids", "tips", "metode", "ražots kā", "atdarinājums", "aromāts", "līdzīgs" u.tml.;

c) jebkuru citu nepareizu vai maldinošu norādi uz produkta izcelsmi, cilmi, būtību vai būtiskām īpašībām, kas var radīt nepareizu iespaidu par tā izcelsmi un atrodas uz iekšējā vai ārējā iepakojuma, reklāmas materiālos, ar attiecīgo produktu saistītos dokumentos vai uz produkta iepakojuma konteinerā, kā arī

d) jebkādu citu praksi, kas varētu maldināt patērētāju par attiecīgā produkta patieso izcelsmi.

2. Aizsargātas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes nekļūst par sugas vārdiem Pušu teritorijās.

3. Ja ģeogrāfiskās izcelsmes norādes ir pilnīgi vai daļēji homonīmi, aizsardzību piešķir katrai šādai ģeogrāfiskās izcelsmes norādei, ja tā tiek izmantota godprātīgi un pienācīgi ievērojot vietējo un tradicionālo lietojumu, kā arī to, cik reāla ir neskaidrību rašanās iespēja.

Neskarot *TRIPS* līguma 23. pantu, Puses savstarpēji paredz lietošanas praktiskos nosacījumus, saskaņā ar kuriem atšķirami attiecīgo ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu homonīmi, ņemot vērā to, ka jānodrošina vienlīdzīga attieksme pret iesaistītajiem ražotājiem, un to, lai netiktu maldināti patērētāji.

Homonīmus, kas maldina patērētājus, liekot domāt, ka produkta izcelsme ir citā teritorijā, nereģistrē pat tad, ja nosaukums ir pareizs attiecībā uz šā produkta faktisko izcelsmes teritoriju, reģionu vai vietu.

4. Ja kāda Puse sarunās ar trešo valsti ierosina aizsargāt minētās trešās valsts ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, kuras nosaukums ir ar šo apakšiedaļu aizsargātas otras Puses ģeogrāfiskās izcelsmes norādes homonīms, otra Puse par to tiek informēta un tai tiek dota iespēja izteikt piezīmes pirms aizsardzības piešķiršanas trešās valsts ģeogrāfiskās izcelsmes norādei.

5. Nekas šajā apakšiedaļā neuzliek pienākumu kādai Pusei aizsargāt otras Puses ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, kura nav aizsargāta tās izcelsmes valstī vai kuras aizsardzība šajā valstī beidzas.

Ja beidzas kādas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes aizsardzība tās izcelsmes valstī, katra Puse to paziņo otrai Pusei. Šāda paziņošana notiek saskaņā ar 240. panta 3. punktā paredzētajām procedūrām.

6. Nekas šajā nolīgumā neierobežo personas tiesības tirdzniecības gaitā izmantot savu vai sava priekšgājēja vārdu darījumdarbībā, izņemot gadījumus, ja šo vārdu izmanto tādā veidā, ka tiek maldināti patērētāji.

234. PANTS

Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu izmantošanas tiesības

1. Saskaņā ar šo apakšiedaļu aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi var izmantot ikviens uzņēmējs, kas pārdod attiecīgajai specifikācijai atbilstošus lauksaimniecības produktus, pārtikas produktus, vīnus, aromatizētos vīnus vai stipros alkoholiskos dzērienus.

2. Ja ģeogrāfiskās izcelsmes norāde ir aizsargāta saskaņā ar šo apakšiedaļu, šādi aizsargāta nosaukuma izmantošana notiek bez lietotāju reģistrācijas un papildu maksas.

235. pants

Saistība ar preču zīmēm

1. Puse atsakās reģistrēt vai atsauc tādu preču zīmi, kas atbilst kādam no 233. panta 1. punktā minētajiem gadījumiem saistībā ar līdzīgu produktu aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, ja attiecīgajā teritorijā pieteikums šīs preču zīmes reģistrācijai tiek iesniegts pēc dienas, kad ir iesniegts ģeogrāfiskās izcelsmes norādes aizsardzības pieteikums.

2. Attiecībā uz 231. pantā minētajām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm aizsardzības piemērošanas datums ir šā nolīguma spēkā stāšanās datums.

3. Attiecībā uz 232. pantā minētajām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm aizsardzības piemērošanas datums ir datums, kurā otrai Pusei nosūtīts pieprasījums aizsargāt ģeogrāfiskās izcelsmes norādi.

4. Neskarot 232. panta 2. punkta b) apakšpunktu, katra Puse X pielikumā uzskaitītās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes aizsargā arī tad, ja pastāv iepriekšēja preču zīme. Iepriekšēja preču zīme ir preču zīme, kuras izmantošana atbilst vienam no 233. panta 1. punktā minētajiem gadījumiem un kura labticīgi pieteikta reģistrācijai, reģistrēta vai nodibināta lietošanas ceļā, ja tādu iespēju paredz kādas Puses tiesību akti, vienas Puses teritorijā pirms dienas, kad otra Puse saskaņā ar šo nolīgumu iesniegusi pieteikumu aizsargāt šo ģeogrāfiskās izcelsmes norādi. Šādu preču zīmi var turpināt izmantot un to var atjaunināt neatkarīgi no ģeogrāfiskās izcelsmes norādes aizsardzības, ja kādas Puses tiesību aktos par preču zīmēm nav pamatojuma preču zīmi uzskatīt par nederīgu vai to atsaukt.

5. Atkāpjoties no 4. punkta, iepriekšējas preču zīmes Armēnijas Republikā, kuras veido vai kurās ietverta Eiropas Savienības ģeogrāfiskās izcelsmes norāde "Cognac" vai "Champagne", tostarp tulkojumā vai transkripcijā, un kuras reģistrētas attiecībā uz līdzīgiem ražojumiem, kas neatbilst attiecīgajai specifikācijai, anulē, atsauc vai maina, lai likvidētu šo nosaukumu kā preču zīmes elementu vēlākais 14 gadu laikā pēc šā nolīguma stāšanās spēkā attiecībā uz "Cognac" un divu gadu laikā pēc šā nolīguma stāšanās spēkā attiecībā uz "Champagne".

236. PANTS

Aizsardzības izpildes panākšana

Katra Puse nodrošina ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības izpildi saskaņā ar 233. līdz 235. pantu, tās publiskajām iestādēm pienācīgi administratīvi rīkojoties. Katra Puse arī panāk šādas aizsardzības izpildi pēc kādas ieinteresētās personas pieprasījuma.

237. PANTS

Pārejas noteikumi

1. Preces, kas ražotas un marķētas saskaņā ar iekšzemes tiesību aktiem pirms šā nolīguma stāšanās spēkā, bet neatbilst tā prasībām, drīkst turpināt tirgot pēc šā nolīguma stāšanās spēkā, līdz to krājumi ir beigušies.

2. Pārejas periodā, kas ilgst 24 gadus, to sākot skaitīt no viena gada pēc šā nolīguma stāšanās spēkā, attiecībā uz "Cognac" un trīs gadu pārejas periodā pēc šā nolīguma stāšanās spēkā attiecībā uz "Champagne" šo Eiropas Savienības ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzība saskaņā ar šo nolīgumu neliedz izmantot šos nosaukumus produktiem, kuru izcelsme ir Armēnijas Republikā un kurus eksportē uz trešām valstīm, ja konkrētās trešās valsts normatīvie akti to atļauj, lai apzīmētu un noformētu atsevišķus līdzīgus Armēnijas Republikas izcelsmes produktus, ja:

a) nosaukums ir norādīts tikai ar burtiem, kas nav latīņu burti;

b) produkta patiesā izcelsme ir skaidri norādīta tajā pašā redzamības laukā, kā arī

c) nekas produkta noformējumā nevar maldināt sabiedrību par tā patieso izcelsmi.

3. Pārejas periodā, kas ilgst 13 gadus, to sākot skaitīt no viena gada pēc šā nolīguma stāšanās spēkā, attiecībā uz "Cognac" un divu gadu pārejas periodā pēc šā nolīguma stāšanās spēkā attiecībā uz "Champagne" šo Eiropas Savienības ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzība saskaņā ar šo nolīgumu neliedz izmantot šos nosaukumus Armēnijas Republikā, ja:

a) nosaukums ir norādīts tikai ar burtiem, kas nav latīņu burti;

b) produkta patiesā izcelsme ir skaidri norādīta tajā pašā redzamības laukā, kā arī

c) nekas produkta noformējumā nevar maldināt patērētājus par tā patieso izcelsmi.

4. Lai sekmētu Eiropas Savienības ģeogrāfiskās izcelsmes norādes "Cognac" lietošanas raitu un faktisku izbeigšanu attiecībā uz produktiem, kuru izcelsme ir Armēnijas Republikā, kā arī lai palīdzētu Armēnijas Republikas ražošanas nozarei saglabāt konkurētspēju eksporta tirgos, Eiropas Savienība sniedz Armēnijas Republikai tehnisku un finansiālu palīdzību. Šī palīdzība, ko sniedz saskaņā ar ES tiesību aktiem, jo īpaši ietver pasākumus, lai attīstītu jaunu nosaukumu un to veicinātu, reklamētu un palaistu lietošanā iekšzemes un tradicionālajos eksporta tirgos.

5. ES palīdzības, kas minēta 4. punktā, konkrētas summas, veidi, mehānismi un termiņi tiek definēti finanšu un tehniskās palīdzības paketē, par kuru Puses galīgi vienojas viena gada laikā pēc šā nolīguma stāšanās spēkā. Puses kopīgi izstrādā ar šādu palīdzības paketi veicamos uzdevumus, pamatojoties uz rūpīgu ar šo palīdzību finansēto vajadzību novērtējumu. Šo novērtējumu veic starptautiska konsultāciju sabiedrība, kuru Puses kopīgi izvēlas.

6. Ja Eiropas Savienība nesniedz finanšu un tehnisko palīdzību, kas minēta 4. punktā, Armēnijas Republika var izmantot domstarpību izšķiršanas mehānismu, kas paredzēts 13. nodaļā, un, ja lēmums ir tai par labu, tā var apturēt saistības, kas izriet no 2. un 3. punkta noteikumiem.

7. Eiropas Savienības finansiālo un tehnisko palīdzību sniedz ne vēlāk kā astoņus gadus pēc šā nolīguma stāšanās spēkā.

238. PANTS

Vispārīgi noteikumi

1. Visu 231. un 232. pantā minēto produktu importu, eksportu un tirdzniecību veic saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas ir piemērojami tās Puses teritorijā, kurā produktus laiž tirgū.

2. Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu apakškomiteja, kura izveidota saskaņā ar 240. pantu, izskata jebkuru jautājumu saistībā ar reģistrētas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, ko apstiprinājušas tās Puses iestādes, kuras teritorijā ir produkta izcelsme, produkta specifikācijām, tostarp jebkādus to grozījumus.

3. Saskaņā ar šo apakšiedaļu aizsargātas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes var atsaukt tikai tā Puse, kuras teritorijā ir produkta izcelsme.

239. PANTS

Sadarbība un pārredzamība

1. Puses tieši vai Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu apakškomitejā, kura izveidota saskaņā ar 240. pantu, uztur kontaktus visos jautājumos, kas saistīti ar šīs apakšiedaļas īstenošanu un darbību. Jo īpaši Puse var pieprasīt otrai Pusei informāciju par produktu specifikācijām un to izmaiņām, kā arī informāciju par valstu kontroles iestāžu kontaktpunktiem.

2. Katra Puse var publiskot ar šo apakšiedaļu aizsargāto ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu specifikācijas vai to kopsavilkumu un informāciju par otras Puses ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu, kas aizsargātas saskaņā ar šo apakšiedaļu, valstu kontroles iestāžu kontaktpunktiem.

240. PANTS

Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu apakškomiteja

1. Puses ar šo izveido Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu apakškomiteju, kurā ir Eiropas Savienības un Armēnijas Republikas pārstāvji, lai uzraudzītu šīs apakšiedaļas īstenošanu un stiprinātu sadarbību un dialogu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jomā.

2. Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu apakškomiteja lēmumus pieņem vienprātīgi. Tā izstrādā savu reglamentu. Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu apakškomiteja sanāk pēc kādas Puses pieprasījuma pārmaiņus Eiropas Savienībā un Armēnijas Republikā tādā laikā, vietā un veidā (kas var ietvert videokonferenci), par ko Puses vienojas, bet ne vēlāk kā 90 dienas pēc pieprasījuma.

3. Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu apakškomiteja uzrauga arī šīs apakšiedaļas pareizu darbību un var izskatīt jebkuru jautājumu saistībā ar tās īstenošanu un darbību. Konkrēti tās atbildības jomā ietilpst:

a) grozījumi IX pielikuma A daļā attiecībā uz atsaucēm uz katras Puses teritorijā piemērojamajiem tiesību aktiem;

b) grozījumi IX pielikuma B daļā attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu reģistrācijas un kontroles elementiem;

c) grozījumi X pielikumā attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu sarakstu;

d) informācijas apmaiņa par tiesību aktu izmaiņām un politikas virzību ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jomā un par jebkuru citu savstarpējas intereses jautājumu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jomā;

e) informācijas apmaiņa par ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, lai izvērtētu, vai būtu vajadzīga to aizsardzība saskaņā ar šo apakšiedaļu.

IV APAKŠIEDAĻA

DIZAINPARAUGI

241. PANTS

Starptautiski nolīgumi

Puses ievēro Hāgas vienošanās par dizainparaugu starptautisko reģistrāciju 1999. gada Ženēvas aktu.

242. PANTS

Reģistrētu dizainparaugu aizsardzība

1. Puses nodrošina aizsardzību patstāvīgi radītiem jauniem un oriģināliem dizainparaugiem. Šo aizsardzību nodrošina ar reģistrāciju, un tā piešķir turētājiem ekskluzīvas tiesības saskaņā ar šīs apakšiedaļas noteikumiem.

Piemērojot šo apakšiedaļu, Puse var uzskatīt, ka dizainparaugs, kam ir individuāla būtība, ir oriģināls.

2. Dizainparaugu, ko izmanto vai iekļauj ražojumā, kurš ir kompleksa ražojuma sastāvdaļa, uzskata par jaunu un oriģinālu tikai:

a) ja sastāvdaļa, kad tā ir iekļauta kompleksajā ražojumā, paliek redzama minētā ražojuma parastās izmantošanas laikā, kā arī

b) tiktāl, ciktāl šīs sastāvdaļas redzamās iezīmes pašas par sevi atbilst novitātes un oriģinalitātes prasībām.

3. Jēdziens "parasta izmantošana" 2. punkta a) apakšpunktā ir galalietotāja veikta izmantošana, izņemot apkopi, apkalpošanu vai remontu.

4. Reģistrēta dizainparauga turētājam ir tiesības neļaut trešām personām bez turētāja piekrišanas veikt vismaz šādas darbības: izgatavot, piedāvāt pārdošanai, pārdot, importēt, eksportēt, glabāt vai izmantot ražojumu, kurā aizsargātais dizainparaugs ir iekļauts vai kuram tas ir izmantots, ja šādas darbības tiek veiktas komerciālos nolūkos, nevajadzīgi traucē normāli izmantot dizainparaugu vai nav savienojamas ar godīgas tirdzniecības praksi.

5. Spēkā esošās aizsardzības ilgums ir 25 gadi.

243. PANTS

Nereģistrētiem dizainparaugiem piešķirtā aizsardzība

1. Eiropas Savienība un Armēnijas Republika nodrošina tiesiskos līdzekļus, lai novērstu ražojuma nereģistrēta ārējā izskata izmantošanu tikai tajos gadījumos, kad apstrīdētā izmantošana notiek šāda ražojuma nereģistrētā ārējā izskata kopēšanas rezultātā. Šāda izmantošana ietver vismaz ražojuma piedāvāšanu pārdošanā, laišanu tirgū, importu vai eksportu.

2. Ražojuma nereģistrēta ārējā izskata aizsardzības termiņš ilgst vismaz trīs gadus no dienas, kad dizainparaugs vienā no Pusēm nodots atklātībai.

244. PANTS

Izņēmumi un ierobežojumi

1. Katra Puse var noteikt ierobežotus izņēmumus dizainparaugu aizsardzībai, ja šādi izņēmumi nav nepamatoti pretrunā ar aizsargāto dizainparaugu parastu izmantošanu un nepamatoti neierobežo aizsargātā dizainparauga turētāja likumīgās intereses, ņemot vērā trešo personu likumīgās intereses.

2. Dizainparaugu aizsardzību neattiecina uz dizainparaugiem, kas veidoti, ņemot vērā galvenokārt tehniskus vai funkcionālus apsvērumus. Jo īpaši dizainparauga tiesības neattiecas uz ražojuma izskata iezīmēm, kas ir noteikti jāreproducē to precīzā formā un izmēros, lai ražojumu, kurā dizainparaugs ir iekļauts vai kuram tas tiek lietots, mehāniski pievienotu citam ražojumam vai ievietotu tajā, novietotu ap citu ražojumu vai novietotu pretī tam tā, lai abi ražojumi varētu funkcionēt.

245. PANTS

Attiecības ar autortiesībām

Dizainparaugam nodrošina arī aizsardzību atbilstīgi kādas Puses tiesību aktiem autortiesību jomā, sākot ar dienu, kurā dizainparaugs ir radīts vai fiksēts jebkādā veidā. Katra Puse, ievērojot tās iekšzemes normatīvos aktus, nosaka, kādā mērā un ar kādiem nosacījumiem, ietverot prasīto oriģinalitātes līmeni, šādu aizsardzību piešķir.

V APAKŠIEDAĻA

PATENTI

246. PANTS

Starptautiski nolīgumi

Puses ievēro Nolīgumu par sadarbību patentu jomā un dara visu iespējamo, lai ievērotu Līgumu par patentu tiesībām.

247. PANTS

Patenti un sabiedrības veselība

1. Puses atzīst, cik svarīga ir Deklarācija par *TRIPS* līgumu un sabiedrības veselību, kas pieņemta PTO ministru konferencē 2001. gada 14. novembrī. Interpretējot un īstenojot tiesības un pienākumus saskaņā ar šo apakšiedaļu, Puses nodrošina atbilstību minētajai deklarācijai.

2. Puses ievēro PTO Vispārējās padomes 2003. gada 30. augusta lēmumu par to, kā īstenot 6. punktu Dohas Deklarācijā par *TRIPS* līgumu un sabiedrības veselību, un veicina minētā lēmuma īstenošanu.

248. PANTS

Papildu aizsardzības sertifikāts

1. Puses atzīst, ka zālēm un augu aizsardzības līdzekļiem, kurus to attiecīgajās teritorijās aizsargā patents, pirms to laišanas to attiecīgajos tirgos var piemērot administratīvu atļaujas piešķiršanas procedūru. Puses atzīst, ka laikposms, kas paiet no patenta pieteikuma iesniegšanas līdz pirmajai atļaujai laist zāles vai augu aizsardzības līdzekli to attiecīgajos tirgos, kā šim nolūkam definēts to attiecīgajos tiesību aktos, var saīsināt patenta faktiskās aizsardzības periodu.

2. Katra Puse paredz papildu aizsardzības termiņu zālēm vai augu aizsardzības līdzekļiem, ko aizsargā ar patentu un kam piemēro administratīvu atļaujas izsniegšanas procedūru, un šis papildu termiņš ir vienāds ar laikposmu, kas minēts 1. punkta otrajā teikumā, atskaitot piecus gadus.

3. Neatkarīgi no 2. punkta papildu aizsardzības ilgums nevar pārsniegt piecus gadus.

Eiropas Savienībā ir iespējams noteikt sešu mēnešu pagarinājumu attiecībā uz zālēm, par kurām ir veikti pediatriski pētījumi, kā rezultāti ir iekļauti zāļu informācijas lapā.

VI APAKŠIEDAĻA

NEIZPAUŽAMA INFORMĀCIJA

249. PANTS

Komercnoslēpuma aizsardzības darbības joma

1. Puses apstiprina savas saistības saskaņā ar *TRIPS* līguma 39. panta 1. un 2. punktu. Katra Puse nodrošina atbilstošas civiltiesiskās procedūras un tiesiskās aizsardzības līdzekļus, lai komercnoslēpuma turētājs varētu novērst komercnoslēpuma iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu, kad tas notiek veidā, kas ir pretrunā ar godīgu komercpraksi, un panākt savu tiesību aizsardzību.

2. Šajā apakšiedaļā:

a) "komercnoslēpums" ir informācija:

i) kas ir slepena tajā nozīmē, ka tā nav (kā veselums vai precīzs tās komponentu izvietojums un salikums) vispārzināma vai pieejama gatavā veidā tādu aprindu personām, kuras parasti izmanto šāda veida informāciju;

ii) ar komerciālu vērtību tādēļ, ka tā ir slepena, kā arī

iii) kas attiecīgajos apstākļos ir bijusi pakļauta samērīgiem slepenības uzturēšanas pasākumiem, kurus veic persona, kas likumīgi kontrolē informāciju;

b) "komercnoslēpuma turētājs" ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas likumīgi kontrolē komercnoslēpumu.

3. Šajā apakšiedaļā vismaz šāda veida rīcība ir uzskatāma par tādu, kas ir pretrunā godīgai komercpraksei:

a) komercnoslēpuma iegūšana bez komercnoslēpuma turētāja piekrišanas, ja tas notiek, neatļauti piekļūstot, piesavinoties vai kopējot dokumentus, objektus, materiālus, vielas vai elektroniskas datnes, kas ir komercnoslēpuma turētāja likumīgā kontrolē un kas satur komercnoslēpumu vai no kā šo komercnoslēpumu var izsecināt;

b) komercnoslēpuma izmantošana vai izpaušana, ja to bez komercnoslēpuma turētāja piekrišanas izdara persona, par kuru ir konstatēts, ka:

i) tā ir ieguvusi komercnoslēpumu a) apakšpunktā minētajā veidā;

ii) tā ir pārkāpusi konfidencialitātes līgumu vai jebkuru citu pienākumu neizpaust komercnoslēpumu vai

iii) tā ir pārkāpusi līgumisku pienākumu vai jebkuru citu pienākumu ierobežot komercnoslēpuma izmantošanu;

c) komercnoslēpuma iegūšana, izmantošana vai izpaušana, ja to izdara persona, kas iegūšanas, izmantošanas vai izpaušanas brīdī zināja vai kam attiecīgajos apstākļos būtu vajadzējis zināt, ka komercnoslēpums ir tieši vai netieši iegūts no citas personas, kura komercnoslēpumu izmantojusi vai izpaudusi nelikumīgi b) apakšpunkta nozīmē, tostarp, ja persona ir mudinājusi kādu citu personu veikt minētajā apakšpunktā norādītās darbības.

4. Nekas šajā apakšiedaļā nav interpretējams tā, ka tas liktu kādai Pusei uzskatīt turpmāk minēto rīcību par tādu, kas ir pretrunā godīgai komercpraksei:

a) attiecīgās informācijas neatkarīga atklāšana vai radīšana, ko veic kāda persona;

b) ražojuma reversā inženierija, ko veic persona, kurai ražojums likumīgi pieder un kurai nav nekāda juridiski saistoša pienākuma ierobežot attiecīgās informācijas iegūšanu;

c) informācijas iegūšana, izmantošana vai izpaušana, ko prasa vai atļauj attiecīgie iekšzemes tiesību akti;

d) gadījums, kad darbinieki izmanto pieredzi un prasmes, ko tie godīgā veidā ieguvuši, veicot savus parastos darba pienākumus.

5. Nekas šajā apakšiedaļā nav interpretējams kā tāds, kas ierobežo vārda un informācijas brīvību, tostarp plašsaziņas līdzekļu brīvību atbilstīgi katras Puses jurisdikcijā nodrošinātajai aizsardzībai.

250. PANTS

Civiltiesiskas procedūras un tiesiskās aizsardzības līdzekļi saistībā ar komercnoslēpumu

1. Katra Puse nodrošina, ka personām, kas piedalās 249. pantā minētajās civiltiesiskajās procedūrās vai kam ir piekļuve dokumentiem, kuri veido daļu no minētās tiesvedības, nav atļauts izmantot vai izpaust nevienu komercnoslēpumu vai iespējamu komercnoslēpumu, par ko kompetentās tiesu iestādes, atbildot uz pienācīgi pamatotu ieinteresētas personas pieprasījumu, norādījušas, ka tas ir konfidenciāls, un kas šīm personām ir kļuvis zināms pēc šādas piedalīšanās vai piekļuves.

2. Civiltiesiskajās procedūrās, kas minētas 249. pantā, katra Puse nodrošina, ka tās tiesu iestādes ir pilnvarotas vismaz:

a) norīkot pagaidu pasākumus, lai novērstu komercnoslēpuma iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu kādā veidā, kas ir pretrunā godīgai komercpraksei;

b) norīkot pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļus, lai novērstu komercnoslēpuma iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu kādā veidā, kas ir pretrunā godīgai komercpraksei;

c) norīkot personai, kura zināja vai kurai būtu vajadzējis zināt, ka tā iegūst, izmanto vai izpauž komercnoslēpumu veidā, kas ir pretrunā godīgai komercpraksei, maksāt komercnoslēpuma turētājam kaitējuma atlīdzību, kura atbilst faktiskajam kaitējumam šādas iegūšanas, izmantošanas vai izpaušanas rezultātā;

d) veikt īpašus pasākumus, lai saglabātu tāda komercnoslēpuma vai iespējama komercnoslēpuma konfidencialitāti, kurš noteikts civilprocesā saistībā ar komercnoslēpuma iegūšanu, izmantošanu un izpaušanu veidā, kas ir pretrunā godīgai komercpraksei; šādi īpaši pasākumi saskaņā ar attiecīgās Puses iekšzemes tiesību aktiem var ietvert iespēju:

   i) ierobežot piekļuvi atsevišķiem dokumentiem vai to daļām;

   ii) ierobežot piekļuvi tiesas sēdēm un to attiecīgajiem ierakstiem vai protokoliem, kā arī

   iii) darīt pieejamu tiesas lēmuma nekonfidenciālu versiju, kurā komercnoslēpumu saturošās daļas ir svītrotas vai rediģētas, kā arī

e) piemērot sankcijas pusēm vai citām personām, uz kurām attiecas tiesas jurisdikcija, par to, ka tās pārkāpušas tiesiskās aizsardzības līdzekļus vai pasākumus, ko tiesa pieņēmusi saskaņā ar 1. punktu vai šā punkta d) apakšpunktu attiecībā uz tiesvedībā minēta komercnoslēpuma vai iespējama komercnoslēpuma aizsardzību.

3. Pusēm nav pienākuma paredzēt tiesas procedūras un tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kas minēti 249. pantā, ja rīcību, kas ir pretrunā godīgai komercpraksei, veic saskaņā ar to attiecīgajiem iekšzemes tiesību aktiem ar mērķi atklāt pārkāpumu, ļaundarību vai nelikumīgu darbību vai nolūkā aizsargāt tiesību aktos atzītas likumīgas intereses.

251. PANTS

Tādu datu aizsardzība, kas iesniegti, lai saņemtu atļauju zāļu laišanai tirgū

1. Katra Puse aizsargā konfidenciālu komerciālu informāciju, kas iesniegta, lai saņemtu atļauju zāļu laišanai tirgū (“tirdzniecības atļauja”), pret izpaušanu trešām personām, izņemot gadījumus, kad sevišķi svarīgas veselības aizsardzības intereses liek rīkoties citādi. Uz jebkādu konfidenciālu komerciālu informāciju arī attiecas aizsardzība pret negodīgu komercpraksi.

2. Katra Puse nodrošina, ka astoņus gadus no dienas, kad attiecīgajā Pusē saņemta pirmā tirdzniecības atļauja, publiskā iestāde, kura ir atbildīga par tirdzniecības atļaujas piešķiršanu, neņem vērā konfidenciālu komerciālo informāciju vai pirmsklīnisko testu vai klīnisko izmēģinājumu rezultātus, kas sniegti pirmajā tirdzniecības atļaujas pieteikumā un ko pēc tam iesniegusi publiska vai privāta persona vai struktūra, pamatojot citu pieteikumu atļaujai laist zāles tirgū, bez tās personas vai struktūras nepārprotamas piekrišanas, kura iesniegusi šos datus, ja vien abu Pušu atzītos starptautiskos nolīgumos nav paredzēts citādi.

3. Desmit gadu laikposmā no pirmās tirdzniecības atļaujas piešķiršanas dienas attiecīgajā Pusē tirdzniecības atļauja, kura piešķirta pēc kāda turpmāka pieteikuma, pamatojoties uz pirmsklīnisko testu vai klīnisko izmēģinājumu rezultātiem, kas sniegti pirmajā tirdzniecības atļaujā, ļauj zāles laist tirgū tikai tad, ja nākamā pieteikuma iesniedzējs iesniedz savus pirmsklīnisko testu vai klīnisko izmēģinājumu rezultātus (vai tādu pirmsklīnisko testu vai klīnisko izmēģinājumu rezultātus, kas izmantoti ar tās personas piekrišanu, kura sniegusi minēto informāciju), izpildot tādas pašas prasības kā pirmā pieteikuma iesniedzējs.

Produktus, kas neatbilst šajā punktā noteiktajām prasībām, nav atļauts laist tirgū.

4. Turklāt 3. punktā minēto desmit gadu laikposmu pagarina maksimāli līdz 11 gadiem, ja pirmajos astoņos gados pēc atļaujas saņemšanas tās turētājs iegūst atļauju attiecībā uz vienu vai vairākām jaunām terapeitiskām indikācijām, kuras uzskata par būtiskām klīniskām priekšrocībām salīdzinājumā ar esošajiem terapijas veidiem.

252. PANTS

Datu aizsardzība saistībā ar augu aizsardzības līdzekļiem

1. Katra Puse atzīst izmēģinājuma vai pētījuma ziņojuma, kas pirmo reizi iesniegts, lai saņemtu kāda augu aizsardzības līdzekļa tirdzniecības atļauju, īpašnieka pagaidu tiesības. Šajā laikā izmēģinājuma vai pētījuma ziņojumu neizmanto nevienas citas personas labā, kura vēlas iegūt kāda augu aizsardzības līdzekļa tirdzniecības atļauju, izņemot ar pirmā īpašnieka nepārprotamu piekrišanu. Šajā apakšiedaļā šīs pagaidu tiesības tiek sauktas par “datu aizsardzību”.

2. Šā panta 1. punktā minētais izmēģinājuma vai pētījuma ziņojums atbilst šādiem nosacījumiem:

a) tas vajadzīgs atļaujas piešķiršanai vai atļaujas grozīšanai, lai atļautu lietošanu attiecībā uz citiem kultūraugiem, kā arī

b) ir apstiprināta tā atbilstība labas laboratoriju prakses vai labas pētījumu prakses principiem.

3. Datu aizsardzības periods ir vismaz desmit gadi no dienas, kad kompetentā iestāde attiecīgajā Pusē ir izsniegusi pirmo atļauju. Attiecībā uz zema riska augu aizsardzības līdzekļiem periodu var pagarināt līdz 13 gadiem.

4. Šā panta 3. punktā minētos periodus pagarina par trim mēnešiem katram šaura lietojuma atļaujas pagarinājumam, ja atļaujas turētājs šādu atļauju pieteikumus ir iesniedzis vismaz piecus gadus pēc kompetentās iestādes piešķirtās pirmās atļaujas. Datu aizsardzības periods kopumā nekādā gadījumā nedrīkst būt ilgāks par 13 gadiem. Datu aizsardzības periods saistībā ar zema riska augu aizsardzības līdzekļiem kopumā nekādā gadījumā nedrīkst būt ilgāks par 15 gadiem.

Termins "šaurs lietojums" nozīmē augu aizsardzības līdzekļa lietošanu kādas Puses teritorijā uz augiem vai augu produktiem, kas minētajā Pusē netiek plaši audzēti vai tiek plaši audzēti ar mērķi apmierināt ārkārtēju augu aizsardzības vajadzību.

5. Izmēģinājumu vai pētījumu aizsargā arī tad, ja tas bijis vajadzīgs atļaujas atjaunošanai vai pārskatīšanai. Šādos gadījumos datu aizsardzības periods ir 30 mēneši.

6. Katra puse nosaka pasākumus, ar kuriem liek pieteikuma iesniedzējam un iepriekš izsniegtu atļauju turētājiem, kas veic uzņēmējdarbību Pušu attiecīgajās teritorijās, dalīties ar aizsargātu informāciju, lai izvairītos no dubultiem izmēģinājumiem ar mugurkaulniekiem.

VII APAKŠIEDAĻA

AUGU ŠĶIRNES

253. PANTS

Augu šķirnes

1. Katra Puse aizsargā augu šķirņu aizsardzības tiesības saskaņā ar Starptautisko jaunu augu šķirņu aizsardzības konvenciju, tostarp izņēmumus attiecībā uz selekcionāru tiesībām, kā minēts konvencijas 15. pantā, un sadarbojas, lai veicinātu minētās tiesības un nodrošinātu to izpildi.

2. Attiecībā uz Armēnijas Republiku šo pantu piemēro ne vēlāk kā pēc trim gadiem no šā nolīguma stāšanās spēkā.

C IEDAĻA

INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA TIESĪBU IZPILDE

I APAKŠIEDAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

254. PANTS

Vispārīgi pienākumi

1. Puses apstiprina savas saistības saskaņā ar *TRIPS* līgumu un jo īpaši tā III daļu. Katra Puse paredz papildpasākumus, procedūras un tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kas atbilstīgi šai iedaļai vajadzīgi, lai nodrošinātu intelektuālā īpašuma tiesību izpildi. Minētie pasākumi, procedūras un tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir taisnīgi un samērīgi un nav nevajadzīgi sarežģīti vai dārgi, un ar tiem nav saistāmi nesamērīgi termiņi vai nepamatotas kavēšanās.

2. Šie 1. punktā minētie pasākumi, procedūras un tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir efektīvi, proporcionāli un preventīvi, un tos piemēro tā, lai izvairītos no šķēršļu radīšanas likumīgai tirdzniecībai un nodrošinātu, ka tos neizmanto ļaunprātīgi.

3. Šīs iedaļas II apakšiedaļā jēdziens "intelektuālā īpašuma tiesības" ietver vismaz turpmāko:

a) autortiesības;

b) blakustiesības;

c) datubāzes veidotāja *sui generis* tiesības;

d) pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju autora tiesības;

e) tiesības uz preču zīmi;

f) tiesības uz dizainparaugu;

g) patenttiesības, tostarp no papildu aizsardzības sertifikātiem iegūtas tiesības;

h) ģeogrāfiskās izcelsmes norādes;

i) funkcionāla modeļa tiesības;

j) augu šķirņu tiesības, kā arī

k) tiesības uz tirdzniecības nosaukumiem, ciktāl attiecīgajos iekšzemes tiesību aktos tās ir aizsargātas kā ekskluzīvas tiesības.

Komercnoslēpumi šīs iedaļas piemērošanas jomā neietilpst. Ar komercnoslēpumiem saistītu tiesību izpilde ir aprakstīta 250. pantā.

255. PANTS

Tiesīgie prasītāji

Katra Puse par personām, kas tiesīgas prasīt šajā apakšiedaļā un *TRIPS* līguma III daļā minēto pasākumu, procedūru un tiesiskās aizsardzības līdzekļu piemērošanu, atzīst:

a) intelektuālā īpašuma tiesību turētājus saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem;

b) visas citas personas, kas ir pilnvarotas izmantot minētās tiesības, jo īpaši licenciātus, ciktāl to pieļauj attiecīgie tiesību akti un saskaņā ar tiem;

c) intelektuālā īpašuma jomas kolektīvas tiesību pārvaldības organizācijas, ko parasti atzīst par tādām, kuras ir tiesīgas pārstāvēt intelektuālā īpašuma tiesību subjektus, ciktāl to ļauj attiecīgie tiesību akti un saskaņā ar tiem;

d) profesionālas aizstāvības struktūras, ko parasti atzīst par tādām, kuras ir tiesīgas pārstāvēt intelektuālā īpašuma tiesību subjektus, ciktāl to ļauj piemērojamie tiesību akti un saskaņā ar tiem.

II APAKŠIEDAĻA

CIVILTIESISKU LĪDZEKĻU PIEMĒROŠANA

256. PANTS

Pasākumi pierādījumu saglabāšanai

1. Katra Puse nodrošina, ka pat pirms tiesvedības sākšanas pēc būtības kompetentās tiesu iestādes, saņemot pieprasījumu no puses, kas ir sniegusi tai pieejamus pierādījumus, lai pamatotu savu apgalvojumu, ka tās intelektuālā īpašuma tiesības ir pārkāptas vai drīzumā tiks pārkāptas, norīko piemērot tūlītējus un efektīvus pagaidu pasākumus, lai saglabātu attiecīgos pierādījumus attiecībā uz iespējamo pārkāpumu, ievērojot konfidenciālas informācijas aizsardzības prasības.

2. Pagaidu pasākumi, kas minēti 1. punktā, var ietvert iespējamo pārkāpuma preču un attiecīgā gadījumā materiālu un darbarīku, kas izmantoti šo preču ražošanai vai izplatīšanai, un ar to saistīto dokumentu sīku aprakstīšanu, ņemot vai neņemot paraugus, vai arestu. Ja vajadzīgs, minētos pasākumus veic, neuzklausot otru pusi, jo īpaši tad, ja kavēšanās var radīt nelabojamu kaitējumu tiesību subjektam vai ja pastāv uzskatāms risks, ka pierādījumi var tikt iznīcināti. Otrai pusei ir tiesības tikt uzklausītai samērīgā laikposmā.

257. PANTS

Tiesības uz informāciju

1. Katra Puse nodrošina, ka kompetentās tiesu iestādes civilajā tiesvedībā par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu, atbildot uz pamatotu un samērīgu prasītāja pieprasījumu, var norīkot, lai pārkāpējs vai jebkura cita persona, kura ir puse vai lieciniece lietā, sniedz informāciju par to preču vai pakalpojumu izcelsmi un izplatīšanas tīkliem, ar ko pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības.

Šajā punktā jēdziens "jebkura cita persona" nozīmē personu:

a) par kuru konstatēts, ka tās rīcībā ir pārkāpuma preces komerciālā mērogā;

b) par kuru konstatēts, ka tā izmanto pārkāpuma pakalpojumus komerciālā mērogā;

c) par kuru ir konstatēts, ka tā komerciālā mērogā sniedz pakalpojumus, ko izmanto pārkāpuma darbībās, vai

d) kuru šajā punktā minētā persona ir norādījusi kā personu, kas iesaistīta attiecīgo preču izgatavošanā, ražošanā vai izplatīšanā vai attiecīgo pakalpojumu sniegšanā.

Šajā punktā minētā informācija attiecīgi ietver:

a) attiecīgo preču vai pakalpojumu izgatavotāju, ražotāju, izplatītāju, piegādātāju un citu iepriekšējo preču vai pakalpojumu turētāju vārdus vai nosaukumus un adreses, kā arī paredzētos vairumtirgotājus un mazumtirgotājus, kā arī

b) informāciju par izgatavotajiem, saražotajiem, piegādātajiem, saņemtajiem vai pasūtītajiem daudzumiem, kā arī cenu, kas maksāta par attiecīgajām precēm vai pakalpojumiem.

2. Šo pantu piemēro, neskarot citas tiesību normas, kas:

a) dod tiesību subjektam tiesības saņemt plašāku informāciju;

b) reglamentē tās informācijas izmantošanu civilajā tiesvedībā vai kriminālprocesā, kas darīta zināma, ievērojot šo pantu;

c) reglamentē atbildību par tiesību uz informāciju ļaunprātīgu izmantošanu;

d) paredz iespēju atteikties sniegt tādu informāciju, kas piespiestu 1. punktā minēto personu atzīt, ka tā vai tās tuvi radinieki ir piedalījušies intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpšanā, vai

e) reglamentē informācijas avotu konfidencialitātes aizsardzību vai personas datu apstrādi.

258. PANTS

Pagaidu un piesardzības pasākumi

1. Katra Puse nodrošina, ka tiesu iestādes pēc prasītāja lūguma attiecībā uz iespējamo pārkāpēju var izdot iepriekšēju izpildrakstu, lai novērstu tūlītēju intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu. Tiesu iestādes var arī pagaidu kārtā aizliegt iespējamo tiesību pārkāpumu turpināšanu un attiecīgā gadījumā noteikt periodisku soda maksājumu, ja tas paredzēts iekšzemes tiesību aktos, vai ļaut šādas rīcības turpināšanu tikai tad, ja tiek sniegta garantija, kas paredzēta kompensācijas nodrošināšanai tiesību subjektam. Iepriekšēju izpildrakstu saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem var izdot arī attiecībā uz starpnieku, kura pakalpojumus izmanto trešā persona, pārkāpjot intelektuālā īpašuma tiesības.

2. Iepriekšēju izpildrakstu var arī izdot, lai norīkotu arestēt vai nogādāt atpakaļ preces, ar kurām, iespējams, pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, ar mērķi novērst to nokļūšanu vai apriti tirdzniecības kanālos.

3. Ja iespējams pārkāpums ir izdarīts komerciālā mērogā, katra Puse nodrošina, ka tad, ja prasītājs norāda uz apstākļiem, kas var traucēt zaudējumu piedziņu, tiesu iestādes var norīkot kā piesardzības pasākumu piemērot iespējamā pārkāpēja kustamā un nekustamā īpašuma arestu, tostarp viņa bankas kontu un citu aktīvu bloķēšanu. Tālab kompetentās iestādes var pieprasīt bankas, finanšu vai tirdzniecības dokumentus vai atbilstošu pieeju vajadzīgajai informācijai.

259. PANTS

Korektīvi pasākumi

1. Katra Puse nodrošina, ka kompetentās tiesu iestādes pēc prasītāja lūguma, neskarot pārkāpuma dēļ tiesību subjektam radīto zaudējumu atlīdzināšanu un neparedzot nekādu kompensāciju, var norīkot vismaz galīgi izņemt no tirdzniecības kanāliem vai iznīcināt preces, par kurām ir konstatēts, ka tās pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības. Attiecīgā gadījumā kompetentās tiesu iestādes var arī norīkot iznīcināt materiālus un darbarīkus, ko galvenokārt izmanto šo preču radīšanā vai ražošanā.

2. Pušu tiesu iestādēm ir pilnvaras norīkot veikt 1. punktā minētos pasākumus uz pārkāpēja rēķina, ja vien nav īpašu iemeslu tā nedarīt.

260. PANTS

Izpildraksti

Katra Puse nodrošina, ka tad, ja pieņemts tiesas nolēmums, kurā konstatēts intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpums, tiesu iestādes var attiecībā uz pārkāpēju vai starpnieku, kura pakalpojumus izmanto trešā persona, lai pārkāptu intelektuālā īpašuma tiesības, izdot izpildrakstu, lai aizliegtu turpināt pārkāpumu.

261. PANTS

Alternatīvi pasākumi

Puse var noteikt, ka attiecīgos gadījumos un pēc tās personas lūguma, kurai piemērojami 259. vai 260. pantā paredzētie pasākumi, kompetentās tiesu iestādes var norīkot maksāt finansiālu kompensāciju cietušajai pusei tā vietā, lai piemērotu šajos pantos paredzētos pasākumus. Šādu finansiālu kompensāciju maksā, ja persona, kurai piemērojami šie pasākumi, rīkojusies neapzināti un bez nolaidības un ja 259. un 260. pantā paredzēto pasākumu izpilde šai personai radītu nesamērīgu kaitējumu, savukārt naudas kompensācija cietušajai pusei šķiet pietiekami apmierinoša.

262. PANTS

Zaudējumi

1. Katra Puse nodrošina, ka kompetentās tiesu iestādes pēc cietušās puses pieprasījuma piespriež pārkāpējam, kas ir apzināti iesaistījies pārkāpuma darbībā vai kam ir bijis pamats apzināties, ka minētā darbība ir pārkāpuma darbība, maksāt tiesību subjektam atlīdzību, kura atbilst pārkāpuma dēļ tam radīto zaudējumu faktiskajam apmēram. Nosakot zaudējumu apmēru, tiesu iestādes:

a) ņem vērā visus attiecīgos aspektus, piemēram, cietušajai pusei radītās negatīvās ekonomiskās sekas, tostarp negūto peļņu, pārkāpēja negodīgi gūto peļņu un attiecīgos gadījumos arī citus elementus, kas nav ekonomiski faktori, piemēram, tiesību subjektam pārkāpuma rezultātā radīto morālo kaitējumu, vai

b) attiecīgos gadījumos kā alternatīvu a) apakšpunktā minētajam var zaudējumu apmēru noteikt kā vienreizēju maksājumu, pamatojoties uz vismaz tādiem faktoriem kā honorāru vai maksājumu summa, kas būtu saņemta, ja pārkāpējs būtu prasījis atļauju izmantot attiecīgās intelektuālā īpašuma tiesības.

2. Ja pārkāpējs pārkāpuma darbībās ir iesaistījies neapzināti vai viņam nav bijis pamats to apzināties, Puse var noteikt, ka tiesu iestādes var norīkot par labu cietušajai pusei atgūt peļņu vai atlīdzināt zaudējumus, kas var būt iepriekš noteikti.

263. PANTS

Tiesāšanās izdevumi

Katra Puse nodrošina, ka pamatotus un samērīgus tiesāšanās izdevumus un citus izdevumus, kas radušies lietā uzvarējušajai pusei, parasti sedz lietā zaudējusī puse, ja vien tas nav pretrunā taisnīguma principiem.

264. PANTS

Tiesas nolēmumu publicēšana

Katra Puse nodrošina, ka tiesvedībā par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu tiesu iestādes pēc prasītāja pieprasījuma un par pārkāpēja līdzekļiem var norīkot veikt attiecīgus pasākumus informācijas izplatīšanai par tiesas nolēmumu, tostarp nolēmuma paziņošanu un tā pilnīgu vai daļēju publicēšanu.

265. PANTS

Pieņēmums par autortiesībām vai īpašuma tiesībām

Puses atzīst, ka šajā iedaļā paredzēto pasākumu, procedūru un tiesiskās aizsardzības līdzekļu piemērošanas nolūkā ir pietiekami, ka literāra darba vai mākslas darba autora vārds parastā veidā ir atrodams uz šā darba, lai minēto personu varētu uzskatīt par autoru, ja vien nav pierādījumu par pretējo, un tādēļ šī persona ir tiesīga uzsākt pārkāpuma procedūru.

III APAKŠIEDAĻA

IZPILDE UZ ROBEŽAS

266. PANTS

Izpilde uz robežas

1. Veicot pasākumus uz robežas nolūkā izpildīt intelektuālā īpašuma tiesības, katra Puse nodrošina, ka pasākumi atbilst tās saistībām saskaņā ar 1994. gada *GATT* un *TRIPS* līgumu.

2. Lai nodrošinātu intelektuālā īpašuma tiesību efektīvu aizsardzību Pušu muitas teritorijās, to attiecīgie muitas dienesti veic dažādus pasākumus, lai identificētu sūtījumus, kuros atrodas preces, par kurām ir aizdomas, ka ar tām tiek pārkāptas 3. un 4. punktā minētās intelektuālā īpašuma tiesības. Šie pasākumi ietver riska analīzes metodes, kuru pamatā *inter alia* ir informācija, ko sniedz tiesību subjekti, savāktie izlūkdati un kravu pārbaudes.

3. Katras Puses muitas dienesti pēc tiesību subjektu pieprasījuma veic pasākumus, lai aizturētu tādas muitas kontrolē esošas preces vai atliktu to izlaišanu, par kurām ir aizdomas, ka ar tām tiek pārkāptas tiesības saistībā ar preču zīmēm, autortiesībām un blakustiesībām, ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, patentiem, funkcionāliem modeļiem, dizainparaugiem, integrālshēmu topogrāfiju un augu šķirnēm.

4. Ne vēlāk kā trīs gadus pēc šā nolīguma stāšanās spēkā Puses sāk sarunas par to attiecīgo muitas dienestu tiesībām pēc savas iniciatīvas aizturēt tādas muitas kontrolē esošas preces vai atlikt to izlaišanu, par kurām ir aizdomas, ka ar tām tiek pārkāptas tiesības saistībā ar preču zīmēm, autortiesībām un blakustiesībām, ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, patentiem, funkcionāliem modeļiem, dizainparaugiem, integrālshēmu topogrāfiju un augu šķirnēm.

5. Neatkarīgi no 3. punkta nevienai Pusei nav pienākuma, bet tā var lemt piemērot šādus pasākumus tādu preču importam, kuras citas valsts tirgū laiž tiesību subjekts vai tas notiek ar viņa piekrišanu.

6. Puses vienojas sadarboties attiecībā uz starptautisko tirdzniecību ar precēm, par kurām ir aizdomas, ka ar tām pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības. Šim nolūkam katra Puse izveido kontaktpunktu muitas pārvaldē un par to informē otru Pusi. Šāda sadarbība ietver apmaiņu ar informāciju par mehānismiem informācijas saņemšanai no tiesību subjektiem, paraugpraksi un pieredzi saistībā ar riska pārvaldības stratēģijām, kā arī ar informāciju, kas palīdz identificēt sūtījumus, par kuriem ir aizdomas, ka tajos ir pārkāpuma preces. Informāciju sniedz tādā veidā, ka tiek pilnībā ievēroti noteikumi par personas datu aizsardzību, ko piemēro katras Puses teritorijā.

7. Neskarot citus sadarbības veidus, intelektuālā īpašuma tiesību izpildē uz robežas piemēro Protokolu par savstarpēju administratīvo palīdzību muitas lietās.

8. Neskarot Partnerības komitejas vispārīgo kompetenci, 126. pantā minētā Muitas apakškomiteja ir atbildīga par pareizu šīs iedaļas darbību un īstenošanu, nosaka prioritātes un nodrošina pienācīgas procedūras sadarbībai starp abu Pušu kompetentajām iestādēm.

IV APAKŠIEDAĻA

CITI IZPILDES NOTEIKUMI

267. PANTS

Rīcības kodeksi

1. Katra Puse veicina:

a) tādu rīcības kodeksu izstrādi, ko veic tirdzniecības vai profesionālas asociācijas vai organizācijas, kuru mērķis ir uzlabot intelektuālā īpašuma tiesību izpildi, kā arī

b) rīcības kodeksu projektu iesniegšanu katras Puses kompetentajām iestādēm un šo rīcības kodeksu piemērošanas izvērtēšanu.

268. PANTS

Sadarbība

1. Puses sadarbojas, lai atbalstītu šajā nodaļā izstrādāto saistību un pienākumu izpildi.

2. Pušu sadarbība ietver šādas darbības, bet ne tikai:

a) informācijas apmaiņa par intelektuālā īpašuma tiesību tiesisko regulējumu un attiecīgajiem tiesību aizsardzības un izpildes noteikumiem, kā arī Eiropas Savienības un Armēnijas Republikas gūtās pieredzes apmaiņa par panākto likumdošanas progresu minētajās jomās;

b) pieredzes un informācijas apmaiņa par intelektuālā īpašuma tiesību izpildi;

c) pieredzes apmaiņa par intelektuālā īpašuma tiesību izpildi, ko veic muitas iestādes, policija un administratīvās un tiesu iestādes centrālajā un teritoriālajā līmenī;

d) darbību koordinācija, lai novērstu viltotu preču eksportu, arī uz trešām valstīm;

e) spējas palielināšana un personāla apmaiņa un mācības;

f) informētības veicināšana un informācijas izplatīšana par intelektuālā īpašuma tiesībām, tostarp darījumu aprindās un pilsoniskajā sabiedrībā, kā arī sabiedrības (patērētāju un tiesību subjektu) izpratnes veicināšana par intelektuālā īpašuma tiesību jautājumiem;

g) iestāžu sadarbības uzlabošana, piemēram, starp abu Pušu intelektuālā īpašuma aizsardzības iestādēm;

h) aktīva plašas sabiedrības informētības un izglītotības uzlabošana par intelektuālā īpašuma tiesību politiku, arī izstrādājot efektīvas stratēģijas, lai noteiktu galvenās mērķauditorijas, un veidojot informēšanas programmas, lai palielinātu patērētāju un plašsaziņas līdzekļu informētību par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu ietekmi, tostarp par riskiem veselībai un drošībai un par saistību ar organizēto noziedzību.

3. Neskarot 1. un 2. punktu un papildinot to, Puses pēc vajadzības uztur efektīvu dialogu intelektuālā īpašuma jomā, lai risinātu jautājumus, kas ir būtiski šajā nodaļā izklāstīto intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzībai un izpildei, kā arī citus atbilstīgus jautājumus.

8. NODAĻA

PUBLISKAIS IEPIRKUMS

269. PANTS

Saistība ar PTO Nolīgumu par publisko iepirkumu

Puses apstiprina savas savstarpējās tiesības un pienākumus saskaņā ar 2012. gada Pārskatīto nolīgumu par publisko iepirkumu[1] ("PTO nolīgums par publisko iepirkumu"). Šīs tiesības un pienākumi, ko paredz PTO nolīgums par publisko iepirkumu, tostarp katras Puses specifikācijas, kuras izklāstītas to attiecīgajos I papildinājuma pielikumos, ir šā nolīguma sastāvdaļa, un uz tiem attiecas divpusēja domstarpību izšķiršana, kā noteikts 13. nodaļā.

[1] Pielikums protokolam, ar ko groza nolīgumu par publisko iepirkumu (*GPA*/113).

270. PANTS

Papildu piemērošanas joma

1. Iepirkumam, uz ko attiecas šā nolīguma XI pielikums, Puses *mutatis mutandis* piemēro PTO nolīguma par publisko iepirkumu I–IV, VI–XV, XVI.1–XVI.3, XVII un XVIII pantu.

2. Partnerības komiteja var pieņemt lēmumu grozīt šā nolīguma XI pielikumu. Procedūrā, kas Pusei jāievēro minētā pielikuma grozīšanai vai labošanai, Puses *mutatis mutandis* piemēro PTO nolīguma par publisko iepirkumu XIX panta noteikumus, ievērojot paziņojumus, ko tieši veic otrai Pusei, un atsauci uz domstarpību izšķiršanu saprot kā atsauci uz 13. nodaļu.

271. PANTS

Papildu elementi

Puses gan publiskajam iepirkumam, uz ko attiecas to attiecīgie PTO nolīguma par publisko iepirkumu I papildinājuma pielikumi, gan publiskajam iepirkumam, uz kuru attiecas šā nolīguma XI pielikums, piemēro šādus papildu elementus.

Iepirkuma paziņojumu elektroniska publicēšana

1. Katra Puse nodrošina, ka visi paziņojumi par paredzētu iepirkumu ir bez maksas elektroniski tieši pieejami vienotā piekļuves punktā internetā. Turklāt paziņojumus var publicēt arī piemērotos drukātos plašsaziņas līdzekļos. Šāds plašsaziņas līdzeklis tiek plaši izplatīts, un šādi paziņojumi ir viegli pieejami sabiedrībai vismaz līdz paziņojumā norādītā laikposma beigām.

Prasības attiecībā uz pārskatīšanas procedūrām

2. Katra Puse nodrošina, ka pasākumi, kas tiek veikti attiecībā uz PTO nolīguma par publisko iepirkumu XVIII pantā paredzētajām pārskatīšanas procedūrām, nodrošina vajadzīgās pilnvaras, lai:

a) tiklīdz rodas izdevība un pagaidu noregulējuma veidā veiktu pagaidu pasākumus ar nolūku labot varbūtējo pārkāpumu vai novērst turpmāku kaitējumu attiecīgajām interesēm, tostarp pasākumus, lai apturētu publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru vai nodrošinātu tās apturēšanu, vai apturētu jebkura līgumslēdzējas iestādes pieņemta lēmuma īstenošanu;

b) vai nu atceltu nelikumīgi pieņemtus lēmumus, vai nodrošinātu to atcelšanu, tostarp atceļot diskriminējošas tehniskās, ekonomiskās vai finanšu prasības paziņojumā par paredzētu vai plānotu iepirkumu, līguma dokumentos vai jebkurā citā dokumentā, kas attiecas uz līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, kā arī

c) atlīdzinātu zaudējumus personām, kam ar pārkāpumu nodarīts kaitējums.

3. Ja lēmums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu tiek pārskatīts, katra Puse nodrošina, ka līgumslēdzēja iestāde nevar noslēgt līgumu, kamēr pārskatīšanas struktūra nav pieņēmusi lēmumu vai nu attiecībā uz pagaidu pasākumiem, vai pašu pārskatīšanas pieprasījumu. Apturēšana beidzas ne agrāk kā pēc 6. punktā minētā nogaidīšanas termiņa beigām.

4. Katra Puse nodrošina to, ka par pārskatīšanas procedūrām atbildīgo struktūru pieņemtie lēmumi ir faktiski izpildāmi.

5. Neatkarīgu pārskatīšanas struktūru locekļi nedrīkst būt kādas līgumslēdzējas iestādes pārstāvji.

Attiecībā uz struktūrām, kas ir atbildīgas par pārskatīšanas procedūrām un pēc būtības nav tiesu iestādes, katra Puse nodrošina, ka:

a) lēmumi tiek vienmēr pamatoti rakstveidā;

b) katru neatkarīgās pārskatīšanas struktūras iespējami nelikumīgu lēmumu vai iespējamu trūkumu tai piešķirto pilnvaru īstenošanā var izskatīt tiesā vai citā neatkarīgā struktūrā, kas ir tiesa vai tribunāls un nav atkarīga ne no līgumslēdzējas iestādes, ne no pārskatīšanas struktūras;

c) šādas neatkarīgas struktūras locekļi tiek iecelti amatā un atstāj to saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem kā tiesneši, ciktāl tas attiecas uz institūciju, kas atbildīga par viņu iecelšanu amatā, pilnvaru laiku un atcelšanu;

d) vismaz šīs neatkarīgās struktūras priekšsēdētājam ir tāda pati juridiskā un profesionālā kvalifikācija kā tiesnešiem, kā arī

e) neatkarīgā struktūra pieņem lēmumus saskaņā ar procedūru, kurā uzklausa abas puses, un šie lēmumi atbilstīgi katras Puses noteiktajai kārtībai ir juridiski saistoši.

Nogaidīšanas termiņš

6. Līgumslēdzēja iestāde nedrīkst noslēgt līgumu, uz ko attiecas šī nodaļa, pēc lēmuma piešķirt līguma slēgšanas tiesības:

a) kamēr nav beidzies nogaidīšanas termiņš, kas ir vismaz 10 kalendārās dienas no nākamās dienas pēc tam, kad lēmums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu ir nosūtīts attiecīgajiem pretendentiem un kandidātiem, ja izmanto faksu vai elektronisku līdzekli, vai

b) kamēr nav beidzies nogaidīšanas termiņš, kas ir vismaz 15 kalendārās dienas no nākamās dienas pēc tam, kad lēmums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu ir nosūtīts attiecīgajiem pretendentiem un kandidātiem, vai vismaz 10 kalendārās dienas no nākamās dienas pēc tam, kad lēmums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu ir saņemts, ja izmanto citus sakaru līdzekļus.

Alternatīvi Puse var paredzēt, ka nogaidīšanas termiņš sākas tad, kad lēmumu piešķirt līguma slēgšanas tiesības publicē bezmaksas elektroniskā plašsaziņas līdzeklī atbilstīgi PTO nolīguma par publisko iepirkumu XVI.2 pantam.

Pretendentus uzskata par "attiecīgiem", ja viņi vēl nav galīgi izslēgti. Izslēgšanu uzskata par galīgu, kad tā ir paziņota attiecīgajiem pretendentiem un vai nu neatkarīga pārskatīšanas struktūra to ir atzinusi par likumīgu, vai arī tai vairs nevar piemērot pārskatīšanas procedūru. Kandidātus uzskata par "attiecīgiem", ja līgumslēdzēja iestāde informāciju par viņu pieteikuma noraidīšanu nav darījusi zināmu attiecīgajiem pretendentiem pirms lēmuma par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu paziņošanas.

7. Puse var paredzēt, ka nogaidīšanas termiņus, kas minēti 6. punkta pirmās daļas a) un b) punktā, nepiemēro šādos gadījumos:

a) ja vienīgais attiecīgais pretendents saskaņā ar 6. punkta trešo daļu ir pretendents, kam ir piešķirtas līguma slēgšanas tiesības un nav citu attiecīgu kandidātu;

b) ja līguma pamatā ir pamatnolīgums, kā arī

c) ja tas ir īpašs līgums, kura pamatā ir dinamiskā iepirkumu sistēma.

Spēkā neesamība

8. Ja līgumslēdzēja iestāde ir līguma slēgšanas tiesības piešķīrusi bez iepriekšējas publicēšanas, kur tas nav pieļaujams, katra Puse nodrošina, ka līgumu atzīst par spēkā neesošu no līgumslēdzējas iestādes neatkarīga pārskatīšanas struktūra vai tiesu iestāde vai ka tā spēkā neesamība iestājas šādas struktūras vai iestādes lēmuma rezultātā.

Katras Puses tiesību aktos nosaka, kādas sekas iestājas gadījumos, kad līgumu uzskata par spēkā neesošu, paredzot visu līgumsaistību atcelšanu ar atpakaļejošu spēku vai to saistību anulēšanu, kuras vēl nav izpildītas. Pēdējā minētajā gadījumā katra Puse nodrošina citu sankciju piemērošanu.

9. Puse var paredzēt, ka pārskatīšanas struktūra vai tiesu iestāde var neatzīt līgumu par spēkā neesošu, pat ja tā slēgšanas tiesības ir piešķirtas nelikumīgi, ja pārskatīšanas struktūra vai tiesu iestāde pēc visu būtisko aspektu izvērtēšanas konstatē, ka sevišķi svarīgi vispārēju interešu iemesli prasa saglabāt līguma spēkā esību. Šādā gadījumā katra Puse paredz citas sankcijas.

Izveidotu uzņēmumu nediskriminēšana

10. Katra Puse nodrošina, ka otras Puses piegādātājiem, kas ir izveidojuši komerciālu klātbūtni tās teritorijā, izveidojot, iegādājoties vai uzturot juridisku personu, attiecībā uz Puses publisko iepirkumu tās teritorijā piešķir valsts režīmu. Šo pienākumu piemēro neatkarīgi no tā, vai uz iepirkumu attiecas PTO nolīguma par publisko iepirkumu I papildinājuma Pušu pielikumi vai šā nolīguma XI pielikums.

Piemēro vispārējos izņēmumus, kas paredzēti PTO nolīguma par publisko iepirkumu III pantā.

9. NODAĻA

TIRDZNIECĪBA UN ILGTSPĒJĪGA ATTĪSTĪBA

272. PANTS

Mērķi un darbības joma

1. Puses atsaucas uz 1992. gada ANO Vides un attīstības konferences rīcības plānu "*Agenda 21*", 1998. gada SDO Deklarāciju par pamatprincipiem un pamattiesībām darbā, 2002. gadā Johannesburgā pieņemto ilgtspējīgas attīstības īstenošanas plānu, ANO Ekonomikas un sociālo lietu padomes ministru 2006. gada deklarāciju "Tādu apstākļu radīšana valsts un starptautiskā līmenī, kas palīdz izveidot pilnīgu un produktīvu nodarbinātību un pienācīgas kvalitātes nodarbinātību visiem, un tā ietekme uz ilgtspējīgu attīstību", SDO 2008. gada Deklarāciju par sociālo taisnīgumu godīgas globalizācijas kontekstā, ANO 2012. gada Ilgtspējīgas attīstības konferences noslēguma dokumentu "Kādu nākotni mēs vēlamies" un 2015. gadā pieņemto ANO Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam "Pārveidosim mūsu pasauli: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam". Puses atkārtoti apstiprina apņemšanos veicināt starptautiskās tirdzniecības attīstību tādā veidā, kas sekmētu ilgtspējīgas attīstības mērķa sasniegšanu un esošo un nākotnes paaudžu labklājību, un nodrošināt, ka šis mērķis tiek iekļauts un atspoguļots visos to tirdzniecības attiecību līmeņos.

2. Puses atkārtoti apstiprina savu apņemšanos turpināt ilgtspējīgu attīstību, kuras pīlāri – ekonomikas attīstība, sociālā attīstība un vides aizsardzība – ir savstarpēji neatkarīgi un savstarpēji pastiprinoši. Tās uzsver priekšrocības, ko rada pieeja ar tirdzniecību saistītus nodarbinātības un vides jautājumus izskatīt kā daļu no globālās pieejas tirdzniecībai un ilgtspējīgai attīstībai.

3. Ja šajā nodaļā ir minēti nodarbinātības jautājumi, tie ietver jautājumus saistībā ar SDO stratēģiskajiem mērķiem, kuri ir iekļauti pienācīga darba nodrošināšanas programmā, par ko vienojās SDO 2008. gada Deklarācijā par sociālo taisnīgumu godīgas globalizācijas kontekstā.

273. PANTS

Tiesības reglamentēt un aizsardzības līmeņi

Atzīstot katras Puses tiesības noteikt tās ilgtspējīgas attīstības politiku un prioritātes, noteikt savu iekšzemes vides un darba aizsardzības līmeni un attiecīgi pieņemt vai grozīt to attiecīgos tiesību aktus un politiku saskaņā ar apņemšanos ievērot starptautiski atzītos standartus un nolīgumus, kas minēti 274. un 275. pantā, katra Puse cenšas nodrošināt, ka tās tiesību akti un politika paredz un veicina augstu vides un darba aizsardzības līmeni, un cenšas turpināt uzlabot minētos tiesību aktus un politiku un attiecīgos aizsardzības līmeņus.

274. PANTS

Starptautiskie standarti un nolīgumi nodarbinātības jomā

1. Puses atzīst pilnīgu un ražīgu nodarbinātību un pienācīgu darbu visiem par būtiskiem elementiem globalizācijas pārvaldībā un atkārtoti apstiprina savu apņemšanos sekmēt starptautiskās tirdzniecības attīstību tā, lai veicinātu pilnīgu un ražīgu nodarbinātību un pienācīgu darbu visiem. Šajā ziņā Puses apņemas attiecīgi apspriesties un sadarboties abpusēji interesējošos ar tirdzniecību saistītos nodarbinātības jautājumos.

2. Saskaņā ar pienākumiem, ko tās uzņēmušās kā SDO dalībnieces, un 1998. gadā pieņemto SDO Deklarāciju par pamatprincipiem un pamattiesībām darbā un tās izpildes pasākumiem, Puses apņemas ievērot, veicināt un īstenot savos tiesību aktos un praksē un visā to teritorijā starptautiski atzītos darba pamatstandartus, kuri ietverti SDO pamatkonvencijās un to protokolos, un jo īpaši:

a) biedrošanās brīvību un tiesību uz koplīguma slēgšanu faktisku atzīšanu;

b) jebkāda piespiedu vai obligātā darba izskaušanu;

c) bērnu darba faktisku atcelšanu, kā arī

d) diskriminācijas izskaušanu attiecībā uz nodarbinātību un profesiju.

3. Puses atkārtoti apstiprina apņemšanos savos tiesību aktos un praksē efektīvi īstenot pamatkonvencijas, prioritārās konvencijas un citas SDO konvencijas, ko attiecīgi ratificējušas dalībvalstis un Armēnijas Republika, kā arī to protokolus.

4. Puses apsver arī pārējo prioritāro konvenciju un citu konvenciju, kuras SDO ir atzinusi par mūsdienīgām, ratifikāciju. Šajā ziņā Puses regulāri apmainās ar informāciju par to aktuālo situāciju un ratifikācijas procesa virzību.

5. Puses atzīst, ka uz darba pamatprincipu un pamattiesību pārkāpumiem nevar atsaukties un tos nevar arī citādi izmantot kā likumīgas salīdzinošas priekšrocības, un ka darba standartus nevar izmantot tirdzniecības protekcionisma nolūkā.

275. PANTS

Starptautiska vides pārvaldība un nolīgumi

1. Puses atzīst starptautiskas vides pārvaldības un nolīgumu nozīmi, starptautiskajai kopienai risinot globālas vai reģionālas vides problēmas, un uzsver nepieciešamību uzlabot abpusēju atbalstu starp tirdzniecību un vidi. Šajā ziņā Puses apņemas attiecīgi apspriesties un sadarboties attiecībā uz sarunām par vides jautājumiem, kas saistīti ar tirdzniecību, un par citiem abpusēji interesējošiem ar tirdzniecību saistītiem vides jautājumiem.

2. Puses atkārtoti apstiprina apņemšanos to tiesību aktos un praksē efektīvi īstenot daudzpusējos vides nolīgumus, kuru līgumslēdzējas puses tās ir.

3. Puses regulāri apmainās ar informāciju par to aktuālo situāciju un progresu attiecībā uz daudzpusējo vides nolīgumu vai šādu nolīgumu grozījumu ratifikāciju.

4. Puses vēlreiz apstiprina savu apņemšanos īstenot 1992. gada Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām (*UNFCCC*), tās 1998. gada Kioto protokolu un 2015. gada Parīzes nolīgumu un sasniegt tur noteiktos mērķus. Tās apņemas strādāt kopā, lai stiprinātu daudzpusēju, uz noteikumiem balstītu *UNFCCC* režīmu un sadarboties, lai turpinātu attīstīt un īstenot starptautisko klimata pārmaiņu regulējumu saskaņā ar *UNFCCC* un ar to saistītiem nolīgumiem un lēmumiem.

5. Šis nolīgums neliedz Pusēm pieņemt vai saglabāt pasākumus, lai īstenotu daudzpusējos vides nolīgumus, kuru līgumslēdzējas puses tās ir, ja šādus pasākumus nepiemēro veidā, kas būtu patvaļīga vai nepamatota diskriminācija Pušu starpā vai slēpta tirdzniecības ierobežošana.

276. PANTS

Ilgtspējīgu attīstību veicinoša tirdzniecība un ieguldījumi

Puses apstiprina apņemšanos palielināt tirdzniecības lomu ilgtspējīgas attīstības mērķa sasniegšanā ekonomikas, sociālajā un vides jomā. Šajā nolūkā Puses:

a) atzīst, ka darba pamatstandartiem un pienācīgam darbam ir labvēlīga ietekme uz saimniekošanas efektivitāti, inovācijām un ražīgumu, un tās cenšas panākt lielāku politisko saskaņotību starp tirdzniecības un nodarbinātības politiku;

b) cenšas veicināt un sekmēt tirdzniecību un ieguldījumus vides preču un pakalpojumu jomā, tostarp risinot saistītu netarifu šķēršļu jautājumu;

c) cenšas veicināt, ka tiek atcelti šķēršļi tirdzniecībai un ieguldījumiem attiecībā uz precēm un pakalpojumiem, kas ir īpaši svarīgi, lai mazinātu klimata pārmaiņas un tām pielāgotos, piemēram, ilgtspējīgi atjaunojamie energoresursi un energoefektīvi ražojumi un pakalpojumi, veicot arī šādus pasākumus:

   i) tādu politikas pamatnostādņu pieņemšana, kuras veicina labāko pieejamo tehnoloģiju izmantošanu;

   ii) tādu standartu veicināšana, kuri atbilst vides un ekonomikas vajadzībām, kā arī

   iii) tehnisko šķēršļu tirdzniecībai mazināšana;

d) vienojas veicināt tādu preču tirdzniecību, kuras palīdz uzlabot sociālos apstākļus un ieviest videi draudzīgu praksi; tostarp ir preces, uz ko attiecas brīvprātīgās ilgtspējas nodrošināšanas shēmas, piemēram, godīgas un ētiskas tirdzniecības shēmas un ekomarķējumi, kā arī

e) vienojas veicināt korporatīvo sociālo atbildību, tostarp apmainoties ar informāciju un paraugpraksi. Šajā ziņā Puses atsaucas uz attiecīgajiem starptautiski atzītajiem principiem un pamatnostādnēm, piemēram, uz ESAO Vadlīnijām daudznacionāliem uzņēmumiem, ANO Globālo līgumu un SDO 1977. gada Trīspusējo deklarāciju par principiem attiecībā uz daudznacionāliem uzņēmumiem un sociālo politiku.

277. PANTS

Bioloģiskā daudzveidība

1. Puses atzīst to, cik svarīgi ir nodrošināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu, kas ir pamatelements ilgtspējīgas attīstības panākšanā, un atkārtoti apstiprina apņemšanos nodrošināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu saskaņā ar 1992. gada Konvenciju par bioloģisko daudzveidību un tās ratificētajiem protokoliem, stratēģisko plānu bioloģiskās daudzveidības jomā, 1973. gada Konvenciju par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām (*CITES*) citiem attiecīgajiem starptautiskajiem instrumentiem, kuru līgumslēdzējas puses tās ir.

2. Šajā nolūkā Puses:

a) veicina dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un sekmē bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, nodarbojoties ar tirdzniecību;

b) apmainās ar informāciju par darbībām ar dabas resursiem saistītu produktu tirdzniecībā, kuru mērķis ir apturēt bioloģiskās daudzveidības zudumu un mazināt spiedienu, kam pakļauta bioloģiskā daudzveidība, kā arī vajadzības gadījumā sadarbojas, lai nodrošinātu Pušu īstenotās politikas abpusēju atbalstu un palielinātu tās ietekmi;

c) veicina sugu, kas atbilst *CITES* pieņemtajiem iekļaušanas kritērijiem, iekļaušanu *CITES* papildinājumos;

d) pieņem un īsteno efektīvus pasākumus pret nelegālu tirdzniecību ar savvaļas dzīvnieku un augu izcelsmes produktiem, tostarp ar *CITES* aizsargājamajām sugām, kā arī sadarbojas cīņā pret šo nelegālo tirdzniecību;

e) sadarbojas reģionālā un globālā līmenī ar mērķi veicināt:

i) bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu dabīgās vai lauksaimniecības ekosistēmās, iekļaujot apdraudēto sugu, to biotopu, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un ģenētiskās daudzveidības saglabāšanu;

ii) ekosistēmu atjaunošanu un negatīvās ietekmes uz vidi, kas rodas, izmantojot dzīvos vai nedzīvos dabas resursus vai ekosistēmas, likvidēšanu vai samazināšanu, kā arī

iii) piekļuvi ģenētiskajiem resursiem un taisnīgu un vienlīdzīgu šo resursu izmantošanā gūtā labuma sadali.

278. PANTS

Ilgtspējīga mežu apsaimniekošana un meža produktu tirdzniecība

1. Puses atzīst to, cik svarīgi ir nodrošināt mežu saglabāšanu un ilgtspējīgu apsaimniekošanu, kā arī mežu devumu Pušu ekonomisko, vides un sociālo mērķu sasniegšanā.

2. Šajā nolūkā Puses:

a) veicina tādu meža produktu tirdzniecību, kas iegūti ilgtspējīgi apsaimniekotos mežos saskaņā ar ieguves valsts iekšzemes tiesību aktiem;

b) apmainās ar informāciju par pasākumiem, lai veicinātu tādu kokmateriālu un koka izstrādājumu patēriņu, kas iegūti ilgtspējīgi apsaimniekotos mežos, un, ja nepieciešams, sadarbojas šādu pasākumu izstrādē;

c) pieņem pasākumus, lai veicinātu mežu saglabāšanu un apkarotu nelikumīgu mežizstrādi un ar to saistītu tirdzniecību, tostarp attiecīgā gadījumā pasākumus pret trešām valstīm;

d) apmainās ar informāciju par darbībām mežu apsaimniekošanas uzlabošanai un vajadzības gadījumā sadarbojas, lai nodrošinātu Pušu īstenotās politikas, kas vērsta uz nelikumīgi iegūtu kokmateriālu un koka izstrādājumu izslēgšanu no tirdzniecības plūsmām, abpusēju atbalstu un palielinātu tās ietekmi;

e) veicina koku sugu, kas atbilst *CITES* pieņemtajiem iekļaušanas kritērijiem, iekļaušanu *CITES* papildinājumos, kā arī

f) sadarbojas reģionālā un pasaules līmenī ar mērķi veicināt meža platību saglabāšanu un visu veidu mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, izmantojot sertificēšanu nolūkā veicināt mežu atbildīgu apsaimniekošanu.

279. PANTS

Dzīvo jūras resursu tirdzniecība un ilgtspējīga pārvaldība

Ņemot vērā to, cik svarīgi ir nodrošināt zivju krājumu atbildīgu pārvaldību ilgtspējīgā veidā, kā arī veicināt labu tirdzniecības pārvaldību, Puses:

a) veicina paraugpraksi zvejniecības pārvaldībā nolūkā nodrošināt zivju krājumu saglabāšanu un pārvaldību ilgtspējīgā veidā, pamatojoties uz ekosistēmu pieeju;

b) pieņem efektīvus pasākumus zvejas darbību uzraudzībai un kontrolei;

c) sekmē koordinētu datu vākšanas sistēmu un divpusēju zinātnisko sadarbību, lai uzlabotu aktuālos zinātniskos ieteikumus zvejniecības pārvaldībai;

d) sadarbojas cīņā pret nelegālu, nereģistrētu un neregulētu (NNN) zveju un ar zveju saistītām darbībām, īstenojot visaptverošus, efektīvus un pārredzamus pasākumus, kā arī

e) īsteno politiku un pasākumus, lai izslēgtu NNN zvejas produktus no tirdzniecības plūsmām un tirgiem saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas (*FAO*) Starptautisko nelegālās, nereģistrētās un neregulētās zvejas aizkavēšanas, novēršanas un izskaušanas rīcības plānu.

280. PANTS

Aizsardzības līmeņa uzturēšana

1. Puses atzīst, ka ir neatbilstoši veicināt tirdzniecību vai ieguldījumus, pazeminot iekšzemes vides aizsardzības vai darba tiesību aktos paredzēto aizsardzības līmeni.

2. Puse neatsakās un neatkāpjas, un nepiedāvā atteikties vai atkāpties no saviem vides aizsardzības vai darba tiesību aktiem ar nolūku savā teritorijā veicināt tirdzniecību vai uzņēmējdarbības veikšanu, iegādes, ieguldījuma vai ieguldītāja darbības paplašināšanu vai saglabāšanu.

3. Puse, veicot ilglaicīgas vai regulāras darbības vai neveicot tās, nekavējas faktiski īstenot savus vides aizsardzības un darba tiesību aktus, ja šāda kavēšanās nozīmētu veicināt tirdzniecību vai ieguldījumus.

281. PANTS

Zinātniskā informācija

Sagatavojot un īstenojot pasākumus, kuru mērķis ir aizsargāt vidi un darba apstākļus, kas var ietekmēt tirdzniecību vai ieguldījumus starp Pusēm, katra Puse ņem vērā pieejamo zinātnisko un tehnisko informāciju un attiecīgos starptautiskos standartus, pamatnostādnes vai ieteikumus, ja tādi ir, tostarp piesardzības principu.

282. PANTS

Pārredzamība

Katra Puse saskaņā ar tās iekšzemes normatīvajiem aktiem un 12. nodaļu nodrošina, ka visi pasākumi, kuru mērķis ir aizsargāt vides vai darba apstākļus, kas var ietekmēt tirdzniecību vai ieguldījumus, tiek izstrādāti, ieviesti un īstenoti pārredzami, savlaicīgi paziņojot par to un veicot sabiedrisko apspriešanu, kā arī atbilstoši un savlaicīgi paziņojot par to iesaistītajiem nevalstiskā sektora dalībniekiem un apspriežoties ar tiem.

283. PANTS

Ilgtspējas ietekmes novērtējumu pārskatīšana

Puses apņemas pārskatīt, uzraudzīt un novērtēt šā nolīguma īstenošanas ietekmi uz ilgtspējīgu attīstību, paredzot attiecīgus līdzdalības procesus un iestādes, kā arī procesus un iestādes, kas izveidoti saskaņā ar šo nolīgumu, piemēram, veicot ar tirdzniecību saistītus ilgtspējas ietekmes novērtējumus.

284. PANTS

Kopīgs darbs tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības jomā

1. Puses atzīst, ka šā nolīguma mērķu sasniegšanai ir svarīgi kopīgi risināt ar tirdzniecību saistītus jautājumus vides un nodarbinātības politikas jomā. Tās *inter alia* var sadarboties šādās jomās:

a) nodarbinātības vai vides aspekti tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības jomā starptautiskos forumos, tostarp jo īpaši PTO un SDO, Apvienoto Nāciju Organizācijas Vides programmā, Apvienoto Nāciju Organizācijas Attīstības programmā un daudzpusējos vides nolīgumos;

b) tirdzniecības ilgtspējas ietekmes novērtējumu metodes un indikatori;

c) nodarbinātības un vides noteikumu, normu un standartu ietekme uz tirdzniecību, kā arī tirdzniecības un ieguldījumu noteikumu ietekme uz nodarbinātību un vidi, tostarp regulējuma un politikas attīstību nodarbinātības un vides jomā;

d) šā nolīguma pozitīvā un negatīvā ietekme uz ilgtspējīgu attīstību un iespējas to pastiprināt, novērst vai mazināt, ņemot vērā arī ilgtspējas ietekmes novērtējumus, ko veic kāda no Pusēm vai abas Puses;

e) tirdzniecības kontekstā svarīgu pamatkonvenciju, prioritāro konvenciju un citu mūsdienīgu SDO konvenciju, to protokolu un daudzpusēju vides nolīgumu ratifikācijas un efektīvas īstenošanas veicināšana;

f) privāto un valsts sertifikācijas shēmu, izsekojamības un marķēšanas shēmu, tostarp ekomarķējumu veicināšana;

g) korporatīvās sociālās atbildības veicināšana, piemēram, veicot darbības saistībā ar izpratnes veicināšanu par starptautiski atzītām pamatnostādnēm, to principu ievērošanu, īstenošanu un kontroli;

h) ar tirdzniecību saistīti aspekti SDO pienācīga darba nodrošināšanas programmā, tostarp saikne starp tirdzniecību un pilnīgu un ražīgu nodarbinātību, darba tirgus pielāgojumiem, darba pamatstandartiem, efektīvām tiesiskās aizsardzības sistēmām (tostarp darba inspekcijām) darba tiesību ievērošanai, nodarbinātības statistiku, cilvēkresursu attīstību un mūžizglītību, sociālo aizsardzību un sociālo iekļaušanu, sociālo dialogu un dzimumu līdztiesību;

i) ar tirdzniecību saistīti aspekti daudzpusējos vides nolīgumos, tostarp sadarbība muitas jomā;

j) ar tirdzniecību saistīti aspekti pašreizējā un turpmākajā starptautiskajā klimata pārmaiņu režīmā, tostarp iespējas veicināt mazoglekļa tehnoloģijas un energoefektivitāti;

k) ar tirdzniecību saistīti pasākumi, lai veicinātu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu, tostarp cīņa pret nelegālu tirdzniecību ar savvaļas dzīvnieku un augu izcelsmes produktiem;

l) ar tirdzniecību saistīti pasākumi, lai veicinātu mežu saglabāšanu un ilgtspējīgu apsaimniekošanu, tādējādi samazinot mežu izciršanu, tostarp nelikumīgu mežizstrādi, kā arī

m) ar tirdzniecību saistīti pasākumi, lai veicinātu ilgtspējīgu zvejniecības praksi un tirdzniecību ar zivju produktiem, kas iegūti ilgtspējīgas apsaimniekošanas rezultātā.

2. Puses apmainās ar informāciju un pieredzi par savām darbībām, lai veicinātu saskaņotību un savstarpējo atbalstu starp tirdzniecības, sociālajiem un vides mērķiem. Turklāt Puses pastiprina sadarbību un dialogu par ilgtspējīgas attīstības jautājumiem, kas rodas saistībā ar to tirdzniecības attiecībām.

3. Šādā sadarbībā un dialogā iesaista attiecīgās ieinteresētās personas, jo īpaši sociālos partnerus, kā arī citas pilsoniskās sabiedrības organizācijas, jo īpaši izmantojot saskaņā ar 366. pantu izveidoto pilsoniskās sabiedrības platformu.

4. Partnerības komiteja var pieņemt noteikumus šādai sadarbībai un dialogam.

285. PANTS

Domstarpību izšķiršana

Domstarpībām saskaņā ar šo nodaļu nepiemēro šīs sadaļas 13. nodaļas 3. iedaļas II apakšiedaļu. Jebkuru šādu domstarpību gadījumā pēc tam, kad šķīrējtiesa ir pieņēmusi savu galīgo ziņojumu saskaņā ar 325. un 326. pantu, Puses, ņemot vērā šo ziņojumu, apspriež piemērotus īstenojamos pasākumus. Partnerības komiteja uzrauga šādu pasākumu īstenošanu un regulāri pārskata šo jautājumu, arī izmantojot 284. panta 3. punktā minēto mehānismu.

10. NODAĻA

KONKURENCE

A IEDAĻA

286. PANTS

Principi

Puses atzīst, cik svarīga to tirdzniecības un ieguldījumu attiecībās ir brīva un neizkropļota konkurence. Puses apliecina, ka pret konkurenci vērsta darījumdarbības prakse un valsts iejaukšanās var kropļot tirgu pareizu darbību un mazināt ieguvumus, ko sniedz tirdzniecības liberalizācija.

B IEDAĻA

PRETMONOPOLA UN APVIENOŠANĀS POLITIKA

287. PANTS

Tiesiskais regulējums

1. Katra Puse pieņem vai saglabā savus attiecīgos tiesību aktus, kas attiecas uz visām tautsaimniecības nozarēm[1] un efektīvi risina visus turpmākos jautājumus:

a) horizontāli un vertikāli nolīgumi starp uzņēmumiem, uzņēmumu apvienību lēmumi un saskaņotas darbības, kuru mērķis ir novērst, ierobežot vai izkropļot konkurenci;

b) viena vai vairāku uzņēmumu dominējošā stāvokļa izmantošana;

c) uzņēmumu koncentrācija, kas būtiski kavē efektīvu konkurenci, jo īpaši, radot vai nostiprinot dominējošu stāvokli.

[1] Eiropas Savienībā konkurences noteikumi uz lauksaimniecības nozari attiecas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju, un tās turpmākiem grozījumiem vai instrumentiem, ar kuriem to aizstāj, ja tādi ir (ES OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp.).

Šajā nodaļā šie tiesību akti turpmāk tiks saukti par "konkurences tiesību aktiem"[1].

2. Visiem privātiem un publiskiem uzņēmumiem piemēro konkurences tiesību aktus, kas minēti 1. punktā. Konkurences tiesību aktu piemērošana juridiski vai faktiski nerada šķēršļus attiecīgajiem uzņēmumiem veikt konkrētus sabiedriskas nozīmes uzdevumus, kas tiem var būt uzticēti. Atbrīvojumi no kādas Puses konkurences tiesību aktu piemērošanas aprobežojas tikai ar sabiedriskas nozīmes uzdevumiem, tie ir proporcionāli sasniedzamajam sabiedriskās politikas mērķim un ir pārredzami.

288. PANTS

Īstenošana

1. Katra Puse nodrošina savā darbībā neatkarīgas iestādes, kuras ir atbildīgas par 287. pantā minēto konkurences tiesību aktu pilnīgu piemērošanu un efektīvu īstenošanu un kurām ir pienācīgas pilnvaras un resursi, kas tam nepieciešami.

2. Puses piemēro to attiecīgos konkurences tiesību aktus pārredzami un nediskriminējoši, ievērojot procesa taisnīguma un iesaistīto uzņēmumu tiesību uz aizstāvību principus neatkarīgi no to valstspiederības vai īpašumtiesībām uz tiem.

[1] Šīs iedaļas nolūkos Armēnija uzskata, ka atsauce uz konkurences tiesību aktiem aptver visu tās konkurences noteikumu sistēmu pretmonopolu, karteļu un uzņēmumu apvienošanās jomā.

289. PANTS

Sadarbība

1. Lai sasniegtu šā nolīguma mērķus un lai sekmētu konkurences noteikumu efektīvu izpildi, Puses atzīst, ka to kopīgās interesēs ir stiprināt sadarbību attiecībā uz konkurences politikas attīstību un pretmonopolu un uzņēmumu apvienošanās lietu izmeklēšanu.

2. Šim nolūkam Pušu konkurences iestādes cenšas koordinēt savas izpildes darbības, ja tas ir iespējams un ir lietderīgi, attiecībā uz līdzīgām vai saistītām lietām.

3. Lai sekmētu 1. punktā minēto sadarbību, Pušu konkurences iestādes var apmainīties ar informāciju.

C IEDAĻA

SUBSĪDIJAS

290. PANTS

Principi

Puses vienojas, ka Puse var piešķirt subsīdijas, ja tās ir vajadzīgas, lai sasniegtu kādu sabiedriskās politikas mērķi. Puses tomēr atzīst, ka atsevišķas subsīdijas var kropļot tirgu pareizu darbību un mazināt ieguvumus, ko sniedz tirdzniecības liberalizācija. Principā Puse nepiešķir subsīdijas uzņēmumiem, kas piedāvā preces vai pakalpojumus, ja šīs subsīdijas negatīvi ietekmē vai var negatīvi ietekmēt konkurenci vai tirdzniecību.

291. PANTS

Definīcija un darbības joma

1. Šajā nodaļā "subsīdija" ir pasākums, kas atbilst nosacījumiem, kuri izklāstīti 1.1. pantā Nolīgumā par subsīdijām un kompensācijas pasākumiem, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā ("SKP nolīgums") neatkarīgi no tā, vai to piešķir uzņēmumam, kurš piegādā preces vai sniedz pakalpojumus.

Šis punkts neskar PTO nākotnes sarunu rezultātus attiecībā uz subsīdiju definēšanu pakalpojumu jomā. Atkarībā no šo sarunu gaitas PTO līmenī Puses var Partnerības komitejā pieņemt lēmumu atjaunināt šo nolīgumu šajā jomā.

2. Šīs nodaļas noteikumi uz subsīdiju attiecas tikai tad, ja tiek noteikts, ka šī subsīdija ir īpaša saskaņā ar SKP nolīguma 2. pantu. Jebkura subsīdija, kas atbilst šā nolīguma 295. panta nosacījumiem, tiek uzskatīta par īpašu.

3. Šī nodaļa attiecas uz subsīdijām, ko piešķir visiem uzņēmumiem, tostarp publiskiem un privātiem uzņēmumiem. Šīs iedaļas noteikumu piemērošana juridiski vai faktiski nerada šķēršļus attiecīgajiem uzņēmumiem sniegt tiem uzticētus konkrētus sabiedriskas nozīmes pakalpojumus. Atbrīvojumi no šīs iedaļas noteikumu piemērošanas aprobežojas tikai ar sabiedriskas nozīmes uzdevumiem, tie ir proporcionāli sasniedzamajiem sabiedriskās politikas mērķiem un ir pārredzami.

4. Šā nolīguma 294. pantu nepiemēro subsīdijām, kas saistītas ar tādu preču tirdzniecību, uz kurām attiecas Lauksaimniecības nolīgums, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā ("Lauksaimniecības nolīgums").

5. Šā nolīguma 294. un 295. pants neattiecas uz audiovizuālo nozari.

292. PANTS

Attiecības ar PTO

Šīs nodaļas noteikumi neskar katras Puses tiesības un saistības saskaņā ar *GATS* XV pantu, 1994. gada *GATT* XVI pantu, SKP nolīgumu un Lauksaimniecības nolīgumu.

293. PANTS

Pārredzamība

1. Katra Puse reizi divos gados ziņo otrai Pusei par ziņošanas periodā piešķirto subsīdiju juridisko pamatu, veidu, summu vai budžetu un, ja iespējams, saņēmēju.

2. Minēto ziņošanas pienākumu uzskata par izpildītu, ja Puse ir sniegusi attiecīgo informāciju vai šī informācija tās vārdā ir sniegta publiski pieejamā tīmekļa vietnē līdz nākamā gada 31. decembrim. Pirmo ziņojumu dara pieejamu ne vēlāk kā divus gadus pēc šā nolīguma stāšanās spēkā.

3. Attiecībā uz subsīdijām, kas paziņotas saskaņā ar SKP nolīgumu, šo ziņošanas pienākumu uzskata par izpildītu, Pusei izpildot savus SKP nolīguma 25. pantā noteiktos paziņošanas pienākumus, ja paziņojumā ietverta visa šā panta 1. punktā prasītā informācija.

294. PANTS

Apspriešanās

1. Ja kāda Puse uzskata, ka otras Puses piešķirta subsīdija, uz kuru neattiecas 295. pants, varētu negatīvi ietekmēt tās intereses, minētā Puse var paust savas bažas Pusei, kura piešķīrusi subsīdiju, un pieprasīt apspriešanos par šo jautājumu. Puse, kas šādu pieprasījumu saņem, to izskata pilnībā un atsaucīgi.

2. Neskarot 293. pantā noteiktās pārredzamības prasības un lai atrisinātu jautājumu, apspriešanās mērķis jo īpaši ir noskaidrot, kādam politikas mērķim vai nolūkam subsīdijas piešķirtas, attiecīgās subsīdijas apjomu un datus, kas ļauj novērtēt subsīdijas negatīvo ietekmi uz tirdzniecību un ieguldījumiem.

3. Lai atvieglotu apspriešanos, pieprasījuma saņēmēja Puse sniedz informāciju par konkrēto subsīdiju 60 dienu laikā no pieprasījuma saņemšanas.

4. Ja pieprasījuma iesniedzēja Puse pēc informācijas par konkrēto subsīdiju saņemšanas uzskata, ka konkrētā subsīdija nesamērīgi negatīvi ietekmē vai var šādi ietekmēt tās tirdzniecības vai ieguldījumu intereses, pieprasījuma saņēmēja Puse dara visu iespējamo, lai samazinātu konkrētās subsīdijas radīto negatīvo ietekmi uz pieprasījuma iesniedzējas Puses tirdzniecības un ieguldījumu interesēm.

295. PANTS

Subsīdijas, kam piemēro nosacījumus

Katra Puse piemēro nosacījumus turpmāk minētajām subsīdijām, ciktāl tās negatīvi ietekmē vai var negatīvi ietekmēt otras Puses tirdzniecību vai ieguldījumus:

a) juridiska vienošanās, ar ko valdība tieši vai netieši ir atbildīga par konkrētu uzņēmumu parādu vai saistību dzēšanu, ir atļauta, ja šo parādu vai saistību dzēšana aprobežojas ar šādu parādu vai saistību apmēru vai šādas atbildības ilgumu;

b) dažāda veida subsīdijas maksātnespējīgiem vai grūtībās nonākušiem uzņēmumiem (tostarp aizdevumi un garantijas, dotācijas skaidrā naudā, kapitāla iepludināšana, aktīvu nodrošināšana zem tirgus cenas, atbrīvojumi no nodokļiem), kuru termiņš pārsniedz vienu gadu, ir atļautas, ja ir izstrādāts ticams pārstrukturēšanas plāns, pamatojoties uz reālistiskiem pieņēmumiem, lai nodrošinātu, ka maksātnespējīgie vai grūtībās nonākušie uzņēmumi atkal kļūst ilgtermiņā dzīvotspējīgi, un ja tas notiek saprātīgā termiņā un uzņēmums dod ieguldījumu pārstrukturēšanas izmaksu segšanā[1]. [2]

296. PANTS

Subsīdiju izmantošana

Katra Puse nodrošina, ka uzņēmumi izmanto Puses piešķirtās subsīdijas tikai sabiedriskās politikas mērķim, kura sasniegšanai subsīdijas piešķirtas.

[1] Tas neliedz Pusei piešķirt likviditātes pagaidu atbalstu aizdevumu garantiju vai aizdevumu veidā, kas nepārsniedz summu, kura vajadzīga grūtībās nonākušā uzņēmuma darbības nodrošināšanai laikā, kas nepieciešams, lai pieņemtu pārstrukturēšanas vai likvidācijas plānu.

[2] Maziem un vidējiem uzņēmumiem nav jāpiedalās pārstrukturēšanas izmaksu segšanā.

D IEDAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

297. PANTS

Domstarpību izšķiršana

Neviena Puse nevar izmantot šā nolīguma 13. nodaļā paredzēto domstarpību izšķiršanas procedūru kādam jautājumam, kas izriet no šīs nodaļas B iedaļas vai 294. panta 4. punkta.

298. PANTS

Konfidencialitāte

1. Apmainoties ar informāciju saskaņā ar šo nodaļu, Puses ņem vērā ierobežojumus, kas noteikti to attiecīgajos tiesību aktos par profesionālo noslēpumu un komercnoslēpumu, un nodrošina komercnoslēpumu un citas konfidenciālas informācijas aizsardzību.

2. Jebkuru informāciju atbilstīgi šai nodaļai saņēmēja Puse uzskata par konfidenciālu, ja vien otra Puse saskaņā ar tās iekšzemes tiesību aktiem nav atļāvusi to izpaust vai nav darījusi minēto informāciju pieejamu plašai sabiedrībai.

299. PANTS

Pārskatīšanas klauzula

Puses pastāvīgi pārskata šajā nodaļā minētos jautājumus. Katra Puse var iesniegt šos jautājumus izskatīšanai Partnerības komitejā. Puses pārskata šīs nodaļas īstenošanā panākto reizi piecos gados pēc šā nolīguma stāšanās spēkā, ja vien abas Puses nevienojas citādi.

11. NODAĻA

VALSTS UZŅĒMUMI

300. PANTS

Deleģētas pilnvaras

Ja vien nav paredzēts citādi, katra Puse nodrošina, ka ikviens uzņēmums, tostarp valsts uzņēmums un uzņēmums, kuram piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, vai struktūra ar monopola tiesībām, kam kāda Puse ir deleģējusi regulatīvas, administratīvas vai citas pārvaldes pilnvaras jebkurā pārvaldes līmenī, minēto pilnvaru īstenošanā rīkojas saskaņā ar Puses saistībām saskaņā ar šo nolīgumu.

301. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā piemēro šādas definīcijas:

a) "valsts uzņēmums" ir uzņēmums, tostarp meitasuzņēmums, kurā Puse tieši vai netieši:

i) ir vairāk nekā 50 % no uzņēmuma parakstītā kapitāla īpašniece vai kontrolē vairāk nekā 50 % balsu, kas saistītas ar šā uzņēmuma emitētajām akcijām;

ii) var iecelt vairāk nekā pusi locekļu uzņēmuma direktoru padomē vai līdzvērtīgā struktūrā vai

iii) var kontrolēt uzņēmumu;

b) "uzņēmums, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas" ir jebkurš publisks vai privāts uzņēmums, tostarp meitasuzņēmums, kam Puse juridiski vai faktiski ir piešķīrusi īpašas tiesības vai privilēģijas. Puse piešķir īpašas tiesības vai privilēģijas, ja tā nosaka vai līdz diviem vai vairāk uzņēmumiem ierobežo to uzņēmumu skaitu, kam ir atļauts piedāvāt kādu preci vai sniegt pakalpojumu, un to nedara saskaņā ar objektīviem, samērīgiem un nediskriminējošiem kritērijiem, tādējādi būtiski ietekmējot jebkura cita uzņēmuma spēju piedāvāt to pašu preci vai sniegt to pašu pakalpojumu tajā pašā ģeogrāfiskajā apgabalā būtībā līdzvērtīgos apstākļos;

c) “struktūra ar monopola tiesībām” ir komercdarbībā iesaistīta struktūra, tostarp struktūru grupa vai valdības aģentūra un to meitasuzņēmumi, kas kādas Puses teritorijā konkrētā tirgū ir noteikts kā vienīgais kādas preces piegādātājs vai pakalpojuma sniedzējs vai pircējs, bet neietver struktūru, kurai ir piešķirtas ekskluzīvas intelektuālā īpašuma tiesības, tikai pamatojoties uz šo piešķīrumu;

d) “tirdzniecības darbības” ir darbības, kuru rezultāts ir tādas preces ražošana vai pakalpojuma sniegšana, minēto pārdodot attiecīgajā tirgū tādā daudzumā un par cenām, ko nosaka uzņēmums un kas tiek noteiktas ar orientāciju uz peļņu, bet neietver darbības, kuras veic uzņēmums, kas:

i) darbojas kā bezpeļņas uzņēmums;

ii) darbojas izmaksu segšanai vai

iii) sniedz sabiedriskos pakalpojumus;

e) “komerciāli apsvērumi” ir cena, kvalitāte, pieejamība, pārdošanas iespējamība, transportēšana un citi pirkšanas vai pārdošanas nosacījumi vai citi faktori, kas parasti būtu jāņem vērā komerciālu lēmumu pieņemšanā uzņēmumā, kurš attiecīgajā darījumdarbības jomā vai rūpniecības nozarē darbojas saskaņā ar tirgus ekonomikas principiem;

f) “noteikt” nozīmē izveidot vai atļaut monopolu vai paplašināt monopola tvērumu, ietverot papildu preci vai pakalpojumu.

302. PANTS

Piemērošanas joma

1. Puses apstiprina savas tiesības un pienākumus saskaņā ar 1994. gada *GATT* XVII panta 1. līdz 3. punktu, Vienošanos par 1994. gada *GATT* XVII panta interpretāciju, kā arī *GATS* VIII panta 1., 2. un 5. punktu.

2. Šī nodaļa attiecas uz visiem uzņēmumiem, kas minēts 300. pantā un veic komercdarbību. Ja uzņēmums veic gan komerciālu, gan nekomerciālu darbību[1], šī nodaļa attiecas tikai uz šā uzņēmuma komercdarbību.

3. Šī nodaļa attiecas uz visiem uzņēmumiem, kas norādīti 300. pantā, centrālajā un teritoriālajā pārvaldes līmenī.

4. Šo nodaļu nepiemēro iepirkumam, ko veic kāda Puse vai tās iepirkuma iestādes 278. un 279. panta aptvertā iepirkuma nozīmē.

5. Šī nodaļa neattiecas uz pakalpojumiem, ko sniedz, īstenojot valsts pilnvaras *GATS* izpratnē.

6. Šā nolīguma 304. pantu:

a) nepiemēro nozarēm, kas minētas 143. un 148. pantā;

[1] Lielākai noteiktībai un šīs nodaļas nolūkos sabiedrisko pakalpojumu sniegšana netiek uzskatīta par komercdarbību 301. panta d) punkta nozīmē.

b) nepiemēro pasākumiem, ko veic valsts uzņēmums, uzņēmums, kuram piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, vai struktūra ar monopola tiesībām, ja Puses atrunu attiecībā uz valsts režīma vai lielākās labvēlības režīma pienākumu saskaņā ar 144. pantu, kā izklāstīts Puses sarakstā VIII pielikuma A daļā attiecībā uz Eiropas Savienību vai E daļā attiecībā uz Armēnijas Republiku, būtu jāpiemēro, ja minēto pasākumu pieņemtu vai saglabātu pati Puse, kā arī

c) piemēro komercdarbībām, ko veic valsts uzņēmums, uzņēmums, kuram piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, vai struktūra ar monopola tiesībām, ja tā pati darbība ietekmētu pakalpojumu tirdzniecību, attiecībā uz ko kāda Puse ir uzņēmusies saistības saskaņā ar 149. un 150. pantu, ievērojot nosacījumus vai kvalifikācijas šīs Puses sarakstā VIII pielikuma B daļā attiecībā uz Eiropas Savienību vai F daļā attiecībā uz Armēnijas Republiku.

303. PANTS

Vispārīgi noteikumi

1. Neskarot Pušu tiesības un pienākumus saskaņā ar šo nodaļu, nekas šajā nodaļā neliedz Pusēm izveidot vai saglabāt valsts uzņēmumus vai noteikt vai saglabāt monopolus, vai piešķirt uzņēmumiem īpašas tiesības vai privilēģijas.

2. Neviena Puse nepieprasa un nemudina uzņēmumus, uz kuriem attiecas šīs nodaļas piemērošanas joma, darboties veidā, kas ir pretrunā šim nolīgumam.

304. PANTS

Nediskriminācija un komercapsvērumi

1. Katra Puse nodrošina, ka tās valsts uzņēmumi, struktūras ar monopola tiesībām un uzņēmumi, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, ja tie iesaistās komercdarbībā:

a) darbojas saskaņā ar komercapsvērumiem, pērkot vai pārdodot preces vai pakalpojumus, izņemot, ja tas notiek, lai izpildītu savus sabiedriskā pakalpojuma sniegšanas uzdevumus, kuri nav pretrunā ar b) apakšpunktu;

b) pērkot preces vai pakalpojumus:

i) piešķir otras Puses uzņēmuma piegādātām precēm vai sniegtiem pakalpojumiem ne mazāk labvēlīgu režīmu kā to, kādu tie piešķir Puses pašas uzņēmumu piegādātām līdzīgām precēm vai sniegtiem līdzīgiem pakalpojumiem, kā arī

ii) piešķir otras Puses uzņēmumu, kuri veic uzņēmējdarbību tās teritorijā, piegādātām precēm vai sniegtiem pakalpojumiem ne mazāk labvēlīgu režīmu kā to, kādu tie piešķir Puses pašas uzņēmumu, kuri šajā Pusē veic uzņēmējdarbību, piegādātām līdzīgām precēm vai sniegtiem līdzīgiem pakalpojumiem attiecīgajā tirgū tās teritorijā, kā arī

c) pārdodot preces vai pakalpojumus:

i) piešķir otras Puses uzņēmumiem ne mazāk labvēlīgu režīmu kā to, kādu tie piešķir Puses pašas uzņēmumiem, kā arī

ii) piešķir otras Puses uzņēmumiem, kuri veic uzņēmējdarbību tās teritorijā, ne mazāk labvēlīgu režīmu kā to, kādu tie piešķir Puses pašas uzņēmumiem, kuri šajā Pusē veic uzņēmējdarbību, attiecīgajā tirgū tās teritorijā.

2. Šā panta 1. punkts neaizliedz valsts uzņēmumiem, uzņēmumiem, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, vai struktūrām ar monopola tiesībām:

a) pirkt preces vai sniegt pakalpojumus uz atšķirīgiem noteikumiem, tostarp attiecībā uz cenu, ja šie atšķirīgie noteikumi ir balstīti uz komercapsvērumiem, kā arī

b) atteikties pirkt preces vai sniegt pakalpojumus, ja šāds atteikums ir balstīts uz komercapsvērumiem.

305. PANTS

Regulēšanas principi

1. Katra Puse cenšas nodrošināt, ka 300. pantā minētie uzņēmumi ievēro starptautiski atzītus korporatīvās pārvaldības standartus.

2. Katra Puse nodrošina, ka, lai efektīvi un neatkarīgi veiktu savas regulatīvās funkcijas līdzīgos apstākļos attiecībā uz visiem uzņēmumiem, kurus tā regulē, tostarp valsts uzņēmumiem, uzņēmumiem, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, un struktūrām ar monopola tiesībām, neviena regulatīva struktūra, kuru kāda Puse izveido vai saglabā, neatskaitās nevienam no uzņēmumiem, ko tā reglamentē[1].

Neatkarība, ar kādu regulatīvā iestāde īsteno savas regulatīvās funkcijas, ir jāvērtē, ņemot vērā šīs regulatīvās iestādes parasto darbības modeli vai praksi.

Nozarēs, kurās Puses citās nodaļās ir vienojušās par konkrētām saistībām attiecībā uz regulatīvo iestādi, prevalē citās nodaļās iekļautais attiecīgais noteikums.

3. Katra Puse nodrošina normatīvo aktu, tostarp tās normatīvo aktu par 300. pantā minētajiem uzņēmumiem, konsekventu un nediskriminējošu izpildi.

306. PANTS

Pārredzamība

1. Ja kādai Pusei ir pamats uzskatīt, ka tās intereses saskaņā ar šo nodaļu negatīvi ietekmē kāda 300. pantā minēta otras Puses uzņēmuma komercdarbība, tad, ievērojot šīs nodaļas darbības jomu, tā var rakstiski pieprasīt otrai Pusei sniegt informāciju par šā uzņēmuma rīcību saistībā ar darbībām, uz kurām attiecas šī nodaļa.

[1] Lielākai noteiktībai – nozarēs, kurās Puses citās nodaļās ir vienojušās par konkrētām saistībām attiecībā uz regulatīvo iestādi, prevalē citās šā nolīguma nodaļās iekļautais attiecīgais noteikums.

Šādas informācijas pieprasījumā norāda uzņēmumu, attiecīgos produktus vai pakalpojumus un tirgus, kā arī ietver norādes, ka uzņēmums iesaistās darbībās, kas kavē tirdzniecību vai ieguldījumus starp Pusēm.

2. Informācijā, ko sniedz saskaņā ar 1. punktu, iekļauj šādus datus:

a) uzņēmuma īpašnieki un balsošanas struktūra, norādot akciju un balsstiesību procentuālo daļu, kas kumulatīvi pieder Pusei vai kādam 300. pantā norādītam uzņēmumam;

b) apraksts par jebkādām īpašām akcijām vai īpašām balsstiesībām vai citām tiesībām, kuras ir Pusei vai kādam 300. pantā norādītam uzņēmumam, ja šādas tiesības atšķiras no tiesībām, ko dod šīs vienības parastās akcijas;

c) uzņēmuma organizatoriskā struktūra; direktoru padomes vai līdzvērtīgas struktūras, kas tieši vai netieši kontrolē šo uzņēmumu, sastāvs; savstarpēja līdzdalība un citas saiknes ar dažādiem uzņēmumiem vai uzņēmumu grupām, kas norādītas 300. pantā;

d) apraksts par to, kādas valdības struktūrvienības vai publiskās iestādes regulē vai uzrauga uzņēmumu, apraksts par ziņošanas kārtību[1] un valdības vai publisko iestāžu tiesības un prakse attiecībā uz vadītāju iecelšanu amatā, atlaišanu un atalgojumu;

[1] Lielākai noteiktībai – Pusei nav pienākuma izpaust ziņojumus vai ziņojumu saturu.

e) gada ieņēmumi vai kopējie aktīvi, vai abi, kā arī

f) izņēmumi, neatbilstīgi pasākumi, imunitātes un citi pasākumi, tostarp labvēlīgāka attieksme, ko pieprasījuma saņēmējas Puses teritorijā piemēro jebkuram 300. pantā minētam uzņēmumam.

3. Šā panta 2. punkta a) līdz e) apakšpunktu nepiemēro MVU, kā tie definēti Puses normatīvajos aktos.

4. Nekas 1. un 2. punktā neliek Pusei izpaust konfidenciālu informāciju, kas būtu pretrunā tās normatīvajiem aktiem, traucētu tiesībaizsardzību vai kā citādi būtu pretrunā sabiedrības interesēm vai kaitētu konkrētu uzņēmumu likumīgajām komercinteresēm.

12. NODAĻA

PĀRREDZAMĪBA

307. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā:

a) "vispārēji piemērojami pasākumi" ir likumi, noteikumi, lēmumi, procedūras un vispārēji piemērojami administratīvi nolēmumi, kas var ietekmēt jebkuru šā nolīguma aptvertu jautājumu;

b) "ieinteresēta persona" ir jebkura fiziska vai juridiska persona, ko var skart vispārēji piemērojams pasākums.

308. PANTS

Mērķis un darbības joma

Atzīstot ietekmi, kāda to attiecīgajai normatīvajai videi var būt uz savstarpējo tirdzniecību un ieguldījumiem, Puses nodrošina uzņēmējiem, jo īpaši MVU, paredzamu normatīvo vidi un efektīvas procedūras.

309. PANTS

Publicēšana

1. Katra Puse nodrošina, ka vispārēji piemērojami pasākumi, kas pieņemti pēc šā nolīguma stāšanās spēkā:

a) ir nekavējoties un viegli pieejami, izmantojot oficiāli noteiktus saziņas līdzekļus, tostarp elektroniski, tādā veidā, lai jebkura persona varētu ar tiem iepazīties;

b) ietver cik vien iespējams skaidras norādes uz šādu pasākumu mērķi un pamatojumu, kā arī

c) paredz pietiekami daudz laika starp šādu pasākumu publicēšanu un stāšanos spēkā, izņemot pienācīgi pamatotus gadījumus.

2. Katra Puse:

a) cenšas pietiekami savlaicīgi publicēt visus priekšlikumus par vispārēji piemērojamiem pasākumiem vai to grozījumiem, tostarp skaidrojumu par šāda priekšlikuma mērķi un pamatojumu;

b) nodrošina samērīgas iespējas ieinteresētajām personām sniegt piezīmes par vispārēji piemērojama priekšlikuma priekšlikumu vai grozījumu, jo īpaši paredzot pietiekami daudz laika šādu iespēju izmantošanai, kā arī

c) cenšas ņemt vērā saņemtās ieinteresēto personu piezīmes par šādiem priekšlikumiem.

310. PANTS

Informācijas pieprasījumi un kontaktpunkti

1. Katra Puse, stājoties spēkā šim nolīgumam, norīko kontaktpunktu, lai nodrošinātu šā nolīguma efektīvu īstenošanu un veicinātu saziņu starp Pusēm par jebkuru jautājumu, uz kuru attiecas šis nolīgums.

2. Pēc kādas Puses pieprasījuma otras Puses kontaktpunkts norāda iestādi vai amatpersonu, kas atbild par attiecīgo jautājumu, un pēc vajadzības palīdz atvieglot saziņu ar pieprasītāju Pusi.

3. Katra Puse izveido vai saglabā atbilstīgus mehānismus, lai sniegtu atbildes uz jebkuras personas informācijas pieprasījumiem par ierosinātiem vai spēkā esošiem vispārēji piemērojamiem pasākumiem, tostarp par to piemērošanu. Informācijas pieprasījumus var iesniegt saskaņā ar 1. punktu izveidotajos kontaktpunktos vai ar kāda cita piemērota mehānisma starpniecību, ja vien ar šo nolīgumu nav izveidota konkrēta procedūra.

4. Katra Puse paredz procedūras, kas pieejamas personām, kuras meklē risinājumu problēmām, kas radušās vispārēji piemērojamu pasākumu īstenošanā saskaņā ar šo nolīgumu. Minētās procedūras neskar pārsūdzības vai pārskatīšanas procedūras, ko Puses izveido vai saglabā saskaņā ar šo nolīgumu. Tās neskar arī Pušu tiesības un pienākumus saskaņā ar 13. nodaļu.

5. Puses atzīst, ka saskaņā ar šo pantu sniegta atbilde var nebūt galīga vai juridiski saistoša, bet izmantojama tikai informatīvos nolūkos, ja vien to attiecīgajos normatīvajos aktos nav noteikts citādi.

6. Puse pēc otras Puses pieprasījuma bez nevajadzīgas kavēšanās sniedz informāciju un atbild uz jautājumiem par visiem spēkā esošiem vai ierosinātiem vispārēji piemērojamiem pasākumiem vai priekšlikumiem par vispārēji piemērojamu pasākumu pieņemšanu vai grozīšanu, kas pēc pieprasījuma iesniedzējas Puses domām varētu ietekmēt šā nolīguma darbību, neatkarīgi no tā, vai pieprasījuma iesniedzējai Pusei iepriekš ir paziņots par minēto pasākumu.

311. PANTS

Vispārēji piemērojamu pasākumu pārvaldība

Katra Puse visus vispārēji piemērojamus pasākumus pārvalda vienoti, objektīvi, taisnīgi un saprātīgi. Lai to panāktu, katra Puse, piemērojot šādus pasākumus konkrētām otras Puses personām, precēm vai pakalpojumiem konkrētos gadījumos:

a) cenšas ieinteresētajām personām, ko šie pasākumi tieši skar, saskaņā ar savām procedūrām savlaicīgi paziņot par pasākumu sākšanu, tostarp sniegt pasākumu būtības aprakstu, tiesisko pamatojumu, saskaņā ar kuru pasākumi tiek uzsākti, un problemātisko jautājumu vispārīgu aprakstu;

b) nodrošina šīm ieinteresētajām personām pienācīgu iespēju iesniegt faktus un argumentus, kas pamato to nostāju, pirms galīgās administratīvās rīcības, ja termiņš, procedūras veids un sabiedrības intereses to pieļauj, kā arī

c) nodrošina, ka tās procedūras ir balstītas uz iekšzemes tiesību aktiem un atbilst tiem.

312. PANTS

Pārskatīšana un pārsūdzēšana

1. Katra Puse saskaņā ar iekšzemes tiesību aktiem izveido vai saglabā tiesas, šķīrējtiesas vai administratīvās tiesas vai procedūras ar nolūku nekavējoties pārskatīt un pienācīgi pamatotos gadījumos koriģēt administratīvu rīcību saistībā ar šajā nolīgumā iekļautajiem jautājumiem. Šādas tiesas vai procedūras ir objektīvas un neatkarīgas no biroja vai iestādes, kurai uzticēta administratīvā izpilde, un par to atbildīgās personas nav pēc būtības ieinteresētas lietas iznākumā.

2. Katra Puse nodrošina, ka šādās tiesās vai procedūrās iesaistītajām pusēm ir nodrošinātas tiesības uz:

a) pienācīgu iespēju atbalstīt vai aizstāvēt savu attiecīgo nostāju, kā arī

b) lēmumu, kas balstīts uz pierādījumiem un iesniegtajiem dokumentiem vai, ja to pieprasa iekšzemes tiesību akti, dokumentiem, kurus apkopojusi administratīvā iestāde.

3. Katra Puse nodrošina, lai atbilstīgi tās iekšzemes tiesību aktos paredzētām pārsūdzēšanas vai papildu pārskatīšanas procedūrām šādu lēmumu saistībā ar attiecīgo administratīvo rīcību īsteno un savā darbībā ņem vērā attiecīgais birojs vai iestāde.

313. PANTS

Laba regulatīvā prakse un administratīvā prakse

1. Puses sadarbojas, lai veicinātu regulējuma kvalitāti un efektivitāti, tostarp veicot informācijas un paraugprakses apmaiņu saistībā ar to attiecīgajiem regulējuma reformu procesiem un regulējuma ietekmes novērtējumiem.

2. Puses atbalsta labas administratīvās prakses principus un vienojas sadarboties šādu principu veicināšanā, tostarp apmainoties ar informāciju un paraugpraksi.

314. PANTS

Konfidencialitāte

Šīs nodaļas noteikumi neprasa kādai Pusei atklāt konfidenciālu informāciju, kas traucētu tiesībaizsardzību vai kā citādi būtu pretrunā sabiedrības interesēm, vai kas kaitētu konkrētu publisku vai privātu uzņēmumu likumīgajām komercinteresēm.

315. PANTS

Īpaši noteikumi

Šīs nodaļas noteikumus piemēro, neskarot jebkādus īpašus noteikumus, kas izstrādāti citās šā nolīguma nodaļās.

13. NODAĻA

DOMSTARPĪBU IZŠĶIRŠANA

A IEDAĻA

MĒRĶIS UN DARBĪBAS JOMA

316. PANTS

Mērķis

Šīs nodaļas mērķis ir noteikt efektīvu un lietderīgu mehānismu, lai novērstu un atrisinātu jebkādas domstarpības starp Pusēm par to, kā interpretēt un piemērot šo nolīgumu, nolūkā rast, ja tas ir iespējams, savstarpēji saskaņotu risinājumu.

317. PANTS

Piemērošanas joma

Šo nodaļu piemēro visām domstarpībām par to, kā interpretēt un piemērot šīs sadaļas noteikumus, ja vien nav noteikts citādi.

B IEDAĻA

APSPRIEŠANĀS UN MEDIĀCIJA

318. PANTS

Apspriešanās

1. Puses cenšas atrisināt visas domstarpības, labā ticībā sākot apspriešanos ar mērķi panākt savstarpēji saskaņotu risinājumu.

2. Puse ierosina apspriešanos, iesniedzot otrai Pusei rakstisku pieprasījumu, kura kopiju iesniedz Partnerības komitejai, norādot aplūkojamo pasākumu un šīs sadaļas noteikumus, ko tā uzskata par piemērojamiem.

3. Apspriešanos rīko 30 dienu laikā no pieprasījuma saņemšanas dienas, ja vien Puses nevienojas citādi, un tā notiek pieprasījuma saņēmējas Puses teritorijā. Apspriešanos uzskata par pabeigtu 30 dienās no pieprasījuma saņemšanas dienas, ja vien abas Puses nevienojas to turpināt. Apspriešanās un jo īpaši visa tās gaitā izpaustā informācija un Pušu ieņemtā nostāja ir konfidenciāla un neskar nevienas Puses tiesības jebkuros turpmākajos procesos.

4. Apspriešanos par steidzamiem jautājumiem, tostarp tādiem, kas attiecas uz ātrbojīgām precēm, sezonālām precēm vai pakalpojumiem vai ar enerģētiku saistītiem jautājumiem, rīko 15 dienu laikā pēc tam, kad pieprasījuma saņēmēja Puse ir saņēmusi pieprasījumu, un to uzskata par pabeigtu minēto 15 dienu laikā, ja vien abas Puses nevienojas apspriešanos turpināt.

5. Puse, kas pieprasa apspriešanos, var vērsties šķīrējtiesā saskaņā ar 319. pantu, ja:

a) Puse, kurai šāds pieprasījums iesniegts, neatbild uz pieprasījumu rīkot apspriešanos 10 dienu laikā pēc tā saņemšanas;

b) apspriešanās nenotiek termiņos, kas noteikti šā panta 3. vai 4. punktā;

c) Puses vienojas neapspriesties vai

d) apspriešanās ir pabeigta, bet nav panākts savstarpēji saskaņots risinājums.

6. Apspriešanās laikā katra Puse sniedz pietiekošu faktu materiālu, lai dotu iespēju pilnībā izvērtēt to, kādā veidā apspriežamais pasākums varētu ietekmēt šīs sadaļas noteikumu darbību un piemērošanu. Katra Puse cenšas nodrošināt to valdības kompetento iestāžu, kurām ir zinātība apspriežamajā jautājumā, personāla dalību apspriedēs.

319. PANTS

Mediācija

1. Katra Puse jebkurā laikā var pieprasīt otrai Pusei iesaistīties mediācijas procedūrā par pasākumu, kas nelabvēlīgi ietekmē tirdzniecību vai ieguldījumus starp Pusēm.

2. Mediācijas procedūru uzsāk, veic un beidz saskaņā ar mediācijas mehānismu.

3. Partnerības komiteja savā pirmajā sanāksmē ar lēmumu pieņem mediācijas mehānismu un var lemt par tā grozījumiem.

C IEDAĻA

DOMSTARPĪBU IZŠĶIRŠANAS PROCEDŪRAS

I APAKŠIEDAĻA

ŠĶĪRĒJTIESAS PROCESS

320. PANTS

Šķīrējtiesas procesa sākšana

1. Ja Puses nav atrisinājušas domstarpības apspriežoties, kā paredzēts 318. pantā, Puse, kas pieprasījusi rīkot apspriešanos, var pieprasīt izveidot šķīrējtiesu saskaņā ar šo pantu.

2. Pieprasījumu izveidot šķīrējtiesu iesniedz rakstiski otrai Pusei un Partnerības komitejai. Prasītāja Puse pieprasījumā norāda apspriežamo pasākumu un veidā, kas skaidri atspoguļo sūdzības juridisko pamatu, paskaidro, kādēļ šāds pasākums ir pretrunā šīs sadaļas noteikumiem.

321. PANTS

Šķīrējtiesas izveide

1. Šķīrējtiesas sastāvā ir trīs šķīrējtiesneši.

2. Puses 14 dienās pēc rakstiskā pieprasījuma par šķīrējtiesas izveidi iesniegšanas atbildētājai Pusei apspriežas, lai panāktu vienošanos par šķīrējtiesas sastāvu.

3. Ja Puses nespēj vienoties par šķīrējtiesas sastāvu šā panta 2. punktā noteiktajā termiņā, katra Puse piecās dienās pēc minētajā punktā noteiktā termiņa beigām ieceļ šķīrējtiesnesi no personām, kuras iekļautas šīs Puses sarakstā, kas izveidots saskaņā ar 339. pantu. Ja kāda no Pusēm šķīrējtiesnesi neieceļ, pēc otras Puses pieprasījuma Partnerības komitejas priekšsēdētājs vai tā pilnvarota persona šķīrējtiesnesi izraugās ar izlozi starp personām, kuras iekļautas šīs Puses sarakstā, kas izveidots saskaņā ar 339. pantu.

4. Ja vien Puses nav panākušas vienošanos par šķīrējtiesas priekšsēdētāju šā panta 2. punktā noteiktajā termiņā, Partnerības komitejas priekšsēdētājs vai tā pilnvarota persona pēc jebkuras Puses pieprasījuma ar izlozi izraugās šķīrējtiesas priekšsēdētāju no priekšsēdētāju saraksta, kas izveidots saskaņā ar 339. pantu.

5. Partnerības komitejas priekšsēdētājs vai tā pilnvarota persona izraugās šķīrējtiesnešus piecās dienās no 3. vai 4. punktā minētā pieprasījuma.

6. Šķīrējtiesas izveides diena ir diena, kad visi trīs šķīrējtiesneši ir paziņojuši savu piekrišanu iecelšanai šajā amatā atbilstoši reglamentam.

7. Ja brīdī, kad tiek iesniegts pieprasījums saskaņā ar šā panta 3. vai 4. punktu, kāds no 339. pantā paredzētajiem sarakstiem nav izveidots vai tajā nav pietiekams skaits vārdu, šķīrējtiesnešus izvēlas ar izlozi no to personu saraksta, kuras oficiāli ierosinājusi viena vai abas Puses.

322. PANTS

Pilnvaras

1. Ja vien Puses piecās dienās no šķīrējtiesnešu izvēles dienas nevienojas citādi, šķīrējtiesas pilnvaras ir šādas:

"ņemot vērā attiecīgos šā nolīguma V sadaļas noteikumus, uz kuriem atsaucas domstarpībās iesaistītās puses, izskatīt pieprasījumā par šķīrējtiesas izveidi minēto jautājumu, lemt par attiecīgā pasākuma saderību ar attiecīgajiem šā nolīguma noteikumiem un izstrādāt ziņojumu saskaņā ar šā nolīguma 324., 325., 326. un 338. pantu.".

2. Puses trīs dienās no vienošanās dienas paziņo šķīrējtiesai saskaņotās pilnvaras.

323. PANTS

Šķīrējtiesas prejudiciāls nolēmums par steidzamību

Ja kāda Puse to pieprasa, šķīrējtiesa 10 dienu laikā pēc tās izveides lemj par to, vai tā uzskata lietu par steidzamu. Šādu šķīrējtiesai adresētu pieprasījumu vienlaicīgi paziņo otrai Pusei.

324. PANTS

Šķīrējtiesas ziņojumi

1. Šķīrējtiesa iesniedz Pusēm starpposma ziņojumu, kurā tā izklāsta konstatētos faktus, attiecīgo noteikumu piemērojamību un izdarīto konstatējumu un ieteikumu galveno pamatojumu.

2. Katra Puse 14 dienās pēc ziņojuma saņemšanas var iesniegt šķīrējtiesai rakstisku pieprasījumu pārskatīt konkrētus starpposma ziņojuma aspektus. Šādu pieprasījumu vienlaicīgi paziņo otrai Pusei.

3. Pēc Pušu rakstveida piezīmju izskatīšanas par starpposma ziņojumu šķīrējtiesa var grozīt ziņojumu un veikt turpmāku pārbaudi pēc saviem ieskatiem.

4. Šķīrējtiesas galīgajā ziņojumā izklāsta konstatētos faktus, šīs sadaļas attiecīgo noteikumu piemērojamību un šķīrējtiesas konstatējumu un ieteikumu galveno pamatojumu. Galīgajā ziņojumā iekļauj starpposma ziņojuma posmā minēto argumentu pietiekamu apspriešanu un sniedz skaidras atbildes uz Pušu jautājumiem un piezīmēm.

325. PANTS

Šķīrējtiesas starpposma ziņojums

1. Šķīrējtiesa starpposma ziņojumu Pusēm iesniedz ne vēlāk kā 90 dienas pēc šķīrējtiesas izveides. Ja šķīrējtiesa uzskata, ka šo termiņu nevar ievērot, šķīrējtiesas priekšsēdētājs par to rakstveidā paziņo Pusēm un Partnerības komitejai, norādot kavēšanās iemeslus un dienu, kad šķīrējtiesa plāno iesniegt starpposma ziņojumu. Starpposma ziņojumu nekādā gadījumā neiesniedz vēlāk kā 120 dienās pēc šķīrējtiesas izveides.

2. Steidzamos gadījumos, kas minēti 323. pantā, tostarp tādos, kas saistīti ar ātrbojīgām precēm, sezonālām precēm vai pakalpojumiem vai ar enerģētiku saistītiem jautājumiem, šķīrējtiesa dara visu, lai iesniegtu starpposma ziņojumu 45 dienu laikā un jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 60 dienas pēc šķīrējtiesas izveides.

3. Katra Puse 14 dienu laikā no starpposma ziņojuma saņemšanas var iesniegt šķīrējtiesai rakstisku pieprasījumu pārskatīt konkrētus starpposma ziņojuma aspektus saskaņā ar 324. panta 2. punktu. Šādu pieprasījumu vienlaicīgi paziņo otrai Pusei. Puse var sniegt piezīmes par otras Puses pieprasījumu septiņu dienu laikā pēc rakstiskā pieprasījuma iesniegšanas šķīrējtiesai.

326. PANTS

Šķīrējtiesas galīgais ziņojums

1. Šķīrējtiesa galīgo ziņojumu Pusēm un Partnerības komitejai iesniedz 120 dienās no šķīrējtiesas izveides. Ja šķīrējtiesa uzskata, ka šo termiņu nevar ievērot, šķīrējtiesas priekšsēdētājs par to rakstveidā paziņo Pusēm un Partnerības komitejai, norādot kavēšanās iemeslus un dienu, kad šķīrējtiesa plāno iesniegt galīgo ziņojumu. Galīgo ziņojumu nekādā gadījumā neiesniedz vēlāk kā 150 dienās pēc šķīrējtiesas izveides.

2. Steidzamos gadījumos, kas minēti 323. pantā, tostarp tādos, kas saistīti ar ātrbojīgām precēm, sezonālām precēm vai pakalpojumiem vai ar enerģētiku saistītiem jautājumiem, šķīrējtiesa dara visu, lai iesniegtu galīgo ziņojumu 60 dienās pēc šķīrējtiesas izveides. Galīgo ziņojumu nekādā gadījumā neiesniedz vēlāk kā 75 dienās pēc šķīrējtiesas izveides.

II APAKŠIEDAĻA

IEVĒROŠANA

327. PANTS

Šķīrējtiesas galīgā ziņojuma ievērošana

Atbildētāja Puse veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nekavējoties un labticīgi ievērotu šķīrējtiesas galīgo ziņojumu, panākot savas rīcības atbilstību šīs sadaļas noteikumiem.

328. PANTS

Samērīgs termiņš ievērošanai

1. Ja tūlītēja ievērošana nav iespējama, Puses cenšas vienoties par termiņu, kurā jāpanāk galīgā ziņojuma ievērošana. Šādā gadījumā atbildētāja Puse ne vēlāk kā 30 dienās pēc galīgā ziņojuma saņemšanas sniedz paziņojumu prasītājai Pusei un Partnerības komitejai par to, cik daudz laika tai vajadzēs, lai ievērotu ziņojumu (“samērīgs termiņš”).

2. Ja Pušu starpā ir domstarpības par samērīga termiņa ilgumu, prasītāja Puse var 20 dienu laikā pēc 1. punktā minētā paziņojuma saņemšanas sniegt rakstisku pieprasījumu šķīrējtiesai sākotnējā sastāvā noteikt samērīgā termiņa ilgumu. Šādu pieprasījumu vienlaicīgi iesniedz otrai Pusei un Partnerības komitejai. Šķīrējtiesa noteikto samērīgo termiņu paziņo Pusēm un Partnerības komitejai 20 dienās no pieprasījuma saņemšanas.

3. Atbildētāja Puse rakstveidā informē prasītāju Pusi par panākto progresu, ievērojot galīgo ziņojumu. Šo informāciju iesniedz rakstiski vismaz vienu mēnesi pirms samērīgā termiņa beigām.

4. Puses, savstarpēji vienojoties, var samērīgo termiņu pagarināt.

329. PANTS

Tādu pasākumu pārskatīšana, kas veikti šķīrējtiesas galīgā ziņojuma ievērošanai

1. Atbildētāja Puse pirms samērīgā termiņa beigām paziņo prasītājai Pusei un Partnerības komitejai par visiem pasākumiem, ko tā veikusi, lai ievērotu galīgo ziņojumu. Šo paziņojumu sniedz pirms samērīgā termiņa beigām.

2. Ja Pusēm ir domstarpības par to, vai kāds saskaņā ar 1. punktu paziņots pasākums pastāv vai atbilst šīs sadaļas noteikumiem, prasītāja Puse var iesniegt rakstisku pieprasījumu šķīrējtiesai sākotnējā sastāvā izlemt šo jautājumu. Šādu pieprasījumu vienlaicīgi paziņo atbildētājai Pusei. Šādā pieprasījumā norāda konkrēto apspriežamo pasākumu un veidā, kas skaidri atspoguļo sūdzības juridisko pamatu, paskaidro, kādēļ šāds pasākums ir pretrunā attiecīgajiem noteikumiem. Šķīrējtiesa ziņojumu Pusēm un Partnerības komitejai iesniedz 45 dienās no pieprasījuma saņemšanas.

330. PANTS

Pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļi neievērošanas gadījumā

1. Ja atbildētāja Puse līdz samērīgā termiņa beigām nepaziņo par pasākumiem, kas veikti, lai ievērotu šķīrējtiesas galīgo ziņojumu, vai ja šķīrējtiesa lemj, ka šādu pasākumu nav vai ka saskaņā ar 329. panta 1. punktu paziņotais pasākums nav saderīgs ar minētās Puses pienākumiem atbilstīgi šīs sadaļas noteikumiem, atbildētāja Puse piedāvā pagaidu kompensāciju, ja to pieprasa prasītāja Puse un apspriežoties ar prasītāju Pusi.

2. Ja prasītāja Puse nolemj nepieprasīt pagaidu kompensāciju saskaņā ar 1. punktu vai (šāda pieprasījuma iesniegšanas gadījumā) ja vienošanās par kompensāciju netiek panākta 30 dienu laikā pēc samērīgā termiņa beigām vai pēc šķīrējtiesas ziņojuma sniegšanas saskaņā ar 329. panta 2. punktu, prasītāja Puse ir tiesīga, paziņojot otrai Pusei un Partnerības komitejai, apturēt savas saistības atbilstoši šīs sadaļas noteikumiem. Paziņojumā norāda saistību apturēšanas līmeni, kurš nepārsniedz to līmeni, kas ir līdzvērtīgs pārkāpuma izraisītajam anulējumam vai kaitējumam. Prasītāja Puse var apturēt saistības 10 dienas pēc tam, kad atbildētāja Puse ir saņēmusi paziņojumu, ja vien atbildētāja Puse nav pieprasījusi šķīrējtiesas iesaisti saskaņā ar punktu.

3. Ja atbildētāja Puse uzskata, ka iecerētās apturēšanas līmenis pārsniedz pārkāpuma izraisītā anulējuma vai kaitējuma līmeni, tā var rakstiski pieprasīt, lai šķīrējtiesa sākotnējā sastāvā lemj par šo jautājumu. Šādu pieprasījumu pirms 2. punktā minētā 10 dienu termiņa beigām paziņo prasītājai Pusei un Partnerības komitejai. Šķīrējtiesa sākotnējā sastāvā 30 dienu laikā pēc pieprasījuma iesniegšanas iesniedz Pusēm un Partnerības komitejai ziņojumu par saistību apturēšanas līmeni. Saistības neaptur, kamēr šķīrējtiesa sākotnējā sastāvā nav iesniegusi ziņojumu. Apturēšana ir saderīga ar šķīrējtiesas ziņojumu par apturēšanas līmeni.

4. Šajā pantā minētajai saistību apturēšanai un kompensācijai ir pagaidu raksturs un to nepiemēro pēc tam, kad:

a) Puses ir vienojušās par savstarpēji saskaņotu risinājumu saskaņā ar 334. pantu;

b) Puses ir vienojušās, ka saskaņā ar 329. panta 1. punktu paziņotais pasākums nodrošina atbildētājas Puses atbilstību šīs sadaļas noteikumiem, vai

c) jebkurš pasākums, par kuru šķīrējtiesa saskaņā ar 329. panta 2. punktu ir konstatējusi, ka tas nav saderīgs ar šīs sadaļas noteikumiem, ir atsaukts vai grozīts tā, lai tas atbilstu minētajiem noteikumiem.

331. PANTS

Tādu pasākumu pārskatīšana, kas veikti ievērošanas nolūkos pēc pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļu pieņemšanas neievērošanas gadījumā

1. Atbildētāja Puse paziņo prasītājai Pusei un Partnerības komitejai par pasākumiem, ko tā veikusi, lai ievērotu šķīrējtiesas ziņojumu pēc attiecīgi koncesiju apturēšanas vai pagaidu kompensācijas piemērošanas. Izņemot 2. punktā minētos gadījumus, prasītāja Puse pārtrauc koncesiju apturēšanu 30 dienu laikā pēc paziņojuma saņemšanas. Ja ir piemērota kompensācija un izņemot 2. punktā minētos gadījumus, atbildētāja Puse var izbeigt šādas kompensācijas piemērošanu 30 dienu laikā pēc paziņojuma par to, ka tā ir ievērojusi šķīrējtiesas ziņojumu.

2. Ja Puses 30 dienu laikā no paziņojuma saņemšanas nevienojas par to, vai paziņotais pasākums nodrošina, ka atbildētāja Puse ievēro attiecīgos noteikumus, prasītāja Puse rakstiski pieprasa šķīrējtiesai sākotnējā sastāvā izlemt šo jautājumu. Šādu pieprasījumu vienlaicīgi iesniedz otrai Pusei un Partnerības komitejai. Šķīrējtiesa ziņojumu iesniedz Pusēm un Partnerības komitejai 45 dienu laikā pēc pieprasījuma iesniegšanas. Ja šķīrējtiesa lemj, ka ievērošanai veiktais pasākums atbilst šīs sadaļas noteikumiem, attiecīgi saistību apturēšana vai kompensācija tiek izbeigta. Ja šķīrējtiesa lemj, ka pasākums, kuru paziņojusi atbildētāja Puse saskaņā ar 1. punktu, neatbilst šīs sadaļas noteikumiem, saistību apturēšanas vai kompensācijas līmeni vajadzības gadījumā pielāgo, ņemot vērā šķīrējtiesas ziņojumu.

III APAKŠIEDAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

332. PANTS

Šķīrējtiesnešu aizstāšana

Ja šķīrējtiesas procesā saskaņā ar šo nodaļu šķīrējtiesas sākotnējais sastāvs vai kāds tās loceklis nevar piedalīties, atsauc savu kandidatūru vai ir jāaizstāj, jo neatbilst rīcības kodeksa prasībām, piemēro 321. pantā noteikto procedūru. Termiņu šķīrējtiesas ziņojuma sniegšanai pagarina par laiku, kas nepieciešams jauna šķīrējtiesneša iecelšanai, bet ne ilgāk par 20 dienām.

333. PANTS

Šķīrējtiesas procesa apturēšana un izbeigšana un ievērošanas procedūras

Pēc abu Pušu pieprasījuma šķīrējtiesa aptur darbu jebkurā brīdī uz laikposmu, par kuru Puses vienojušās un kurš nepārsniedz 12 secīgus mēnešus. Šķīrējtiesa atsāk darbu pirms minētā laikposma beigām, ja to rakstiski pieprasa abas Puses, vai minētā laikposma beigās, ja to rakstiski pieprasa kāda no Pusēm. Pieprasījuma iesniedzēja Puse attiecīgi informē Partnerības komitejas priekšsēdētāju un otru Pusi. Ja neviena Puse nelūdz atsākt šķīrējtiesas darbu saskaņotā apturēšanas laikposma beigās, procedūra tiek izbeigta. Ja šķīrējtiesas darbs ir ticis apturēts, attiecīgos laikposmus saskaņā ar šo nodaļu pagarina par tādu laikposmu, par kādu šķīrējtiesas darbs bijis apturēts.

334. PANTS

Savstarpēji saskaņots risinājums

1. Puses katrā laikā saskaņā ar šo nodaļu var panākt savstarpēji saskaņotu risinājumu domstarpībām, kas radušās saistībā ar šo nodaļu.

2. Ja savstarpēji saskaņots risinājums tiek panākts šķīrējtiesas vai mediācijas procedūras laikā, Puses par šādu risinājumu kopīgi paziņo Partnerības komitejai un šķīrējtiesas priekšsēdētājam vai attiecīgā gadījumā mediatoram. Pēc šāda paziņojuma saņemšanas šķīrējtiesas vai mediācijas procedūras izbeidz.

3. Katra Puse veic vajadzīgos pasākumus, lai īstenotu savstarpēji saskaņoto risinājumu termiņā, par kuru tās vienojušās. Līdz termiņa, par kuru Puses vienojušās, beigām īstenojošā Puse rakstiski informē otru Pusi par visiem pasākumiem, ko tā veikusi, lai īstenotu savstarpēji saskaņoto risinājumu.

335. PANTS

Reglaments un rīcības kodekss

1. Domstarpību izšķiršanas procedūras saskaņā ar šo nodaļu reglamentē šī nodaļa, reglaments un rīcības kodekss.

2. Partnerības komiteja savā pirmajā sanāksmē ar lēmumu pieņem reglamentu un rīcības kodeksu un var lemt par to grozījumiem.

3. Visas šķīrējtiesas sēdes ir atklātas, ja vien reglamentā nav paredzēts citādi.

336. PANTS

Informācija un tehniskas konsultācijas

1. Pēc kādas Puses pieprasījuma, ko vienlaikus paziņo šķīrējtiesai un otrai Pusei, vai pēc savas iniciatīvas šķīrējtiesa var pieprasīt jebkādu informāciju, ko tā uzskata par nepieciešamu savu funkciju izpildē, tostarp no strīdā iesaistītajām Pusēm. Puses nekavējoties un pilnībā atbild uz šādu informācijas pieprasījumu no šķīrējtiesas.

2. Pēc kādas Puses pieprasījuma, ko vienlaikus paziņo šķīrējtiesai un otrai Pusei, vai pēc savas iniciatīvas šķīrējtiesa var meklēt jebkādu informāciju, ko tā uzskata par nepieciešamu savu funkciju izpildē. Šķīrējtiesai ir tiesības pēc sava ieskata lūgt ekspertu viedokli. Pirms šādu ekspertu izraudzīšanās šķīrējtiesa apspriežas ar Pusēm.

3. Fiziskas vai juridiskas personas, kas veic uzņēmējdarbību kādas Puses teritorijā, var iesniegt šķīrējtiesai *amicus curiae* rezumējumus saskaņā ar reglamentu.

4. Saskaņā ar šo pantu iegūto informāciju dara zināmu katrai Pusei, dodot tām iespēju izteikt piezīmes.

337. PANTS

Interpretācijas noteikumi

Šķīrējtiesa interpretē šīs sadaļas noteikumus saskaņā ar parastajiem starptautisko publisko tiesību interpretācijas noteikumiem, tostarp tiem, kas kodificēti 1969. gada Vīnes Konvencijā par starptautisko līgumu tiesībām. Šķīrējtiesa ņem vērā arī attiecīgās interpretācijas PTO ekspertu grupas un Apelācijas institūcijas ziņojumos, ko pieņēmusi PTO Strīdu izšķiršanas padome. Šķīrējtiesas ziņojumi nepaplašina un nesašaurina šajā nolīgumā noteiktās Pušu tiesības un pienākumus.

338. PANTS

Šķīrējtiesas lēmumi un ziņojumi

1. Šķīrējtiesa dara visu iespējamo, lai ikvienu lēmumu pieņemtu vienprātīgi. Ja lēmumu tomēr nevar pieņemt vienprātīgi, attiecīgo jautājumu izšķir ar vairākuma balsojumu. Atšķirīgie šķīrējtiesnešu viedokļi nekādā gadījumā netiek publiskoti.

2. Šķīrējtiesas ziņojumā izklāsta konstatētos faktus, attiecīgo noteikumu piemērojamību un šķīrējtiesas konstatējumu un ieteikumu galveno pamatojumu.

3. Puses atzīst šķīrējtiesas lēmumus un ziņojumus bez nosacījumiem, un tie neuzliek tiesības vai pienākumus fiziskām vai juridiskām personām.

4. Partnerības komiteja šķīrējtiesas ziņojumu dara publiski pieejamu, ievērojot konfidenciālas informācijas aizsardzības prasības, kas noteiktas reglamentā.

D IEDAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

339. PANTS

Šķīrējtiesnešu saraksti

1. Partnerības komiteja, pamatojoties uz Pušu sagatavotiem priekšlikumiem, ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc šā nolīguma stāšanās spēkā izveido vismaz 15 personu sarakstu, kuras vēlas un spēj būt par šķīrējtiesnešiem. Sarakstu veido trīs daļas: viena daļa attiecīgi katrai Pusei, bet vēl viena daļa ir to personu saraksts, kuras nav kādas Puses valstspiederīgie un var būt par šķīrējtiesas priekšsēdētāju. Katrā no šīm daļām ietver vismaz piecas personas. Partnerības komiteja nodrošina, ka sarakstā vienmēr ir minētais personu skaits.

2. Šķīrējtiesnešiem ir speciālas zināšanas tieslietās, starptautiskajā tirdzniecībā un citos jautājumos, uz ko attiecas šīs sadaļas noteikumi. Tie ir neatkarīgi, rīkojas patstāvīgi un nepieņem norādījumus no organizācijām vai valdībām, nav saistīti ar Pušu valdībām un ievēro rīcības kodeksu. Priekšsēdētājam ir arī pieredze domstarpību atrisināšanas procedūrās.

3. Partnerības komiteja var izveidot papildu sarakstus ar 15 personām, kurām ir zināšanas un pieredze konkrētās jomās, uz kurām attiecas šīs sadaļas noteikumi. Ja Puses par to vienojas, šādi papildu saraksti tiek izmantoti, lai izveidotu šķīrējtiesu saskaņā ar 321. pantā izklāstīto procedūru.

340. PANTS

Foruma izvēle

1. Ja domstarpības rodas attiecībā uz kādu pasākumu, ar ko, iespējams, tiek pārkāpts šajā nolīgumā noteikts pienākums un praktiski līdzvērtīgs pienākums saskaņā ar citu starptautisku vienošanos, kurā abas Puses ir dalībnieces, tostarp PTO līgumu, Puse, kas vēlas izmantot tiesisko aizsardzību, izvēlas forumu domstarpību atrisināšanai.

2. Kad Puse ir izvēlējusies forumu un tajā sākusi domstarpību izšķiršanas procedūras saskaņā ar šo nodaļu vai saskaņā ar citu starptautisku nolīgumu, šī Puse nesāk domstarpību izšķiršanas procedūras saskaņā ar otru nolīgumu attiecībā uz konkrēto pasākumu, kas minēts 1. punktā, ja vien pirmajā izvēlētajā forumā nav iespējams taisīt spriedumus procesuālu vai ar jurisdikciju saistītu iemeslu dēļ.

3. Šajā pantā:

a) domstarpību izšķiršanas procedūru saskaņā ar šo nodaļu uzskata par uzsāktu, kad kāda Puse pieprasa izveidot šķīrējtiesu atbilstoši 320. pantam;

b) strīdu izšķiršanas procedūru saskaņā ar PTO līgumu uzskata par uzsāktu, kad kāda Puse pieprasa izveidot ekspertu grupu atbilstīgi PTO Vienošanās par noteikumiem un procedūrām, kas reglamentē strīdu izšķiršanu, 6. pantam;

c) strīdu izšķiršanas procedūru saskaņā ar jebkuru citu nolīgumu uzskata par uzsāktu saskaņā ar konkrētā nolīguma attiecīgajiem noteikumiem.

4. Neskarot 2. punktu, nekas šajā nolīgumā neliedz kādai Pusei īstenot saistību apturēšanu, ko atļāvusi PTO Strīdu izšķiršanas padome. PTO līgumu neizmanto, lai liegtu kādai no Pusēm apturēt saistības atbilstīgi šai nodaļai.

341. PANTS

Termiņi

1. Visus šajā nodaļā noteiktos termiņus, tostarp šķīrējtiesas ziņojumu sniegšanas termiņus, skaita kalendārajās dienās, un pirmā diena ir diena pēc darbības vai fakta, uz ko tie attiecas, ja vien nav norādīts citādi.

2. Jebkuru šajā nodaļā minēto termiņu var grozīt, domstarpībās iesaistītajām Pusēm savstarpēji vienojoties. Šķīrējtiesa jebkurā laikā var ierosināt Pusēm grozīt jebkuru šajā nodaļā minēto termiņu, norādot šāda priekšlikuma iemeslus.

342. PANTS

Nosūtīšana Eiropas Savienības Tiesai

1. Šā panta 2. punktā paredzēto procedūru piemēro domstarpībām, kurās radies jautājums par to, kā interpretēt tuvināšanas noteikumus 169., 180., 189. un 192. pantā.

2. Ja domstarpībās, kas minētas 1. punktā, radies jautājums par kādas Savienības tiesību normas interpretāciju, šķīrējtiesa pieprasa Eiropas Savienības Tiesai pieņemt nolēmumu par šo interpretācijas jautājumu, ja šī atbilde ir vajadzīga šķīrējtiesas lēmuma pieņemšanai. Šādā gadījumā šķīrējtiesas nolēmumiem piemērojamos termiņus aptur, kamēr Eiropas Savienības Tiesa nav pieņēmusi attiecīgo nolēmumu. Eiropas Savienības Tiesas nolēmums šķīrējtiesai ir saistošs.

VII SADAĻA

FINANSIĀLA PALĪDZĪBA, NOTEIKUMI PAR KRĀPŠANAS APKAROŠANU UN KONTROLI

1. NODAĻA

FINANSIĀLA PALĪDZĪBA

343. PANTS

Armēnijas Republika saņem finansiālu palīdzību no attiecīgajiem Eiropas Savienības finansēšanas mehānismiem un instrumentiem. Armēnijas Republika var saņemt arī aizdevumus no Eiropas Investīciju bankas, Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas un citām starptautiskām finanšu iestādēm. Finansiālā palīdzība palīdz sasniegt šā nolīguma mērķus, un to sniedz saskaņā ar šo nodaļu.

344. PANTS

1. Galvenie finansiālās palīdzības principi ir saskaņā ar spēkā esošajiem noteikumiem par Eiropas Savienības finanšu instrumentiem.

2. Eiropas Savienības finansiālās palīdzības prioritārās jomas, par ko Puses ir vienojušās, nosaka gada rīcības programmās, kuras attiecīgā gadījumā balstās uz daudzgadu shēmām, kas atspoguļo politiskās prioritātes, par kurām panākta vienošanās. Minētajās programmās noteiktajā palīdzības apmērā ņem vērā Armēnijas Republikas vajadzības, nozares jaudas un reformu progresu, jo īpaši jomās, uz kurām attiecas šis nolīgums.

3. Lai pieejamos resursus izlietotu optimāli, Puses cenšas nodrošināt, ka Eiropas Savienības palīdzība tiek īstenota ciešā sadarbībā un koordinācijā ar citām līdzekļu devējām valstīm, organizācijām un starptautiskām finanšu institūcijām, ievērojot arī starptautiskos palīdzības efektivitātes principus.

4. Pēc Armēnijas Republikas pieprasījuma un ievērojot piemērojamos nosacījumus, Eiropas Savienība var sniegt Armēnijas Republikai makrofinansiālu palīdzību.

345. PANTS

Finansiālās palīdzības juridisko, administratīvo un tehnisko pamatu nosaka, ievērojot attiecīgos nolīgumus starp Pusēm.

346. PANTS

Partnerības padomi informē par finansiālās palīdzības gaitu un īstenošanu, kā arī par tās ietekmi uz šā nolīguma mērķu sasniegšanu. Šajā nolūkā attiecīgās Pušu iestādes savstarpēji un pastāvīgi sniedz atbilstīgu uzraudzības un novērtējuma informāciju.

347. PANTS

Puses īsteno palīdzības pasākumus saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principiem un sadarbojas, lai aizsargātu Eiropas Savienības un Armēnijas Republikas finanšu intereses saskaņā ar šīs sadaļas 2. nodaļu.

2. NODAĻA

NOTEIKUMI PAR KRĀPŠANAS APKAROŠANU UN KONTROLI

348. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā piemēro šā nolīguma protokolā noteiktās definīcijas.

349. PANTS

Darbības joma

Šo nodaļu piemēro visiem turpmākiem nolīgumiem vai finanšu instrumentiem, ko noslēdz starp Pusēm, un visiem citiem Eiropas Savienības finanšu instrumentiem, ar kuriem varētu tikt saistītas Armēnijas Republikas iestādes vai citas Armēnijas Republikas jurisdikcijā esošas struktūras vai personas, neskarot jebkādas citas papildu klauzulas par revīzijām, pārbaudēm uz vietas, inspekcijām, kontrolēm un krāpšanas apkarošanas pasākumiem, tostarp tiem, ko veic Eiropas Revīzijas palāta un Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*).

350. PANTS

Pasākumi krāpšanas, korupcijas un citu nelikumīgu darbību novēršanai un apkarošanai

Puses veic efektīvus pasākumus, lai novērstu un apkarotu krāpšanu, korupciju un citas nelikumīgas darbības saistībā ar ES līdzekļu izmantošanu, tostarp izmantojot savstarpēju administratīvo un juridisko palīdzību jomās, uz kurām attiecas šis nolīgums.

351. PANTS

Informācijas apmaiņa un turpmāka sadarbība operatīvajā līmenī

1. Lai pareizi īstenotu šo nodaļu, Eiropas Savienības un Armēnijas Republikas kompetentās iestādes regulāri apmainās ar informāciju un pēc kādas Puses pieprasījuma rīko apspriedes.

2. Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai var vienoties ar līdzīgām Armēnijas Republikas iestādēm par turpmāku sadarbību krāpšanas apkarošanas jomā, tostarp par operatīviem pasākumiem ar Armēnijas Republikas iestādēm.

3. Personas datu nosūtīšanai un apstrādei piemēro 13. panta noteikumus.

352. PANTS

Sadarbība, lai aizsargātu euro un dramu pret viltošanu

Eiropas Savienības un Armēnijas Republikas kompetentās iestādes sadarbojas, lai efektīvi aizsargātu euro un dramu pret viltošanu. Šāda sadarbība ietver palīdzību, kas vajadzīga, lai novērstu un apkarotu euro un drama viltošanu, tostarp informācijas apmaiņu.

353. PANTS

Krāpšanas, korupcijas un pārkāpumu novēršana

1. Armēnijas Republikas iestādes, kam uzticēta ES līdzekļu izmantošana, regulāri pārbauda, ka no ES līdzekļiem finansētās darbības ir tikušas pienācīgi īstenotas. Tās veic visus attiecīgos pasākumus pārkāpumu un krāpšanas novēršanai un seku labošanai.

2. Armēnijas Republikas iestādes veic visus nepieciešamos pasākumus, lai novērstu un labotu visa veida aktīvo vai pasīvo korupciju un nepieļautu interešu konfliktu nevienā tādas procedūras posmā, kas saistīta ar ES līdzekļu izmantošanu.

3. Armēnijas Republikas iestādes informē Eiropas Komisiju par jebkuru veikto preventīvo pasākumu.

4. Šim nolūkam Armēnijas Republikas kompetentās iestādes sniedz Eiropas Komisijai visu informāciju saistībā ar ES līdzekļu izmantošanu un to nekavējoties informē par jebkādām būtiskām izmaiņām savās procedūrās vai sistēmās.

354. PANTS

Izmeklēšana un saukšana pie atbildības

Armēnijas Republikas iestādes nodrošina izmeklēšanu un saukšanu pie atbildības, ja valsts vai ES veiktās pārbaudēs ir konstatēta krāpšana, korupcija vai cits pārkāpums, tostarp interešu konflikts, vai ja pastāv aizdomas par to. Attiecīgos gadījumos Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai var palīdzēt Armēnijas Republikas kompetentajām iestādēm izpildīt šo uzdevumu.

355. PANTS

Paziņošana par krāpšanu, korupciju un pārkāpumiem

1. Armēnijas Republikas iestādes nekavējoties nosūta Eiropas Komisijai jebkādu informāciju, kas nonākusi to rīcībā, attiecībā uz aizdomām par krāpšanu, korupciju vai citu nelikumīgu darbību vai faktisku krāpšanu, korupciju vai citu nelikumīgu darbību, tostarp interešu konfliktu, saistībā ar ES līdzekļu izmantošanu. Ja ir aizdomas par krāpšanu vai korupciju, informē arī Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai.

2. Armēnijas Republikas iestādes tāpat ziņo par visiem pasākumiem, kas veikti saistībā ar faktiem, kuri paziņoti saskaņā ar šo pantu. Ja nav paziņojamu gadījumu par faktisku krāpšanu, korupciju vai citiem pārkāpumiem vai par aizdomām attiecībā uz to, Armēnijas Republikas iestādes par to informē Eiropas Komisiju attiecīgās apakškomitejas ikgadējā sanāksmē.

356. PANTS

Revīzijas

1. Eiropas Komisija un Eiropas Savienības Revīzijas palāta ir tiesīga pārbaudīt, vai visi izdevumi saistībā ar ES līdzekļu izmantošanu ir veikti likumīgi un pareizi un vai finanšu pārvaldība ir bijusi pareiza.

2. Revīzijas veic, pārbaudot gan uzņemtās saistības, gan veiktos maksājumus. Tās veic, pamatojoties uz dokumentiem, un vajadzības gadījumā uz vietas jebkuras tādas struktūras telpās, kura pārvalda vai piedalās ES līdzekļu izmantošanā, iekļaujot visus labumguvējus, līgumslēdzējus un apakšuzņēmējus, kuri tieši vai netieši ir saņēmuši ES līdzekļus. Revīzijas var veikt pirms kontu slēgšanas par konkrēto finanšu gadu un piecu gadu laikā pēc atlikuma izmaksas datuma.

3. Eiropas Komisijas inspektori vai citas Eiropas Komisijas vai Revīzijas palātas pilnvarotas personas var veikt dokumentu pārbaudes un revīzijas, kā arī pārbaudes un revīzijas uz vietas jebkuras tādas struktūras telpās, kura pārvalda ES līdzekļus vai piedalās to izmantošanā, kā arī attiecībā uz šādas struktūras apakšuzņēmējiem Armēnijas Republikā.

4. Eiropas Komisijai vai citām Eiropas Komisijas vai Revīzijas palātas pilnvarotām personām tiek nodrošināta attiecīga piekļuve vietām, darbiem un dokumentiem, kā arī visai informācijai, kas vajadzīga šādu revīziju veikšanai, tostarp elektroniskā formātā. Par šīm piekļuves tiesībām tiek informētas visas Armēnijas Republikas publiskās iestādes, un tās skaidri nostiprina līgumos, kas noslēgti šajā nolīgumā minēto instrumentu īstenošanai.

5. Pildot savus uzdevumus, Eiropas Savienības Revīzijas palāta un Armēnijas Republikas revīzijas struktūras sadarbojas uzticēšanās gaisotnē, vienlaikus saglabājot savu neatkarību.

357. PANTS

Pārbaudes uz vietas

1. Šā nolīguma ietvaros Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai ir pilnvarots veikt pārbaudes uz vietas un inspekcijas, lai aizsargātu Eiropas Savienības finanšu intereses.

2. Pārbaudes uz vietas un inspekcijas Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai sagatavo un veic ciešā sadarbībā ar kompetentajām Armēnijas Republikas iestādēm.

3. Armēnijas Republikas iestādes tiek savlaicīgi informētas par pārbaužu un inspekciju objektu, mērķi un juridisko pamatu, lai tās varētu sniegt vajadzīgo palīdzību. Šajā nolūkā Armēnijas Republikas kompetento iestāžu amatpersonas ir tiesīgas piedalīties pārbaudēs uz vietas un inspekcijās.

4. Ja attiecīgās Armēnijas Republikas iestādes izrāda interesi, pārbaudes uz vietas un inspekcijas Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai var veikt kopā ar šīm iestādēm.

5. Ja kāds ekonomikas dalībnieks pretojas pārbaudei uz vietas vai inspekcijai, Armēnijas Republikas iestādes sniedz Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai nepieciešamo palīdzību saskaņā ar Armēnijas Republikas tiesību aktiem, lai tas varētu izpildīt savu pienākumu veikt pārbaudi uz vietas vai inspekciju.

358. PANTS

Administratīvie pasākumi un sankcijas

Eiropas Komisija var piemērot ekonomikas dalībniekiem administratīvus pasākumus un sankcijas saskaņā ar Padomes Regulu (EK, *Euratom*) Nr. 2988/95[1], Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, *Euratom*) Nr. 966/2012[2] un Komisijas Deleģēto regulu (ES) Nr. 1268/2012[3]. Papildu pasākumus un sankcijas, kas papildina pirmajā teikumā minētās, var noteikt Armēnijas Republikas iestādes saskaņā ar piemērojamajiem valsts tiesību aktiem.

---

1 Padomes Regula (EK, *Euratom*) Nr. 2988/95 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību (ES OV L 312, 23.12.1995., 1. lpp.).

2 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, *Euratom*) Nr. 966/2012 (2012. gada 25. oktobris) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (ES OV L 298, 26.10.2012., 1. lpp.).

3 Komisijas Deleģētā regula (ES) Nr. 1268/2012 (2012. gada 29. oktobris) par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, *Euratom*) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, piemērošanas noteikumiem (ES OV L 362, 31.12.2012., 1.lpp.).

359. PANTS

Atgūšana

1. Ja Armēnijas Republikas iestādēm ir uzticēts izmantot ES līdzekļus, Eiropas Komisija ir tiesīga atgūt nepamatoti izmaksātus ES līdzekļus, jo īpaši veicot finanšu korekcijas. Armēnijas Republikas iestādes veic visus vajadzīgos pasākumus, lai atgūtu nepamatoti izmaksātus ES līdzekļus. Eiropas Komisija ņem vērā Armēnijas Republikas iestāžu veiktos pasākumus, lai novērstu attiecīgo ES līdzekļu zudumus.

2. Šā panta 1. punktā minētajos gadījumos pirms lēmuma par līdzekļu atgūšanu pieņemšanas Eiropas Komisija apspriežas ar Armēnijas Republiku par konkrēto jautājumu. Domstarpības par līdzekļu atgūšanu apspriež Partnerības padomē.

3. Šīs sadaļas noteikumi, kas uzliek finansiālas saistības personām, kuras nav valstis, ir izpildāmi Armēnijas Republikā saskaņā ar šādiem principiem:

a) to izpildi reglamentē Armēnijas Republikā spēkā esošās civilprocesa normas. Armēnijas Republikas valdības šim nolūkam norīkota valsts iestāde izdod izpildes rīkojumu bez jebkādām citām formalitātēm kā tikai izpildes lēmuma autentiskuma pārbaude. Armēnijas Republikas valdība informē Eiropas Komisiju un Eiropas Savienības Tiesu par to, kura ir šī valsts iestāde;

b) kad a) apakšpunktā minētās formalitātes pēc Eiropas Komisijas pieprasījuma ir izpildītas, Eiropas Komisija var sākt izpildi saskaņā ar Armēnijas Republikas tiesību aktiem, iesniedzot lietu tieši kompetentajai iestādei;

c) Eiropas Savienības Tiesa kontrolē izpildes lēmuma likumību. Izpildi var apturēt tikai ar Eiropas Savienības Tiesas lēmumu. Eiropas Komisija informē Armēnijas Republikas iestādes par Eiropas Savienības Tiesas lēmumu apturēt izpildi. Sūdzības par nepareizu izpildi ir Armēnijas Republikas tiesu kompetencē.

4. Eiropas Savienības Tiesas spriedumi atbilstīgi šķīrējtiesas klauzulai kādā līgumā, uz kuru attiecas šī nodaļa, ir izpildāmi saskaņā ar tādiem pašiem noteikumiem.

360. PANTS

Konfidencialitāte

Uz saskaņā ar šo nodaļu paziņotu vai citādi iegūtu informāciju attiecas pienākums glabāt dienesta noslēpumu, un tā ir aizsargājama tāpat, kā tamlīdzīgu informāciju aizsargā Armēnijas Republikas tiesību akti un atbilstošie noteikumi, kas attiecas uz Eiropas Savienības iestādēm. Šādu informāciju nedrīkst paziņot personām, kuras nestrādā Eiropas Savienības, dalībvalstu vai Armēnijas Republikas iestādēs un kurām tā ir jāzina amata pienākumu veikšanai, un to var izmantot vienīgi tam, lai nodrošinātu Pušu finanšu interešu efektīvu aizsardzību.

361. PANTS

Tiesību aktu tuvināšana

Armēnijas Republika tuvina savus tiesību aktus šā nolīguma XII pielikumā minētajiem Eiropas Savienības tiesību aktiem un starptautiskajiem instrumentiem saskaņā ar minētā pielikuma noteikumiem.

Deklarācija attiecībā uz 2. nodaļu (Noteikumi par krāpšanas apkarošanu)

Pienākums veikt attiecīgus pasākumus, lai novērstu pārkāpumus, krāpšanu vai aktīvu vai pasīvu korupciju un nepieļautu interešu konfliktu visos ES līdzekļu izmantošanas posmos, kā minēts VII sadaļas 2. nodaļā, nav uzskatāms par tādu, kas noteiktu finanšu saistības Armēnijas Republikai attiecībā uz pienākumiem, kurus uzņemas tās jurisdikcijā esošas struktūras un personas.

Eiropas Savienība, īstenojot savas kontroles tiesības saskaņā ar VII sadaļas 2. nodaļu, ievēro valsts noteikumus par banku noslēpumu.

VIII SADAĻA

INSTITUCIONĀLI, VISPĀRĪGI UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

1. NODAĻA

INSTITUCIONĀLĀ STRUKTŪRA

362. PANTS

Partnerības padome

1. Ar šo tiek izveidota Partnerības padome. Tā pārrauga un regulāri pārskata šā nolīguma īstenošanu.

2. Partnerības padomē ir Pušu pārstāvji ministru līmenī, un tā regulāri tiekas vismaz reizi gadā un kad apstākļi to pieprasa. Partnerības padome saskaņā ar abpusēju vienošanos var sanākt jebkādā sastāvā.

3. Partnerības padome izskata visus būtiskus jautājumus, kas rodas šā nolīguma sakarā, un visus citus abpusēji interesējošus divpusējus vai starptautiskus jautājumus, lai sasniegtu šā nolīguma mērķus.

4. Partnerības padome pieņem savu reglamentu.

5. Partnerības padomi pārmaiņus vada Eiropas Savienības un Armēnijas Republikas pārstāvis.

6. Lai sasniegtu šā nolīguma mērķus, Partnerības padome ir pilnvarota pieņemt lēmumus šā nolīguma darbības jomā un tajā paredzētajos gadījumos. Lēmumi Pusēm ir saistoši, un tās veic atbilstošus īstenošanas pasākumus. Partnerības padome var sniegt arī ieteikumus. Tā pieņem lēmumus un ieteikumus, Pusēm vienojoties, pienācīgi ievērojot Pušu attiecīgo iekšējo procedūru pabeigšanu.

7. Partnerības padome ir forums, kurā apmainās ar informāciju par sagatavošanā vai spēkā esošiem Eiropas Savienības un Armēnijas Republikas tiesību aktiem, kā arī par īstenošanas, izpildes un ievērošanas pasākumiem.

8. Partnerības padome ir pilnvarota atjaunināt vai grozīt pielikumus, neskarot īpašus noteikumus saskaņā ar VI sadaļu.

363. PANTS

Partnerības komiteja

1. Ar šo tiek izveidota Partnerības komiteja. Tā palīdz Partnerības padomei pildīt tās pienākumus un veikt tās funkcijas.

2. Partnerības komitejas sastāvā ietilpst Pušu pārstāvji parasti augstāko civildienesta ierēdņu līmenī.

3. Partnerības komiteju pārmaiņus vada Eiropas Savienības un Armēnijas Republikas pārstāvis.

4. Partnerības padome savā reglamentā paredz pienākumus un darba kārtību Partnerības komitejai, kas ir atbildīga arī par Partnerības padomes sanāksmju sagatavošanu. Partnerības komiteja tiekas vismaz reizi gadā.

5. Partnerības padome var deleģēt Partnerības komitejai jebkādas savas pilnvaras, tostarp pilnvaras pieņemt saistošus lēmumus.

6. Partnerības komiteja ir pilnvarota pieņemt lēmumus jomās, kurās Partnerības padome tai ir deleģējusi pilnvaras, un gadījumos, kas paredzēti šajā nolīgumā. Minētie lēmumi ir Pusēm saistoši, un tās veic atbilstošus pasākumus to īstenošanai. Partnerības komiteja pieņem lēmumus, Pusēm vienojoties, ievērojot Pušu attiecīgo iekšējo procedūru pabeigšanu.

7. Partnerības komiteja tiekas īpašā sastāvā, lai risinātu visus jautājumus, kas saistīti ar VI sadaļu. Partnerības komiteja minētajā sastāvā tiekas vismaz reizi gadā.

364. PANTS

Apakškomitejas un citas struktūras

1. Partnerības komitejai palīdz apakškomitejas un citas struktūras, kas izveidotas saskaņā ar šo nolīgumu.

2. Partnerības padome var lemt izveidot apakškomitejas un citas struktūras īpašās jomās, ja tas nepieciešams šā nolīguma īstenošanai, un nosaka to sastāvu, pienākumus un darba kārtību.

3. Apakškomitejas regulāri ziņo par savu darbību Partnerības komitejai.

4. Apakškomiteju pastāvēšana neliedz Pusēm iesniegt jebkuru jautājumu tieši izskatīšanai Partnerības komitejā, tostarp tās īpašajā sastāvā tirdzniecības jautājumu risināšanai.

365. PANTS

Parlamentārā partnerības komiteja

1. Ar šo tiek izveidota Parlamentārā partnerības komiteja. Tās sastāvā ir Eiropas Parlamenta deputāti, no vienas puses, un Armēnijas Republikas Nacionālās asamblejas deputāti, no otras puses, un tā ir forums, kur šīs personas tiekas un apmainās viedokļiem. Tā pati nosaka sanāksmju biežumu.

2. Parlamentārā partnerības komiteja pieņem savu reglamentu.

3. Parlamentāro partnerības komiteju pārmaiņus vada Eiropas Parlamenta pārstāvis un Armēnijas Nacionālās asamblejas pārstāvis saskaņā ar noteikumiem, kas jānosaka šīs komitejas reglamentā.

4. Parlamentārā partnerības komiteja var pieprasīt attiecīgu informāciju par šā nolīguma īstenošanu no Partnerības padomes, kura tad sniedz Parlamentārajai partnerības komitejai pieprasīto informāciju.

5. Parlamentāro partnerības komiteju informē par Partnerības padomes lēmumiem un ieteikumiem.

6. Parlamentārā partnerības komiteja var sniegt ieteikumus Partnerības padomei.

7. Parlamentārā partnerības komiteja var izveidot parlamentārās partnerības apakškomitejas.

366. PANTS

Pilsoniskās sabiedrības platforma

1. Puses veicina regulāras savas pilsoniskās sabiedrības pārstāvju sanāksmes, lai informētu viņus un apkopotu viņu pienesumu šā nolīguma īstenošanai.

2. Ar šo tiek izveidota Pilsoniskās sabiedrības platforma. Tā ir tikšanās un viedokļu apmaiņas forums, kuru veido pārstāvji no Eiropas Savienības pilsoniskās sabiedrības, tostarp Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas pārstāvji, un Armēnijas Republikas pilsoniskās sabiedrības organizāciju, tīklu un platformu pārstāvji, tostarp no Austrumu partnerības valsts platformas. Tā pati nosaka sanāksmju biežumu.

3. Pilsoniskās sabiedrības platforma pieņem savu reglamentu. Minētais reglaments ietver *inter alia* pārredzamības, iekļautības un rotācijas principus.

4. Pilsoniskās sabiedrības platformu vada pārmaiņus attiecīgi Eiropas Savienības pilsoniskās sabiedrības pārstāvis un Armēnijas Republikas pilsoniskās sabiedrības pārstāvis saskaņā ar noteikumiem, kas jāizstrādā platformas reglamentā.

5. Pilsoniskās sabiedrības platformu informē par Partnerības padomes lēmumiem un ieteikumiem.

6. Pilsoniskās sabiedrības platforma var sniegt ieteikumus Partnerības padomei, Partnerības komitejai un Parlamentārajai partnerības komitejai.

7. Partnerības komiteja un Parlamentārā partnerības komiteja uztur regulāru saziņu ar Pilsoniskās sabiedrības platformas pārstāvjiem, lai uzzinātu viņu viedokli par šā nolīguma mērķu sasniegšanu.

2. NODAĻA

VISPĀRĪGI UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

367. PANTS

Tiesu un administratīvo iestāžu pieejamība

Katra Puse šā nolīguma darbības jomā apņemas nodrošināt, ka otras Puses fiziskām un juridiskām personām bez diskriminācijas salīdzinājumā ar pašas valstspiederīgajiem ir pieejamas kompetentās tiesas un administratīvās iestādes, lai aizstāvētu savas individuālās tiesības un īpašumtiesības.

368. PANTS

Izņēmumi drošības apsvērumu dēļ

Nekas šajā nolīgumā:

a) neliek Pusēm sniegt informāciju, ja tās uzskata, ka šīs informācijas izpaušana ir pretrunā tās būtiskām drošības interesēm;

b) neattur Pusi no jebkādas darbības veikšanas, kuru tā uzskata par nepieciešamu savu būtisko drošības interešu aizsardzībai:

   i) saistībā ar ieroču, munīcijas vai militārā aprīkojuma ražošanu un tirdzniecību;

   ii) attiecībā uz saimniecisku darbību, ko tieši vai netieši veic militāras iestādes nodrošinājuma vajadzībām;

   iii) attiecībā uz skaldmateriāliem un kodolsintēzes materiāliem vai materiāliem, no kuriem tie iegūti, vai

   iv) kas tiek veikta kara laikā vai citādā ārkārtas situācijā starptautiskajās attiecībās;

c) neattur Pusi veikt pasākumus, lai pildītu pienākumus, ko tās uzņēmušās atbilstīgi ANO Statūtiem miera un starptautiskās drošības uzturēšanai.

369. PANTS

Nediskriminācija

1. Jomās, uz ko attiecas šis nolīgums, un neskarot nekādus tā īpašos noteikumus:

a) pasākumi, ko Armēnijas Republika piemēro attiecībā uz Eiropas Savienību vai tās dalībvalstīm, nerada nekādu diskrimināciju starp dalībvalstīm vai to fiziskām vai juridiskām personām, kā arī

b) pasākumi, ko Eiropas Savienība vai tās dalībvalstis piemēro attiecībā uz Armēnijas Republiku, nerada nekādu diskrimināciju starp Armēnijas Republikas fiziskām vai juridiskām personām.

2. Šā panta 1. punkts neskar Pušu tiesības piemērot attiecīgās nodokļu tiesību aktu normas nodokļu maksātājiem, kuru stāvoklis ir atšķirīgs viņu dzīvesvietas dēļ.

370. PANTS

Pakāpeniska tuvināšana

Armēnijas Republika pakāpeniski tuvina savus tiesību aktus ES tiesību aktiem, kā minēts pielikumos, pamatojoties uz šajā nolīgumā noteiktajām saistībām un saskaņā ar minēto pielikumu noteikumiem. Šis pants neskar nekādus īpašus noteikumus VI sadaļā.

371. PANTS

Dinamiskā tuvināšana

Saskaņā ar mērķi, ka Armēnijas Republika pakāpeniski tuvina savus tiesību aktus ES tiesību aktiem, Partnerības padome periodiski pārskata un atjaunina šā nolīguma pielikumus, lai *inter alia* atspoguļotu ES tiesību aktu un to piemērojamo standartu attīstību, kuri noteikti starptautiskos instrumentos, ko Puses uzskata par būtiskiem, ievērojot Pušu attiecīgo iekšējo procedūru pabeigšanu. Šis pants neskar nekādus īpašus noteikumus VI sadaļā.

372. PANTS

Tuvināšanas pārraudzība un novērtējums

1. Pārraudzība nozīmē šā nolīguma aptverto pasākumu īstenošanas un izpildes progresa nepārtrauktu novērtējumu. Puses sadarbojas, lai sekmētu pārraudzības procesu institucionālajā struktūrā, kas ar šo nolīgumu izveidota.

2. Eiropas Savienība novērtē Armēnijas Republikas tiesību aktu tuvināšanu ES tiesību aktiem, kā noteikts šajā nolīgumā. Šī novērtēšana ietver īstenošanas un izpildes aspektus. Eiropas Savienība var veikt šādu novērtējumu vai nu individuāli, vai vienojoties ar Armēnijas Republiku. Lai atvieglotu novērtēšanas procesu, Armēnijas Republika ziņo Eiropas Savienībai par sasniegto tiesību aktu tuvināšanas gaitā attiecīgā gadījumā pirms to pārejas periodu beigām, kas šajā nolīgumā noteikti attiecībā uz Eiropas Savienības tiesību aktiem. Ziņošanas un novērtēšanas procesā, ietverot novērtēšanas kārtību un biežumu, ņem vērā īpašo kārtību, kas paredzēta šajā nolīgumā vai saskaņā ar šo nolīgumu izveidoto institucionālo struktūru lēmumos.

3. Tiesību aktu tuvināšanas novērtēšana var ietvert apmeklējumus uz vietas, tajos pēc vajadzības piedaloties Eiropas Savienības iestādēm, struktūrām un aģentūrām, nevalstiskām organizācijām, uzraudzības iestādēm, neatkarīgiem ekspertiem un citām personām.

373. PANTS

Pārraudzības rezultāti, tostarp tuvināšanas novērtējums

1. Pārraudzības rezultātus, tostarp tuvināšanas novērtējumu, kā noteikts 372. pantā, apspriež attiecīgajās struktūrās, kas izveidotas ar šo nolīgumu. Šādas struktūras var pieņemt kopīgus ieteikumus, ko iesniedz Partnerības padomei.

2. Ja Puses piekrīt, ka nepieciešamie pasākumi, uz ko attiecas šā nolīguma VI sadaļa, ir īstenoti un tiek izpildīti, Partnerības padome saskaņā ar pilnvarām, kuras tai piešķirtas šā nolīguma 319. panta 3. punktā un 335. panta 2. punktā, lemj par turpmāku tirgus atvēršanu, ja tas VI sadaļā paredzēts.

3. Uz kopīgu ieteikumu, kas iesniegts Partnerības padomei saskaņā ar 1. punktu, vai nespēju vienoties par šādu ieteikumu neattiecina domstarpību izšķiršanu, kā minēts VI sadaļā. Uz lēmumu, ko pieņēmusi Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu apakškomiteja, vai nespēju pieņemt šādu lēmumu neattiecina domstarpību izšķiršanu, kā minēts VI sadaļā.

374. PANTS

Ierobežojumi maksājumu bilances un ārēju finansiālu grūtību gadījumā

1. Ja kāda no Pusēm saskaras ar nopietnām maksājumu bilances vai ārējām finansiālām grūtībām vai ja pastāv šādu grūtību draudi, tā var pieņemt vai saglabāt aizsardzības vai ierobežojošus pasākumus, kas skar kapitāla apriti, maksājumus vai pārvedumus.

2. Šā panta 1. punktā minētie pasākumi:

a) paredz līdzīgās situācijās izturēties pret kādu Pusi ne mazāk labvēlīgi kā pret kādu trešo pusi;

b) attiecīgā gadījumā ir saskaņā ar 1944. gada Starptautiskā Valūtas fonda statūtiem;

c) nerada nevajadzīgu kaitējumu otras Puses komerciālajām, ekonomiskajām un finanšu interesēm;

d) ir pagaidu rakstura, un tos pakāpeniski samazina līdz ar 1. punktā minētās situācijas uzlabošanos.

3. Attiecībā uz preču tirdzniecību Puse var pieņemt vai saglabāt ierobežojošus pasākumus, lai aizsargātu maksājumu bilanci vai ārējo finanšu pozīciju. Šādi pasākumi atbilst 1994. gada *GATT* un 1994. gada *GATT* Vienošanās par maksājumu bilances noteikumiem.

4. Attiecībā uz pakalpojumu tirdzniecību Puse var pieņemt ierobežojošus pasākumus, lai aizsargātu maksājumu bilanci vai ārējo finanšu pozīciju. Šādi pasākumi atbilst *GATS*.

5. Puse, kas saglabā vai pieņem 1. punktā minētos ierobežojošus pasākumus, nekavējoties paziņo par tiem otrai Pusei un iespējami drīz iesniedz to atcelšanas grafiku.

6. Ja saskaņā ar šo pantu tiek pieņemti vai saglabāti ierobežojumi, nekavējoties notiek apspriešanās Partnerības komitejā, ja šāda apspriešanās nenotiek citādi ārpus šā nolīguma darbības jomas.

7. Apspriedēs novērtē maksājumu bilances vai ārējās finanšu grūtības, kas izraisījušas attiecīgos pasākumus, ņemot vērā *inter alia* šādus faktorus:

a) grūtību raksturs un apmērs;

b) ārējā ekonomikas un tirdzniecības vide, vai

c) alternatīvie korektīvie pasākumi, kas varētu būt pieejami.

8. Apspriedēs izskata ierobežojošo pasākumu atbilstību 1. un 2. punktam.

9. Šādās apspriedēs Puses akceptē visus Starptautiskā Valūtas fonda iesniegtos statistikas un citus faktus, kas attiecas uz ārvalstu valūtām, monetāro rezervi un maksājumu bilanci, un secinājumu pamatā ir Starptautiskā Valūtas fonda veiktais novērtējums par attiecīgās Puses maksājumu bilanci un ārējo finanšu pozīciju.

375. PANTS

Nodokļu sistēma

1. Šis nolīgums uz nodokļu pasākumiem attiecas tikai tiktāl, cik tā piemērošana ir vajadzīga, lai īstenotu šā nolīguma noteikumus.

2. Nekas šajā nolīgumā nekavē pieņemt vai izpildīt pasākumus, kuru mērķis ir novērst nodokļu apiešanu vai izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, ievērojot nodokļu noteikumus nolīgumos par nodokļu dubultas uzlikšanas novēršanu, citos nodokļu režīmos vai iekšzemes nodokļu tiesību aktos.

376. PANTS

Deleģētas pilnvaras

Ja vien šajā nolīgumā nav paredzēts citādi, katra Puse nodrošina, ka ikviena persona, tostarp valsts uzņēmums un uzņēmums, kuram piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas vai struktūra ar monopola tiesībām, kam kāda Puse ir deleģējusi regulatīvas, administratīvas vai citas pārvaldes pilnvaras jebkurā pārvaldes līmenī, minēto pilnvaru īstenošanā rīkojas saskaņā ar Puses saistībām saskaņā ar šo nolīgumu.

377. PANTS

Saistību izpilde

1. Puses veic visus nepieciešamos pasākumus, lai izpildītu no šā nolīguma izrietošās saistības. Tās nodrošina, ka šā nolīguma mērķi tiek sasniegti.

2. Puses vienojas nekavējoties sazināties pēc jebkuras Puses pieprasījuma, izmantojot piemērotus kanālus, lai apspriestu visus jautājumus saistībā ar šā nolīguma interpretāciju vai īstenošanu un citiem nozīmīgiem Pušu attiecību aspektiem.

3. Katra Puse saskaņā ar 378. pantu iesniedz Partnerības padomei izskatīšanai jebkuras domstarpības, kas saistītas ar šā nolīguma interpretāciju vai īstenošanu.

4. Partnerības padome var atrisināt domstarpības ar saistošu lēmumu saskaņā ar 378. pantu.

378. pants

Domstarpību izšķiršana

1. Ja starp Pusēm rodas domstarpības par šā nolīguma interpretāciju vai īstenošanu, jebkura no Pusēm iesniedz otrai Pusei un Partnerības padomei oficiālu pieprasījumu izšķirt konkrētās domstarpības. Atkāpjoties no iepriekš minētā, domstarpībām par VI sadaļas interpretāciju un īstenošanu piemēro tikai VI sadaļas 13. nodaļu.

2. Puses cenšas atrisināt domstarpības, labā ticībā sākot apspriešanos Partnerības padomē ar mērķi iespējami īsā laikā panākt savstarpēji pieņemamu risinājumu.

3. Apspriešanās par domstarpībām var notikt jebkurā Partnerības komitejas vai kādas citas attiecīgas struktūras, kas minēta 364. pantā, sanāksmē saskaņā ar Pušu vienošanos vai pēc kādas Puses pieprasījuma. Apspriešanās var notikt arī rakstveidā.

4. Puses sniedz Partnerības padomei, Partnerības komitejai vai citām attiecīgām apakškomitejām vai struktūrām visu informāciju, kas vajadzīga situācijas padziļinātai izskatīšanai.

5. Domstarpības uzskata par izšķirtām, kad Partnerības padome ir pieņēmusi saistošu lēmumu jautājuma atrisināšanai saskaņā ar 377. panta 4. punktu, vai ja tā paziņojusi, ka domstarpības ir izbeigtas.

6. Visa apspriešanās laikā izpaustā informācija ir konfidenciāla.

379. PANTS

Atbilstīgi pasākumi saistību neizpildes gadījumā

1. Puse var veikt atbilstīgus pasākumus, ja domstarpības nav atrisinātas trīs mēnešu laikā no oficiāla pieprasījuma iesniegšanas par domstarpību izšķiršanu saskaņā ar 378. pantu un ja prasītāja Puse turpina uzskatīt, ka otra Puse nav izpildījusi kādas saistības saskaņā ar šo nolīgumu. Prasību par trīs mēnešus ilgu apspriešanās periodu nepiemēro izņēmuma gadījumos, kas izklāstīti šā panta 3. punktā.

2. Izvēloties atbilstīgos pasākumus, priekšroku dod pasākumiem, kuri vismazāk traucē šā nolīguma darbībai. Izņemot šā panta 3. punktā aprakstītos gadījumus, šādi pasākumi nevar ietvert saskaņā ar šā nolīguma noteikumiem paredzēto un VI sadaļā minēto tiesību vai saistību apturēšanu. Par pasākumiem saskaņā ar šā panta 1. punktu nekavējoties paziņo Partnerības padomei, un par tiem apspriežas saskaņā ar 377. panta 2. punktu, kā arī tiem piemēro domstarpību izšķiršanu saskaņā ar 378. panta 2. un 3. punktu.

3. Šā panta 1. un 2. punktā minētie izņēmumi attiecas uz:

a) šā nolīguma denonsēšanu, kas nav sankcionēta saskaņā ar starptautisko tiesību vispārējiem noteikumiem, vai

b) šā nolīguma 2. pantā un 9. panta 1. punktā minēto šā nolīguma būtisko elementu pārkāpumu, ko izdara otra Puse.

380. PANTS

Saistība ar citiem nolīgumiem

1. Šis nolīgums aizstāj Partnerības un sadarbības nolīgumu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Armēniju, no otras puses ("PSN"), kas tika parakstīts Luksemburgā 1996. gada 22. aprīlī un stājās spēkā 1999. gada 1. jūlijā. Atsauces uz PSN visos pārējos Pušu savstarpējos nolīgumos uzskata par atsaucēm uz šo nolīgumu.

2. Kamēr atbilstīgi šim nolīgumam nav panāktas līdzvērtīgas tiesības fiziskām un juridiskām personām, šis nolīgums neskar tiesības, kas tām tiek nodrošinātas esošos nolīgumos, kuri ir saistoši vienai vai vairākām dalībvalstīm, no vienas puses, un Armēnijas Republikai, no otras puses.

3. Esošus nolīgumus attiecībā uz konkrētām sadarbības jomām, kuras ietilpst šā nolīguma darbības jomā, uzskata par vispārējo divpusējo attiecību, ko reglamentē šis nolīgums, un par kopējās institucionālās struktūras daļu.

4. Puses var papildināt šo nolīgumu, noslēdzot īpašus nolīgumus jebkurā jomā, kas ietilpst tā tvērumā. Šādi īpaši nolīgumi ir vispārējo divpusējo attiecību, ko reglamentē šis nolīgums, sastāvdaļa un kopējās institucionālās struktūras daļa.

5. Neskarot attiecīgos noteikumus Līgumā par Eiropas Savienību un Līgumā par Eiropas Savienības darbību, ne šis nolīgums, ne saskaņā ar to veiktas darbības nekādā veidā neietekmē dalībvalstu pilnvaras iesaistīties divpusējos sadarbības pasākumos ar Armēnijas Republiku vai attiecīgos gadījumos slēgt jaunus sadarbības nolīgumus ar Armēnijas Republiku.

381. PANTS

Ilgums

1. Šis nolīgums ir noslēgts uz nenoteiktu laiku.

2. Katra Puse var denonsēt šo nolīgumu, rakstiski paziņojot to otrai Pusei ar diplomātisko kanālu starpniecību. Šis nolīgums zaudē spēku sešus mēnešus pēc šāda paziņojuma saņemšanas dienas.

382. PANTS

Pušu definīcija

Šajā nolīgumā jēdziens "Puses" nozīmē Eiropas Savienību vai tās dalībvalstis, vai Eiropas Savienību un tās dalībvalstis saskaņā ar to attiecīgajām pilnvarām, kas izriet no Līguma par Eiropas Savienību un Līguma par Eiropas Savienības darbību, un attiecīgā gadījumā tas attiecas arī uz *Euratom* saskaņā ar pilnvarām atbilstoši Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumam, no vienas puses, un Armēnijas Republiku, no otras puses.

383. PANTS

Teritoriālā piemērošana

Šo nolīgumu piemēro, no vienas puses, teritorijās, kurās piemēro Līgumu par Eiropas Savienību, Līgumu par Eiropas Savienības darbību un Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumu un atbilstīgi minētajos līgumos izklāstītajiem nosacījumiem un, no otras puses, Armēnijas Republikas teritorijā.

384. PANTS

Nolīguma depozitārs

Šā nolīguma depozitārs ir Eiropas Savienības Padomes Ģenerālsekretariāts.

385. PANTS

Stāšanās spēkā, nobeiguma noteikumi un provizoriska piemērošana

1. Puses ratificē vai apstiprina šo nolīgumu saskaņā ar to procedūrām. Ratifikācijas vai apstiprināšanas dokumentus iesniedz depozitāram.

2. Šis nolīgums stājas spēkā otrā mēneša pirmajā dienā pēc pēdējā ratifikācijas vai apstiprināšanas dokumenta deponēšanas dienas.

3. Šo nolīgumu var grozīt rakstiski pēc Pušu abpusējas piekrišanas. Šādi grozījumi stājas spēkā saskaņā ar šā panta noteikumiem.

4. Šā nolīguma pielikumi un protokoli ir tā sastāvdaļa.

5. Neatkarīgi no 2. punkta Eiropas Savienība un Armēnijas Republika var šo nolīgumu attiecīgā gadījumā pilnībā vai daļēji piemērot provizoriski saskaņā ar to attiecīgajām iekšējām procedūrām un tiesību aktiem.

6. Provizoriska piemērošana stājas spēkā otrā mēneša pirmajā dienā pēc dienas, kurā depozitārs saņem:

a) Eiropas Savienības paziņojumu, ka ir pabeigtas šis nolūkam nepieciešamās procedūras, norādot, kuras šā nolīguma daļas tiek piemērotas provizoriski, kā arī

b) Armēnijas Republikas deponētu ratifikācijas instrumentu saskaņā ar tās procedūrām un piemērojamajiem tiesību aktiem.

7. Šā nolīguma attiecīgo noteikumu, tostarp tā pielikumu un protokolu, nolūkos jebkuru atsauci šajos noteikumos uz "šā nolīguma spēkā stāšanās dienu" saprot kā "dienu, no kuras šo nolīgumu piemēro provizoriski" saskaņā ar 5. punktu.

8. PSN noteikumus, ciktāl uz tiem neattiecas šā nolīguma provizoriska piemērošana, turpina piemērot provizoriskās piemērošanas laikā.

9. Katra Puse var iesniegt depozitāram rakstisku paziņojumu par tās nodomu izbeigt šā nolīguma provizorisku piemērošanu. Provizoriskās piemērošanas izbeigšana stājas spēkā sešus mēnešus pēc tam, kad depozitārs saņēmis šo paziņojumu.

386. PANTS

Autentiskie teksti

Šis nolīgums ir sagatavots divos eksemplāros angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, horvātu, igauņu, itāļu, latviešu, lietuviešu, maltiešu, holandiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu, spāņu, ungāru, vācu, zviedru un armēņu valodā, un visi teksti ir vienlīdz autentiski.

TO APLIECINOT, attiecīgie pilnvarotie ir parakstījuši šo nolīgumu.

BEĻĢIJAS KARALISTES VĀRDĀ –

BULGĀRIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ –

ČEHIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ –

DĀNIJAS KARALISTES VĀRDĀ –

VĀCIJAS FEDERATĪVĀS REPUBLIKAS VĀRDĀ –

IGAUNIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ –

ĪRIJAS VĀRDĀ –

GRIEĶIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ –

SPĀNIJAS KARALISTES VĀRDĀ –

FRANCIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ –

HORVĀTIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ –

ITĀLIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ –

KIPRAS REPUBLIKAS VĀRDĀ –

LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ –

LIETUVAS REPUBLIKAS VĀRDĀ –

LUKSEMBURGAS LIELHERCOGISTES VĀRDĀ –

UNGĀRIJAS VĀRDĀ –

MALTAS REPUBLIKAS VĀRDĀ –

NĪDERLANDES KARALISTES VĀRDĀ –

AUSTRIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ –

POLIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ –

PORTUGĀLES REPUBLIKAS VĀRDĀ –

RUMĀNIJAS VĀRDĀ –

SLOVĒNIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ –

SLOVĀKIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ –

SOMIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ –

ZVIEDRIJAS KARALISTES VĀRDĀ –

LIELBRITĀNIJAS UN ZIEMEĻĪRIJAS APVIENOTĀS KARALISTES VĀRDĀ –

EIROPAS SAVIENĪBAS VĀRDĀ –

EIROPAS ATOMENERĢIJAS KOPIENAS VĀRDĀ –

ARMĒNIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ –